

PRIMA PARS
PROMPTVARIII ICONVM
INSIGNIORVM A SECVLO
hominum, subiectis eorum vitis, per com-
pendium ex probatissimis autori-
bus desumptis.

IN
VIR-
TUTE,

ET
FORTVNA.

LVGDVNI, APVD GVLIEL.
MVM ROVILLIVM.
1553.

Cum Priuilegio Regio, ad annos decem.

WIMB
Opole

1776 st.

H. 60344

EXTRACT DU PRIVILEGE.

PAR grace, & privilege du Roy, est permis à Guillaume Rouille Libraire de Lyon, d'imprimer ou faire imprimer vne-fois, ou plusieurs, vn liure intitulé *Promptuarium iconum, ac rerum memorabilium à principio mundi vsque ad hæc tempora.* tant en langue Latine, Françoisë, Italienne, que Espaignole: tant de fois & en tel nombre que bon luy semblera. Et est defendu de par ledit Seigneur, à tous libraires, imprimeurs, & personnes quelconques, de n'imprimer ne faire imprimer, vendre ne distribuer desditz liures, d'autres ny autre impressiõ que ceux que aura fait imprimer ledit Rouille. Aussi de ne tailler, pourtraire, faire, ne contrefaire les medalles & effigies contenues & imprimees audits liures, & plus grand nombre, sans permission & congé dudit Rouille. Et ce iusques au temps & terme de dix ans entiers & consecutifs, à commencer du iour & datte que la premiere impressiõ de chascun desdits liures sera paracheuee d'imprimer: ainsi que le tout est plus amplement contenu audit privilege, sur ce donné à Saint Germain en Laye, & octroyé le xxvij. de Iuin, l'an de grace mil cinq cens cinquante & trois.

Par le Roy, le Seigneur de Roissy, maistre des Requestes ordinaire de l'hostel present.

Signé Mahieu:
Et seellé du grand seel, en cire iaulne, à simple queue.

AD CHRISTIA-
NISS. FRANCIAE REGEM
HENRICVM II.

Gulielmi Rouillij Epistola.

REGES DII mortales, immortalitatem cõsequi possunt duabus potissimum rationibus, literarũ honore, & armorum gloria. Quæ duo æternitati parandę officia, vni olim Palladi mysticè attributa, post paucos, sed maximos Principes Alexandrũ, Cæsarẽ, & Carolũ Magnũ simul sic præstitit, & ea excercuit felicissimæ memoriæ Rex Frãciscus pater tuus (ô Rex Christianissime) vt consummadam armorum gloriam filio relinquens, literarum honorem ad summum extulerit. Tu verò vtrumque fices amplexus, vt togatæ militiæ decus patri aliquatenus concedens, rerum bellicarum victorias, & triũphos persequaris, pari nixu iuxtà, atque successu. Quamobrem cùm huius vtriusque laudis memoranda exempla ad te, supra cæteros omnes Christianos Principes referri debeant: hoc ipsum volumen, quod illa continet, tibi dicadum iure statuimus. In quo illustrissimi quique ab

orbe condito ad tuum vsque Regnum homi-
 nes, qui duplicem hanc, aut alterutram immor-
 talitatis viam affectarunt: & imagine viuacif-
 simè picta, & historia verissimè scripta, per suc-
 cedentium temporum, & Imperiorum seriem
 spectantur, tãquam in triumphali pompa pro-
 cedentes: capitibus tantùm per lunarem veluti
 fenestellam prominētibus: ex quibus, quasi leo-
 nem ab vnguibus reliquam corporis faciem,
 sed & mentem ipsam *φυσιογνωμικῶς* licet æstimare.
 Hoc igitur polycephalon opus curiosa conqui-
 sitione inuestigatũ, & multis vigiliis elabora-
 tum, tuæ inclytissimæ Maiestatis Imperio tue-
 ri dignabere: quod sanè iam non nostrum,
 sed tuum absoluto dedicationis voto
 esse incipit. Cũ Rex ille sis, cui
 & labores nostros, & res no-
 stras, & nosmetipsos
 debere profi-
 temur.

¶

GVLIELMVS ROVIL- LIVS LECTORI.

¶

QUEMADMODVM in Megalensibus sub ver-
 satilium scenarũ umbraculis, præter cætera ludorum
 ornamenta, variæ diuersarũ personarum formæ quon-
 dam visæ sunt spectabiles: sic in hoc orbe terrarũ, am-
 plissimo sub cælorum velis theatro, nihil dignius cõspici potest, quàm
 humana facies, in qua (etiam ex Dæmonum confessione) admiran-
 dum, & venerabile Dei spectrum inest: virtutũque omnium signa
 in spatio tam angusto, sed angusto, clarè relucet. De cuius etiam
 eximia, & excelsa dignitate, sic cecinit Ouidius:

Pronaque cùm spectent animalia cætera terram:

Os homini sublime dedit, cælũque videre:

Iussit & erectos ad sydera tollere vultus.

Quamobrem veteres illi, de propaganda immortalis Nobilium per-
 sonarum, & sua ipsorum gloria solliciti: valdeque prudenter antiquita-
 tis memoriam conseruantes, & doctrinæ posteritatis providentes: vi-
 rorum, & scæminarum illustrium formas, non modò literis, ac hypo-
 graphis, tanquam certis quibusdam lineamentis depinxerunt: quin-
 etiam eas adseruari curarunt in posteritatem, idolis, tabulis, signis,
 statis, sculptis, exaratis, conflatis, & percussis. Ac præcipuè specio-
 sissimam & nobilissimam hominis partem (quam Natura maximè
 conspicuam, & semper apertam esse voluit) nimirum faciem, in me-
 tallicis numismatum orbiculis, parmulisq; æreis, argenteis, & aureis
 signarunt, & expresserunt. Idq; duabus potissimum rationibus. Pri-
 mum quòd numismata sint literis magis durabilia: cùm propter suam
 ex solido metallo naturam, tum propter diligentẽ eorum in recondi-
 tis thesauris asseruationem. Deinde quòd (iuxta Regis Candaulis
 apud Herodotum sententiam) certiores sint homini quàm aures, ocu-
 li. Nam (vt ait Horatius)

Segnius irritant animos demissa per aurem,

Quam quæ sunt oculis subiecta fidelius, & quæ
Ipse sibi tradit spectator.

Porro illæ Numismatum figuræ à materia fusilis vel percussæ metal-
li, Metallæ, extenuatq; elemento Medallæ sunt appellatæ ut Deda-
læ olim figuræ dicebantur. Nisi quis Medallas quasi Imperatorias
à verbo $\mu\epsilon\delta\alpha\lambda\lambda\alpha$ quod est Impero, magis deduci velit: quoniam Im-
peratorum pleræq; facies ijs sint impressæ. Eæ autem ad æternum ve-
nerendæ antiquitatis honorem vindicandum his temporibus curiosis
per viros studiosos partim fuerunt exquisitæ, partim ex Antiquo-
rum sepulchris erutæ, & à terræ latebris effossæ, partim fortuito re-
pertæ, priscorum utriusq; sexus hominum proprias formas, & na-
turales, sic ad viuum referentes: ut ex illis, qui & quales fuerint si-
gnati ex vultu tanquam ex mentis speculo ratione Physiognomica
coniectari liceat. Sunt etenim (ut à sapientibus dictum) vultus animo-
rum indices: in quarum rerum considerationem nos Antiquarij, &
studiosis omnibus gratificari cupientes, nulli neq; labori, neque sum-
ptui pepercimus ad cuiusmodi eiconas cephalicas undique conquiren-
das, ex diuersis gentium oris, & à magnatibus viris auro, ære, argen-
to, conflatas percussasve, aut gemmis exculptas, prout maximo cuiq;
visum fuit sui, & suæ charissimæ antiquitatis memoriâ conseruare. Ad
quos etiâ magnates, & Principes viros peruenierunt, & alienæ, & ex
teræ priscorum, qui excelluerunt, hominum imagines: quas ab repertori-
bus ferè pauperibus, & terrâ versantibus obtinuerunt, vel prece, vel
precio, vel vi, vel munere oblata, nepe rei ut rarissimæ, ita preciosissi-
mæ. Metallinas illas seu Medallinas effigies lineamentis ad Archety-
pū deduci, ac deinde imprimi curauimus: subscripto ad singulas sum-
mariorum rerum memorabiliū argumento ex optimis quibusq; Historio-
graphis, & Chronicis breuiter collecto: seruatoq; temporū, ætatum,
Imperiorum, ac Regnorum sibi succedentium, aut concurrētium or-
dine. Totūq; opus ab rerum, & personarum inuestigatione prom-
pta, Promptuarium dici placuit. In quo eorum qui à mundi primor-
dijs extiterunt, homines memorabiles spectandos oculos oculis, atq;
oribus ora, & præclara eorum facta legenda coram exhibemus.

Quod

Quod sanè opus ut infiniti propè fuit laboris: sic plurimi fructus id
quoque fore speramus. Huius nanque theatri spectatores non solum
oculos delectabunt, nec pictura pascent inani: verumetiam animos
suos dignissima rerum, & personarum cognitione exsatiabunt. Et qui
iam pridem in viuis esse desierunt: eos ab inferis in lucem reuocatos
veluti per speculum coram intuebuntur: loquentes intelligent: facien-
tes contemplabuntur, retroacta tempora ab omni hominum memoria
ad suum seculum reuocabunt. Denique exempla vitæ cuiuslibet vn-
decunq; sument: & hæc lecta narrando illud obtinebunt: ut antequam
fuerint ipsi, cum ijs qui amplius non sunt, olim fuisse videantur.

Cæterum ne quis lege Cornelianos falsi arguat, quod comimenti-
rias, seu factitias quasdam figuras velut adulterina numismata in pu-
blicum sparserimus: concedatur confessioni venia. His tamen rationibus ad-
duci-
torum vultus à præteritis. Priscorum enim hominum qui ante diluuium, &
ante inuentas pingendi, & scalpendi artes vixisse memorantur. Ut
Adæ, Abrahæ, & Patriarcharum æuorum non negamus à nobis fuis-
se per imaginationem effictas: & cum nullum haberemus Prototy-
pum, ex descripta eorum Natura, moribus, ætate, regione, & rebus ge-
stis phantasias fuisse conformatas. Quam minus enim nobis id liceat:
quàm Phidiæ statuaria nobilissimo: qui ex pauculis Homeri versibus
formam & Alio & cogitans diuinavit: & Olympium fabricauit? Quam
Zeusidi qui ex selectis quinque Agrigentinarum virginum formis
pulcherrimam Deam cogitatione apprehendit, ac representauit? Quam
minus quàm Asinio Pollioni, qui Autorum suæ bibliothecæ imagines
ex eorum scriptis consingere primus Romanorum est ausus? Deni-
que, quam minus quàm illi, qui Homeri superioris arte inuenta, faciem
ex ipsius Poemate & ingenio coniectatus est: Quare hoc nobis minus
vitio datum iri cōfidimus. Nā ut in hac sententiā scripsit Plin. Quæ
nō sunt finguntur: pariuntque desideria non traditi vultus.
Et maius nullū est felicitatis specimē, quàm semper omnes
scire cupere, qualis fuerit aliquis. Hæc ille. Nos igitur talia imi-
tati exēpla, sine exemplo rationē tantum historiæ secuti, & phanta-

siam, adiuti etiam consilio, ac iudicio, doctorum qui nobis sunt amici, primorum hominum, & nonnullorum medijs etiam temporibus τῶν ἑγγεῶν imagines excogitauimus. Ad hoc scilicet vt Historia nostra quemadmodum scripta, sic etiam picta suum habeat principum. Exinde etiā non raro nobis cōtigit habuisse à primoribus viris duo, tria, quatuorve, aut plura vnius & eiusdē Imperatoris, Regis, Principis, aut alterius hominis illustris numismata: antiqua quidem illa, & (vt apparebat) minimè supposita: sed tamen omnino inter se dissimilia, aut propter ætatis incrementum, aut personarum formæ mutationem, aut regionum vbi signabantur differentiam, aut aliud quoduis accidens. Et nos certè ex ijs tam multis, & tam varijs eiconibus, optimas & verissimas quasque pro prudentum hominum iudicio selegimus. Quare si quis fortè extiterit, qui quas habet Metallicas imagines: & ab illis, hæc nostras dissimiles depræhendat: ne statim nos falsi arguat. At is sciat neq; suas, neq; nostras in orbe solas haberi: & nos (si rixari liberet) eodem argumento, sed maiori meliorique ratione suas illius falsas, & suppositas posse contendere. Quicumque enim visurus sit venturis seculis Argentea, aut Aerea Cephalica Caroli quinti Imperatoris Serenissimi, aut Christianissimi Francorum Regis Henrici secundi, aut Solymani magni Turcarum Despotæ (qui omnes hodie viuunt & regnant) ex ea tanta diuersitate, atque dissimilitudine: quod aliorum quidem capita sint senilia, aliorum iuuenilia, barbata, imberbia, armata, inermia, nuda, operta, & pileata, inornata, & coronata lauro, auro vel diademate: si ea ideo protinus falsa iudicabit: nã is omni prorsus iudicio carere videbitur: perspecta ætatum, temporum locorum, & habituum mutatione: præsertim cū ipsa in ambitu ἑγγεῶν ubique similis, ubique eadem, veritatem satis arguat. Proinde nemo ex illis formarum varietatibus calumniandi occasionem arripiat. Denique (vt finem faciamus) hîc habes (ò lector) thesaurū locupletissimū omnium exemplorū virtutis, gloriæ, honoris, & immortalitatis. Hîc enim tibi cernere licet coràm capita quasi viua, &

ora

ora pene spirantia maximorum & primorum, in nationibus & populis virorum, qui leges tulerunt, imperarunt, regna rexerunt, mores constituerunt, linguas excoluerunt, doctrinas & artes exercuerunt, & qui denique ingenio, virtute, præstantia, ac rebus gestis terra, & mari famam immortalem sibi pararunt.

Tu ad eum te compara modum, vt per egregias tuarum virtutum laudes, tui quoque imago in posterioribus huius libri reformationibus locum habere insignem digna censeatur.

a 5

Sacra Biblia	Suetonius	Io. Rauif. Textor
Iosephus	Orosius	Bocaius
Berosus	Lucius Florus	Raph. Volaterr.
Homerus	Plinius secundus	Paulus Æmilius
Thucydides	D. Augustinus	Valer. Anselmus
Metaſthenes	D. Hieronymus	Mattheus Palm.
Vergilius	Euseb. Cæsa.	Abbas Vſper.
Xenophon	Historia Ecclesiastic.	Paralipomena rerū me-
Ouidius	Historia Trip.	morabilium
Diogenes Laertius	Historia Schol.	Chro. Carionis
Herodotus	Prosper Aquita.	Naclerus
T. Liuius	Fulgentius	Chro. Functij
Dionysius Halicar.	Isidorus	Supplem. Chronic.
Procopius	Lactantius	Budeus de Affe
Corn. Tacitus	Catalog. Sanct.	Guaguinus
Strabo	Ælius Spart.	Chro. Phrygionis
Iuuenalis	Ælius Lampr.	Elucidarium magnum
Dares Phry.	Herodianus	Annales Aquitanie
Dictis Cret.	Pomponius Lætus	Illustr. Gallie
Ægeſippus	Dion Caſſius	Chro. Chronicorum
Valer. Maximus	Iulius Capit.	Gesta Regū Franco.
Iornandes	Volcatius Gall.	Cosmogr. Munſt.
Macrobius	Flavius Vopiscus	Paulus Iouius
Appianus	Aurelius Victor	Richerius de reb. Tur-
Plutarchus	Bap. Egnatius	carum
Iustinus	Ammianus Marcell.	Chro. Germani cuius-
Herodianus	Claudianus	dam
Gellius	Cælius Rhodig.	Marinus Barletius
Cicero	Blondus	Genealogia Imp.
Horatius	Solinus	Chro. 58. Regum Fran-
Lucanus	Hermannus Cōtractus	corum
Eutropius	Sabellicus	
Tertullianus	Platina	
Cassiodorus		

F I N I S.

HISTORIAM scripturo ratio in primis temporum, hominum, & gestorum est habenda. In quibus cum diuersos autores variè dissentientes animaduertemus, vnum tandem sequendum nobis proposuimus Phrygionem, vt planissimum, ita verissimum Chronographum. Eadem est in nostrorum quoque temporum scriptoribus varietas: vt in Mediolanensi Historia deprehendere licet: quam sanè ex autorum scriptione, (arrogantes contemptores ne videremur) data opera exscripsimus. Verumtamen exquisitæ veritatis, ac sedulæ nostræ diligentiæ exhibendæ gratia, certiorè aliquè temporum ordinem subscripsimus ad hunc modum,

Primus Dux Mediolani fuit Io. Galeacius, cuius Res gestas scripserunt S. Antoninus, Florentiæ Archiepiscopus, Supplem. Chronic. & Pau. Iouius, qui tres de exitu vitæ cōueniunt anno 1402. at de Principatus initio neutiquam. Iouius nanq; nihil meminit. S. Antoninus ab anno 1385. principium statuit. Supplem. Chron. ab anno 1382. Sed nec iidem in Principatus duratione consentiunt. Iouius illi annos assignat 24. Supplem. 37. Archiepiscopus non numerat. Ex quorum rationibus, tandem colligimus, (Iouium & grauissimum autorem, & in hoc verissimum secuti) principium Ducatus Mediolanensis fuisse ab anno D. 1378. Io. Maria Vicecomes Dux Mediolanensis secundus, illico patri successor, Ducatum obtinuit annos 10. proinde mortuus est anno 1412. Philippus Maria Dux tertius, vacante per interregni tempus aula, populari tumultu, postea anno 1413. in pristinum Maiorum statum est erectus: in quo stetit annos 33. Itaque decessit anno 1446. Et hoc idem adstruit S. Antoninus Archiep. qui temporibus vixit iisdem. Sphortia Dux quartus populari factione vexatus est annos tres, priusquam ad Ducatum perueniret: quem tandem vi armata est adeptus, anno 1449. (vt scribit Archiepiscopus) & in eo resedit annos 16. Quare necesse est vita decessisse anno 1465. Supplem. autem annum addit. Galeacius Maria Dux quintus est designatus eodem anno 1466. in quo vixit annos decem, mortuus est anno 1476. Ioan. Maria Sphortia Dux sextus, duodecimo post patris mortem die Principatū adiit, anno iam incipiente 1476. eumque tenuit sub Ludouico Sphortia, cognomento Moro, socero suo, vsque ad annum 1494. fuit ergo tempus Ducatus, eius annorum 18. & aliquot mensium. Ludouicus Sphortia cognomento Morus, mox nepoti contra ius succedens, Ducatum inualit eodem anno 1494. Rexitque annos 5. & sex menses, donec captiuus in Galliam ductus est anno 1500. Porro non ignores (candide Lector) pluresque scriptores in chronologia neglexisse dies, & menses annis superaccedentes: quæ sanè omisio, temporum progressu multiplicata, ordinem chronicum turbauit. Illud quoque te admonere voluimus, nos ad nonnullarū finem historiarum, vnum tantum, aut certè duos allegasse autores, tametsi ex pluribus excerptæ forent. Quamobrem si non omnia apud illum vnum, aut alterum autorem scripta

scripta comperies, ne protinus commentitia existimes. Idecirco enim reliquos praterimus, ne citatorum congerie graues, & ostentationi superstitiosi videremur. Quod si in iis quoque autoribus dissidentia nonnunquam loca inuenias: existima ex rei ipsius iudicio, nos quantum fieri potuit discordes conciliasse, & ex dubiis vero simillima quæque & maxime cõsentanea desumpsisse. Postremò hoc etiam obseruabis, eodem scriptore chronico, seu historico diuersis temporibus, ac regionibus sæpius impresso, ac identidè retractato, & emendato, & amplificato, chartas, & capita nonnulla immutari potuisse. Vnde si quis aliter citata, quam in suo legat exemplari, is iustissimam nostram consideret rationem: qua examinata, aut paulò ante, aut paulò post comperiet quadrare Chronologiam.

Sequuntur quæ inter relegendum occurrunt nobis errata.

Pagina 99. primæ partis, linea sexta, à Christo nato, lege ante Christum natum. Pag. 39. secundæ partis, linea secunda, è Gallia Cisalpina, quanquam sic habeant libri, nobis tamen legendum, Transalpina, vt ad nos referatur, non autem ad Romanos. Pag. 223. secundæ partis, linea vndecima, coronatus, lege creatus. Pag. eadem, lin. 17. lege oppugnās. Pag. 142. secundæ partis, linea 16. Ludouicus huius nominis quartus, lege quintus. Pag. 208. secundæ partis, linea 18. filios, lege liberos. Pagina 87. & 91. secundæ partis, transpositæ sunt icones Iuuiani & Theodosij: altera nempe in alterius debito loco affixa.

DOCET nos sacra scriptura quemadmodum in principio creauerit Deus cœlum & terram: atq; vt sexto die formarit hominem (Adam inquam ac Euam) ad imaginem & similitudinem suam: deinde vt Adamo collocato in terrestri paradiso, prohibuerit, cum interminatione mortis, de ligno scientiæ boni & mali edere. At verò à serpente decepta prima mulier, mandatum transgressa, de fructu vetito edit: ac virum suum protoplastum ad edendum illexit: quare statim sub iugum peccati & mortis traditi sunt: atque è paradiso illo semper virente, & sponte omnia ferente ciecti, in terram execratam, in qua laboribus & sudoribus infinitis vitam transigerent. Adam itaque terram exercuit: Euam vxorem cognouit, quæ peperit illi Cain, deinde Abel, qui à fratre Cain per inuidiam occisus est. Gen. 1. 2. 3. & 4. cap.

A D A M annos natus 130. genuit Seth, à quo patres pietate insignes originem traxere. Seth natus annos 105. genuit Enos: hic coepit inuocare nomen Domini. Enos, annorum 90. genuit Caïnā. Caïnā annorum 70. genuit Malaleel. Malaleel annorum 65. genuit Jared. Jared annorum 162. genuit Henoch. Henoch annorum 65. genuit Mathusalam. Porro Henoch annos natus 365. sublatus est à Deo, nec apparuit. Mathusala annorum 187. genuit Lamech. Lamech annorum 182. genuit Noe. Noe annorum 500. genuit Sem, Cham & Iaphet, 100. annis ante diluuium. Erat itaque 600. annorum Noe tempore diluij. Obiit Adam anno ætatis suæ 930. Vide Gene. ca. 5. & 7.

NOE filius Lamech, vir sanè fuit pius ac probus, ac proinde pietate ac iustitia Deo acceptiss. huius tempore gigantes quidam omnes nationes infestabāt: quare statuit Deus delere omnia animalia, seruato Noe cū familia eius. Iubet itaq; ipsi Noe vt arcā fabricet (hanc centum annis perfecit) & vt in eam ingrediatur, assumātque secum ex omni animantium genere masculum & femellam: quibus in arcam ingressis, longam cubitorum 300. altam 30. pluit super terram 40. diebus, & 40. noctibus, adeò vt quindecim cubitis eminentissimos mōtes aqua superaret. Tunc omne animal tam rationis cōpos, quàm expers, aquis obrutum est anno à condito mundo 1656. ante Christum natum 2306. At verò post 150. dies recordatus est Deus ipsius Noe, incepitq; aqua decreescere: stetitque arca super montes Armenia. Tandem post aliquot etiam dies ex arca exiens Noe cum familia, ac Deo gratias agens, sacra peregit. Cæterum ostendit illi Deus arcum in nubibus in signum fœderis perpetui, terram vniuersam in posterum aquarum inūdatione nunquam submersum iri. Vide Genes. cap. 7. 8. & 9.

SEM, filius Noe, mares quinque genuit: primus horum fuit Aelam, à quo Aelamitæ orti sunt. Hi fuere præcipui inter Persas. Secundus, Assur: ab hoc Assyrij prognati. Tertius, Arphaxad: à quo Arphaxadæi dicti, qui postea Chaldæi sunt vocati. Quartus, Lud: vnde Lydi originem traxere. Quintus, Aram: hic nomen suum Aramenis dedit, quos Græci Syros vocant. Vide Gen. 10. & 11. ca. & 1. Para. cap. 1. Iose. li. 1. Antiq. cap. 14.

CHAM filius Noe, cū patrem primum vitifatorem, suòque inuento inebriatum ludibrio habuisset, ab eodem tulit maledictionem. Hic genuit filios quatuor, primum nomine Chus, à quo Aethiopes, qui inde Chusæi dicebantur, originem traxere: secundum nomine Mesraim: ab hoc Mesraï dicti, aliàs etiam Aegyptij: nam Mesrim Hebraicè Aegyptum significat: tertium nomine Phut: à quo Libes, quos Phutos de nomine suo vocauit: quartum verò nomine Chanaan, vnde Chananæi, atque Chanaanæa eorum regio dicta, quæ postea Iudæa vocata est. Vide Gen. ca. 9. & 10. item Iosep. li. Antiq. 1. ca. 12.

IAPHET cum fratre suo Sem accepit benedictionem à patre, quòd ambo resecta patris verenda velassent. Porro Iaphet genuit filios septem: primum nomine Gomer, à quo Gomeritæ, qui à Græcis postea Galatæ dicti sunt. Secundum Magog, à quo Magogæ, à Græcis Scythæ nuncupati. Tertium Madai, à quo Medi. Quartum Iauan, à quo Iones. Quintum Tubal, à quo Iberi, qui nunc Hispani. Sextum Mosoch, à quo Moschini, qui postea Capadoces dicti sunt. Septimum Thiras, qui eos apud quos primatū tenuit, Thirense appellauit, qui postea à Græcis Thraces sunt vocitati. Tot, tantæq; gentes, ac nationes à filiis Iaphet originem sumpserunt. Cæterum hi tres fratres, Iaphet, Sem, & Cham, nati sunt ipsi Noe 100. annis ante diluuium, vti iam supra diximus. Vide vt supra.

ARPHAXAD filius Sem, genitus est biennio post diluuium, videlicet anno ab orbe condito 1658. ante Christum natum 2304. Hic cum esset annorum 35. genuit Sale: vixitque Arphaxad postquam genuit Sale 303. vet. editio 403. annis: genuitque filios & filias, Ab hoc Arphaxad, ut supra dixi, originem habet Chaldaeorum gens, à quibus Chaldaea regio dicta, quae in Asia maioris partibus sita est, Arabia contermina, longè latèq; in planiciem porrecta, aquis deficiens, in qua olim Babylon magna condita est. Vide Gene. ca. 10. & 11. & Supplem. Chro. lib. 2. Porro Arphaxad quos instituit, Arphaxadæos nominauit, ut ait Iose. li. Antiq. 1. ca. 14. Cæterum D. Aug. li. de Ciui. Dei 16. scribit Arphaxad genuisse Cainam, septuaginta interpretum opinionem secutus.

SALÉ filius Arphaxad, cum esset annorū triginta, genuit Heber, ac postea vixit annos 403. quo temporis spacio filios cōplures ac filias genuit. Vide Genesin capite vndecimo. Ab hoc Sale, autōre Iosepho, Sarmatæ orti sunt, à quibus regiones Sarmaticæ nomen obtinuerunt, quæ sunt duæ, altera in Europa, altera verò, quam Tartariam nuncupamus, in Asia maiore sita est. Porro ea ipsa est Asiatica Sarmatia quæ ab hoc Sale denominationem accepit Sarmatiæ. Fertur hæc regio nunc esse deserta ac incognita, in qua tamen olim conditæ fuerunt tres celeberrimæ vrbes, nempe Hermonasa, Oenantia, & Tyramba. Cæterū sunt qui scribāt Caucasos montes in hac esse prouincia, cuius portæ à nōnullis) qui tamen falso, ac magno errore ducuntur) Caspiæ sunt dictæ. Vide Ptolemæum lib. 3. & 5

HEBER, filius Sale, cum esset annorum 34. genuit Phaleg, anno mundi 1758. ante Christum natum 2204. vixitque postea 430. annos, generans filios & filias. mortuus est autem anno ætatis 464. ab hoc Iudæi orti, qui inde Hebræi dicuntur. præterea in diuisione linguarum, mansit lingua Hebraica penes solam suā generationem. Tunc temporis hæc lingua Hebraica, vocabatur humana, quòd omnes homines Hebræa lingua loqueretur. Habuit autē Heber alterum filium nomine Iectan, cuius meminit Moyses: hic multos genuit filios, quorū habitatio erat à Messa pergentibus vsque Sephar, montem orientalem: erant itaque ij ex progenie pij Noë, secundum populos & nationes suas. Hæc prouincia Messa, sita est in Iudæa, ut ait Hieronymus, Vide Gene. 10. & 11. cap. Iosephum lib. 1. Anti. cap. 14.

PHALEG, filius Heber, cum esset annorum 30. genuit Reu, anno mundi 1788. ante Christum 2174. vixitque postea 239. annos, generans filios & filias, & mortuus est. Phaleg autem diuisionem Hebræi vocant: dictus igitur Phaleg, quoniam secundum diuisionem habitationum natus est, quādo in linguas terra diuisa est. Huius temporibus initium ac originem cœpit regnum Scytharum, sub rege nomine Tanaïs. Hoc regnum in plaga Septentrionali Asiæ, ad Imaum montem situm est. Videto Gen. cap. 11. item August. de ciuit. Dei, lib. 16. cap. 11.

NEMROD Saturnus, filius Chus, filij Cham, filij Noë, cœpit esse potens in terra. Fuit autem principiū regni eius Babylon, Arach, Achad & Chalanne, in terra Sennaar, anno mundi 1788. ante Christum 2174. nempe ipso eodem anno quo genitus est Reu. Hoc regnante facta est linguarum confusio in ædificatione turris Babel. Iosephus lib. Anti. 1. cap. 9. citat hæc verba Sibyllæ: Cum omnes homines vnus vocis existerent, quidam turrim ædificauerunt excelsam, tanquam ascensuri per eam in cœlum: Dij verò immittentes ventos, euertērunt turrim, & vocem propriam vnicuique partiti sunt: propterea Babyloniam vocari contigit ciuitatem, hoc est confusionem. Vide Gen. cap. 10. & 11. & Berofum lib. 4. & 5.

BELVS Iuppiter, quum pater suus Nemrod imperitasset 56. annos, regnauit ipse filius, anno mūdi 1844. ante Christū natū 2118. Hic designata fundamenta Babylonie, oppidi magis quàm vrbs similitudine, erexit. pace fruebatur vsq; circa finem imperij sui. Berofum consule lib. 5. vt supra.

COMERVS Gallus more Scythico, vnde venerat, docuit suos Italos urbem curribus componere. Vide Bero. lib. 5. Iust. lib. j. Diod. Si. lib. 3. & Anni. Viterben.

REV, siue Rhagau, filius Phaleg, anno ætatis 32. genuit Sarug: hic erat annus mundi 1820. ante Christum natum 2142. vixitque postea 207. annos, generans filios & filias: multa templa ædificauit. Huius tempore principes aliquot à subditis adorati sunt: quinetiam quatuor regna initium sumpsere: videlicet Scytharum, quibus rex fuit Tanaïs, à quo dictus est Tanaïs fluuius: Amazonum, quæ ex Scythiis ortæ, primū ad Tanaīm habitauerunt, deinde ad Thermodoonta, qui inde Amazonius fluuius dictus est: item regnum Aegypti, cui primus rex fuit Sores, siue (vt nonnulli aiunt) Vexores. Quartum fuit regnum Boëmorum, qui Ducem habebant nomine Boëmum. Vide Gen. 11. cap. Iust. lib. 1. Euse. & Chro. Boëmorum.

SARVG, filius Reu, annos natus 30. genuit Nachor, anno mundi 1850. ante Christum natum 2113. vixitque 200. annos, generans filios & filias. Anno 25. ætatis huius, initium ac originem cœpit regnum Assyriorum, omnium maximum, durauitq; (vt Augustinus ait lib. de ciuit. Dei. 18. cap. 21.) annos 135. Sarug annorum 230. obiit diem.

NINVS, Beli filius, tertius Babyloniorum Rex fuit, anno mundi 1906. ante Christum natum 2056. Regnavit hic 52. annos, omnibus viribus suis sumptis, omnibus bellum inferens, nulli parcēs, propter summam regnandi cupiditatem. Primus Babylonicum regnum propagavit, statuam in honorem patris Beli erexit, ad quam qui confugerent, omni crimine absoluerentur. Huius exemplo adducti multi, statuas in memoriam patrum erexere. Inde idololatria initiū cœpit: inde nomina hæc, Bel, Baal, Bel-phegor, & Bel-zebul. Videto Hierony. to. 6. super Hoseam cap. 2. & Bero. lib. 5.

ZOROASTES, ut multi autumāt, erat is ipse filius Noë nomine Cham. Fuit hic primus Bactrianorū Rex, primus item artis magicæ inventor, atque septem artium liberalium, & cursus cœli ac stellarum. Sunt qui memoriæ prodiderint eum simul ac natus est risisse: quod nequaquam fertur bonum omen: cum nascentes vulgò vagiant. Fuit itaque à Nino victus: fuit quoque ipse Ninus sagitta ictus, quo vulnere periit, hæredem filium relinquens, nomine Niniam. Ninus civitatem Niniuen ædificavit, trium dierum circuitum habentem, quam Cyrus Assyriorum Rex evertit. August. lib. de ciuita. Dei 21. cap. 14. Euse. Plin. lib. 30. cap. 7.

TVYSCON, qui à Moyse vocatur Ascenas, filius Gomeri, filij Iaphet primogeniti fuit. Sarmatis, qui iuxta Poloniam habitant, & nunc inter Germanos annueratur, originē præbuit, quos literas docuit, ac legibus formavit: regni Germanici initium dedit anno mundi 1909. ante Christum natum 2053. Hic cum 150. annos regnasset, mortuus, atque inter deos relatus est. A Gomero originem habent Cimbri, qui ex Italia cedentes, Daciam, & illa versus Septentrionem loca incoluerunt, quæ nos vulgò dicimus Danemarc. Videto Berosum lib. 5.

SAMOTES, cognomento Dis, hoc etiam tempore, & eodem anno, quo supra, Celtas legibus formavit. Fuit hic primus Gallorum rex, iuxta Berosum lib. 5. cui assentitur Cæsar, sexto Commentariorum libro, in hæc verba: *Galli se omnes à Dite patre prognatos prædicant.* Non erat illa tempestate quisquam hoc Samote doctior, aut sapiētior, ac propterea Samotes dictus est. Ab hoc Samoteæ Galliæ dictæ, nempe à quo in regnum redactæ essent: testatur id Dioge. Laer. in vita Philosophorum. Vide Berosum ut supra.

NACHOR, filius Sarug, cum esset annorum 29. genuit Thare, anno mundi 1879. ante Christum natum 2083. vixit postea 119. annos, generans filios ac filias. in summa vixit annos 148. & mortuus est. Gene. 11. Circa hæc tempora Sicyoniorum regnum incepit, quibus primus rex fuit Aegialeus, à quo Aegialeia dicta, quæ nunc Peloponnesus. Consule Plin. lib. 4. cap. 5.

THARE, filius Nachor, septuaginta annos natus genuit Abram (qui postea vocatus est Abraham) anno à mundo condito 1949. ante Christum natum 2013. genuit præterea alterum nomine Nachor, & Aran: vixitque in summa 205. annos. Porro Abraham genuit Ismaël & Isaac, ut videbitur inferius. Nachor, frater Abraham, ex Melcha genuit Hus, patrem Iob, & Camuel, patrem Syrorum, ac Bathuel, patrem Rebeckæ: atque alios præterea, horum fratres, numero quinque. Thare autem, tum propter Chaldeorum idololatriam, qui tunc ignem præcipuè colebant, tum propter obitum filij sui Aran, in Mesopotamiam perrexit, ac in vrbe nomine Charan, obiit. Vide Gene. 11. & 22. cap. & Isidor.

IANVS, anno Nini supradicti decimo, ex Africa ad Celtiberos venit, ubi duas colonias diuisit, à se dictas Noëlas, & Noëglas. Anno autem 19. eiusdem Nini, in Italiam veniens, cum comperisset Camesenum (qui est Cham) præter opinionem corrumpentem iuventutem, tribus illum annis æquo animo fert: deinde, aliquot illi coloniis assignatis, cum Italia excedere, omnes colonos Comeros corruptos montana trans Ianiculum amnem colere iubet: illisque filiam suam Cranam Helernam, id est suffragio ab his electam, & exaltatam reginam, cum sceptro albo dat. Hic Ianigenas suos cognominatos Razenuos, docuit Physicam, & Astronomiam: diuinationes & ritus scripsit, anno mundi 1948. ante Christum natum 2014. quamobrem sui ipsum eisdem nominibus & veneratione diuina sunt prosecuti, quibus in Armenia Saga, vsi erant. Berosus lib. 5.

VESTA vxor fuit Iani, quæ sempiternum ignem custodiendum virginibus puellis edoctis sacra, tradidit anno mundi 1963. ante Christum natum 1999. Hinc Vestalium superstitio successu temporis manauit: hæc à sexto ad decimum annum huic collegio tradebantur, cum 30. annos mansissent, fas erat nubere: si qua stupri comperta foret, viua sub terram defodiebatur: vicissim ignem sacrum custodiebant: quem si qua extinguere sineret, flagro cadebatur. Titus Liuius lib. 1. August. de ciui. Dei. lib. 4. cap. 10.

DIONYSIVS, Hammonis filius, armis sumptis Rheam & Camefenuum regno paterno pellens, & secū Osirim horum filium retinens, in filiūque suum adoptans, eum de nomine patris sui Hammonem Iouem cognominavit, vti à magistro Olympo Olympicum, eique totius Aegypti regnum tradidit, anno ab orbe condito 1948. ante Christum natum 2014. post nouem annos Barzanes Sabatij filius in Armenia à Nino superatur. Videto Berosum lib. 5.

PALLADON virgo, à Græcis dicta Minerua, anno 43. regni Nini (de quo supra mentionem feci) apud Tritonidem lacum in fantula exposita est: atq; ab eodem Dionysio, Ioue etiam Libyco cognominato, adoptata in filiam: hæc omnem militiam prima Libyco docuit. Hæc item (secundum alios qui eandem Palladem vocant) lanificium antea incognitum inuenit, & docuit, & textrinum officium: hinc lanifices, fullones, tinctorum, textricesque puellæ eam pro Dea coluere. dicitur præterea vsum olei inuenisse ac docuisse: & numeros denique ipsos, quadrigas, atque arma. Bero. lib. 5. Supple. Chro.

OSIRIS, Camefenui & Rheæ filius, imperauit Aegyptiis annis 35. Hic Rex magnus, & pro Deo habitus est: hic, anno mundi 2008. ante Christū natum 1954. qui erat annus nonus regni Zameis Ninia, Regis Babylonis, inuentis à se & sorore adolescentula frumento, & frugibus, cœpit docere illa in Palestina. inde reuersus in Aegyptum, & inuēto aratro, & his quæ ad agriculturam pertinebant, sensim vniuersum peragrauit orbem, docens quæcunque inuenerat: & ita vniuerso imperauit orbi, exceptis gentibus quæ iam in Babyloniorum venerant potestatem. Vide Bero. lib. 5.

ISIS maxima, dicta etiam Iuno Aegyptia, soror & vxor Osiridis, magni apud Agyptios nominis exitit: testatur eius epitaphium in columna, in hæc verba olim sculptum:

Ego Isis sum Aegypti regina à Mercurio erudita.

Quæ ego legibus statui, nullus soluet.

Ego sum vxor Osiridis.

Ego sum prima frugum inuentrix.

Ego sum Ori regis mater.

Ego sum in astro Canis refulgens.

Mihi Bubastya vrbs condita est.

Gaude, gaude Aegypte, quæ me nutristi.

Plura qui volet, legat primum & secundum librum Diodori Siculi, de fabulo. antiq. gestis.

S E M I R A M I S post obitum Nini coniugis sui, imperavit Assyriae anno mundi 1958. ante Christum natum 2004. Hæc etiam bonam Asiae partem tenuit, tantaq; regnandi cupiditate tenebatur, ut sexū virilem mentita, simularit se defuncti Nini filium. Hæc Babylonem, ex oppido, urbem maximam fecit, ut magis dici possit eam ædificasse quàm ampliassse. Hæc Aethiopiam ac Aegyptum regno suo adiecit. Sed & India bellū intulit, quò præter illam & Alexandrum, nemo penetrauit. Fertur duxisse in Indiam aduersus Staurobatem Indorum Regem, terdecies centena millia peditum, equitum quingenta millia, cursus ad millia centum, naues bis mille: hominēque in elephantis, quatuor cubitorum gladios gestantes. Hæc cum pulcherrimis militibus coibat, quos postea occidebat. Ad postremum, concubitum filij cum petiisset, ab eodem meritò interfecta est, 42. annos post Ninum, regno potita. Vide Berosum lib.5. Diod. lib.3. Iusti. lib.1. Herodo. 1.

Z A M E I S Ninias Babyloniorū seu Assyriorum rex quintus, post matrem Semiramidem, quam occiderat, imperavit annos 38. quorum primus erat annus mundi 2000. ante Christum natum 1962. Hic in sacris scripturis vocatur Amraphel. Belli studia deposuit: in sceminarum turba cōsenuit: ornavit tamen templa Deorum. Vide. Gene. 14. cap. & Berosum lib.5. Iusti. lib.1. Diodo. Sicu. lib.3.

A B R A H A M filius Thare, Deo fuit charissimus, cuius iussu parentem, patriam, omnesque reliquit cognatos: & assumpto Lot abiit in Chanaan peregrinatum, anno mundi 2024. ante Christum natum 1938. promisit illi Deus se in semine illius benedicturum omnes gentes: de semine siquidem huius nasciturus erat Christus. huic promissioni adiecta est circumcisio: itaque se & suos circumcidi, annos natus 99. hæc circumcisio indicabat vitam æternam habituros, piē in Deum per Christum credentes. Anno ætatis 86. ex ancilla Agar genuit Ismaēl, quā illi permisit vxor Sara, cum hæc minimē pareret. At verò nihilominus annos ipse natus centum, & Sara nonaginta, genuerunt, fauore diuino, ipsum Isaac. Abraham obiit diem suum annos natus 175. sepelierunt eum filij sui in Hebron cum Sara, quæ illic sepulta erat, iam ante annos 38. Vide Gene. 11. cap. vsq; ad 25. item Iose. lib. Anti. 1. à cap. 16. vsque ad 26.

S A R A, filia Aran, vxor Abraham, proba atque insignis matrona extitit, pulchra quidem ac viro charissima, patientissima & prudentissima mulier. Hæc ut dictum est, annos nata 90. non sine miraculo, Isaac peperit, cum antea sterilis esset. annos nata 127. moritur. Vide. Gene. 23. cap.

AGAR cūm grauida esset, spreuit dominam suam Saram: quamobrem eam Sara asperrimè coarguit & afflixit, cūm habuisset ius in illam à viro suo: quare Agar fugam arripuit: ab Angelo autem commonefacta, ad dominam rediit, & peperit Ismaël.

ISMAEL, filius Abraham ex Agar, natus est anno mundi 2036. ante Christum natum 1926. Hic in desertis locis habitauit, quando iuuenis vnà cum matre ab Abraham dimissus est: factusque est sagittarius: dedit illi mater vxorem de terra Aegypti, ex qua liberos duodecim sustulit, vnumquemque principem tribus suæ. Obiit Ismaël, anno ætatis 137. Vide Genes. 16. & 25. cap. item Ioseph. lib. Antiq. 1. cap. 18. & 21.

Anno duodecimo à natiuitate Ismaël, Sodoma, Gomorrha, Adama, & Seboim, ciuitates, propter peccata incolentium, funditus euersæ sunt cum incolis, igne & sulphure diuinitus immisso. Solus Lot cum duabus filiabus euasit, diuina clementia vt discederet præmonitus: cuius vxor in statuam salis versa est, anno mundi 2048. ante Christum natum 1914. posthæc anno vno atque altero, natus est Isaac. Vide Gene. cap. 19. Iosephum, lib. 1. cap. 19.

Circa hæc tempora Arius, sextus Assyriorum rex, collecto exercitu post patris Ninie obitum, Bactrianos ac omnes Caspios subiecit. Bero. lib. 5.

ISAAC, filius Abraham & Saræ, natus est 14. annos post Ismaëlem: oblatus anno ætatis 13. vt alij volunt 25. qui erat annus mundi 2073. ante Christum natum 1889. anno 40. vxorem duxit Rebeccam filiam Bathuelis Syri, de Mesopotamia, sororē Laban, vt Abraham pater eius statuerat. anno 60. nati sunt illi ex Rebecca gemelli, prior Esau rufus, & totus hispidus: alter, Iacob, protinus egressus est, plantam fratris manu tenens. anno ætatis 180. mortuus est, & appositus populo suo. Vide Gene. 25. & 35. cap. item Ioseph. lib. Anti. 1. cap. 26. & 28.

REBECCA nupsit Isaac anno mundi 2090. ante Christum natum 1872. hæc effecit vt Iacob benedictionem à patre præriperet, quæ Esau promittebatur. Nam cū seni Isaac oculi caligarent, obtrusit ei Rebecca Iacob indutum vestibus Esau, ac pelliculis hedorum circumfultum manus & collum, interea dum venatum isset Esau, vt pulmentum patri pararet: mox autem rediens Esau, vt audiuit se præuentum, interminatus est mortem fratri Iacob. Id dum rescit Rebecca, mittit Iacob ad Laban, donec furor & indignatio Esau temperetur. Tandem mittens Iacob munera fratri, placatus est. Vide Gene. 27. 32. 33. cap. Iose. lib. Antiq. 1. à cap. 26. ad calcem vsque.

IACOB filius Isaac, fugiens fratrem in Haran, ab auunculo Laban benignè ac hilariter exceptus est. cūque mensem vnum apud eum commoratus esset, conuenit inter illos vt pro Rachel in vxorem habenda, seruiret Iacob ipsi Laban, patri Rachelis, septem annos: quibus exactis, Lia pro Rachele supposita est: dolusque consuetudine excusatus: nempe non licere vt minor natu prænubat. Seruiit itaque Iacob pro Rachele alios iterum septem annos. Sicque ambas sorores in vxores habuit: ex his ambabus, atque ex duabus ancillis, filios duodecim sustulit, ac filiam vnam. Natus est ei Ioseph ex Rachel, anno mundi 2200. ante Christum natum 1762. obiit diem annos natus 147. in Aegypto, vbi erat Ioseph, qui patrem accersuerat durante sterilitate septem annorum. inde asportatus in Hebron, cum patribus sepultus est. Gene. 29. cap. & inde vsque ad calcem. Iosephus lib. 1. cap. 27.

LIA fuit vxor Iacob, cuius filij fuere Ruben, Simeon, Leui, Iuda, Issachar, Zabulon, & Dina famella. Zelpha ancilla Liæ, peperit ipsi Iacob Gad, & Aser. Gene. 29. & 30.

RACHEL quoque vxor Iacob fuit: huius filij fuere Ioseph & Benjamin, in cuius partu periit. Genes. 29. 30. & 35. cap. Balam ancilla Rachel, peperit item ipsi Iacob, Dan, & Nephthalim.

IOSEPH filius Iacob ex Rachel, odiosus erat fratribus, quod patri esset charissimus: quare ipsi eum in cisternam coniecerunt. At verò consilio fratris sui Iudæ, Ismaëlitis venundatur: ipsi quoque eunuchus Pharaonis, Phutipharis, magistro militum, venundant. Post aliquantum temporis falsò accusatus stupri à domina sua, in carcerem detruditur: cū hæc illum, non ille hanc concupisset, ac pressisset. In carcere dum agit, pincernæ, pistorisque Pharaonis somnia interpretatur. Post hæc è carcere educitur, vt ipsius etiam Pharaonis somnia exponat: qui constituit eum super vniuersam terram Aegypti: vertitque nomen eius, & vocauit eum Saluatorem mundi: anno ætatis suæ 30. anno à mundo condito 2230. ante Christum natum 1732. obiit tandem annos natus 110. Vide Genes. 37. cap. & inde ad calcem vsque. item Iose. lib. antiq. 2. à cap. 2. ad 9.

ASENETH filia Phutipharis sacerdotis Heliopoleos, fuit vxor ipsius Ioseph, quæ peperit illi Manassén & Ephraim. Hos adoptauit Iacob, benedixitque eis antequam moreretur. Vide Genes. 41. & 48. capita.

PROMETHEVS, Iapeti atque Asiæ filius, propterea fertur de luto formasse homines, quia optimus sapientiæ doctor fuisse perhibetur, ut sentit Augustinus. Huic inuentionem ferrei anuli tribuebat antiquitas, vinculumque id, non gestamen intelligi volebat. Lactantius re vera primum omnium simulachrum hominis formasse de pingui & molli luto Prometheus scribit, ab eoque natam primò artem, statuas, & simulachra fingendi. Hic ignem Ioui dicitur furatus, quod ex ferro, & filice ignem extundere docuerit, seruareque in ferula. Videto Augustinū de ciuita. Dei lib. 18. cap. 8. Lactan. lib. 2. cap. 11. Plin. lib. 13. cap. 1.

ATLAS, Promethei frater, primus Sphæram Astrologiamque inuenisse dicitur. inde locus fabulæ datus, quod cælum humeris fulciret. Vergil. 6. Aeneidos,

—Vbi coelifer Atlas

Axem humero torquet, stellis ardentibus aptum.

Vide Plin. lib. 2. cap. 6. & lib. 7. cap. 56.

ALTADAS XII. Assyriorum rex, horum temporibus extitit, ut ait Cassiodorus. Hic regnare cœpit anno mundi 2263. ante Christum natum 1699. Huius institutum fuit ut diuitiis & gloria, aliena stultitia & miseria à maioribus suis partitis, quoad viueret, frueretur. Vide Bero. lib. 5. Huius ætate Galates apud Celtas, & Vandalus apud Thuyssones regnavit.

CECROPS Diphies Atheniensium rex primus, cœpit regnare anno mundi 2408. ante Christum natum 1554. Hic Athenas condidit, ut ait Cassiodorus. De hoc quoque sic inquit Iustinus lib. 2. *Ante Deucalionis tempora Athenienses regem habuere Cecropem, quem, ut omnis antiquitas fabulata est, biforem prodidere, quia primus marem fœminæ, matrimonio iunxit.* Sub hoc rege Athenæ urbs vel instaurata, vel condita fuit. Vide August. lib. de ciui. Dei 18. cap. 8. Berosum lib. 5. Euse. in præfa. Chro.

DEUCALION Promethei filius, sed non eius de quo supra, ut supputatio indicat, apud eos regnare cœpit, qui circa Parnassum morabantur, anno à mundo condito 2428. ante Christum natum 1534. Hic annos duos & octoginta natus, Thessaliam vidit inundatam. ipse cum vxore Pyrrha in Parnassum montem nauicula delatus, seruatus est. Vide Bero. lib. 5. in Sparete rege. Xenod. de æqui. de hoc fabulantur etiā Poëtæ. Cæterum Archilochus de tempor. & Ioan. Annius, natum Deucalionem scribunt an. 2. Spheri, 15. Assy. regis, 70. an. à diluuiio.

IASIVS Ianigena, tempore Deucalionis imperabat Italiis, in cuius nuptiis affuit Iō Aegyptia. Vide Bero. lib. 5.

CVRETES & Coribantus circa hæc tempora Gnosson condidit. Hi modulatam & inter se concinentem in armis saltationem reperere.

ASCATADES XVIII. Assyriorum, seu Babyloniorum rex, omnem Syriam suæ ditionis fecit: huius anno 13. vitis inuenta apud Græcos, narratur. Vide Bero. lib.

MOYSES primus Hebræorum dux fuit, anno mundi 2453. ante Christum natum 1509. quo anno filij Israël ab Aegyptiaca liberati sunt seruitute: ac post annum vnum atque alterum, Aaron summus creatur Sacerdos, & consecratur. Hic Moyfes inter Hebræos, Deo atque hominibus charissimus extitit: erat siquidem naturâ mitis ac candidus. Inter Prophetas summum se historiographum præstitit. Hic decem legis præcepta, digito Dei in duabus lapideis tabulis scripta, in monte Sina sibi tradita, populum Israëliticum docuit, & cæremonias ac ritus veteris legis. Obiit anno ætatis 120. Israël rexit 40. annis, quos per mare rubrum in desertum duxit: huic successit Iosue. Vide Exo. Leui. Nume. Deute. nam omnibus ferè cap. de moyse tractant.

AARON Moyfis frater, inter Hebræos præstans ac disertus extitit, summusque sacerdos in populo Dei. ad hunc spectabant primitiæ & decimæ à filiis Israël Deo oblatae. Cum summum sacerdotium gessisset annos 37. obiit, anno ætatis 123. Hoc semel orante pro populo, cessauit plaga incendiij cœlitus missi. Videto Nume. 16. cap. item Iosep. lib. antiq. 4. cap. 5. & secundum, diu desideratum ac recens excusum Iosephum, cap. 3.

ELEASAR Aaronis filius, mortuo patre, summus Sacerdos creatur: anno à mundo condito 2491. ante Christum natum 1471. Iste & Iosue terram Chanaan obtinuerunt, quam vocarunt Iudæam. Hæc in duodecim tribus filiorum Israël diuisa est, quarum nomina sunt, Tribus Ruben, Simeon, Leui, Iuda, Issachar, Zabulon, Gad, Aser, Benjamin, Dan, Nephthalim, Manasses. Obiit Eleasar eodem quo Iosue anno. Vide Exo. 6. cap. item Iosue 24. cap.

IOSUE, secundus populi Israëlatici dux, anno mundi 2493. ante Christum natum 1469. filios Israël per Iordanem, iuxta præceptum Domini, in terram duxit promissam: Iordanem fluuium, vt Moyfes mare rubrum, sine vlllo periculo, verbo Dei fretus, pertransiit: obsidione urbem Iericho cepit, & incendit, attamen Raab cum suis seruauit, minimè ingratus: nam hæc nuntios exploratores receptos, celarat: urbem quoque Hai succendit Iosue ac Regem suspendit. Dum pro Gabaonitis bellum gerit, sistitur Sol, & prolongatur dies: quinque Reges suspenduntur. In summa 31. reges vicit, victoriqu; suo populo Chanaanorum terram partitus est. Hic pius, bello & pace clarus, rexit populum annos 28. Obiit diem anno ætatis 110. post eum seniores rexerunt populum annos 17. quibus Othoniel successit. Videto lib. Iosue ab initio ad finem. item Iosep. lib. Anti. 5. cap. 1. 2. 3. 4.

PERSEVS Iouis filius ex Danaë, Medusam Gorgonem occidit, anno mundi 2497. ante Christum natum 1465. Hic à Græcia in Asiam transfuectus est: ibi Barbaras gentes graui, diuturnoque bello domuit: & nouissimè victor, nomen superatae genti dedit: nanque à Perseo Persæ dicti sunt. Vide Orof. lib. I. cap. II. De hoc quoq; sic inquit Herodotus lib. 7. *Posteaquã Perseus ad Cepheum commeauit, & Andromedam eius filiam duxit uxorem, tulit ex ea filium, quem Persen appellauit: eumque illic reliquit (nam Cepheus carebat virili prole) à quo cognomen sortiti sunt Persæ.* De Perseo, Poëtæ multi multa fabulantur. Vide Diodo. lib. I. & 4.

ANDROMEDA Cephei regis Aethiopum & Cassiope filia, vxor fuit Persei, quam scopulo alligatam ac monstro marino, propter matris superbiam, vt aiunt, expositam, liberauit: liberatam in uxorem duxit, occisis Phineo, & reliquis aduersantibus. Acrisium qui Danaën turri incluserat, occidit Perseus, imprudens tamen. Vide Herodo. lib. 7. & Diodorum Siculum multis in locis.

PHOENIX, Agenoris filius, & Cadmi frater fuit. Ambo fratres de Thebis Aegyptiorum in Syriam profecti, apud Tyrum & Sydonem regnauerunt, anno mundi 2506. ante Christum natum 1456. à Phœnice itaque Phœnicia regio dicta. Hic Phoenix Bithyniam condidit: Phœnicibus quasdam literas ad scribendum dedit. Vermiculum instituit, vnde fit color puniceus. De Phœnicibus Lucanus, lib. 3. sic ait:

Phœnices primi, fame si creditur, ausi

Mansuram rudibus vocem signare figuris.

Euse. Chro. inspicere.

CADMVS frater Phœnicis, è Phœnicia in Græciam literas numero sedecim intulisse fertur, quibus Palamedem Troiano bello adiecisse quatuor, totidemque post eum Simonidem Melicum. Hic quoque lapidicinas, auri metalla, & conflaturam reperisse dicitur. Plin. lib. 7. cap. 56. De Cadmo multa Poëtæ fabulantur, præcipuè Ouid. lib. 3. & 4. Metamorphoseos.

CORAX XVI. Sycioniorum rex hisce temporibus regnare occipit, nempe anno à mundo condito 2507. ante Christum natum 1455.

ROMVS etiam apud Celtas regnat anno mundi 2515. ante Christi natiuitatem 1447. Circa hæc quoque tempora Delphicum Apollinis templum Phlegyas incēdit, ob filiam ab Apolline (vt ferunt) compressam.

DIONYSIVS cognominatus Liber pater, deinde Bacchus, filius fuit Iouis ex Semele, Dionysius ab Ioue & Nyfa dictus: Nyfa autem antrum est in quo à Nymphis nutritus dicitur. Liber pater dictus est, vel à libertate patriæ, quâ armis etiam tutatus est, vel quòd vinum, cuius inuentor extitit, reddat linguas liberas ac faciles. Bacchus dictus est, vel à Bacchantibus mulieribus quæ ipsum sequebantur, vel à baccis, quas in torculari premere docuit. Hic quorum regio vitēs ferre non posset, docuit potum ex hordeo conficere. In Bœotia iussit, in gratiam patriæ, omnes vrbes liberas esse. Exercitum virorum & mulierum circumducēs, nefarios homines merita multauit pœna. In Indiam transcendit, ac militauit, anno mundi 2508. ante Christum natum 1454. triennio post, in Bœotiam multis cum spolis rediit. Consule Diodorum Siculum de fab. antiq. gestis lib. 5.

DIONYSIVS alter longè illo antiquior, ac auo prior, à nonnullis Sebasius dictus, filius dicitur Iouis & Proserpinæ: primus hic boves sub iugum misisse fertur ad colendam terram: quare illum cornibus finxerunt. Videto Diodorum Siculum libro quo supra.

OTHONIEL filius Cenes, & frater Caleb minor natus, de tribu Iuda, iudicauit populum Israël anno mundi 2538. ante Christum natum 1424. In eo fuit spiritus domini: egressusque est ad pugnam, & tradidit dominus in manus eius Chusam-rasathaim Regem Syriæ, cui Israëlitarum seruierant annis octo, & oppressit eum. Hic iudicauit Israël quadraginta annis, & mortuus est. Iudicum 3. Iose. antiq. lib. 5. cap. 7.

A X A filia Caleb fuit, atque vxor Othoniel. Hæc à viro præmonita petiit à patre agrum, ac obtinuit, Iudicum cap. 1.

A O D, qui & Ehud, filius fuit Gera, filij Iemini. hic Israëllem iudicauit annos octuaginta à morte Othoniel: primus annorum huius principatus fuit 2578. à creato mûdo: & ante Christum natum 1384. Hic populum liberauit à tyrannide Eglon regis Moabitarum, cui seruierat annos decem & octo, propter legis transgressionem. Iudi. 3. Iose. lib. antiq. 5. cap. 8.

S A M G A R, filius Anath, iudicauit populum post Aod annum vnum. hic percussit de Philistiim sexcentos viros vomere, alij legunt stimulo boum. Iudicum 3.

PELOPS Tantalus regis Phrygum filius fuit, qui Hippodamiam Pisæ regis filiam deperibat: atque in uxorem petens eam, à patre virginis elegantissimæ, Oenomaus, iniquis propositis conditionibus, est reiectus. quæ res bellum suscitauit: Oenomaus, Myrtilo præfecto suo prodente, victus est: Pelops itaque sumpta in uxorem Hippodamia, Pisæ regnum tenuit, anno à mundo condito 2617. ante Christum natum 1346. Hic viribus ac prudentia insignis, cum plurimos in Peloponnesum accolæ deduxisset, eam patriam Peloponnesum ab se denominauit. Diod. lib. 5. circa finem. regnavit annis 59. in Pisæ, quæ est in Elide, iuxta Archadium, cuius incolæ eam quæ eiusdem nominis est in Italia, condidit. Vide Strabonem lib. Geographiæ 7. & 8. item Raphaela. Volaterranum lib. 34.

Hippodamia filia fuit unica, eademque formosissima Oenomaus Elidis regis: hanc à multis procis ambitam, nemini voluit collocare pater: quam tamé Pelops accepit in uxorem, victo patre virginis, fraude Myrtili, qui in mare præcipitatus, nomé Myrtilo mari dedisse dicitur. Hinc illa Poëtarum fabula, de Myrtilo auriga, pecunia corrupto, & de curru vitiato, & deficiente. Vnde Ovidius epist. 8.

Vestra peregrinis Hippodamia rotis.

Facit autem Ovid. Hermionem loquentem, quæ erat Pelopis proneptis: nam Pelops erat ei proauus.

AMPHION Iouis & Antiopes filius, Thebis regnavit anno à mundo condito 2636. ante Christum natum 1326. hic tam insignis musicus extitit, ut testudinem à Mercurio accepisse dicatur: cuius etiam modulamine fingitur à Poëtis saxa ad extruendas Thebas illexisse, ac traxisse: quod sic interpretatur Eusebius in Chro. *Fuerunt, inquit, duro corde, & (ut ita dicam) saxei quidam auditores.* Cui concinit Horatius in arte Poëtica, dicens,

Sylvestres homines Sacer interpretisque deorum,
& cætera. Ac paulò post sequitur:

Dictus & Amphion Thebanæ conditor urbis,
Saxa mouere sono testudinis, & prece blanda
Ducere quò vellet. fuit hæc sapientia quondam
Publica priuatis, discernere sacra profanis
Concubitu prohibere vago, dare iura maritis:
Oppida moliri, leges incidere ligno.

Hic, vi eloquentiæ, suavit rudibus ac sparsim degentibus, in vnum ut conuenirent, ciuitatēque muro cingerent: vel, ut interpretatur Palephatus, lyre beneficio Thebanum murum construxit.

NIOBE filia Tantalus, soror Pelopis, vxorque Amphionis fuit, cui elegantissimæ formæ filios septem ac filias totidem peperit: vnde se Latonæ prætulit: quare indignata Dea hanc in saxum mutauit (ut fabulantur Poëtæ) occisis prius ab Apolline omnibus suis liberis. Ovid. 6. lib. Metamorph. Diodor. lib. 5. Palephatus inde datum locum fabulæ scribit, quod supra natorum suorum sepulchrum suam ipsius lapideam imaginem Niobe collocarit, eamque se asserit ipse quoque Palephatus inspexisse imaginem.

DEBORA Prophetissa, vxor Lapidoth, Israëliticum populum iudicauit anno à mundo condito 2659. ante Christum natum 1303. Hæc Barac exercitui suo præfecit, atque vnà cum eo aduersus Sisaram, ducem exercitus Iabin, Regis Chananæorum, commigravit: fusa ac prostrata aduersariorum acie, Sisara ipse præceps de curru delapsus, fugam arripuit, atque à muliere Iahel susceptus, & statim epoto lacte obdormiens, defixo per tempora clauo, ab eadem caput consuitur, somnòque soporiferum lethum adiicitur. Vide librum Iudicum, capite tertio.

BARAC filius Abinoam, de tribu Nephtalim, præfectus fuit exercitui Deborah, sicuti supra dictum à me est. hic Dux fortissimus, decem hominum millibus tantum assumptis, exercitum Sisaræ, longè copiosiore, imò bis decies ampliorem ad vnum confecit, ac deleuit. Verum eminuerò, spes ac fiducia in Deum obfirmatissima, præcipua ac potiora erant arma & vires, quibus freti Debora & Barac, insolescentes hostes eneruarunt. Videto vt supra.

GEDEON, qui & Ierobaal, filius fuit Ioas, de tribu Manasse, iudicauit populum 40. annis, quorum primus, annus erat mundi 2699. ante Christum natum 1263. Hic priusquam aduersus Madianitas contenderet, bis signum à Deo petiit, quò certior fieret se ab eo mitti. duobus itaque miraculis confirmatur: prius fuit in holocausto quod totum ignis absumpsit: posterius in vellere primum humido, deinde sicco. Sic roborata fide, in prælium descendit, ac Oreb, & Zeb, Madianitarum Duces, item Zebee (seu Zeba) & Zalmana, cæcidiit, ac internecioni dedit, asserens in libertatem Israëliticum populum, qui sub illorum iugum ante annos septem missus fuerat. Vide lib. Iudi. cap. 6. 7. & 9. & Iosephum lib. Antiq. 5. ca. 10.

ABIMELECH Gedeonis filius ex Droma concubina, septuaginta fratres suos, dempto natu minimo, interfecit: populum administravit ac iudicauit annos tres, quorum primus, annus erat mundi 2739. ante Christum natum 1223. Hic urbem Sichem expugnauit, incolas occidit, quorum urbem diruit, ita vt sal in ea euerfa spargeret. Cæterum turrim oppidi Thebes dum oppugnat, ostiumque exurere nititur, à muliere, quæ illi fragmen molæ in caput deiicit, opprimitur: & ne à fœmina trucidatus dicatur, quendam ex suis militibus rogat vt gladio transfodiatur: quod & ille perficit. Sic miserè occumbit, qui fratrum suorum cæde pollutus, tyrannide principatum arripuerat. Vide Iudi. 9. cap.

THOLA de tribu Issachar, iudicauit populum an. 23. post Abimelech. Iudicum cap. 10.

IAIR Galaadites populum iudicauit ann. 22. post ipsum Thola. Vide vt supra.

EVROPA Agenoris Phœnicum regis filia fuit, quam Iuppiter fingitur in formam bouis rapuisse, ac per mare in Cretam transuexisse: ex qua treis genuerit liberos, Minoem, Rhadamantum, Sarpedonem. Vide Diodo. Sicul. lib. 5. Ouid. lib. 2. Metamor. circa finem. Interpretatur fabulam Palephatus de Cretensi quodam, cui nomen erat Taurus, qui Europam captiuam abduxerit.

Ab hac Europa, fertur tertia orbis pars denominata, quam non assentiat Herodotus, qui neminem compertum habere dicat, unde id tertiæ orbis parti nomen datum. Vide Herodotum lib. 4.

MINOS, Iouis Asterij & Europæ filius, anno à creatione mundi 2710, ante Christum natum 1252. classem comparauit, mare obtinuit, & insularum Cycladum dominus primus, in earum plerisque colonias posuit, Caribus eiectis, filiosque suos constituit principes: latrones è mari sustulit. Thucyd. in præfatione historiæ suæ. Hic omnium consensu habitus est vir iustus, & probatæ vitæ, tradunt persuasisse primum scriptis uti legibus, finxisse autem eas Mercurij datas præcepto, autore Ioue. Diodor. Sicul. lib. 2. & 6. De huius Sapientia. vide Diony. Halic. lib. 2. in gestis Numæ. Volater. lib. 33. sic ait: *Minos certè ob summam iustitiam, post mortem iudex apud inferos dictus est, vna cum Rhadamantho fratre.*

ANDROGEVS, Minois filius, præclaræ indolis adolescens, ab Atheniensibus, quod in athletica superasset, occiditur: idque causa belli extitit. Volater. lib. 33.

HERCVLES Iouis & Alcmenæ, Amphitryonis vxoris, (vt fertur) filius, natus est anno mundi 2715. ante Christum natum 1247. vixit annos 52. periit igne, primus è maximis pyratibus, autor Manetho. De hoc Hercule quem Græci suum vendicant, multa ipsi prædicant aut potius fabulantur, quæ nunc locus enarrandi non est: huic suo, omnium aliorum Herculum egregia facinora tribuunt, ut assolent. Huius labores duodecim, qui dicuntur fuisse præcipui, à Diodoro Siculo amplissimè describuntur lib. 5. Hic ab Hispaniis in Italiam venit anno 55. ante aduentum Aenæ: Cacus interemit, Italiam leges tradidit: Ilium cepit, Laomedonta, ob minimè persolutum præmium, interemit: Priamum interempti filium, Troiæ Regem constituit. tandem ob remedium morbi ardentissimi, in ardentibus flammis se præcipitem dedit. Sic fato functus est virorum omnium fortissimus. Diony. Halic. lib. 1. dicit optimum hunc ducem tyrannis orbem purgasse. Diodor. Herodo. Verg. Ouid. singuli multis in locis multa de Hercule narrant.

DEIANIRA, Oenei Calydoniæ regis filia, vxor Herculis fuit. Hæc cupiens virum ab alienis amoribus auocare, misit ad illum venenatam tunicam, iuxta Nessi consilium: tandem calamitatis mariti certior facta, ipsaque doli huius minimè conscia, laqueo vitam finiuit, ut scribit Diodor. lib. 5.

SIBYLLA Persica, Chaldaea ac Hebraea dicta, sed proprio nomine Sambetha, ad mare rubrum nata est, patre Beroſſo, matre Erymantha: libros scripsit 84. ac de Christo innumera cecinit, cui ceterae Sibyllae concinunt: nam omnium primam fuisse perhibent. huius meminit Nicanor, qui res gestas Alexandri magni scripsit. Vide Lactan. diuina. insti. lib. 1. cap. 6. & August. de Ciui. Dei lib. 18. cap. 23. Huic Sibyllae haec tribuitur prophetia: *Ecce bestia conculcaberis, & gignetur dominus in orbe terrarum, & gremium virginis erit salus gentium: & pedes eius in valetudine hominum, & inuisibile verbum palpabitur.*

SIBYLLA Libyca, seu Libyssa, secunda fuisse scribitur a Marc. Varrone, in libris rerum diuinarum, qui Sibyllinos libros ait non vnus tantum fuisse Sibyllae, sed Sibyllinos appellari, quod omnes foeminae vates, Sibyllae sint a veteribus nuncupatae: vel a consiliis Deorum enuntiandis, iuxta etymologiam, more quidem loquendi Aeolico, οἷς enim Deos, ac βουλῆς, consilium vocant Acoles: vel ab vnus Delphidis nomine. Vide vt supra.

Huic Sibyllae haec tribuitur Prophetia:

Ecce veniet dies, & illuminabit dominus condensa tenebrarum, & nexūs synagoga soluetur, & desinent labia hominum, cum viderint Regem viuentium: & tenebit illum in gremio virgo domina gentium, & regnabit in misericordia: & uterus matris eius erit statera cūctorum. inde in manus iniquas veniet & dabunt Deo alapas manibus incestis: miserabilis, & ignominiosus erit, miserabilibusque spem praebebit.

SIBYLLA Delphica, Delphis nata, proprio nomine Themis dicta, ante Troianum excidium extitisse fertur, cuius etiam versus plurimos operi suo Homerum inseruisse credunt. Sunt tamen interim qui censeant Sibyllae proprium id illi fuisse nomen, quod in reliquis manarit: vt supra in Libyca Sibylla leuiter attigi. Vide supra in Sibyllis Persica, & Libyca.

Huic haec tribuitur Prophetia:

Ipsū tuum cognosce dominum, qui verè filius Dei est. Hanc item Chrysippus ait vaticinatam esse, Nasci debere Prophetam absque matris (vel maris) coitu, de virgine.

SIBYLLA Cumæa, ex Cimerio Campaniae, vicino Cumis oppido, fuit: Italica proinde ac Cimeria dicta. prope Cumas speluncam inhabitauit, vnde oracula edere solita: vt Aeneae quoque aduenti, futura praedixit omnia. huius carmina apud Aenae ciuitatem Iuliano imperante combusta scribit Am. Marcellinus: quae sanè carmina, quibus Rom. fata conscripta erant, in arcanis apud Rom. habebantur, nec ab vlllo nisi a Quindecim viris inspicere fas erat: cum aliarum interim Sibyllarum carmina circumferre liceret, audi Verg. Eclog. 4.

Vltima Cumaei venit iam carminis aetas: &c.

Scilicet (inquit Viues) tempus etiam quod vaticinium tendebat, certis erat literis insertum: & solitas Sibyllas aliquid per initia versuum significare, scribit Cice. lib. 2. de diuina.

Huic haec tribuitur Prophetia:

In prima facie virginis ascendit puella, pulchra facie, proluxa capillis, sedens super sedem stratam: nutrit puerum, dans ei ad comedendum ius proprium, id est lac de caelo missum.

NICOSTRATA, Euandri Archadis mater, futurorum vaticinatrix fuit, quæ à carminibus, quibus Phœbi oracula enuntiabat, Carmentis latinè dicta fuit. Hanc quidam aiunt latinis primùm literas dedisse. Diony. Halicarnassens. lib. quidē 1. Antiq. Rom. scribit ipsos Archades primos literas in Italiam attulisse, qui post Pelasgos venerant. Tit. Liuius Euandrum ipsum, autorem vocat, lib. ab vrbe condita 1. *Euander* (inquit) *tum ea, profugus ex Peloponneso, autoritate magis quàm imperio regebat loca, venerabilis vir miraculo literarum, rei noue inter rudes artium homines.* Huic concinit Cornelius Tacitus, qui tradit Aborigenes ab Euandro Archade didicisse literas. Vide Poly. Verg. lib. 1. cap. 6. Hanc quoque scribit Textor Græcas literas impensè doctam, plerasque ex latinis primùm reperisse: quò coniectare licet mulierem versatili ingenio, variâque doctrina fuisse præditam.

EVANDER huius Nicostratæ, seu Carmentis, filius, cum patrem imprudens interfecisset, relicta Archadia in Italiam venit, & pulsus Aboriginibus in Palatino monte confedit: agroque à Fauno iuniore Aboriginum Rege donatus, collem elegit, qui nunc in medio fermè vrbis est, in quo castellum seu oppidum extruxit, cui Pallantium, seu Pallanteum, nomen dedit, vel à Metropoli Archadiæ, vel de Pallantis proauis sui nomine circa annum mundi 2725. ante Christum natum 1237. paulò nempe ante quàm hercules in Italiam ab Hispaniis aduentaret. Pallantium, Rom. postea Palatium dixere. Vide Diony. Halic. lib. 1. & Cæli. Rhodi. lib. 11. cap. 17. & Vergi. lib. Enei. 8. vbi sic inquit:

*Archades his oris, genus à Pallante profectum,
Qui Regem Euandrum comites, qui signa secuti,
Delegere locum, & posuere in montibus urbem,
Pallantis proauis de nomine, Pallanteum.*

PRIAMVS Laomedontis filius, interfecto patre ab Hercule, Troiâque vi capta, regnum patris recepit, quod ei Hercules tradidit vt viro iusto, amicoque. Solus enim filiorum patri consuluerat equos diuino semine procreatos (si credere fas est) Herculi, ob liberatam Hesionem promissos, tradendos. Hæc Diod. Sic. lib. 5. Sunt tamen qui scribant Priamum captiuum ab Hercule abductum in Græciam, postea auro à vicinis redemptum, vnde à redimendo nomen obtinuerit. Habuit filios quinquaginta: vnde Vergi.

Quinquaginta illi thalami, spes tanta nepotum.

ex his decem & septē sustulit ex iusta vxore Hecuba: inter quos insigniores fuere Hector, Paris, Deiphobus, Helenus, Polites, Polydorus. Capta vrbe à Græcis, interemptus est Priamus senex, à Pyrrho Achillis filio: idque ad aram Iouis, in sanguine etiam Politæ filij sui, autor Dictys Cretensis. Troiæ Priamus regnat anno mundi 2725. à Christo nato 1237.

HECVBA Cissei regis Thracum filia, vxor Priami fuit. Hæc cum Paridem in vtero gestaret, somniauit se parere facem ardentem, quæ patriam exureret. Hanc in canem versam fabulantur, quòd cum vrbe capta, captiua abduceretur, ac Polydori filij corpus in mare proiectum agnosceret, Græcos inanibus lascessiuerit conuiciis. Vergil. Aen. 10. lib. Ouid. 13. Metamorpho.

d 5

HECTOR Priami filiorum fortissimus fuit, quo sospite Troia nunquam potuit à Græcis expugnari. Hic permultos ex Græcis occidit, inter quos Protefilaum & Patroclum: in cuius ultionem ab Achille demum occiditur, à quo bigis alligatus, circum Patrocli sepulchrum trahitur. post 12. dies corpus eius auro à patre redimitur. autor Daes Phrygius. Home. lib. 23. Ilia. Ver. lib. 1. Aenei. Volaterr. lib. 15.

ANDROMACHE, Eetionis Regis Thebarum, quæ in Cilicia sunt, filia, Hectoris vxor castissima, & Astyanactis mater fuit: quem peperit post inchoatum bellum Græcorum, & admodum paruulum abscondit: at verò ab Vlysse repertus, de turri ab eodem præcipitatur. mater autè à Pyrrho abducta in Græciam, Molossus ex eo parit, deinde Heleno in vxorem datur: eique regni Epiri portio assignatur. Vide Volaterran. lib. 8. & 13. Strab. lib. 7. Vergil. lib. 3. Aene. Porro de supputatione annorum facile est cuius vel mediocriter docto, rationem inire quo tempore gesta sint nonnulla, quibus annorum numeros non inserui, cum iidem numeri annorum hinc inde paulum absint. id te semel monitum volui, candide lector, vt ne mihi succenses, aut vitio vertas, si singulis epitomis aut paginis, supputationem hanc in nonnullis quidem minimè necessariam (sunt enim multa quæ in idem tempus coincidunt) anxie non obseruo, nec iteratò repono.

THESEVS Aegei Athenarum Regis filius, ex Aethra Pithei filia, regnavit Athenis anno mundi 2730. ante Christum natum 1232. Hic Herculem imitatus, mare ingressus est: ad ea certamina adiecit animum, quæ laudem & gloriam sibi essent allatura: iuuenis adhuc Creontem tyrannum occidit: præterea taurum vastantem Atticam, & Minotaurum: item Scyronem, Procrustem, & Schynia latrones, in Attica trucidauit. Cum Hercule aduersus Amazonas strenuè militauit, quarum reginam Hippolyten abduxit, ex qua filium Hippolytum sustulit. Iustin lib. 2. Diodo. lib. 5. Plutarc. in vita Thesei. Ouid. epist. 4. & 10. Hic firmam amicitiam cum Pirithoo iunxit.

MINOTAVRVS, filius fuit Pasiphaë, & iuuenis cuiusdam formosissimi, nomine Tauri, qui, morbo laborante Minoë marito Pasiphaës, cum hac concubuit, peperitque Pasiphaë ipsa ex eo concubitu filium, qui inde Minotaurus dictus est, quod eum Minoë filius putaretur, re vera tamen Tauri filius esset: quem ideo Minos relegauit, atque insectatus est: ad quem tandem Theseū misit, qui accepto ense ab Ariadne, eū occidit. Hæc Palephatus libro de non credendis fabulosis narrationibus. De hoc Minotauro multa fabulantur Poëtæ, quod semiuir, ac semibos fuerit, vnde Ouid.

Semiuirumque bouem, semibouemque virum:

quod Labiryntho, à Dædalo fabrefacto inclusus, obiectos sibi homines deuorarit. Vergil. lib. 6. Aenei. Ouid. epist. 10.

MARTHESIA, siue Marpesia, & Lampedo, siue Lampeto, Reginae fuere Amazonum, regnante Theseo Athenis: nempe anno mundi 2734. ante Christum natum 1228. autoribus Iustin. libr. 2. & Oros. libr. 1. cap. 15. & 16. Functius verò reicit ad annum mundi 2754. ante Christum natum 1208. hæ in duas partes exercitu diuiso, inclytæ iam opibus, vicissim bella gerebant: & ne successibus deesset autoritas, generatas se Marte prædicabant. Itaque maiore parte Europæ subacta, Asiæ quoque nonnullas ciuitates occupauere. ibi Ephesum, multasque alias vrbes condidit: tandem ibi Marthesia incursum barbarorum interficitur, in cuius locum Orithya filia succedit. Iustin. libr. 2. Oros. libr. 1. cap. 15.

LAMPEDO, siue Lampeto Amazonum Regina, Epheso multisque aliis urbibus in Asia conditis, domum cum parte exercitus remittitur, vt patriam tueatur. Cæterum de huius gestis, & fato nil apud autores reperi, quemadmodum nec ipse etiam Bocacius. De Amazonibus autem in genere pauca dicere lubet. Hæ ex Scythiis ortæ, in Cappadociæ ora, ad amnem Thermodoonta confedere: ibi mariti, qui spoliare finitimos consueverant, conspiratione populorum per insidias trucidantur: ipsæ, quarum exilio addebatur orbitas, arma sumunt: remp. sine viris augent: matrimonium seruitutem appellant. tandem pace armis quæsita, ne gens interiret, finitimorum concubitus ineunt: si qui mares nascuntur, occidunt: virgines armis exercent, dextris mammis instructis, ne sagittarum iactus impediatur, vnde Amazones dictæ. Iustin. libr. 2.

MENALIPPE, Orithyæ ac Antiopes (hæ ambæ Amazonum reginæ erant) soror, ab Hercule bello superata, captiua abducitur: quam tandem sorori reginæ reddit: & pretium, arma eiusdem reginæ (Baltheum fuisse dicunt) accipit: atque ita mandato functus, ad Regem Eurystheum Hercules ipse, reuertitur. Vide Iustinum. libr. 2.

HIPPOLYTE, soror Orithyæ, Antiopes, & Menalippes, eodem ipso bello quo soror Menalippe ab Hercule capta, ac abducta est, hæc quoque à Theseo capitur ac abducitur: Sed tamen eam in vxorem Theseus accipit, ex eaque gignit Hippolytum: vt iam à me dictum est supra, in Theseo. Iustin. libr. 2.

Nec verò nesciendum est, Hippolytum omnium castissimum fuisse, eundemque venationi deditissimum: de quo multa legere licet apud autores: maximè apud Ouidium lib. 15. Metamorpho. item Heroidum epist. 4.

ORITHYA, Marthesiæ filia, Amazonum post matrem Regina, tum ob belli industriam, tum ob perpetuam virginitatem, conspicuam se, ac mirabilem præstitit. Hæc ubi comperit bellum, vim quoque sororibus suis illatam ab Hercule & Theseo, hortatur comites in ultionem, frustra que Ponti sinum & Asiam domitam esse dicit, si Græcorum non tam bellis quam rapinis pateant, auxilium à Rege Scytharum capit. Sed ante prælum dissensione orta, ab auxiliis desertæ Amazones, belloque ab Atheniensibus victæ, receptaculum tamen habuere castra sociorum, in regnumque reuersæ sunt. Iustin. lib. 2.

PENTHESILEA post Orythiam Amazonis imperauit. Hæc Troianis aduersus Græcos opem tulit. Verg. lib. Aen. 1.

*Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis
Penthesilea furens, mediisque in millibus ardet,
Aurea subnectens exertæ cingula mame
Bellatrix, audetque viris concurrere virgo.*

Interfecta demum ab Achille, exercitūque eius absumpto, pauca quæ remanserant vsque ad tempora Alexandri Magni durauerunt: quem Thalestris, Amazonum Regina, adiit, ad sobolem ex eo generandam. Hunc cum ter centum fœminis salutauit, cæteris iussis subsistere, copiam sui fecit ei Alexander per tredecim dies. Hæc coram illi in os ingenuè facta est se tantum ad suscipiendos liberos venisse: fœminini sexus se retenturam, marem patri reddituram. reuersa in regnum, breui post tempore cum omni Amazonum nomine intercidit. Quint. Curt. lib. 6. Iustin. lib. 2. de hac vide etiam infra in Alexandro.

MENELAVS, Atrei (alij dicunt Plisthenis) & Aëropes filius, in vxorem accepit Helenam formosissimam quidem mulierem, attamen quæ bis rapta est, primū à Theseo, postea à Paride. Hic Menelaus regnauit apud Lacedæmonios anno mundi 2758. ante Christum natum 1204. aduersus Troianos bellum gessit pro recuperanda vxore, quam non nisi capta Troia recuperauit. bellum gessit decem ferè annis, præterea conscendens nauim in reditu, non nisi post octauum erroris annum patriam attigit. Tantæ molis erat infame reducere scortum: scribit nihilominus Dictys Cretensis non tam animo consternatum fuisse Menelaum ob raptam vxorem, quàm ob Aetram & Clymenam, affines suas. Sustulit ex Helena Hermionem. Dares Phry. Ouid. lib. 11. Metamorp. Cæterum Menelaum Atrei filium Homerus scribit, Hesiodus autem, Plisthenis.

AGAMEMNON regnauit Mycœnis anno mundi 2768. ante Christum natum 1194. hic frater fuit Menelai: & omnium consensu Græcorum dux præcipuus aduersus Troianos declaratus est: classem habuit nauium sexaginta supra centum: vniuersa Græcorum classis erat nauium plus mille. Tandem reuersus ab expeditione illa, & bello Troiano confecto, ipse, infidiis Clytænestræ vxoris, ab Aegystho adultero interficitur: Orestesque filius eius hanc iniuriam vlciscitur, interfectis adulteris, matre scilicet Clytemnestra ac Aegystho. Euripid. in Oreste, Seneca in Agamemnone. Dares Phrygi. Dictys Cre.

PARIS, qui & Alexander dictus, Priami filius fuit & Hecubæ. Hunc pater exponi iussit, quod mater prægnans somnasset se facem ardentem parere: attamen Hecuba materno affectu ducta, curauit ut in Ida monte à pastoribus nutriretur. Adolefcens Oenonem amauit, ex qua Idæum & Daphnidem sustulit. Tandem à parentibus agnitus ac receptus, suscepit legationem in Græciam ad repetendam Hesionem, vbi Helenam rapuit, Troiâque abduxit anno mundi 2768. ante Christum natum 1194. nempe primo anno regni Agamænonis. Propterea bellum Græcorum aduersus Troianos exarsit. Scribit Herodotus renitentem abduxisse, Sparténque expugnasse, ob id à viro recipi meruisse. Achillem sagitta interemit Paris, vicissim quoque interemptus est à Pyrrho Achillis filio. Herodo. lib. 2. Dares, Dictys Cretensis.

HELENA, Iouis & Ledaë filia, à Thesæo primùm rapta, nec multo post Castori & Polluci fratribus reddita, Menelai vxor fuit, cui Hermionem peperit: hanc Paris seu volentem seu nolentem abduxit, vti dictum à me supra est, ac in vxorem duxit. Hæc proditiōis Troiæ conscia fuisse dicitur, cum Græci armis diffidentes ad dolum se conuertissent: ac faciem, proditiōis signum, ex arce sustulisse, & cum priore viro in gratiam rediisse. De simulachro ac templo Helenæ, in quo mulier ex turpissima, speciosissima facta est, vide Herodotum libr. 6. Capta est Troia deficiente iam vere, 17. diebus ante conuersionem æstiuam, anno mundi 2783. ante Christum natum 1179. Vide Dionys. Halicar.

VLYSSES Laërtaë & Anticliaë filius, Solers ac disertus extitit, atque prudentissimus Græcorum, qui in expeditione Troiæ fuerunt. Hic insaniam simulans comitatum negat, nempe irretitus amore iuuenulaë coniugis Penelopes: verùm fraude à Palamede detecta, cogitur cum cæteris in bellum proficisci. Detectus ipse, Achillem vicissim detegit, qui etiam in Troianos contendit, anno mundi 2773. ante Christum natum 1189. Vlysses multa tum fraude tum virtute peregit annis decem in obsidione Troiæ: qua capta, per decennium itidem hac atque illac fluctibus marinis iactatus, tandem ad vxorem in patriam peruenit: procorum iniurias vliscitur. Postea à Telegono, quem ex Circe susceperat, spina trigonis piscis venenata, incognitus transfigitur. Homer. in Odyss. & Verg. in Aene. multis in locis.

PENELOPE, Icarij & Peribœæ filia, Vlyssis vxor fuit castissima. Hæc totos viginti annos maritum illibata pudicitia expectauit, nec vnquam adduci potuit ut alteri nuberet: quanquam pater Icarus cogeret, & proci valde sollicitarent, quos egregio commento fefellit (si credere licet) quanquam aliter de huius pudicitia scribat Lycophron. Vide Ouid. epist. Heroidum prima, quæ nomine Penelopes inscribitur.

ACHILLES Pelei Theſſalię regis & Thetidis filius, Gręcorũ fortiffimus fuit. Hic iã adultus inter Lycomedis filias, muliebri indutus ornatu latitauit, opera matris quę hac arte cauebat ne ad bellum Troianum profiſceretur, vnde non eſſet reuerſurus. Nihilominus tamen Vlyſſis aſtu deprehenſus, ad bellum perducitur. Hic Deĩdamiam Lycomedis filiam compreſſit, ex qua Pyrrhum ſuſtulit: quinetiam ob ereptam ſibi ab Agamemnone Briſeĩda, pugnare deſtitit, donec Patrocli amiſſiſſimi mors nuntiaretur, quam Hectoris morte compenſauit. Ceterũ à Paride tum demum interficitur Achilles: tandem & ipſe Pyrrhus Polyxenam ad ſepulchrum patris immolat. Homer. in Odyſſ. & Vergil. lib. Eneid. 2. & Statius. libr. Thebai. 1. item Dares, & Dictys Cretenſis.

POLYXENA Priami & Hecubę filia ſpecioſiſſima, ad tumultum Achillis à Pyrrho eiufdem Achillis filio, interficitur, ad placandos Achillis manes. Ouidius libro 13. Metamor.

Placet Achilleos maſtata Polyxena manes.

Polyxenam fertur Achilles in mœnibus Troię conſpectam adamaſſe, eamq; in vxorem petiuiſſe: Priamus annuit: in Apollinis templum conuenitur, ad ineunda pacis nuptiarũque fœdera: verũ inibi interim Achilles à Paride dolo interficitur. Vide vt ſupra, & Euripi. Trage.

NAVPLIVS, Euboę inſulę Rex, quam Nigropontum hodie vocāt, Palamedis pater fuit, eius inquam qui Vlyſſis commento & fraude, ab exercitu lapidibus eſt obrutus: Vlyſſes ſiquidem oderat Palamedem, mortẽmque illi dolo machinatus eſt, quod technam ſuam detexiſſet, cũ illi furorem ſimulanti, vt ad bellum minimẽ profiſceretur, filium in ſulco obiecit. Nauplius vt filij necem vlciſceretur, vxores principum Gręcorum, tum cũ Troiam obſidebant, in iuenum adulteria pellexit, ſperans vt in reditu mutuis ſe vulneribus confoderent propter vitiatas vxores. Pręterea Gręcis redeuntibus, ignem ex Caphareo monte oſtendit: quod factum eſt vt bona pars ad ignem, tanquam ad proximum portum adnauigans, inter ſcopulos naufragium fecerit. tandem doloris impatientia ſe ipſum in mare præcipitat, quod Vlyſſes & Diomedes, quos maximẽ obrui cupiebat, incolumes euafiſſent. Vide Homer. Vergi. Qui. multis in locis ſingulos.

PALAMIDES Nauplij filius, quatuor dicitur literas inueniſſe, pręterea ordinem aciei, ſymbolum bellicum, & vigilias, ad exemplum gruum: item calculorum ludum, atq; aleam, & latrunculos, quos ſcachos vulgò dicimus, & menſurarum ac ponderum rationem, quinetiam annum ad Solis curſum, menſes ad Lunę accommodaſſe. Hic ab Vlyſſe falſò proditionis inſimulatus, lapidibus obruitur. Vide Ouid. lib. 13. Metamor. Cel. Rhodig. lib. 20. cap. 27. & lib. 7. cap. 31. Huius Palamedis Poemata dicitur Homerus, inuidiæ ſtimulis agitatus, conſcripſiſſe, aut exuſiſſe. idem Cel. Rhodig. id tradit, lib. 20. cap. 30. Vide item Volat. lib. 18. & Pli. 7. cap. 56.

IEPHE, filius Galaad ex meretrice, iudicauit populum Israël anno mundi 2787. ante Christum natum 1175. Hic pugnavit contra Ammonitas, quos tradidit dominus in manus eius. voverat autem prius, satis tamen imprudenter, se in holocaustum oblaturum domino eum qui primus de domo sua egrediens, sibi occurreret victori: acciditq; ut filia sua vnigenita cum tympanis & choris ei reuertenti occurreret, qua visa scidit ipse sua sibi vestimenta, præ dolore: immolauit tamen filiam post duos menses, quos illa impetrarat ad lugendam virginitatem. Vide lib. Iudi. cap. 11. & 12. sex annis iudicauit Iephte Israël. Ioseph. lib. Antiqui. 5. cap. 12.

ABESAN, de Beth-lehem, mortuo Iephte iudicauit Israël septem annis. Hic habuit triginta filios & totidem filias, quas omnes maritis tradidit, simul filiis omnibus vxores dedit: foras misit filias, filiorum autem vxores domum introduxit. Iudi. 12. Ioseph. lib. 5. cap. 12. Rabbi Salomon & Chaldaeus paraphrastes hunc Abesan Boos esse dicunt. Post Abesan, Aelon de tribu Zabulon, iudicauit populum annos decem: post quem etiam Abdon de tribu Ephraim, iudicauit Israël annos octo. Iudicum cap. 12. post hunc Samson iudicauit, cuius meminero postea.

LATINVS Laurentū Rex, Fauni & Maricæ, filius fuit. Hic vel bello ab Aenea victus, vel tantum certior factus quiescam, & vnde esset Aeneas, antequam signa canerent, ipsi Aeneæ dextram, fidei signum, dedit: filiam deinde in vxorem tradidit, quanquam prius pacta esset Turno Rutulorum regi. Aeneas de nomine vxoris Lavinia, Lauinium appellat. Turnus ob præceptam Laviniam sibi pactam, bellum mouet: vtrinque summa contentione pugnatum est: inclinavit tamen victoria in Troianos, qui Latinum eo in prælio amiserunt. anno mundi 2787. ante Christum natum 1175. Titus Liuius lib. 1. & Diony. Halicar. lib. item primo.

LAVINIA Latini & Amatae filia, Aeneæ vxor post Creusam fuit. Hæc mortuo Aenea Ascanij tutelam gessit: deinde ab eodem Ascanio, Lauinio, vrbe iam florente atque opulenta, donata est: nouam ipse aliam sub Albano monte condidit, quam ab situ porrectæ in dorso vrbs, Longam Albam appellauit. Titus Liuius lib. 1. Lavinia Syluium Posthumum peperit, tertium Regem Latinorum: qui sic dictus est, quod post patris Aeneæ fatum in syluis natus ac educatus sit. Videto vt supra.

AENEAS, Anchisæ & Veneris filius ac Priami gener, pius, probus ac bellicosus à Vergilio in gratiam Augusti describitur: aliter enim scribunt grauisissimi autores. Hic patrem humeris impositum Troiano incendio dicitur eripuisse, Creusam uxorem in turba amisisse, in Italiam nauigasse, Turnum bello vicisse, Lauiniam duxisse, oppidum condidisse Lauinium, de nomine uxoris sic dictum: Ascanium, qui Albam Longam condidit, genuisse. Aduentum autem Aeneæ in Africam, congressum, societatem aut nuptias cum Didone, vt fabulosa prætereo: neque enim appulisse in Africam scribunt historici probatiores: neque, vt appulerit, Didonem illic potuerit reperisse, cum nōdum nata esset. Nauigationem Aeneæ sic paucis describit Titus Liuius libr. 1. *Aeneas, inquit, domo profugus, primò in Macedoniam venit: inde in Siciliam, querens sedes, delatus est. Ab Sicilia, classe Laurentem agrum tenuit. Troia & huic loco nomen est.* De morte Aeneæ nil certi reperi. Constat dum cum Rutulis ac Hetruscis, congregitur, multos vtrunque cæsos, Aeneæ autem corpus nusquam inuentum, id prælium commissum est postquam treis annos ab obitu Latini foceri sui, regnasset Aeneas, anno à capta Troia septimo. Dio. Halicar. libr. 1. Titus Liuius libr. 1. Verg. in libris Aeneidos. Lauinium urbem condidit Aeneas anno mundi 2788. ante Christum natum 1174.

TURNVS, Rutulorum Rex, Amata, vxoris Latini, consobrinus fuit. Huic pacta fuerat Lauinia ante aduentum Aeneæ: quare prælatum sibi aduenam agrè ferens, simul Aeneæ Latinōque bellum intulit. Vide vt supra. Victus singulari certamine Turnus ab Aenea, victoriam cum sponsa, riuale Aeneæ reliquit. Verg. lib. Eneid. 12.

ORESTES occiso Aegistho imperat Mycænis, quæ vrbs est in Peloponneso, anno mundi 2789. ante Christum natum 1173. Fuit hic Agamemnonis & Clytemnestræ filius: matrem adulteram cum adultero suo Aegistho interemit, quod patrem suum etiam interemerant. Deinde Pyrrhum quoque interfecit, quod Hermionem sibi prius desponsatam, quæ & Pyrrhum oderat, rapuisset, vique eam in uxorem sibi retinisset. Ob hæc scelera furiis agitatus vagabatur: habuit interim Pyladem fidum itineris comitem ac periculorum socium. Peruenit itaque Orestes in regionem Tauricam, vbi inuenta sorore Electra, cum ea, iam furore purgatus, migravit in Italiam. Orestes pro Pylade, Pylades pro Oreste, vterque pro altero mori minimè recusauit: sicut nec Nysus pro Eurialo, nec Eurialus pro Nyso, vti est apud Vergil. quare numerantur inter insigniora amicorum paria. Vide Sophocl. in Electra, Euripid. in Oreste. Cicer. de amicitia, & li. 2. de finib. Ouid. Epist. 8. Heroidum.

HERMIONE Menelai & Helenæ filia fuit. Hæc à Tyn-daro auo materno primùm pacta est in uxorem Orestis, interea dum pater in bello Troiano militaret: qui etiam eandem Pyrrho, mortuo patre Achille, promittit. Pyrrhus reuersus eam rapit, ac retinet inuitam: quamobrem indignatus Orestes Pyrrhum in templo Apollinis, ope Macarei sacerdotis interficit, vxorēque suam Hermionem recipit. Videto Verg. li. 3. Aene. Ouid. epist. 8. supradicta, quæ inscribitur, Hermione Orestis.

ASCANIVS Aeneæ filius, Latinorum Rex fuit, anno à mundo condito 2789. ante Christum natum 1173. Hic à fluuio Phrygiæ Ascanius dictus est: præterea Ilus, ab rege Troianorum Ilo: quinetiam Iulus, à prima barbæ Lanugine. Vergili. Aeneid. 1.

At puer Ascanius, cui nunc cognomen Iulo

Additur, Ilus erat, dum res stetit Iliæ regno.

Huic puero flammula quædam supra caput apparuit, quæ nec vrebatur, nec manibus extingui poterat: hinc sumptum omen est, futurum ut aliquando imperaret: idem narrat de Seruio Tullio Liuius lib. 1. Cæterum Ascanius cum 25. annos in Lauinio regnasset, Longam Albam condidit, ac noueram, quæ antea restituta fuerat (nam priuignum Ascanium metuens, in syluas se receperat) Lauinium reliquit: regni hæredem fecit Posthumum fratrem suum ex diuersa matre, cum nondum esset Iulus eius filius ad regendum idoneus per ætatem. imperauit Ascanius 38. annis, cum Lauinio, tum Longæ Albæ. Ab Iulo eius filio, Iuliorum familia orta est. Eutrop. auctus.

SYLVIVS Posthumus Aeneæ ex Lauinia filius, regnum Latinorum tenuit post Ascanium, anno mundi 2827. ante Christum natum 1135. Imperauit apud Latinos annis 29. de ratione nominis huius, dictum est supra in Lauinia. huius temporibus agebat Homerus, ut autor est Cassiodor. Vide Diony. Halicarn. & Eutro. lib. 1.

SAMSON filius Manue de tribu Dan, iudicauit post Abdon, populum Israëliticum annos 20. quorum initium fuit anno mundi 2818. ante Christum natum 1144. Hic vir fortissimus leonis catulum sæuum ac rugientem, qui ei occurrebat, in frustra dilacerauit quasi hædum, nihil omnino gladij habens præ manibus. post aliquot dies inuenit in ore huius leonis examen apum ac fauum mellis. Hic propter ablatam vxorem, segetes Philisthinorum exussit, ligatis facibus ad caudas tercentum vulpium. Maxilla asini mille Philisthinorum interemit: Israëlitas à seruitute eorum liberauit, quibus 40. annis seruierant. in Gaza cum circumdaretur custodibus in porta vrbs stantibus, ipse consurgens circiter medium noctis, apprehendit ambas portæ fores cum postibus & sera, imposuitque humeris suis, & portauit ad verticem montis. Vide Iudi. 14. & 15. ca. Iose. Anti. li. 5. ca. 13. post Samsonem Heli fuit summus sacerdos ac iudex populi per 40. annos, cui successit Samuel.

DALIDA, siue Dalila, meretrix fuit, quam amauit Samson. Hæc argento à principibus Philisthinorum accepto corrupta, amasium Samsonem tonsum prodidit, qui ab hostibus captus, erutis oculis in carcerem detrusus est. Postea inde vocatus est ut luderet coram eis, qui excæcato & ligato volebant illudere: at ille cum venisset, & coram illis luderet, inuocato Domino ait: *Domine Deus meus memento mei, & redde mihi nunc fortitudinem pristinam, ut vlciscar me de hostibus meis.* Tunc apprehendit columnas ambas ambabus manibus, & cecidit domus, quæ cadendo interfecit ad tria millia vtriusque sexus Philisthinorum, vnà cum ipso. Consulito li. Iudi. cap. 16.

BRVTVS Ascanij Aeneae filij ex Syluio nepos (quam alij censeant Syluium Aeneae filium Posthumum fuisse) fertur proceros quosdam, atque immanes viros sede sua expulisse: insulamque eam de suo nomine Britanniam cognominasse, quae prius vocabatur Albion, ab Albina quadam Syriae regis filia, quae una cum 32. sororibus, interfectis ab se viris, à patre expulsa, in hac loca appulerat, post annos circiter 50. ab excidio Troiae, id est circa annum à mundo condito 2832. ante Christum natum 1130. coepit in ea insula, quam magnam Britanniam vocant, regnare Brutus iste, illicque fertur liberos genuisse tres, qui totidem sibi regna constituerunt: Locrum à quo Locria: Cambrum à quo Cambra, nunc Vuallia: & Albanactum, à quo Albania, quae Scotia postea dicta est. Locrus fratribus superstes, solus Britannia potitus est: post quem Maddan annos quadraginta regnavit. hac Raphael Volaterranus in Geographia, lib. 3. de populis ac regibus Britanniae, quam nunc Angliam vocant. Supputationem annorum potes etiam colligere, ac deprehendere in Ascanio Aeneae filio, de quo à nobis dictum est supra, paulò antè, tertia ab hinc pagina.

IGNOGNE Pandrafi Leo-graeciae Regis filia, huius Bruti vxor fuit, ex qua tres, qui supradicti sunt, liberos sustulit. Vide to Supplementum Chroni. li. 4. Item Chronica Chronicorum.

HOMERVS Graecus Poeta percelebris, clarebat circiter annum mundi 2838. ante natiuitatem Christi 1124. secundum Cassiodorum. nam Cornelius Nepos in libris Chronicorum refert ad longè posteriorem aetatem, puta ad annum mundi 3051. ante Christum natum 911. ante Romam conditam 160. annos. Natum itaque Homerum, ut inquit Plutarchus, belli Troiani tempore, eiusdemque spectatorem fuisse, quidam scribunt, alij 100. annis post, alij 150. Mater ad Meletem fluium eum peperit, ob idque Melesigenes appellatus est: postea caecus factus, Homeri nomen accepit. Duo praecipua poemata scripsit, Iliada & Odyssaeam. Ilias gesta Graecorum & Barbarorum propter Helenae raptum, sed praecipue Achillis praecleara facinora complectitur. Odyssaea verò, Vlyssis ex Troiano bello in patriam reditum. Scribunt eum obiisse praeter ingenti mœrore, cum aenigma à piscatoribus propositum non posset dissolvere: ipsum autem aenigma erat huiusmodi: *Quaecumque cepimus, reliquimus: quae verò non cepimus, habemus.* Vide Plutar. in vita Homeri.

HESIODVS Poeta, paulò praecessit Homerum, imò & coaetaneus eius, & sanguine illi iunctus fuisse perhibetur. Certè Herodotus scribit Hesiodum atque Homerum 400. non amplius annis ipsum praecessisse: extitit autem Herodotus circiter annum mundi 2520. & ante Christum natum 1442. erat Hesiodus ex Ascra, vico Boeotiae, unde & Ascreus dictus. Hic primus ac princeps omnium, de agricultura versibus scripsit, quem imitatus est Verg. in Georgicis. Scribebat in Boeotia Helladis, ut inquit Plin. lib. 18. ca. 24. de eius morte misera, curque à Locrensis quibusdam adolescentibus sit occisus, vide Plutar. in conuiuio septem sapientum.

SAMVEL, Elcanæ filius ex Anna, iudicauit populum Israël post Heli, anno mudi 2878. ante Christum natum 1084. Hunc filium mater diu sterilis, precibus à Deo impetrauit, quem etiā Deo obtulit. Arcam Dei reducant Philisthini, quam tempore Heli ceperant: iudicauit Samuel annos 11. iuxta Hebræos, puta vsque ad Saul, primum regem. Senex factus Samuel, constituēbat filios suos Ioëlem & Abiam iudices in Israel, qui cum non ambulant in viis patris, sed declinant ad auaritiā & munera, peruertentes iudiciū, maiores natu Israel petierunt à Samuele regem, qui iudicaret more gentium ceterarum. Itaque Saul à Samuele vngitur in regem, præcipiente Domino. 1. libr. Reg. ca. 1. 2. & 3. ad 9. vsque cap. Ioseph. li. Anti. 5. cap. 15. & seq.

SAVL filius Cis, de tribu Ben-jamin, vnctus est in regem primum Israëlitarum, eodem anno quo Samuel filios suos constituerat iudices: nempe anno mundi 2889. ante Christum natum 1073. Erat Saul altior vniuerso populo à capite ad humeros, quem videns populus clamauit, *Vivat Rex*. Ammonitas & Philisthæos vicit. At contra præceptum Dei, non expectato Samuele, sacrificans, abiicitur à Deo: item contra præceptum Dei victis Amalecitis, regem eorum & prædam seruauit: filiam suam Michol Dauidi in vxorem dedit. Tandem victus à Philisthæis, ne viuus in manus eorū veniret, à quibus occideretur, se ipsum propriis manibus interfecit. Vide 1. libr. Reg. à fronte ad calcem. hunc lib. sunt qui vocent 1. Samuelis. imperauit Saul annis duobus. Iose. li. 6. ca. 4. & sequen.

DAVID filius Iesse (Iesse vocabatur quoque Isai) regnauit super tribum Iuda in Hebron, anno mundi 2891. ante Christum natum 1071. quo tempore etiam Isboseth constituitur Rex super Israël, regnauit autem David super Iudam & Benjamin in Hebron septem annos, & sex menses: præterea super alias decem tribus, & super totum Israël annos 33. Hic cum gregem patris pasceret, leonem & ursum apprehenso mento occidit: quare nec diffidit ad futurum sibi Dei auxilium aduersus Goliath: igitur lapide funda iacto, gigantem interfecit. Prophetæ Natha eum homicidij arguit. Præterea proposuit ei Deus per Gad Prophetam tria pœnarum genera, quod populum numerasset: aut septem annorum famem, aut trium mensium persequente hoste, fugam, aut trium dierum pestilentiam: vltimum elegit, inquit, melius esse vt in manus Domini incideret. tunc vsque adeo sauiit pestis vt 70000. virorum hac lue perirent, ad ædificationem templi populū & Salomonem filium hortatus, descriptionem ac necessaria ad ædificationem dedit. annos natus 70. moritur, ac sepelitur in Beth-lehem. 2. libr. Regum. 11. cap. & sequen. Ioseph. lib. Antiq. 6. cap. 10. & sequentibus.

SALOMON filius David ex Beth-sabea, incipit imperare in Israël anno mundi 2931. ante Christum natum 1031. Hic sapientiam à domino postulauit, & impetrauit. habuit ad ædificationem tēpli 70000. qui onera portarent, latomorum 80000. præpositorum 3300. locutus est 3000. parabolas, fuerunt carminacius 5000. annuus redditus eius erat 666. talentorum auri, excepto vectigali, valebatq; talentum auri ad 5000. aureorum. mira potes legere: à cap. 4. 3. li. Reg. ad 10. itē apud Iose. li. 8. vxores habuit quasi reginas 700. & concubinas 300. quæ cum ex gentibus essent, vt eis gratificaretur, ad idololatriam deflexit: quare decem tribus à filio suo ablata. regnauit annos 40.

ROBOAM filius Salomonis ex Naama Pharaonis filia, mortuo patre regnavit super filios Israel qui habitabant in ciuitatibus Iuda, anno mundi 2971. ante Christum natum 991. nam decem tribus ad Ieroboam defecerant. Hic Roboam spreto senum consilio, iuuenum consilium amplexatus est, superbissimè respondens populo qui tributorum imminutionem postulabat: quamobrem desciverunt ab eo decem tribus. ipse autem 80000. virorum congregavit ex tribu Iuda & Ben-iamin, vt sub iugum eius qui filius & hæres Salomonis erat, mitterent has decem tribus quæ ad Ieroboam defecerant: sed vt ne pugnaret prohibuit Dominus, dicens à se factum esse istud, quemadmodum per Ahiam Prophetam prædixerat. Vide 3. Reg. 11. 12. 13. 14. cap. & 2. Paralipomen. 10. 11. 12. cap. Iosep. lib. Antiquitatum 8. cap. 7. & 8. regnavit annos 17. cui successit filius, nomine Abia, siue Abiam.

SESACH rex Aegypti, ascēdit in Ierusalē, & tulit thesauros domus Domini, & thesauros regios & vniuersa diripuit, anno quinto regni Roboam. habebat Sefac in exercitu 12000. currus, equitum 60000. Vide vt supra.

AHIAS Silonites, Propheta, prædixit ipsi Ieroboam decem tribuum ad se defectionē: nam apprehendens pallium suum nouum quo opertus erat ipsemet Ahias, scidit illud in duodecim partes: & ait ad Ieroboam, tolle tibi decem scissuras: hæc enim dicit Dominus Deus Israël: *Ego scindam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decem tribus.* Vide 3. lib. Regum cap. 11. Iosep. lib. Antiquit. 8. cap. 7.

IEROBOAM filius Nabat regnavit in Israël super decem tribus, eodem anno quo Roboam imperavit duabus tribubus, Iudæ scilicet ac Ben-iamin nempe anno à mundo condito 2971. ante Christum natum 991. Hic Ieroboam fecit duos vitulos aureos ad retinendum populum ne ascenderet, adorandi gratia, in templum Ierosolymitanum, & ne hac fortè via deficeret ad regem Roboam, qui Ierosolymis imperabat. Sic falsa religione propter ambitionem & regnandi libidinem, populum imbuit, nam adorandos hos vitulos palàm exhibuit, clamans: *Nolite ultra ascendere in Ierusalem, ecce Dij tui Israel, qui te eduxerunt de terra Aegypti.* Hic manum in Prophetam extendit, & aruit, nec potuit eam rex ad se retrahere: at verò orante Propheta, restituitur in integrum manus arida. Tandem à filio Roboam, Regis Iudæ, vincitur. Rexit Israelem annis 22. successit Nadab filius eius. Vide 3. lib. Reg. ca. 11. 12. 13. 14. Iosep. lib. Anti. 8. cap. 8. 9. 11.

ABIA, seu Abiam, filius fuit Roboam, ex Maacha filia Abesalom, & successit patri in regno Iudae, anno mundi 2988. ante Christum natum 974. Hic prauum se, ac paternorum vestigiorum æmulum præstitit: orantibus tamen Deum suis militibus, vicit ipsum Ieroboam, tunc corrumpere 50000. virorum fortium ex Israël, confossi à viris Iuda. Nam diuisæ erant duodecim tribus Hebræorum in duo regna, Iudæorum, & Israëlitarum: præeratque rex Iudæorum duabus tantum tribubus, videlicet tribui Iudæ, & Ben-iamin: Rex verò Israëlitarum imperitabat reliquis decem tribubus. Rexit itaque Abia Israëlẽ tribus ferè annis 3. Reg. 15. cap. & 2. libr. Paralip. cap. 13. Ioseph. libr. Antiq. 8. cap. 11.

ASA, filius Abiæ, successit patri in regno Iudæ, anno 20. regni Ieroboam regis Israël, imperauitque annos 41. Fuit Asa rex pius in Deum & homines, subuertit altaria peregrini cultus, confregit statuas, lucos succidit: & præcepit Iudæ vt quæreretur Dominum Deum patrum suorum, legi diuinæ pareret, & vniuersa mandata impleret. Habuit de tribu Iuda 300000. de Benjamin autem 250000. militum virorum fortissimorum. Egredus est contra eos Zara rex Ethiopum cum decies centenis hominum millibus: hos implorato diuino auxilio, fugauit Asa: fugatos, internecioni dedit. Post hæc iniit fœdus cū Benadab rege Syriæ, timens Baasa regem Israël: quare à Propheta Hanani corripitur, quem in neruum misit. Deinde dolore pedum grauissimo laborans, cū iam multos occidisset, opem medicorum potius quàm Dei quæsiuit. 3. Reg. 15. cap. 2. Paralip. 14. & 15. Ioseph. lib. 8. cap. 12.

NADAB filius Ieroboam successit patri in regno Israël, anno secundo regni Asa, Regis Iudæ: hic impius, genuina patris proles, nō diu imperauit: occisus est à Baasa anno tertio Asa Regis Iudæ: & regnum eius occupauit homicida ille Baasa. Vide tertium librum Regum, capitibus 14. & 15. imperauit anno à condito mundo 2992. ante Christum natum 970.

BAASA occiso Nadab, regnauit super Israëlẽ annos 24. homicidio regnum affecutus, homicidia iterum perpetravit: nam omnẽ familiam Ieroboam interfecit. fuit huic bellū cum Asa, nam ascēderat Baasa in Iudā, & Rama muro cingebat, vt ne quis à regno Iudæ in regnū Israël penetrare posset: quāobrem perterrefactus Asa, missis muneribus opem Ben-adab Regis Syriæ implo-
ravit: vt dictum iam à me supra est in Asa. Tandem Iehu prædixit ipsi Baasæ sui ipsius suorumque ruinam ob idololatriam, sicuti familiæ Ieroboam. successit Baasæ Ela filius. incepit regnare Baasa anno mundi 2992 ante Christum natum 970. Vide li. 3. Regum 15. & 16. cap. Ioseph. lib. Antiq. 8. cap. 12.

f

EL A filius Baasæ, defuncto patre imperat Israëlitis anno mundi 3015. ante Christum natum 947. nempe anno 26. Asæ Regis Iudæ: & anno 27. eiusdē ebrius occiditur à Zambri, duce mediæ partis equitum huius Regis Elæ. Itaque Zambri regnum inuadens occidit omnem familiam Baasæ: quod cum rescivit populus, constituit sibi alterum Regem nomine Ambri, qui obsedit Zambri in Therfa. Porro cum videret Zambri expugnandam esse ciuitatem, ingressus palatium succendit se cum domo regia: sic tyrannide regnum affecutus, septimo etiam die tyrannidem in semetipsum exercuit. Vide lib. 3. Reg. cap. 16.

AMRI (Iosephus Amarin vocat) Israëliticū regnum administravit anno mundi 3016. ante Christum natum 946. nec verò nesciendum est, post Zambri diuisum fuisse populum in duas partes, altera fauebat Thebni, altera Amri: hæc contentio durauit ad aliquot annos: tandem præualuit pars quæ elegerat Amri in Regem, & mortuus est Thebni: sic confirmatum est regnum ipsi Amri, cuius regno etiam adduntur anni huius dissensionis: nā dicitur imperasse in Israël annos duodecim. Hic montem Samariæ emit à Somer (Samarum vocat Iosephus, à quo Samaria dicta) duobus talentis argenti: illic ædificauit Samariam, regniq; sedem constituit, sex annis in Therfa egit, reliquos in Samaria. Vide li. 3. Reg. cap. 16. & Iose. lib. Anti. 8. cap. 12. Successit ei filius etiam impius Achab.

ACHAB regnauit in Israël anno 38. regni Asæ Regis Iudæ: hic erat annus mundi 3027. ante Christum natum 935. tenuit Achab principatum in Samaria annis 22. omnes priores Reges impietate superauit: duxit vxorem Iezabel Regis Sidoniorum filiam: & posuit aram Baal in templo Baal, quod extruxerat in Samaria, ipsumque Baal adorauit. Prædixit ei Propheta Elias famem, quæ tres annos durauit. posthæc occurrit Achab Eliæ, cui dixit: *Time es ille qui conturbas Israël?* respondit Elias: *Nō ego turbauī Israël, sed tu, & domus patris tui, qui dereliquistis mandata Domini, & secuti estis Baal.* Deinde miraculo facto in holocausto Eliæ, eiusdem Eliæ iussu sacerdotes Baal impostores interficiuntur, erant autem 450. Achab semel atque iterum prælio vicit Ben-adab: tertio contra eundem pugnans mutata etiam veste, sagitta fortuito ad mortem vulneratur. 3. Reg. 16. ca. & sequen. Iose. li. Ant. 8. ca. 12. & 13.

IEZABEL filia Eth-Baal Regis Sidoniorum, vxor fuit huius supradicti Achab. Impia hæc Pseudopropheta Baal fauens, Eliæ mortem minitata est: quod cum resciret Elias, aufugit. præterea ipsi Naboth mortem machinata est, qui lapidibus est obrutus, quod falsis testibus conuicisset ipsa Iezabel, eum Deo ac Regi maledixisse. occasio autem inde manarat, quod vineam, patrum suorum hæreditatem, Regi Achab nō permisisset Naboth. Vide li. 3. Reg. 19. & 21. ca. & Iose. li. Anti. 8. ca. 13. Hæc iussu Iehu de fenestra præcipitata est, in Iezrahel: cum, audiens aduentum eius, ornasset se, ac fuco faciem deliniuisset: aspersusque est sanguine paries, & equorum ungulæ conculcauerunt eam: iussitque eam sepeliri Iehu, quod filia Regis esset: at cum sepelirent eam, non inuenerunt nisi caluariam, & pedes, & summas manus, iuxta prædictionem Eliæ. 4. Reg. 9.

ELIAS Thesbites, Propheta fuit clarissimus: floruit temporibus Achab & Ochosia, Regum Israël. Vir quidem fuit pilosus, zonâque pellicea accinctus renes: zelo maximo erga Dei cultum affectus, varia edidit miracula quæ vulgatissima sunt (siquidem gratia apud Deum maxima valuit) nam quid commemorem ut in solitudine pastus sit à coruis, deinde ab Angelis: ut pluuiam impetrarit: ut pseudo prophetas increparit, ac interfecerit: ut Quinquagenarij duo, cum suis militibus, ad comprehendendum eum ab Rege Ochosia, filio Achab, missi, igne cælitus demisso, subito consumpti fuerint: ut aquas fluuij Iordanis pallio suo percussas diuiserit: ut denique per turbinem in cælum raptus fuerit curru & equis igneis: Legat qui volet 3. li. Regum à cap. 18. ad finem vsque. Eccle. 48. cap. Iacob. epist. ca. 5. item Iosep. lib. Antiq. 8. ca. 12. & sequentibus capitibus.

ELISEVS filius Saphat, iubente domino vnctus est ab Elia in Prophetam, nempe ut succederet ipsi Elia, eique ministraret. arantem Eliseum reperit Elias: sic ex agricolatione ad Prophetiam vocatur. Hic petiit sibi dari spiritum Elia duplicem: filium hospita suæ mortuum suscitauit: Naaman Syrum à lepra curauit, præmiâque recusauit. Vitam eius, ac miracula multa quibus claruit, hoc loci non est instituti mei persequi: amplius nosse qui cupit, legat lib. 4. Regum à 1. cap. ad 14. Porro id minimè silentio prætereundum est, quod scribitur in lib. 4. Reg. cap. 13. in hæc verba: *Quidam sepelientes hominem, viderunt latrunculos, & proiecerunt cadauer in sepulchro Elisei: quod cum tetigisset ossa Elisei, reuixit homo, & stetit super pedes.* Vide etiam Iosephum li. Antiq. 9. cap. 8.

IOSAPHAT filius Afa, regnare cœpit super Iudam anno 4. Achab, regis Israël: hoc est anno mundi 3031. ante Christum natum 931. annorum erat 30. cum regnare cœpisset, & 25. annis regnavit: pietatem coluit, patris Afa genuinam prolem se præstitit. Classem parauit quæ nauigaret in Ophir ad aurum inde auhendum. Philisthæi munera ei afferebant, & vectigal argenti: Arabes quoque adducebāt pecora amplissima. ædificauit in Iuda domos ad instar turrium, vrbésque muratas. Tercio regni anno misit qui circuirent cunctas vrbes Iuda, atque docerent populum, gestantes librum legis Domini. Constituit iudices in singulis vrbibus, quibus dixit: *Videte quid faciatis: non enim hominis exercetis iudicium, sed Dei: & quodcunque iudicaueritis, in vos redundabit.* Insurrexerunt in eum Ammonitæ & Moabitæ, qui in semetipsos versi, mutuis concidere vulneribus: ampla spolia lēgit Iosaphat. Vide 3. li. Reg. ca. 22. & 2. li. Para. cap. 17. 18. 19. & 20. & Iose. li. 9. ca. 1.

IORAM filius Iosaphat, successit patri. Hic omnes fratres suos occidit, & quosdam de primoribus Iuda. Athaliam (Gotholiam vocat Iose.) vxorem duxit, filiam Amri, quæ illum ad cultum idolorum adduxit: quare allatæ sunt ei literæ à Propheta quodam, quæ vltionem diuinam ei prædicebant, quod imitatus esset Achab, & quod fratres suos meliores se, occidisset, & declinasset à pietate Iosaphat patris sui. Suscitauit ergo Deus Philisthinos & Arabes, qui terram Iuda vastarunt, domum Ioram diruerunt, filios eius occiderunt, præter Ioachas minimum natu. Regnavit Ioram tres annos vnâ cum patre, & 4. post patrem: successit filius eius Ochosias. fuit alter Ioram filius Achab, rex Israël, de quo pa. sequen. hic verò rex Iudæ. Vide vt supra.

OCHOSIAS filius Achab, regnare coepit super Israël in Samaria anno mundi 3049. ante Christum natum 913. Hic impius, prauus, & vtrique parenti persimilis extitit: atque aeger ex lapsu, misit consultum Deum Accaron, an conualesceret: reuertuntur nuntij, dicentes occurrisse sibi hominē pilosum, renibus accintum zona pellicea, qui dixerit vt reuenterentur, renuntiarēntque minimē conualiturum. Ochosias Eliam esse qui nuntios impediuiisset ratus, misit ad eum Tribunum cum quinquaginta militibus, vt eum adducerent, quos omnes ignis cœlitus demissus, consumpsit: cum totidem iterum misisset Ochosias, eodem fato correpti sunt: Tribunus autem qui tertius missus est, supplex Eliam deprecatus est: qui Elias, ab Angelo præmonitus, cum hoc Tribuno ad Ochosiam perrexit. Tandem ab Elia increpatus est Ochosias, apud quem idipsum locutus est, quod per nuntios primū prædixerat. Itaque ex hac infirmitate obiit, nullis relictis liberis: quare successit ei frater suus Ioram. Vide 3. Regū 22. cap. & 4. Reg. 1. ca. item Ioseph. li. Antiq. 9. ca. 2. regnauit annos duos. Fuit alter Ochosias filius Ioram Rex Iudæ, cuius infra meminero: hic verò Rex fuit Israël.

IORAM frater Ochosiæ, & filius Achab, successit prædicto Ochosiæ fratri suo in regno Israël, regnauitque in Samaria duodecim annis. Huius tēporibus Rex Syriæ Ben-adab obsedit Samariam, vbi fames magna inualuit, adeo vt venundaretur caput asini octoginta argenteis. Vide 3. li. Reg. ca. 20. Item Ioseph. li. Antiq. 9. ca. 4. huic successit Iehu. Fuit quoque alter Ioram filius Iosaphat, de quo supra, Rex Iudæ: hic autem Rex Israël.

OCHOSIAS filius Ioram Regis Iudæ, non autem eius Iorā qui fuit Rex Israël, successit patri in regno Iudæ anno 12. Iorā filij Achab Regis Israël. annos natus erat 20. cum regnare coepisset, & imperauit Ierosolymis anno tantum vno, qui erat annus mundi 3060. ante Christum natum 902. Impiè egit, secutusque est domum Achab: iniit societatem cum Ioram filio Achab, de quo supra proximè mentionem feci: & cum eo gessit bellum aduersus Hazael, Regem Syrorum. Iste Ochosias iussu Iehu, qui in Regem vnctus fuerat, interfectus est. Vide li. 4. Reg. 8. & 9. ca. item li. 2. Paral. 22. ca. Fuit alter Ochosias filius Achab, & frater Ioram, Regum Israël, de quibus supra mentionem fecimus, & nunc quoque commonefactum candidum lectorem volumus.

ATHALIA, mater huius Ochosiæ, cum videret mortuum Regem filium suum, interfecit omne semen regium, præter paruulum, nomine Ioas, filium huius Ochosiæ Regis Iudæ: quem Iosaba, filia Ioram, Regis Iudæ, patris Ochosiæ proximè supradicti, absconderat. Athalia itaque vsurpauit regnum Iudæ, rexitque septem ferè annos: nam hoc eodem anno septimo Ioas vnctus est in Regem à Ioiada Pontifice, & occisa est Athalia. Videto li. 4. Reg. ca. 11. item Ioseph. li. Antiq. 9. cap. 7. vbi hanc vocat Gotholiam. Cæterum quatenus attinet ad annorum supputationem, Athalia hæc, vt apud Chronologos comperio, regnare incepit super Iudam, anno à mundo condito 3061. ante verò Christum seruatorem natum, 901. & imperitauit, vt prædixi, annis ferè septem.

IEHV, Dux exercitus Ioram, Regis Iudæ, imperante in Israël Ioram filio Achab, & Ocholia filio alterius Ioram in Iuda, vnctus est in Regem Israël, regnavitque his duobus interfectis, anno mundi quo Athalia, de qua proxima pagina superiore à nobis dictum est. Hic omnem domum Regis Achab exterminavit: Ioram Regem Israël sagitta transuerberavit. Ocholiā occidi, Iezabel præcipitari iussit. Consulito lib. 4. Reg. cap. 9. & 10. & Iose. li. Antiq. 9. cap. 6. Hic sacerdotes Baal occidit, idolum, & templum succendit, in quo loco cloacas fecit: nec tamen à peccatis Ieroboam recessit, nec dereliquit vitulos aureos, qui erant in Bethel, & in Dan, imperavit annos 28. & successit ei Ioachas filius eius.

IOIADA summum obtinuit apud Iudæos Sacerdotium: hic Ioas Ocholia Regis Iudæ filium, in regnum restituit, occisa Athalia, quæ tyrannide regnum inuaserat. pepigit Ioiada fœdus cum Ioas, quo fœdere Rex Ioas & ipse populus polliciti sunt obedire Deo, & populus etiam Regi. in hoc fœdere, demoliti sunt aras Baal, idola contriuerunt, & Mathan sacerdotem Baal, occiderunt, etiam coram altari. Vide li. 4. Reg. ca. 11. nihilominus tamen mortuo Ioiada, Ioas ipse ad idololatriam deflexit. Vide lib. 2. Paralip. 24. ca. & Iosep. li. Antiq. 9. ca. 7.

IOAS, filius Ocholia Regis Iudæ, anno 7. regni Athaliae matris, qui erat annus mudi 3067. ante Christum natum 895. à Ioiada pontifice vngitur in Regem Iudæ. De hoc superiori pagina in Athalia dictum est, quod à Iosaba filia Ioræ, sorore Ocholiae absconditus sit, ne interficeret eum Athalia. hic magnam vim pecunie misit ad Regem Syriæ, ut recederet: nam cum exercitu pugnabat contra Iudæos. Templum Domini instauravit, pius ipse in Deum & homines. At verò mortuo Ioiada Zachariam Prophetam filium Ioiadæ interemit, beneficiorum Ioiadæ immemor, aut ingratus. peccatum ultio secuta est, nec diu moram traxit: nam elapso vix anno ascendit contra Ioas exercitus Syriæ, venitque in Iudam & Ierusalem: primores occiderunt, prædas abegerunt. Denique insurgentes etiam servi in ipsum Ioas, eum occiderunt in lectulo suo, in ultionem sanguinis Zachariæ filij Ioiadæ. 4. Re. 11. & 12. ca. 2. Paralip. 24. & 25. Ioseph. lib. 9. cap. 7. & 8. imperavit annos 40. fuit alter Ioas, filius Ioachas filij Iehu, Rex Israël.

AMASIAS filius Ioas, successit patri in regno Iudæ anno mundi 3107. ante Christum natum 855. is erat annus secundus regni Ioas, filij Ioachas Regis Israël. Hic vindex fuit paternæ cædis, in eos qui homicidium perpetrarant: non autem in filios eorum. Idumæos vicit, decem millibus occisis & totidem præcipitatis. Posthæc deos Idumæorum adoravit: quare indignatus Dominus tradidit eum in manus supradicti Ioas, & occisus est anno regni sui 29. 4. Reg. 13. & 14. 2. Para. 25. item Ioseph. lib. Anti. 9. cap. 9. successit ei Ozias, qui & Azarias dictus est.

SICHAEVS, Didonis auunculus & vir, Herculis Sacerdos fuit, qui honos secundus à rege erat. Hic opes non tectis, sed terræ crediderat, quam rem etsi homines ignorabant, fama tamen loquebatur: qua incensus Pygmalion, Didonis frater, hunc sacri ficiis intentum interfecit, cuius meminit his versibus Vergilius:

*Huic coniux Sichæus erat, ditissimus agri
Phœnicum: sed regna Tyri germanus habebat
Pygmalion, scelere ante alios immanior omnes,
Quos inter medius venit furor: ille Sichæum
Impius ante aras, atque auri cæcus amore,
Clam ferro incautum superat.*

Vide Iustin. li. 18. & Vergi. lib. Aenei. 1. & 4.

DIDO Beli Phœnicum seu Tyriorum Regis filia, Pygmalionis soror, ac Sichæi vxor, occiso marito, astu vfa in Africam nauigauit, cum thesauris quibus inhauerat Pygmalion. Carthaginem condidit anno mudi 3076. ante Christum natum 886. ab ædificatione templi Salomonis 143. iuxta Iosephum libro primo contra Apionem. huius castitas, cui notam inurere tentauit Vergilius, eximie laudatur à Boccacio, atque etiam ab Aufonio: siquidem emori maluit quàm cum Hiarba Rege secundis nuptiis coniungi. hæc proprio nomine Elisa dicta est, Dido autem cognominata à rerum magnitudine, quasi virago. Culta est vt Dea, templis, arisque eius nomini dicatis. Vide Iusti. li. 18. Boc. li. 2. de casibus illustr.

IOACHAS filius Iehu, regnavit super Israelem in Samaria anno 23. Ioas filij Ochosiæ Regis Iudæ, qui erat annus à mundo condito 3089. ante Christum natum 873. Hic secutus est impietatem Ieroboam filij Nabat, & peccare fecit Israel: quare iratus Dominus tradidit Israelitas in manu Hazael Regis Syriæ, & Ben-adad filij ipsius Hazael. imperauit annos 16. & successit ei Ioas filius eius. Consulito li. 4. Re. ca. 13. item Iosephum li. Antiquitatum 9. cap. 8.

IOAS, filius Ioachas, mortuo patre regnavit super Israelem anno mundi 3105. ante Christum natum 857. Hic impiè egit, nec declinavit ab omnibus peccatis Ieroboam: recuperavit vrbes de manu Ben-adab, filij Hazael, quas iure belli de manu Ioachas patris sui ille abstulerat: & tribus vicibus eum vicit: quin etiam contra Amasiam Regem Iuda pugnavit, quem & cepit, & templum Domini diripuit. reuersus tandem in Samariam, obiit: & sepultus est in Samaria cum regibus Israel. Successit ei filius suus Ieroboam. Vide 4. lib. Reg. 13. & 14. cap. item Iosep. li. Anti. 9. ca. 10. imperauit hic Ioas annos sedecim. fuit & alter Ioas filius Ochosiæ & Athaliæ, de quo à me dictum est supra, pagina ab hinc tertia.

LYCVRGVS apud Lacedæmonas leges sanxit, imperante Latinis Aremulo, circiter annū mūdi 3090. ante Christum natū 872. alij referūt ad annum mundi 3181. ante Christum natum 781. Primū omnium 28. seniores instituit, qui Regibus assisterent, & populari principatui repugnarent, rursumque populi iuribus aduersus tyrannidem fauerent. Secundō agros æqualiter diuisit. nummum aureum & argenteum ex vsu sustulit: fereum solum vtendum imperauit: priuatum luxum inhibuit. Cætera qui cupit nosse, adeat Plutarchum in vita Lycurgi. Fuit oratione brevis: quas tradidit leges, finxit se ex Apollinis Delphici oraculo tenere, ne reiicerentur, quod seueræ essent: indotas iubebat accipi vxores, vt prolis non argenti gratia nuberent viri: tum vt ne puellæ pauperes, innuptæ relinquerentur. non inuentione legum magis quàm exemplo clarior extitit: siquidem nihil lege vlla in alios sanxit, cuius non ipse primus in se documenta daret. Iustinus multis in locis. August. de Ciui. Dei. lib. 2. ca. 16. & li. 10. cap. 13. Plutar. in vita Lycurgi. Xenophon, in Atheniensium politia.

DIRCEVS, Atheniensis Poëta, deformis quidem, attamen tubæ inuentor fuit. Lacedæmonij etenim cū respōsum accepissent ab Apolline, nō alio quàm hoc duce superaturos se aduersarios Messanos, hunc ducem elegerunt, qui in Campano agro clangore tubarum Messanos ita exterruit, vt animo consternati, ac in fugam versi, facilè victi sint. Vide Mag. Elucida.

IEROBOAM filius Ioas Regis Israël, successit patri anno 15. Amasia filij Ioas Regis Iudæ, qui erat annus mundi 3120. ante Christum natum 842. Hic quoque imitatus est impietatem Ieroboam filij Nabat, qui peccare fecit Israël: restituit terminos Israël ab introitu Emath vsque ad mare solitudinis, iuxta sermonem Domini, quem locutus est per Ionam filium Amathi Prophetam. 4. Reg. 14. cap. Ionas enim huic prophetauerat oportere vt Syros vinceret, & regnum proprium dilataret, in partibus quidem Aquilonis vsque ad Hemathi ciuitatem: à meridie verò vsque ad Asphaltiten paludem, quod mare mortuum hodie vocatur. Vide 4. li. Reg. cap. 14. & Iose. li. Anti. 9. ca. 11. imperauit annos 41. successit ei Zacharias filius eius. Fuit etiam alter Ieroboam filius Nabat, cuius supra meminimus.

ZACHARIAS filius Ieroboam Regis Israël, successit patri anno 38. Azariae sue Ozia Regis Iudæ, qui erat annus mundi 3161. ante Christum natum 801. Hic impiè egit quemadmodum patres eius. Sexto imperij sui mense Sellum filius Iabes, aduersus eum coniurauit: percussitque eum palam, & interfecit, regnavitque post eū mensem vnum. Cōsulito lib. 4. Regum 15. cap. Fuerunt sanè alij Zachariae, nempe Zacharias Propheta, filius Ioiadae, qui à Ioa Rege Iuda occisus est, 2. lib. Paral. cap. 24. fuit item alius Zacharias filius Barachia, qui populum monuit, vt conuerteretur ad Dominum. Zachar. 1. cap. præterea fuit & Zacharias pater Ioannis Baptistæ, Lucæ 1. cap.

OZIAS, qui & Azarias, filius Amasia, constitutus est Rex Iudæ ab vniuerso populo, & in locum patris subrogatus annos tantum natus sedecim. Cœpit itaque regnare viuo patre, anno mundi 3124. ante Christum natum 838. imperauit 52. annis: nempe 11. viuo patre, aduersus quem coniuratum fuerat: deinde 41. annos post patrem occisum. Hic initio pius, auxiliòque diuino fretus, Philisthæos, Arabes, Ammonitas deuicit, tributarios fecit: ciuitatem Ierusalem restaurauit: tandem ex opulentia in superbiam lapsus, dum sacerdotis munus vsurpat, volēs sacrificare atq; adolere incensum super altare, dūmq; sacerdotibus ipsum corripientibus minatur, in lepram incidit: atque à sacerdotibus è templo pellitur: mansitque leprosus ad obitū vsque. successit ei Ioathan. Vide li. 4. Reg. 14. & 15. ca. & 2. li. Paralip. 26. cap. Item Ioseph. li. Anti. 9. cap. 11.

IOATHAN filius Oziæ seu Azariæ, Regis Iudæ, successit patri, eodem in regno, anno secundo Phaceæ filij Romeliæ Regis Israël: qui erat annus mundi 3176. ante Christum natum 786. Hic pietatem coluit: portā domus Domini excelsam ædificauit: vrbes quoque in montibus Iudæ, & in saltibus castella & turres. pugnavit contra Regem filiorum Ammon, quem vicit, fecitque tributarium. imperauit annis 16. & successit ei filius eius Ahas. Videto vt supra.

MANAHEN filius Gadi de Therfa, venit in Samariam, & interfecit Sellum, qui mensem vnum imperauerat, postquam occiderat Zachariam Regem Israël. Itaque qui tyrannide imperium Israelitarum inuaserat, à tyranno quoque intra mensem oppressus est. Manahen igitur tyrannus, qui tyrānum interemit, regnum Israel occupauit anno mundi 3162. ante Christum natum annis 800. Secutus est hic impietatem Ieroboam filij Nabat. Thapsam ciuitatem quæ nolebat eum intrò admittere, vsque adeò persecutus est, vt prægantes quoque eius vrbes scinderet. Posthæc Phul Assyriorum Rex Thersam obsedit: Manahen mille ei talēta argenti dedit. 4. Reg. 15. cap. imperauit annos decem. Iose. lib. Antiq. 9. cap. 11.

PHACEA filius Manahen regnauit super Israel in Samaria anno 50. Azariæ siue Oziæ regis Iudæ, qui erat annus mundi 3173. ante Christū natum 789. Hic quoque impiè egit, secutus vestigia Ieroboam filij Nabat. coniurauit aduersus eum Phaceæ filius Romeliæ dux eius, & percussit eum in Samaria, in turre domus regiæ, & cum eo 50. viros de filiis Galaaditarum, regnauitque post eum. Consulito li. 4. Reg. cap. 15. item Ioseph. lib. Antiq. 9. cap. 11. imperauit hic annos duos.

PHACEA, filius Romeliae, tyrannide regnum Israël obtinuit, occiso Phacea filio Manahen, anno 52. Azariae, siue Oziae Regis Iudae: qui erat annus mundi 3175. ante Christum natum 787. Hic quoque impius extitit, nec diuertit à peccatis Ieroboam filij Nabat. huius temporibus Theglat-Phalassar Assyriorum Rex, totam Galaaditen regionem oppressit, ac cepit, incolas in Assyriam abduxit. Hoseas, siue Osee, tandem insidiis aggressus est hunc Phaceam, & interfecit eum, regnumque eius inuasit, cum iam ille viginti regnasset annos. Vide li. 4. Reg. 15. ca. & Ioseph. lib. 9. cap. 11.

HOSEA filius Ela, regnavit in Samaria super Israël post Phaceam quem occiderat, anno mundi 3195. ante Christum natum 767. anno septimo regni sui, Salmanazar Assyriorum Rex, Samariam obsedit, Hoseamque tributarium fecit. At verò Hoseas dum rebellat, tributumque Assyrio recusat, & dum à Sua Rege Aegypti auxilium petit, à Salmanazare obsessus est, qui vinculum misit in carcerem: Samariam cepit, Israelitarum regnum perdidit, decemque tribus abduxit: transferens Israel in Assyrios. Itaque ab electione impij Ieroboam filij Nabat, ad quem, post mortem Salomonis, defecerant decem tribus ab Roboam filio Salomonis, afflixit Israel Dominus, & tradidit in manus diripientium, ob prauaricationes, præcipue ob idololatriam. Consule librum 4. Reg. cap. 17. & Ioseph. lib. 9. cap. 15.

ACHAS filius Ioathã Regis Iuda, successit patri in eodem regno anno mundi 3192. ante Christum natum 770. hic non est secutus vestigia patris sui, sed Regum Israël: impiissimus etiam filium suum consecrauit, transferens eum per ignem, secundum idola gentium. obsessus est à Phacea, & Rasi Rege Syriae, nec superatus est. Iniit societatem cum Theglat-Phalassar Rege Assyriorum, qui Rasim interfecit, in cuius gratiam ablato Dei cultu, diis Syriae sacrificauit: imperauit annos sedecim, & successit ei filius suus Ezechias, Vide lib. 4. Reg. cap. 16. & Ioseph. lib. Antiqui. 9. cap. 13.

EZECHIAS filius Ahas successit patri in regno Iudae, anno mundi 3208. ante Christum natum 754. hic pius vestigia David secutus est, dissipauit excelsa, cõtriuuit statuas, succidit lucos, confregitq; serpentem eneum, quem fecerat Moyses, siquidẽ usq; ad illud tempus filij Israël adolebant ei incensum. Affuit illi Dominus: nam rebellauit contra Regem Assyriorum, & non seruiuit ei: Philisthaeos persecutus est: anno sexto regni sui capta est Samaria à Salmanasare, vt in Hosea dictum à me est. Posthac Sennacherib Assyriorum Rex in Deum blasphemus, Iudaeam deuastauit, Ierusalem obsedit, miraculo tamen diuinitus liberata est: siquidẽ Angelus Domini occidit vna nocte 180000. hominum in castris Sennacherib, qui inde recessit. Deinde ægrotauit Ezechias, cui mortem prædixit Esaia, attamen oratione & fletu obtinuit à Deo adiici vitæ suæ annos 15. signumq; sanitatis ab Esaia accepit in vmbra decem linearum, retrograda, in horologio suo. Merodac-Baladan Babyloniorum Rex, cum accepisset morbo laborare Ezechiam, misit ei literas & munera. imperauit annos 29. successit ei filius Manasses. Vide 4. li. Reg. 18. 19 & 20. ca. & Ioseph. li. Anti. 9. & 10.

ROMVLVS Romanorum Rex primus, imperauit anno mundi. 3212. ante Christum natum 750. filius fuit Rheæ Iliæ Vestalis, quem vnâ cum Remo, vnico partu edidit, qui paruuli prope ripam Tyberis expositi, tamen à Faustulo ad Acciam Laurentiam delati sunt: vbi adoleuerunt, collecta pastorum manu, Amulium interfecerunt, & Numitorem auum in regnum restituerunt, qui pulsus fuerat à fratre suo Amulio minore natu. Postea urbem adificant vbi fuerant expositi, quæ Roma dicta est à conditoris nomine Romulo: qui Remum fratrem occidit, quod ludibrio & quasi per contemptum Romuli, nonos transiluisse muros: centum senatores creat Romulus, patres ab honore, Patriciorum progenies appellati. 300. armatos ad custodiam corporis, quos Celeres appellauit, non in bello solum, sed etiam in pace habuit. ex Sabinis & Rom. vnicam gentem fecit. post subactos Ceninenses, Antemnates, Crustuminos, Fidenates, Veientes, cum ad recensendum exercitum concionem in campo haberet, subito orta tempestate, cum fragore & tonitribus, tam denso opertus est nimbo, vt conspectum eius concioni abstulerit tempestas, nec deinde in terris sit visus. imperauit annos 37. Vide Tit. Liu. li. 1. Diony. Halicar. liu. 2. & Eutro. li. 1.

HERSILIA, vxor fuit Romuli. de qua Ti. Li. 1. deca. 1. dicitur hac non nihil fabulatur etiam Ouidius, ad calcem 14. lib. Metamorph. inquiens:

*Flebat vt amissum coniux, cum regia Iuno
Irin ad Hersiliam descendere limite curuo
Imperat: & vacuæ sua sic mandata referre:
O de Latio, o de gente Sabina
Præcipuum matrona decus, dignissima tanti
Ante fuisse viri coniux, nunc esse Quirini,
Siste tuos fletus. &c.*

SIBYLLA Erythræa, aliàs Heriphile, agebat, vt vulgatiores opinio, antequam à Græcis obsideretur Troia (quanquā Euseb. in Romuli tempora referat) nam Apollodorus Erythraeus suam esse ciuem affirmat, eamque Graiis Ilium petentibus vaticinatam, & perituram esse Troiam, & Homerum mendacia scripturū. At Strabo duas facit Erythræas Sibyllas: priscam nempe alteram, item alteram recentiore, Athenain nomine, tempore Alexandri. Porro Lactan. Erythræam Babylone natam esse ait, & se Erythræam appellare maluisse, quæ sola nomen suum carmini verum inferuerit: & à Græcis ac Latinis præcipua dicta sit. Vide Lactan. lib. 1. ca. 6. Diui. insti. & lib. de ira Dei. ca. 22. Fennestella legatos Erythras à Senatu Rom. missos esse refert, vt huius Sibyllæ carmina Romam deportarentur: & ea Coss. Curio & Octavius in capitolio (quod tunc erat curante Q. Catulo relictum) ponenda curarent, Erythræ autem vrbs est Asiæ minoris. Huic Sibyllæ hæc tribuitur prophetia:

In vltima ætate humiliabitur Deus, humanabitur proles diuina, iungetur humanitati diuinitas, iacebit in fœno agnus, & puellari officio educabitur Deus & homo. Vide lib. Sibyl.

SIBYLLA Samia, Herophila dicta, claruit in Samo insula, auctori. Euseb. Augu. & Cassiod. circiter annum mundi 3297. ante Christum natum 665. Eratosthenes in antiquis Samiorum annalibus se reperisse scribit, hanc dictam fuisse nomine Phyto. Vide vt supra. Hanc sic prophetasse ferunt:

Tu enim stulta Iudæa Deum tuum non cognouisti, ludentem mortalium mentibus, sed & spinis coronasti, & horridum fel miscuisti. Item, Ecce veniet diues, & nascetur de pauperula, & bestiae terrarū adorabūt eum.

SALMANASAR Assyriorum Rex, magno comparato exercitu pugnauit contra Samariam quam cepit, Hoseamq; Regem Samariae tributarium fecit. post aliquot annos cum nolleret Hoseas amplius tributum persolvere, iterum venit in Samariam Salmanasar, quam post tertium obsidionis annum cepit, ac decem tribus in Assyriam abduxit, anno nono rebellionis Hoseae, qui erat annus mundi 3213. ante Christum natum 749. hunc finem habuit regnum Israel, quod 422. annos steterat, sub 17. Regibus: si sumas initium à morte Salomonis, & regno Ieroboam filij Nabat, ad quem defecerant decem tribus, desciscences à Roboam, filio Salomonis. Vide li. 4. Reg. 17. & 18. ca. Ioseph. lib. 9. cap. 15. De hoc Salmanasare dictum à me supra est in Hosea.

SENNACHERIB Assyriorum Rex, blasphemus in Deum, per nuntios minatus est Ezechiae Regi Iudae, & populo, sic exclamantibus nuntiis: *Audite verba Regis magni, Regis Assyriorum: haec dicit Rex, Non vos seducat Ezechias, non enim poterit eruere vos de manu mea: neque fiduciam vobis tribuat super Dominum, dicens, eruens liberabit nos Dominus, & non tradetur ciuitas haec in manu Regis Assyriorum.* Postea Sennacherib, Iudaeam vastauit, Ierosolyma obsedit. At verò tandem ad preces Esaiæ & Ezechiae, Angelus Domini occidit vna nocte 180000. militum Sennacherib, anno mundi 3221. ante Christum natum 741. reuersus itaque cum adoraret in templo Nesroch deum suum, Adramelech & Sarasar, filij eius occiderunt eum. Vide li. 4. Reg. 18. & 19. ca. & li. 2. Paral. cap. 32. & Ioseph. li. Antiqui. 10. cap. 1. & 2. De Sennacherib etiam mentionem feci in Ezechia.

MANASSES, Ezechiae regis Iudae filius, successit patri in regno, anno mundi 3237. ante Christum natum 725. impius hic aedificauit excelsa quae dissipauerat Ezechias pater eius, & erexit aras Baal, templum contaminauit, filios Diis immolauit: Ierusalem innocentum sanguine repleuit: quare iratus Deus suscitauit Regem Babyloniae qui Iudaeam inuasit, Manassen cepit, & vinctum catenis, & compedibus, duxit in Babylonem. In captiuitate autem agnoscens Dominum resipuit, poenitentiam egit, atque regno restitutus idololatriam aboleuit, vitamque reliquam in Dei timore transegit. imperauit annis 55. Vide 4. li. Reg. 21. ca. & li. 2. li. Paral. ca. 33. item Ioseph. li. Anti. 10. ca. 4. & 5.

ESAIAS in Ierusalem nobili genere ortus est, ibique prophetauit, & in Iudaea, necdum decem tribubus in captiuitatem ductis: ac de utroque regno nunc mixtim, nunc separatim texuit oraculum: & cum interdum ad praesentem respiciat historiam, & post Babyloniae captiuitatem reditum populi significet in Iudaea, attamen omnis eius cura de vocatione gentium, & aduentu Christi est: hic sub Manasse Rege sectus in duas partes occubuit. Consulito li. 4. Reg. 19. & 20. ca. & Ieronymum in Esaiam.

CANDAVLES Lydorum Rex quartus, Lydis imperavit anno mundi 3248. ante Christum natum 714. Hic cum uxoris suae pulchritudinem omnibus praedicaret, quasi silentium damnum pulchritudinis esset, ad postremum Gygi sodali suo nudam demonstravit: quo facto & amicum in adulterium uxoris illectum, hostem sibi fecit, & uxorem veluti tradito alij amore, a se alienavit. nam breui post tempore caedes Candaulis, nuptiarum praemium fuit. vxor mariti sanguine dotata, regnum viri, & seipsum adultero tradidit. Iusti. li. i. Scribit Herodotus libro primo Gygem, quanquam repugnans & inuitus nudam reginam conspexisset, ab ea accersitum, ab eademque haec verba audivisse: *Aud illum qui ista consuluit interire oportet, aut te qui nudam me es conspiciat.* Gyges ubi videt propositam sibi necessitatem aut interficiendi herum Regem, aut seipsum interfectum iri, elegit ut ipse superesset.

GYGES imperavit Lydis post Candaulem quem occidit, anno mundi 3265. ante Christum natum 697. postquam imperio potitus est, arma intulit Mileto & Smyrnae, urbemque Colophonem vi cepit. Herodotus li. i. feruntur praeterea nescio quae fabulosa de equo aeneo, in cuius lateribus essent fores, & de corpore hominis mortui intus clausi, qui anulum aureum in digito habebat, quem detraxit Gyges: qui huius anuli palam cum ad palmam converteret, a nullo videbatur (ut ferunt) itaque huius anuli ope stuprum Reginae intulisse, Regem occidisse, nec in his facinoribus quenquam eum videre potuisse. sic repente anuli huius beneficio Regem Lydiae ipsum fuisse. Cice. 3. li. Offi.

NUMA-POMPILIUS secundus Romanorum Rex, imperat anno mundi 3250. ante Christum natum 712. nam mortuo Romulo res ad interregnum rediit, cum regerent Senatores annum integrum, creatis decem Decurionibus. Huic Tatius Sabinorum Rex filiam suam vnicam in uxorem dederat: qua defuncta, relicta ipse Curia, in sylvis degebat. ad principatum autem a Romanis post excessum Romuli evocatus, primo contradixit, mansitque diu in sententia, repugnans ne susciperet imperium. ubi vero cohortantes fratres, atque postremo pater, haud aequum censebant tantum honorem ultro oblatum repellere, ut Rex fieret consensit. Bellum nullum quidem gessit Numa, sed non minus civitati profuit quam Romulus: nam legibus moribusque Romanos formavit, qui consuetudine praeflorum iam latrones ac semi-barbari putabantur. Duos menses anno addidit, Ianuarium, Februariumque: cum ante hunc decem tantum menses apud Romanos fuissent: infinita Romae sacra, ac templa constituit. morbo decessit 43. imperij anno. Regnante Numa, Glaucus primus ferri inter se glutinum excogitavit. Videto Titum-Livium li. i. Deca. i. & Dion. Halic. lib. 2. & Eutropium lib. i.

AEGERIA fuit Nympha siue Dea, quae fertur fuisse vxor Numae-Pompilij, saltem cum ea nocturnos se congressus habere comminisceretur Pompilius, cuius etiam monitu quae acceptissima diis essent sacra institueret. hanc fabulantur Poetae in fontem versam. Vide Ovi. li. 3. de Fastis, & li. 15. Meta. & quos supra citavi autores.

AMON filius Manasse, successit patri in regno Iudæ, anno mundi 3292. ante Christum natum 670. impius hic vestigia patris etiam impij secutus est. annorum 22. erat cum regnare cepisset, & duobus annis regnavit in Ierusalem. hic cunctis idolis quæ Manasses fuerat fabricatus, immolavit, atq; servivit. coniurarunt aduersus eum serui sui, & interfecerunt eum in domo sua. Vide li. 4. Reg. 21. ca. & lib. 2. Paralip. 33. cap. & Ioseph. lib. 10. ca. 4.

IOSIAS filius Amon, successit patri, regnavitque in Ierusalem annos 31. hic iustus, pius, Davidis vestigia secutus, 12. anno regni sui mundavit Iudam & Ierusalem ab excelsis, & lucis, simulachrisque, & sculptilibus. aras Baalim, & simulachra quæ superposita fuerant, evertit: Templum instaurari iussit: reperit Helcias sacerdos librum legis Domini, qui datus fuerat per manum Moyfis: congregato vniuerso populo in domo Domini legit Rex omnia verba libri huius: & stans pro tribunali percussit fœdus coram Domino, adiuravit populum, & celebrauit Phasce Domino. Cæterum dum pugnat cum Nechaone Rege Aegypti, qui missis nuntiis indicarat se non parasse bellum in eum, vulneratur sagitta, quo ex vulnere obit. luxerunt eum vniuersus populus, maximè Ieremias qui super eius morte carmen lamentabili modulatione conscripsit, quæ lamentationes vocitantur. Vide li. 4. Reg. 22. & 23. cap. & li. 2. Paralip. 34. & 35. cap. & Ioseph. lib. 10. Anti. cap. 5. & 6.

TVLLVS Hostilius tertius Romanorum Rex, regnavit anno mundi 3293. ante Christum natum 669. Hic primus Romanorum purpura & fascibus usus est: bella reparavit, fiducia bene exercitæ iuventutis: Albanos vicit sexta congressione: Veientes, Sabinos, & Fidenates itidem. fœdere rupto de Metio Suffetio supplicium sumit ob violatam fidem. Horatij Curiatios vincunt: Alba solo æquatur: ex Albanis & Romanis vnus fit populus. Tradunt volentem Tullum Hostilium commentarios Numæ cum quædam occulta solennia sacrificia Ioui Elicio facta inuenisset, operatum his sacris se abdidiisse: sed non rite initum id sacrum esse: nec solum nullam ei oblatam cœlestium speciem, sed ira Iouis sollicitati praua religione, fulmine ipsum cum domo conflagrasse. Imperavit annos 32. ciuitatem auxit, adiecto Cœlio monte. hoc imperante Byzantium ciuitas condita est à Pausania Rege Spartanorum. Titus Liuius li. 1. Decad. 1. Eutrop. li. 1. Diony. Halicarn. li. 3.

ANCVS Martius Numæ ex filia nepos, successit Tullo Hostilio anno mundi 3325. ante Christum natum 637. contra Latinos dimicauit, quos & vicit: Auentinum montem ciuitati adiecit, & Ianiculum. Pōtem Sublicium in Tyberi fecit. Ostiam ciuitatem supra mare 16. miliario ab vrbe Roma, condidit. Ptol. li. 3. cap. 1. & Strab. li. 5. Huius temporibus Lucumo, cui nomen fuit L. Tarquinius Priscus, cum vxore Tanaquil Romam venit. Anno imperij 24. morbo perit Ancus, quo regnante Epidamnus est condita, quæ nunc Dyrrachium. Vide vt supra.

SIBYLLA Cumana, nomine Amalthea, à Suida Hierophile vocatur, eamque dicit libros 9. ad Tarquinium Priscum (alij Superbum scribunt) attulisse, ac pro eis 300. aureos postulasse, Regemque mulieris insaniam derisisse: illam coram Rege vnum combussisse, ac pro reliquis idem pretium postulasse: tum Regē multo magis hanc insanire putasse: quæ denuo altero exusto, cum in eodem precio perseveraret, motū esse Regem, ac residuos 300. aureis emisse. alij singulis vicibus tres combussisse scribunt: At Plinius tres tantum libros attulisse scribit: duobus autem exustis, tertium superfuisse. cæterum tres residui libri in sacrum conditi, Sibyllini dicti sunt: ac in Capitolio pie asseruati, à Quindecim viris consulebantur, in rebus dubiis, laborante republica. permanserunt ad usque bellum Mariticum. post verò 173. olympiadem, tempore Marii incenso templo exusta sunt: alia tamen in eorum locum, iubente Augusto conquesta, restituto Capitolio, reposita sunt. Hæc quoque Stilico, concitaturus in Honorium generum seditionem, exussit. Est autem Cuma vnde hæc Sibylla erat, Aeolicarum urbium maxima & optima, in Asia minore. Vide Strabonem lib. 13. Plinium lib. 13. cap. 13. Aul. Gellium lib. 1. cap. 19. Chron. Nacler genera. 52. Huius Sibyllæ hæc fertur prophetia:

Mortis fatum finiet, trium somno suscepto: tunc à mortuis regressus ad lucem letam veniet, primus resurrectionis initium ostendens.

SIBYLLA Hellepontica, in agro Troiano nata est, vico Marpeffo (vel Marmisso) circa oppidum Gergithium (vel Gergitium.) Hanc Heraclides Ponticus scribit Cyri fuisse temporibus. Huic hæc tribuitur prophetia:

De excelsis celorum habitaculo prospexit Deus humiles suos, & nascetur de virgine Hebræa in cunabulis terræ.

ZALEVCVS, vrbe Locrensi (quæ in Græcia est, vel in Calabria, ut alii volunt) à se saluberrimis legibus munita, cum filius eius, adulterij crimine damnatus, secundum ius ab ipso constitutum, utroque oculo carere deberet, ac tota ciuitas in honorem patris, poenam adolescenti remitteret, aliquandiu repugnauit: tandem populi precibus victus, suo prius, deinde filij oculo eruto, usum utrique videndi reliquit. Ita debitum supplicij modum legi reddidit: æquitatis admirabili temperamento se inter misericordem patrem, & iustum legislatorem partitus. Videto Valerium Max. lib. 6. cap. 5. hic Zaleucus legulator clarebat circiter annum mundi 3300. ante Christum natum 660. Hic attendat pius lector quam diligenter obseruanda sint Christi mandata: cum ethnicus hic tam mordicus suam obseruaret, ac inuiolatam retinuerit legem, ut nec oculo suo, quæ pars est corporis delicatissima, simul ac præstantissima, pepercit. Porro scribit Diogenes Laërtius. Zaleucum edoctum fuisse à Pythagora, cuius postea meminimus: quæ in re non sat bene conuenit cum Chronica annorum supputatione, quemadmodum nec aliis aliquot in locis.

ARCHILOCHVS historicus qui scripsit de temporibus, & Simonides, item Aristoxenus Philosophus ac medicus, qui etiam complures libros de Musica scripsit, circa hæc tempora florebant, præterea iisdem his temporibus diruta est Alba-longa, quæ 487. annos durauerat.

IEREMIAS Propheta, puer adhuc vaticinari incepit anno 13. regni Iosia Regis Iudæ, qui erat annus mundi 3307. ante Christum natum 655. Hic in Iuda tantum & Benjamin prophetauit, iam enim decem tribus Israël Assyrii in Medos transfulerant: ciuitatis Ierosolymæ ruinas quadruplici planxit alphabeto. Anathothites dictus est à viculo tribus ab Ierosolymis milibus distante: hic sacerdos ex sacerdotibus, & in matris utero sanctificatus est, & ad prophetiam segregatus, quam cum detrectaret, causatus imperitiam, doctrinam, animum quoque à Deo accepit. Tandem apud Taphnas in Aegypto, à populo lapidibus obrutus, occubuit. Vide D. Iero. in Ieremiam. Ieremiæ vitam ac vincula qui cupit amplius nosse, legat eiusdem prophetiam, item Ecclesiastic. ca. 49. & 2. Macha. 2. & Iose. li. Antiq. 10. cap. 8. & sequentibus.

BARUCH Propheta, & Ieremiæ scriba fuit, qui librum Ieremiæ scripsit de futuris rebus ciuitati, populo & templo. fuit quoque Ieremiæ in carcere minister, & in exilio socius, nec eum vnquam deseruit. Prophetauit Baruch in Babylonia tempore captiuitatis Iudæ, prophetiamque suam legit coram rege Ioachin, qui & Iechonias dictus est. multa ac magna mysteria de incarnatione Domini ac de nouissimis temporibus prophetauit. Vide li. Baruch. Ioseph. li. Antiq. 10. ca. 8. & catalogum Sanctorum.

ELIACIM, qui & Ioachim, filius Iosia, cum imperasset frater nomine Ioachaz annos tres post Iosia, successit fratri, in regno Iudæ, anno mundi 3326. ante Christum natum 636. nam Pharaon Nechao cum venisset Ierusalem, vinxit Ioachaz, ac captiuum duxit in Aegyptum: constituitque in locum eius Regem, hunc Eliacim fratrem eius super Iudam & Ierusalem: & vertit nomen eius vocauitque eum Ioachim: & condemnauit terram centum talentis argenti, & talento auri. Impie egit Eliacim, ideo contra eum ascendit Nabuchodonosor Rex Chaldaeorum, & vinctum catenis, ut captiuum traduceret Babylonem, interfici iussit: ad quam & vasa Domini transtulit, & posuit ea in templo suo. imperauit annos 11. Consulito li. 4. Reg. 23. & 24. ca. & li. 2. Paral. 36. ca. & Ioseph. li. Antiq. 10. cap. 8.

IOACHIN, qui & Iechonias dictus est, filius fuit supradicti Eliacim: & successit patri, & regnavit tantum tres menses, imitatus vestigia patris impij. Hic consulente Ieremia Propheta Nabuchodonosori se, cum omni familia dedit, qui transtulit eos Babylonem, cum primoribus, cum militibus, ac artificibus captiuis ad decem millia: & suffecit Nabuchodonosor in locum eius Mathaniam patrum eius, qui & Sedechias dictus est. Vide li. 4. Reg. 24. & li. 2. Paral. 36. ca. & Iose. li. Antiq. 10. ca. 9. Acta sunt hæc anno à mundo condito 3337. ante Christum natum 625. Post hanc 37. annorum captiuitatem, Euilmerodac, qui Nabuchodonosori successit, Ioachin in libertatem asseruit, qui paulo post genuit Mefezebel, cognomine Salathiel. Vide Iere. cap. 32. & 52. & Philonem.

NABUCHODONOSOR magnus, qui ab Hebræis Nabucadnezer dicitur, imperavit Babyloniis anno 4. regni Eliacim Regis Iudæ: qui erat annus mundi 3329. ante Christum natum 633. Hic bellum cum Pharaone Necho siue Nechaone, gessit, vicit, & totam Syriam vsq; Pelusium, Iudæa adempta, suæ ditioni adiecit: Ioachin seu Eliacim, Regem sibi tributarium fecit, quem postea tributum recusantem, cepit, ligavit vt Babylonem duceret, attamē interim curavit interfici. Iterum Ierusalem tempore Sedechiæ obsedit, habens principem militiæ Nabusardan, filios Sedechiæ occidit coram eo, ipsumque patrem exoculavit, vinctumque catenis abduxit Babylonem: templum succendit, ciuitate capta ac direpta. Tandem regno ob insaniam pulsus, cum feris septem annis in agro egit. Vide apud Danielem huius somnia de quatuor regnis mundi, item de aurea statua quam adorari iussit, vide Iosep. lib. 10. ca. 7. & sequen.

SEDECHIAS, qui & Mathanias, Iosia filius, imperavit Iudæis an. 11. à Nabuchodonosore suffectus in locum Ioachin, hac conditione vt tributum ei persolueret, verum fidem illi fregit, spernens etiam consilia Ezechielis ac Ieremiæ. Quare anno regni eius nono Nabuchodonosor obsedit Ierusalem, quā post 2. an. cepit, Regemque cum populo in Babyloniam abduxit, anno mundi 3348. ante Christum natum 614. Hæc est illa misera, ac vulgata captiuitas Babylonica annorum 70. Vide libr. 4. Reg. 24. & 25. ca. & lib. 2. Paral. 36. cap. Iere. 25. 37. & 52. cap. & Ezechie. 12. & 21. ca. & Iose. li. 10. ca. 9. & 10. Sedechias filios occidi vidit, statimq; ipsimet Sedechiæ eruti sunt oculi, vt supra dixi.

DANIEL Propheta vaticinabatur tempore Iechoniæ, & Ieremiæ. Hic à Nabuchodonosore cum sodalibus captiuus abductus est, anno mundi 3348. ante Christum natum 614. Chaldaeorum artes & linguam 3. an. didicit: Somnia Regis Nabuchodonosor exposuit, & visionem Baltasaris. in lacum leonum coniectus, atq; inde eductus est: Susannā liberavit. De somnio 4. bestiarum quæ 4. mundi regna signabant: vtq; ei 70. hebdo. visionem edisseruerit Gabriel Angelus, & pleraque alia qui cupit nosse, legat huius Danielis librum, & Iose. li. 10. ca. 12. Hic instabat assiduis precibus apud Deum, pro Nabuchodonosore transformato, prædixitque vt formam & regnum recuperaret: quare indidit ei rex nomē Baltasaris filij sui: voluitque eum filiis coheredem instituere, quod ille recusauit. Vide Epipha. Obiit Daniel in Babylone, & sepultus est in spelunca regali, honorificè.

EZECHIEL Propheta tempore Ieremiæ, Baruch, & Danielis Prophetarum, extitit: hic adhuc puer cum aliis in Babyloniam captiuus abductus est, vbi prophetare incepit anno mundi 3349. ante Christum natum 613. anno tamen ætatis suæ 30. ait Iero. in Chaldæa prophetasse Ezechielem: tum cum Ieremias in Iudæa. eius vide Prophetiā, & Iose. li. Anti. 10. ca. 9. Et Ecclesiast. ca. 49. In Babylone iudicauit tribum Dan & Gad: prædixitque culpa earum, non reuersurum populum Hierosolymam, quoad resipiscerent: quare exacerbati distraxerunt eum equis per crepides saxorum, & excerebrarunt eum, & sepelierunt in sepulchro Sem & Arphaxad. Vide chro. Guillel.

TARQVINIVS Priscus qui prius Lucumo, Romanorum Rex quintus, imperavit Romanis anno mundi 3349. ante Christum natum 613: apud Ancum Martium liberaliter dextræque obeundo officia, in familiarem venit amicitiam, ut publicis ac privatis consiliis bello, domique interesset, & per omnia expertus postremo tutor etiam liberis Regis, testamento institueretur. mortuo Anco, instituit hic ut quàmprimû comitia Regi creando fierent, quibus indictis, sub tempus pueros regios venatum ablegavit: & primus petisse ambitiosè regnum & orationem habuisse ad conciliandos plebis animos compositâ fertur: maximè verò cum Tatum Sabinum, etiam ex hoste Regem factum diceret, ac inculcaret, populus eum regnare iussit. numerum Senatorum & equitum duplicavit: Circû Romæ ædificavit, ludos Romanos instituit magnificos: Sabinos vicit: Latinos priscos domuit: primus triumphans Romæ intrauit: muros & cloacas fecit: Capitolium inchoavit. Tandem à filiis Anci Martij, cui in regno successerat, interfectus est 37. imperij anno. his temporibus Ierusalem à Nabuchodonosore capta ac eversa est: & Masfilia condita. Consulito li. 1. Eutrop. Diony. Halicar. li. 3. Titum Li. iium li. 1. deca. 1.

TANAQVIL, Tarquinij Prisci vxor fuit, perita, ut vulgo Etrusci, cœlestium prodigiorum mulier. Hæc cum aquila suspensis demissa leniter alis pileum viri abstulisset, rursusque velut ministerio diuinitus missa, capiti aptè reposuisset, hæc inquam, virum complexa, alta sperare iussit. id siquidem factum est ipsis primò Romam ingredientibus, antequam regnaret ipse Tarquinus Priscus. Vide ut supra.

SAPPHO Poëtria, Scamandronymi filia fuit, cuius sapientiam admiratur etiam ipse Plato: hæc tamen cum vidua esset, ac filiam etiam ex viro diuite defuncto, Cleidè haberet, Phaonem perditè amavit: nam cum ille in Siciliam discessisset, & hæc ab eo se sperni vereretur, ardens, amorisque impatientissima, statuit etiam capitis periculo furorem lenire, demisso in mare corpore ex leucade, Epiri promontorio. amicam etiam habuit Erinnam Poëtriam: de quibus græcum extat epigramma in hunc sensum: quantò Erinnâ in Lyricis Sappho, tantò Sapphus gloriam Erinna hexametris præcellit. Mitylenæi Sapphus imaginem nummis insculpebant. Rhodig. li. 9. ca. 24. & li. 10. cap. 2. item li. 14. cap. 1. hæc carminis Sapphici inuentrix fuit, cui & nomen dedit: & decima Musa dicta est, vnde Aufonius:

Lesbia Pierijs Sappho soror addita Musis.

extat & Antipatri Sidonij distichon Græcum, in hunc sensum, Mnemosynen matrem Musarum cepit stupor, quando audiuit dulcisonam Sappho: nunquid decimam Musam (inquit) habent mortales? Fuit sanè in Lesbo altera Sappho, verum meretrix, hæc autem Poëtria, tempore Tar. Prisci, de quo supra.

PANTHEA Abradata vxor fuit, forma & castitate præcellens: hæc à Cyro maiore capta, Araspe Mædo seruâda traditur, qui apud Cyrû affirmat nondû esse ortâ hac pulchriorè: nec tamen eam adiit aut accersuit Cyrus, ne à rebus gerendis auocaretur: quare & ipsa id beneficij, nempe non attentatæ castitatis, rependens, virum Cyro reconciliat, animatque, & armat, ut strenuè pro Cyro pugnet: attamen inter pugnandû occumbit: inq; demortui viri pectus imposito hæc se iugulat capite: tres quoque spadones stâtes ubi eos iusserat, quod factû erat intuiti, districtis acinacibus ibi se iugulât. Xen. li. 7. in Cy. Pæ. & Rho. li. 13. ca. 33.

THALES, primus sapiēs & Physicus Philosophus vocatur circiter annum mundi 3325. ante Christum natum 637. principe apud Iudæos Iofia, apud Athenienses Damasia, apud Rom. Anco Mar. sunt qui ad Ezechiam, & malè quidem, referant: nam attigit prima Cyri tempora, cum quo & congressus est: vixitque annos ferè centum. Euse. li. 10. præpa. Euang. Hic Mileti ciuis adscriptus est, profectus cum Neleo ex Phœnice, à Cadmo & Agnore originem trahens. Post reip. negocia sese ad contemplandam rerum naturam transtulit. Sunt qui illum immortales animos primùm dixisse asseuerent: & solis cursum reperisse, & annum in 365. dies diuississe. huius hæ sunt præcipuæ sententiæ:

Parcè loqui prudentis animi indicium est. Quæ in alijs damnes, ipse ne feceris. Amicorum præsentium & absentium æquè memores esse debemus. Noli ditari nequiter. Quæ parentibus feceris, eadem ipse à filijs expecta. Malè cogitans nedum malè agens, Deos haudquaquam latet. Difficile seipsum noscere. Diog. Laër. libr. 1. scribit æstu ac siti cum in spectaculis excessisse. Volater. li. 20.

CHILO Lacedæmonius, Ephorum ac sapientum vnus, clauit tempore Thaletis, Solonis ac Aesopi, vt ait Plutar. in Solone. Huius hæ sunt selectiores sententiæ: *Periti ab imperitis bona spe differunt. Lingua semper, sed in conuiuio præsertim continenda.*

Proximo non maledicendum, alioquin quæ nobis dolebunt audiemus.

Nemini intetādæ minæ, id enim muliebres est. Damnum potius quàm turpe lucrum eligendum. Aurum cote examinatur, auro autem hominum mens. Obiit Pisæ præ lætitia, quod filius in Olympiis coronatus esset. Vide vt supra.

PITTACVS Mitylenæus Melanchrum Lesbi Tyrannū profligauit: & cum de agri cuiusdam possessione inter Athenienses & Mitylenæos decerneretur, Dux exercitus ipse cum Phrynone Atheniensium Duce singulari certamine pugnans, rete, quo clypeum texerat, Phrynonem dum non cauet, inuoluit, ipsoque perempto agrum seruauit anno mudi 3356. à Christo nato 606. Hic decem annis principatum tenuit, dein sponte se magistratu abdicauit. Agri sibi traditi partem abscidit, dimidiūq; plus toto dixit: cum Cræso, sicut & Solon, pugnavit: cuius & pecunias recusauit, duplo plus quàm vellet, habere se professus. Ebrios duplici incommodo afficiendos statuit, huius hæ sunt inter alias sententiæ: *Perdifficile est bonum esse. Principatus virum declarat. Terra fidelis, mare infidum. Prudentis est priusquàm aduersa contingant prouidere, atque occurrere: fortis verò cum obuenerint, æquo animo ferre. Quod facturus es ne prædica, frustratus enim rideberis. Infelicitatem nemini impropere.* Fuit alter Pittacus legislator. Vide vt supra.

BIAS Prienæus, siue Prienensis, capta vrbe, cum ceteri ita fugerent, vt de suis quisque rebus multa secum asportarēt, & admoneretur vt idem faceret: ego verò inquit facio: nā omnia mea mecum porto: (non absimile respondit Demetrio Poliorceti Stilpo) hæc ludibria fortunæ ne sua quidem putauit, quæ nos appellamus bona. huius hæ feruntur sententiæ: *Infelix nē, qui infelicitatē ferre nequit. Morbus animi est impossibilia amare, & appetere, nec alieni incommodi meminisse. Indignum hominem diuitiarum gratia ne laudaueris. Quicquid boni egeris, in Deos refer.* Obiit suauē dormiens in sinu nepotis ex filia. Vide vt supra.

CLEOBVLVS Lindius, è septem quoq; Græciæ sapientibus, cunctos suæ ætatis, viribus & forma antecelluit: hic fertur id ænigmati edidisse:

Est genitor, proles cui sit bisfena: sed horum

Cuius triginta nata, sed dispare forma:

Hæmivis tota, fuscis sed vultibus ille:

Atque immortales cum sint, moriuntur ad vnā.

Est autem annus. Sunt & eiusdem hæ sententiæ: *Amicos beneficijs foue, vt amicitiores sint: ex inimicis autem amicos fac. Audiendi magis quàm loquendi, audire esse oportet. Cum muliere neque blandicij agendum, neque presentibus extraneis iurgandum: illud recordem, hoc vesanum arguit.* Diog. Laër. li. i. huic fuit Cleobulina filia, insignis vates ænigmatum heroicis versibus conscriptorum.

PERIANDER Corinthius, è septem Græciæ sapientibus, claruit eadem ferè ætate qua priores illi: nam id in confesso est septem illos nomine sapientiæ insignes viros in eadem tempora incidisse. Porro sunt qui hunc eundem putant cum illo Periandro tyranno, qui agebat tempore Sedechiæ, sed aberrant: nam diuersos, hoc est duos fuisse Periandros Aelianus autor est, sapientia illum illustrem, hunc tyrānide. Vide Rhod. li. 2. i. ca. 37. huius sapientis hæ sunt potiores sententiæ: *Bona res quies, ac periculosa temeritas. Turpe lucrum. Voluptates fluxæ sunt: honores immortales. Inter secundas res esto moderatus, inter aduersa prudens. Amicis felicibus & infelicibus, eundem te præbe. Inter loquendum caue ne secreta promunties.* Diog. Laër. li. i. Cæterum de Solone dicemus inferius, nam adiunctus est Cræso.

SERVIVS Tullius Romanorum Rex sextus ac penultimus, successit Tarquinio Prisco anno à mundo condito 3387. ante Christum seruatorem natum 575. hic ex nobili fœmina Corniculana, captiua tamen & ancilla, genitus est: cui adolescentulo dormienti caput ardere visum est: quod prodigium Tanaquil vxor Regis Tarquinij Prisci cum vidisset, cum inter liberos suos educauit: omen enim sic interpretabatur, fore vt aliquando imperaret, quod & contigit: simile etiam de Ascanio supra narrauimus. Hic Tarquinij Prisci cum esset gener, eo mortuo, Rex à patribus, hinc à plebe designatur. Sabinos subegit, Veientes fregit. montes Quirinalē, Viminalē & Esquilinū vrbi adiunxit, fossas circum murum duxit: primus omnium cœsum ordinauit, rem saluberrimam tātō futuro imperio, vt inquit Liuius. Sub eo Roma omnibus in censum delatis, habuit capita 84. millia ciuiū Romanorum, cum his qui in agris erant. occisus est 44. imperij anno, scelere generi sui Tarquinij superbi, filij eius Regis cui ipse successerat, & impulsu Tullia filia suæ. Videto Tit. Li. lib. i. Decad. i. & Dionys. Halic. li. 4. ac Eutrop. li. i.

OCRISIA, vxor Publij Corniculæ, supradicti Seruij Tullij mater fuit, & Tanaquilis Reginae ancilla captiua. Videto vt supra. Cæterum Plin. lib. 36. cap. 27. mira narrat de Ocrisia, qua via conceperit Seruium Tullium.

AESOPVS Phrygius, facie quidem & corpore deformis fuit: at verò iocis & fabulis omnium facetissimus. Conditione etiam fuit seruus, tempore Cræsi Lydorum Regis (de quo pagina sequente) autor fuit quidem fabularum, quem citare non dedit Aristoteles 2. li. Rhetoricorum: & Plato in 1. Phædri: & Apuleius de deor. som. fabulas ac vitam eius non est hic locus recensendi, & vulgatiore sunt quàm vt recitatione aut commendatione egeant. legat qui volet Volaterranum li. 13. & 38. præterea Aesopi vitam à Maximo Planude descriptam Græcè, atq; etiam latinam factam, quæ præponitur eiusdem fabulis. hic furti falsò Delphis accusatus, de rupe insons præcipitur.

RHODOPE, siue Rhodopis meretrix fuit famosissima, ex Thracia, Aesopi aliquàdiu cōserua, postea à Charaxo, siue Coraxe, Sapphus Poëtriæ fratre, qui eius amore tenebatur, ingenti pecunia redempta: cuius sic meminit Sappho apud Ouid. 21. & vltima epistola:

Arsit inops frater, victus meretricis amore,

Mixtaque cum turpi damna pudore tulit.

Factus inops, agili peragit freta cæcula remo:

Quasque malè amisit, nunc malè querit opes.

Me quoque, quod monui bene multa fideliter, odit:

Hoc mihi libertas, hoc pia lingua dedit.

Scribit Plinius lib. 36. cap. 12. Rhodopen tantas opes meretricio quæstu cumulasse, vt insignem turrim, siue pyramidē, suis sumptibus extruxerit.

CROESVS Lydorum Rex, imperauit ipsis Lydis anno mundi 3402. ante Christum natum 560. hic opibus & diuitiis præpotens, auxilium tulit Babylonis aduersus Cyrum: verumtamen victus, iamque de se sollicitus, in regnum regreditur. At verò post victoriam compositis in Babylonia rebus, bellum transfert Cyrus in Lydiam: vbi, perculsum iam fortuna prioris belli, Cræsi exercitum, nullo negotio fundit. Cræsum capit, vincit, & super ingentē lignorū struem imponit, & circa eū 14. Lydorum filios, vt viui exurerentur. tunc ingemiscens Cræsus ter clara voce exclamauit, O Solon, Solon, Solon. quod intelligens Cyrus, voluit rescire quamobrem id exclamaret: retulit Cræsus, se tunc meminisse Solonis, qui aliquando illi dixerat, *neminem in hac vita beatum ante mortem*: Itaque Cyrum pœnituit, cum se quoque hominem esse agnosceret: iussitque ignem iam incensum celerimè extingui. Posthæc summo in honore habuit Cræsum Cyrus, atque à consiliis præcipuum. Vide Herodo. lib. 1. & Iusti. li. item 1.

SOLON, inter septem Græciæ sapientes clarus, Atheniensibus leges dedit: & quas Draco instituerat abrogauit, præterquam quæ de cæde erant. Pisistrati propinqui sui tyrannidi latenter obrepenti semper obstitit: quæ vbi inualuit, in Aegyptū abiit sapientiæ operam daturus, impetrata prius ab Atheniensibus decem annorum peregrinatione. Vocatus à Cræso intuitusque omnes eius opes, eas coram, pro nihilo duxit: inquit, *non esse beatum quempiam nisi post funera*. Plutarc. in Solone. ad huius leges describendas, legati à Roma Athenas missi sunt, anno mundi 3510. ante Christum natum 452. Liui. li. 3. obiit Rhodi ann. natus 80.

CYRVS Persarū Rex primus, imperavit apud Persas anno mundi 3403. ante Christū natum 559. rex itq; annos 30. hic filius fuit Cambyſæ, & Mandanes, quæ filia erat Aſtyagis Medorum Regis. A filiis paſtorum, Rex appellatus eſt per ludum, cū eſſet annorum 12. Nam iuſſerat eum occidi Aſtyages, ob ſomnium, quòd viderat ex genitalibus filiæ vitē enaſci, quæ totam Aſiam occuparet: attamen ab vxore Mitradatis, ſeruatus & enutritus eſt, cui vxori nomen erat Cyno, quod Græcè canem ſignificat. hic conſilio Harpago aduerſus Aſtyagē exercitū duxit, eūmq; ſuperavit prodēte Harpago, vlcifcente mortem filij, quem in edulium paratum, ei edendum dederat Aſtyages, ob ſeruatum Cy-
rū. Cum Cyro regnauit Cyaxares Aſtyagis filius apud Medos, annos 20. antequam Cyrus Babyloniam caperet, vt ait Xenophon li. 8. Cyrus iſte à Daniele vocatur Darius, item ab Eſdra, 3. Eſdræ 3. De Cyro vide Herodo. li. 1. & Iuſtin. li. item 1. Oro. lib. 2. ca. 6. & 7.

TOMYRIS, regina Maſſagetarum in Scythia, cum Cyro pugnavit, vicit, omnēque eius exercitum internecioni dedit: erant autem militum 20000. Sic vltima eſt filij mortem, quem Cyrus per bellicas inſidias cum ſuis interfecerat: nam amiſſo hęc exercitu quem præmiſerat, & vnico filio, orbitatis dolorem non in lachrymas effudit, ſed in vltionis ſolatia intendit: hoſtēsque recenti victoria exultantes, pari inſidiarum fraude circūdedit: quippe ſimulata diffidentia, Cyrum vſq; ad anguſtias perduxit: ibi compoſitis in montibus inſidiis, exercitum cum Rege trucidauit, neque nuncius tantæ cladis vllus ſuperfuit. Cyri caput in vltrem demifit, quem humano cruore compleuerat, cum hac exprobratione crudelitatis, *Satia te ſanguine* (inquit) *quem ſitiſti*. Herodo. li. 1. Iuſt. li. 1. acta ſunt an. mun. 3432. ante Chriſtū natū 530.

ZOROBABEL, filius Salathiel, Iudeorum Dux fuit anno à mundo condito 3418. ante verò Chriſtum natum 544. Hic Regis Iechoniæ in directâ (quam vocant) linea, nepos erat: qui cum Iehosua, ſive Ieſu, Sacerdote ſummo, in Iudæam remigrauit, & cum multis Iudæorum millibus: templi Hieroſolymitani fundamenta iecit, permittēte Cyro Perſarum Rege, qui Babyloniam ceperat, regnūque & monarchiam ad Perſas tranſtulerat, Rege Baltazaro interempto, iuxta Prophetiam ac prædictionem Danielis, imperante apud Romanos Seruio Tullio Rege ſexto: quanquā Oroſius lib. 2. cap. 6. ſentiat regnante Tarquinio ſuperbo, ſeptimo atque vltimo Romanorū Rege, captam fuiſſe à Cyro Babyloniam. At verò Baltazar imperitabat Chaldaïſtēpore Seruij Tullij: ſub quo Baltazare Daniel ſcripturam myſticam legit & interpretatus eſt: autore Eutropio, li. 1. Cæterum quatenus attinet ad hiftoriam ſacram de Salathiele & Iehosua, conſulito li. 1. Eſdræ ca. 1. & ſequentibus, item Aggæum & Zachariam Prophetas, & Eccleſiaſticum, cap. 49. ipſum deniq; Iosep. li. Antiq. 10. cap. 1. ac Ioan. Cario. chro. li. 2.

IEHOSUA, qui & Iosue, & Ieſus dictus eſt, ſummum geſſit apud Iudæos ſacerdotiū, temporibus Zorobabelis ſupradicti, cuius & in remigratione ex captiuitate Babylonica comes fuit. Vide vt ſupra. Hic (vt Philo refert) hiftoriam Iudith & Heſter conſcripſit. Fuit alter eiufdem nominis Iosue (ne erres) Iſraëlitici populi poſt Moysen Dux, qui cum Caleb in terram à Deo promiſſam tandem peruēnit.

HIPPONAX, Iambicus Poëta fuit, insignis foeditate vultus: quamobrem imaginem eius sculptores Bupalus & Anthermus publicè deridendam proposuerunt. quod indignè ferens Hipponax tam amarum carmen in eos distrinxit, ut à nonnullis credatur eos ad suspendium compulisse. Scazontem, carminis iambici genus, fertur inuenisse Hipponax, quod ab eius nomine Hipponacticum, seu Hipponacteum, vocatur. Plin. li. 36. ca. 5. huius meminit. Clarebat autem Hipponax circiter annum mundi 3424. ante Christum natum 538.

BVPALVS & Anthermus filij fuerunt Anthermi Chijj, qui in arte sculpendi clarissimi extiterunt. ij feruntur sculpsisse Hipponactis deformis Poëtæ imaginem, de qua hinc supra mentionem feci: reiicit tamen Plinius ut falsum, quod ad laqueum adacti fuerint à Poëta: *complura enim (inquit) in finitimis insulis simulachra postea fecere, sicut in Delo, quibus subiecerunt carmen, non vitibus tantum censeri Chium, sed & operibus Anthermi filiorum.* In ipsa Chio narrata est operis eorum Dianæ facies in sublimi posita, cuius vultum intrantes tristem, exeuntes exhilaratum putant. Consulti Plin. lib. 36. capit. 5. ut supra citavi. nec est hinc repetenda à me annorum supputatio quam supra inserui, cum iisdem vixerint temporibus sculptores hi, cum Hipponacte Poëta prædicto, ubi habes annorum rationem.

L. TARQVINIVS Superbus, septimus ac vltimus Romanorum Rex, regnare incepit anno mundi 3431. ante Christum natum 531. primus vincula excogitavit, fustes, carceres, compedes, catenas, exilia, atque metalla. Volscos vicit: oppida valida in Latio, Gabios, Sueffamque Pometiam subegit: cum Thufcis pacem fecit, templum Ioui in Capitolio ædificavit. verum Ardeam oppugnans, imperium perdidit. nam omnibus cum esset exosus, accepta occasione ex violatione Lucretiæ, quam Sextus Tarquinius filius eius armatus noctu cõstupravit, Romani eum cum suis omnibus eiecerunt. defecit ab eo exercitus qui ciuitatem Ardeam decem & octo miliaribus ab vrbe Roma distantem, oppugnabat: atque etiam Romam veniens Rex ipse, portis exclusus est. ita Romæ septem regnarunt Reges annos 244. qui vix ad decimum quintum vrbis miliarium possidebant. postea creaverunt Romani Consules. Titus Liui. li. 1. Diony. Halic. li. 4. Eutro. li. 1. Plutar. in Bruti vita.

TVLLIA vxor fuit L. Tarquinij Superbi, filiæque Seruij Tullij. hæc occiso patre, cuius cædis conscia erat, carpento in forum inuecta, nec reuerita cœtum virorum, euocavit virum è Curia, primæque Regem appellavit: deinde, redeundo, per patris demortui corpus carpentum egisse fertur. Diony. Halicar. & Titus Liuius ut supra.

CAMBYSES Persarum Rex secundus, successit Cyro, anno mundi 3433. ante Christum natum 529. Is dicitur Artaxerxes, i. Esdræ 4. ca. qui templi & ciuitatis ædificationem prohibuit, quam Cyrus, pater permiserat. Sub hoc Hebræi historiâ Hester factam asserunt: alij in tempora Darij, Hystaspis filij, reiciunt. Is Aegyptum suo regno adiecit, sed offensus illorum superstitionibus, Apidis, cæterorumque deorum ædes dirui iussit. Ad Ammonis quoque templum expugnandum exercitum misit, qui in Libya deserta arenis obrutus, vniuersus interiit. Smerdin fratrem ex utroque parente, interfici iussit, liuore commotus, quod solus ille arcum duobus traheret digitis, quod nemo alius è Persis poterat: præterea eo in Persidem profecto, somniarat sibi nuntiari in regio sedentem fratrem Smerdin solio cælum vertice tangere: quare metuens ne se necato, à fratre occuparetur imperium, Prexaspem ad illum occidendum misit: Sororem quam in uxorem duxerat, interfecit. Ceterum Actabanem obsidens, proprio se interemit gladio, anno regni 8. fuit quoque alter Cambyfes, mediocris dignitatis Persa, huius auus, Cyri pater, ac Mādanes maritus. Vide Herodo. li. 3. Iusti. li. 1. Ioseph. li. 11. cap. 2.

HOLOFERNES Dux exercitus Cambyse supra dicti, missus est ab eo aduersus prouincias quæ suo ipsius nolebant subdi imperio. Hic Bethuliam obsedit, ciues ad extremam redacti sitim se dedere volebant: at consilio, atque insigni facinore Iudith liberatur. Vulgatiores est Iudith historia, quam ut hic ad vnguem referri consentaneum sit. Vide librum Iudith.

EPIMENIDES Poeta Cretensis, Atheniensibus pestilentia laborantibus dixit ciuitatem purgari oportere: eò cum rogatus venisset: iussit oues albas atque nigras apud Areopagum immolari. inde recedens domum, purgatis Athenis, ab Atheniensibus pecuniam recusauit (nā etiam Poetas haud faciliē auaros videas.) Hic, iuuenis in agrum ad custodiendum pecus missus ab Agiasarcho patre, in quodā antro obdormisse dicitur annos 75. hinc manauit prouerbiū, Epimenidis somnū dormire. Fertur primus domos atque agros expiasse, delubraque erexisse. expiauit itaque Athenas anno mundi 3368. ante Christum natum 594. Vide Dioge. Laër. lib. 1. Plato. lib. 1. & 3. de legibus Apule. lib. 2. Floridorum.

PYTHAGORAS Samius, Mnesarchi anulorū sculptoris filius, clarebat circa annum mundi 3439. ante Christum natum 523. hic primus, amicorum omnia communia, dixit, amicitiamque æqualitatem: cuius etiā discipuli facultates omnes in vnum deponebant, & quinquennium silebant. Animatis abstinere iussit, assuefaciēs homines ad faciliorem victum. fertur primus Græcis pondera & mensuras inuexisse, primūque, vesperum atque Luciferum idem sydus dixisse. sequuntur aliquot eius symbola:

Ignis gladio non fodiendus. Statera non transilienda. Cor non edendum. Verso ad Solem vultu non mingendum. Extra publicam viam non eundum. A fabis abstinendum. Sunt & alia quæ referuntur latius à Diog. Laër. li. 8.

DARIVS Hytaspis filius, hinnitu equi rex declaratus est, anno mundi 3441. ante Christum natum 521. Smerdis & Pazithes qui regnum vsurparant, occisi sunt antequam imperaret hic, qui etiam Smerdin occidit, detecta per Otanem eius fraude: nam Smerdis hic, se Cambyfis fratrem dicebat, quod illi de facie ac nomine similis esset: attamē ab aurium mutilatione dolus deprehensus est. Porro Darius hic, Atossam Cyri filiam vxorem duxit, ex qua liberos sustulit, inter quos Xerxes fuit: hanc atossam putant nonnulli fuisse Hester. hic permisit Iudæis remigrare in Iudæam, ac templum readificare: vasa & thesauros templi restituit. Prouincias viginti constituit, earumq; singulis præsidēs præfecit, taxato quod penderetur tributo. etenim sub Cyro & Cambyse nihil dum fuerat circa tributa institutum, sed munera afferebatur. hic Getas subegit, Thraces se dedidere: at Scythæ hunc in fugam adegere. Vide Herod. li. 3. nam Iusti. li. 1. Smerdin, siue Smerdem, de quo supra, Oropastem vocat.

ZOPYRVS, præcis de industria, labiis, naso, auribus, nomine transfugæ Babylonem profectus, corpus populo laniatum ostendit: cōstituitur dux omnium suffragio aduersus Dariū, qui Babylonem iandiu frustra obsidebat, cui tandem creditum sibi exercitum prodidit: sicque Babylonem quæ defecerat, & ab Assyriis occupabatur, recuperavit Darius, memorabili hoc quidē factō Zopyri: cui fuit etiam Megabizis filius, dux exercitus Darij in Europa, qui & Thraciam subegit. Herod. lib. 3. Iusti. lib. 1.

TARQVINIVS Collatinus Lucretiæ maritus, coenabat cū regiis iuuenibus & aliis primoribus in statuis obsidionis Ardeæ, cū incidit de vxoribus mentio: suā quisq; mirè laudat: hoc certamine contentionis accenso, negat Collatinus verbis opus esse: paucis id quidem horis posse sciri quantum cæteris sua præstet Lucretia: vxores inuisunt. certaminis laudem retulit Lucretia: ibi mala libido Lucretiæ stuprandæ Sextum Tarquinium capit: post aliquot dies stricto gladio ad dormiētem Lucretiā venit, marito in castris agente: vi potitur. ultio breui crimen sequitur: deturbatur regno Tarquinius Superbus: Sextus Tarquinius eius filius, Gabios profectus, interficitur. Titus Liuius li. 1.

LVCRETIA Spuriij Lucretij filia, scēminā certē Romanam atque exemplar totius coniugalis castitatis se præstitit. hæc siquidem vi à Sexto Tarquinio constuprata, mœsta nuntium ad patrem atque ad virum mittit, vt cum amicis veniant: ita factō maturatōque opus esse, rem atrocem incidisse: veniunt cum L. Iunio Bruto: his corpus violatum fatetur, animam verò infontem morte ipsa testatur. Brutus viro patriq; luctu occupatis, cultrum ex vulnere Lucretiæ extrahens, per hunc inquit castissimum sanguinem iuro, me Tarquinium Superbum cum scelerata coniuge, & omni liberorum stirpe, ferro, igni, quacunque vi possim exacturum. Vide Tit. Liui. li. 1. Sic exacto rege res Romana rediit ad Consules, anno mundi 3456. ante Christum natum 506.

C. M. CORIOLANVS Patricius Romanus ab Romanis exactus est, quod Consulatum arroganter ambiret, & Tribuni Plebis aduersaretur, ac proinde suspectus esset populo ob nimium fastum ac potentiam. quare cum iam ante pro Romanis pugnans, Coriolos urbem, Volscorum ciuitatem, vnde Coriolanus dictus est, expugnasset, ad ipsos Volscos contendit iratus, à quibus auxilia contra Romanos accepit anno mundi 3475. ante Christum natum 487. Romanos saepe vicit: vsque ad quintum miliarium urbis accessit, expugnaturus etiam patriam suam (legatis qui pacem petebant repudiatis) nisi ad eum mater Veturia & vxor Volumnia, ex vrbe venissent: quarum precibus remouit exercitum, quem submouere armis Roma non poterat. Vide Titum Liuium li. 2. & Eutro. lib. 1. scemineae item preces ac lachrymae vxoris Meleagri, ad arma pro patriae tutela capeffenda Meleagrum compulerunt. Ouid. epi. 3.

VETVRIA C. M. Coriolani mater fuit, ad quam adierunt matronae Romanae, quae in discrimine patriae peruicerunt vt Veturia magno natu mulier, & Volumnia Coriolani vxor, duos paruulos ex Coriolano ferentes secum, in castra hostium irent: & quam armis viri defendere urbem non possent, mulieres precibus lachrymisque defenderent: quod praestiterunt. nam fractus precibus ac fletibus matris Veturiae ac vxoris Volumniae Coriolanus, castra retro ab vrbe mouit. Titus Liuius li. 2. Dion. Halic. li. 7. & 8. Statuit Senatus vt scemineum extrueretur templum Diuae Fortunae, vbi sceminae singulis annis, eadem qualiberata fuerat vrbs die, sacra peragerent: idque in sceminarum honorem, ac huius facti, & velut miraculi, monumentum perpetuum.

PORSENA Hetruriae Rex, bellum Ro. intulit, in gratiam Tarquinij Superbi, tribusque continuis annis trepidam urbem terruit: quam audax Scauolae facinus ab hoste liberauit: nam scribam pro Rege interfecit, dum timet sciscitari vter Porsena esset. Tit. Liui. li. 2. Halicar. li. 5. Eutro. li. 1. Porro de Porsena & Scauola elegans hoc apud Martialem li. 1. extat epigramma:

Dum peteret Regem decepta satellite dextra,

Iniecit sacris se peritura focis:

Sed tam seu a pius miracula non tulit hostis,

Et raptum flammis iussit abire virum.

Vrere quam potuit contempto Mutius igne,

Hanc spectare manum Porsena non potuit.

Maior deceptae fama est, & gloria dextrae:

Si non errasset, fecerat illa minus.

CLOELIA, Romana virgo, vna ex obsidibus, cum castra Hetruscorum forte haud procul ripa Tyberis locata essent, frustrata custodes dux agminis virginum inter tela hostium Tyberim tranauit, sospitesque omnes Romam ad propinquos restituit anno mundi 3457. ante Christum natum 505. iratus Porsena Claeliam obsidem per oratores deposcit: deinde in admirationem versus, supra Coclites & Mutios id facinoris esse dicebat: restituta haec apud Regem Hetruscum, non tuta solum, sed honorata, parteque obsidum donata est. Romani nouam in scemina virtutem nouo genere honoris, statua equestri donauere: in summa sacra via fuit posita virgo insidens equo. Liuius li. 2.

XERXES quintus Persarum Rex, Darij Hystaspis filius, successit patri in regno Persarum anno mundi 3477. ante Christum natum 485. fuit nonnihil controuersiae inter hunc & maiorem natu fratrem Artabazanē: attamen res facile componitur ut Xerxes, Atossae secundae Darij uxoris filius, quae Cyri filia erat, regno potiretur. Primum Aegyptios qui defecerant subegit: posthac maximā in Græciam expeditionē fecit: tātēque ferūtur eius fuisse copiae ut fluuios exiccarent: quod de Scamandro fluuio (qui & Xāthus dictus est) legimus. Græciam vastauit, Athenas, urbēque vicinas combussit. tādē a Leonida ac Themistocle pulsus, vno die etiam duo vulnera accepit: nauicula piscatoria aufugit. Ceterum is cum filio Dario ab Artabano, spe adipiscendi regni interficitur: Artabanum autem Artaxerxes gladio transuerberauit, ut dicturi sumus inferius. consulto Iusti. lib. 1. 2. & 3. Præterea Plut. in vita Themis. & Agesil. item Hero. li. 7.

CIMON Atheniensium dux præstantissimus, semel atque iterum Xerxis exercitum vno die fudit: primò pugna navali, deinde terrestri: præterea Asiae minoris partem cepit: inimicorum exuiis opulentus factus, pauperibus bonam partem distribuit, mensasque dapibus instructas, pauperibus ac peregrinis publicè parauit. Vide Plutar. in Cimone.

Clarebant his temporibus Aeschylus, Sophocles, & Euripides, Poetae Tragici, quinetiam Zeuxis pictor insignis.

THEMISTOCLES, Atheniensium dux fortissimus ac prudentissimus, ingenti gloriae studio tenebatur. hic fufis, fugatisque Persis, atque eorum Rege Xerxe, Athenas reedificauit, muro cinxit, Pyreumque ciuitati iunxit, anno mundi 3492. à Christo nato 470. nec tamen inuidia caruit, dicere solitus se neque honoribus ab Atheniensibus affici, neque apud eos in admiratione esse, sed procella vexatos imminente periculo, ad se veluti platanum subterfugere, reddita autem serenitate, euellere atque deicere. Suffragiis è ciuitate eiectus, eiusque dignitate ac nimis opibus depreffis, grauis fortuna inimico patrie supplicem esse coegit. Nec tamen, iussus à rege Persarum, ad quem desciebat, Græcis bellum inferre, ira in ciues suos eum cōcitare potuit: nec maximi honores atque opes ad patriam bello laceffendam impulerunt: fortasse quidem ratus opus maius quàm ut à se confici posset, præclaris tum ducibus abundante Græcia, præsertim Cimone. Itaque fertur epoto taurino sanguine, venenoque infuso, in Magnesia diem obiisse, annos natus 65. Plutar. in Themisto. Thucy. li. 1. huius etiam Themistoclis meminit Eras. in apophth. li. 5. & 8.

STESILEA, eleganti forma mulier, amata fuit ab Aristide ac Themistocle: inde fortasse conflato liuore, perpetuo flagrant inter se odio: quanquam vitæ ac morum dissimilitudo, non parum auxisse odium dicatur: nam Aristidem contraria in rebus sententia aduersarium semper habuit Themistocles. Vide Plutar. in Themistocle.

ARTAXERXES Xerxis filius, cognomēto Longimanus, quod manum dextram sinistra longiorem haberet, Artabanum cum filiis occidit, de patris nece vindictam sumens. imperavit Persis anno mundi 3497. ante Christum natum 465. hic à Metasthene Darius, ab Esdra Darius & Artaxerxes vocatur indifferenter. nam Persę his duobus nominibus promiscuè vtuntur, sicut & nos imperatores nostros Cæsares & Augustos, sine discrimine vocamus. Astu Artabanum, iuuenis adhuc, gladio transfodit: nam finxit se arma velle commutare, sic inermem aggressus egregio in iuvene commento, inimicum ense traiecit. Iust. li. 3. & 10. Hero. li. 7. Plutar. in Artaxerxe. imperavit annos 40. Vide item Esdr. i. li. ca. 4. & 7.

ESDRAS Propheta fuit temporibus Artaxerxis, quē adiit, ab eoque petiit vt liceret Iudæis reuerti Ierusalem: & obtinuit. missus est igitur Esdras Ierosolymam, cum reliquiis vasorum Domini à Nabuchodonosore in Babyloniam abductorum, acceptis ab Artaxerxe priuilegiis vt liceret ei constituere iudices ac præsides in populo Iudæ ac Ierusalem, collapsamque Iudæorum remp. instaurare. Consulito 1. lib. Esdræ, 7. cap. hinc incipiunt septem Danielis hebdomades.

L. QVINTIVS Cincinnatus in opere, arans inuentus, sudore deterso ab aratro accersitus ad fasces, togam prætextam accepit, Dictatorque est creatus anno mundi 3506. ante Christum natum 456. hic mox sumpto honore, instructoque exercitu, cæsis hostibus victor exercitum Romanum liberauit. Nam Minutius Consul ab Equis & Volscis superatus, fugerat, ac fame ferroque cingebatur, actumque infelicitè foret, ni Quintius ipse, qui iugum bouum Equis imposuit, victoriàmque quali stiuam tenens, subiugatos hostes præ se primus egit. Romæ triumphauit. Castris hostium receptis, plenis rerum omnium (nudos hostes emiserat) prædam omnem suo tantum militi dedit: Consularem exercitum, ipsumque Consulem increpans, *carebis*, inquit, *præde parte miles ex eo hoste cui propè præde fuisti*. Titus Liuius lib. 3. Eutropius li. 1. Romæ quidem hic L. Quintius Cincinnatus ob egregiam hanc partam victoriàm meritò triumphum egit. tandem Dictatura (qui erat summus honos) se abdicauit, rursusque rus ad agriculturam diuertit.

RACILIA vxor fuit L. Quintij Cincinnati. hæc togam properè è tugurio viro postulanti protulit: cum mandata Senatus, togatus vt audiret rogaretur à legatis, qui eum operi agresti intentum nomine Senatus salutabant. Titus-Liuius lib. 3.

SOCRATES Sophronisci statuarij & Phanaretæ obstetricis filius fuit. clarebat anno mundi 3531. ante Christum natum 431. hic veram Philosophiam esse prædicabat, *seipsum cognoscere, talemque esse debere hominem, qualis vellet videri.* Philosophiam naturalem deseruit, vt moralem amplexaretur. Constantissimus ille, nec tristior nec iucundior vnquam visus est. pauperculus quidem extitit, at verò ab Apolline omnium sapientissimus dicitur iudicatus. In huius signo sculptum erat, *hominis amicum esse, id ipsum sapere: inimicum autem, desipere.* Inuidia non caruit: accusatus est ab Anyto diuite, Melito Poëta, Lycone oratore, quòd malè de diis sentiret. Intrepidus coram iudicibus stabat, nec voluit quam ei parauerat orationem Lysias, orator percelebris, ad sui defensionem, pronuntiare: quinimo ad bibendam cicutam damnatus, eam sumpsit intrepidè. Athenienses tandem delatores eius occiderunt: æneamq; statuam ei erexerunt, quam in templo collocarunt. Cice. li. 1. de Orato. Aelianus, Plin. libr. 7. August. de ciui. Dei, li. 8. ca. 3.

XANTIPPE, vxor fuit Socratis, quæ cùm molestissima esset, atque aliquando post nimios clamores & iurgia, sordidam aquam in caput illi iecisset, haud ægrè ferens respondit, *Sciebam post tonitru venturam pluuiam,* interrogatus ab Alcibiade Socrates cur tam acerbam vxorem domo non exigeret, quoniam, inquit, cùm talem domi perpetior, insuesco vt aliorum foris iniuriam feram. Vide Gel. li. 1. cap. 17. & Apophtheg. Eras.

ASPASIA mulier, consuetudinem amatoriam cum Pericle habuit, quam vnice adamauit: nam cùm exiret domo, & cùm ingrederetur, eam osculabatur. hanc nomine & gloria claruisse ferunt. Quæ autem in bello contra Samios gesta sunt, decreto Periclis ob Milesios, rogatu Aspasiæ facta dicuntur. Vxorem Pericles alteri dedit, cùm ingrata vtrique vitæ cōsuetudo foret, hanc autem Aspasiam superinduxit. Plutar. in Pericle.

PERICLES Atheniensium dux, cum Sophocle Poëta tragico, missus est aduersus Lacedæmonios, qui diuerso exercitu, Lacedæmoniorum agros vastauerunt, & multas Achaïæ ciuitates Atheniensium imperio adiecerunt. his malis fracti Lacedæmonij in annos triginta pepigerunt pacem: sed tam longum ocium inimiciæ non tulerunt. Quare intra quindecim annos, fines Atticos populantur, hostes ad prælium vocant: verum Athenienses Periclis consilio iniuriam differunt in tempus vltionis. Deinde interiectis aliquot diebus naues conscendunt, & nihil sentiētibus Lacedæmoniis, totam Spartam deprædantur, multoque plura auferunt quàm amiserant. Post hæc nauali prælio victi Lacedæmonij, fugerunt: pacem in annos quinquaginta fecerunt, quam non nisi sex annos inuiolatam obseruarunt. hæc facta sunt temporibus Artaxerxis, anno scilicet à mundo condito 3536. ante Christum natum 426. Iusti. lib. 3. Plutar. in Periclis vita. bellum intestinum, quod Peloponnesiacum dicitur, tunc incepit, quod durauit annis 27. de quo Thucy. & Xeno. De Pericle mentionem quoque facit Eras. in apoph. lib. 5. & 8.

ALCIBIADES Atheniensium Dux, ad bellum Siculum missus est anno mundi 3548. ante Christum natum 414. hic erat ætatis flore, formæ veneratione, nec minus eloquentia insignis: sed in conciliandis amicitiarum studiis quàm in retinendis vir melior. Siculi itaque belli concitator & Dux Alcibiades, Athenis insimulatur: reuocatus à bello ad iudicium, siue conscientiam, siue indignitatem rei non ferēs, tacitus in exilium Elidem proficiscitur: deinde Lacedæmonia se confert. Lacedæmoniorum Regem aduersus Athenienses impellit: sed huius virtus plus inuidiæ quàm gratiæ apud Lacedæmonios contraxit: quare præmonitus à Tina uxore Regis, quam adulterio cognouerat, sibi tendi insidias, ad Tisafernem Darij præfectum profugit. Circa hæc tempora Athenienses Lacedæmonios vicerunt ad Arginusas. Alcibiades ad Chalcedonem victoria est potitus: Byzantium per prodicionem obtinuit: Lacedæmonios vicit, Pharnabazum fudit. Vide Xenoph. li. 2. de reb. Græ. Tandem Atheniensem iussu vulneribus multis cōfossus occubuit. Iustin. li. 5. Plut. in Alci. Thucy. li. 6. hic in Lacedæmoniorum gratiam à Pharnabazi militibus occisus dicitur: alij à quibusdam familiaribus, quando cum eorum sorore congressum haberet.

TIMANDRA meretrix fuit quam deperibat Alcibiades, cui hæc Timandra funus satis amplum atque magnificum pro suis facultatibus curauit faciendum. huius Timandræ filiam fuisse dicunt Laidem, quam Corinthiam appellabant: Sic matrem sequitur sua proles. Vide Plutarchum in Alcibiade.

CONON Atheniensis dux in locum Alcibiadis suffectus est. hic classem maxima industria adornat, anno mundi 3553. ante Christum natum 409. Sed nauibus exercitus deerat, fortissimis quibusque in Asiæ populatione amissis: armantur tamen senes aut impuberes pueri, & numerus militum sine robore exercitus expletur. non magnam bello moram ætas facit. Omnibus captis aut occisis, cum dux Conon superfuisset solus, crudelitatem ciuium metuens, ad Regem Cyprium contendit. Athenienses 30. rectores accipiunt, quos triginta Atheniensium tyrannos vocant. Lacedæmonij formandas Lysandro Athenas tradunt: repletur Græcia Atheniensium exulibus. Tandem Pharnabazus cum Conone classe comparata, Laconicas maritimas ciuitates incommodis affecit: pugnatur: vicit Conon. Videto Iustinum lib. 5. & 6.

LYSANDER Lacedæmoniorum dux factiosus, Alcibiadem in capitis adduxit periculum: totius Græciæ odium in Lacedæmonios concitauit. hoc duce Conon nauali prælio victus est. paulò post tamen duce Conone victi sunt terrestri prælio Lacedæmonij, in quo occisus etiam est ipse Lysander. Tunc restituta est per Cononem terrestri prælio Atheniensibus libertas, per quem antea amissa maritimo prælio fuerat. Videto vt supra, & Plutar. in eius vita.

THRASYBVLVS à triginta Atheniensium tyrannis in exilium actus, audendum aliquid pro patria ac salute communi, etiam cum periculo ratus, adiunctis sibi exulibus, reditum in patriam manu comparauit, lato prius Plebiscito de iniuriis ultro citroq; obliterandis. sic Tyrannis victis popularis status restituitur eius opera, anno mundi 3558. ante Christum natum 404. Xen. rerum Græcarum lib. 4. Iustin. lib. 5. Putarc. in Pelopida. Cicer. in Philip.

EPAMINONDAS Thebanorum dux fortissimus, clauit circa annum mundi 3590. ante Christum natum 372. fuit vestium tenuitate, cibi moderatione, laborum tolerantia, atque, in fungendo imperatorio munere, synceritate singularis ac præstantissimus: huic soli ex amicis nunquam vt quicquam acciperet, potuit persuadere Pelopidas. hic dum non ducis tantum, verum etiam fortissimi militis officio fungitur, grauius vulneratur. fuit incertum, virne melior an dux esset. honores ita gessit vt ornamentum non accipere, sed dare ipsi dignitati videretur: literis & Philosophia vsque adeo clarus, vt mirum esset vnde tam insignis militiæ scientia homini inter literas nato. Saucius ac semianimis quæsiuit num cadenti sibi scutum ademisset hostis, quod sibi allatum, velut laborum gloriæque socium, osculatus est: iterum quæsiuit vtri vicissent: vt Thebanos audiuit, velut gratulabundus patriæ expirauit, apud Mantineam cum Lacedæmoniis congressus. Iustin. li. 6. Plutar. in vita Pelopidæ, Cicer. in epist. ad Luceium.

DIogenES, Philosophus Cynicus, palliolum duplex ad frigus arcendum habuit, peram pro cellario, baculum pro corporis sustentatione. habitans in portarum vestibulis & porticibus ciuitatum, cibum emendicabat. cum se contorqueret in dolio, volubilem domum se habere iocabatur, & se temporibus immutantem: frigore enim os dolij vertebat in meridiem, æstate in Septentrionem. Cum Alexandrum cæteri Philosophi adiissent, Alexander hunc adiit: ad solem apricantem offendit, rogat Alexander reïne cuiuspiam egeat: cui Diogenes, parumper inquit à sole mihi secedas. Adeò hoc responso delectatum & admiratum ferunt Alexandrum, vt eo discedente, cum amici irriderent, ac per iocum morderent, dixerit: *Ego profecto nisi Alexander essem, Diogenes esse vellem.* Fertur cum aliquando videret puerum manu aquam haurientem, ac bibentem, vasculum quod ad bibendum gestabat, ab se abiecit, cum natura manu tanquam ad bibendum instrumento, prouidisset. Vixit fermè nonagenarius. Pluta. in Alex. Dioge. Laër. hic ex ficu poma aliquando legebat: at custode dicente, huic ante paucos dies homo suspensus est, ego, inquit, illam purgabo. fuerunt autem Diogenes quinque. suppurationem temporum non est quod hic inferam, cum constet fuisse tempore Alexandri, de quo vide inferius.

CRATES Thebanus, vt Philosophiæ vacare posset, magnum auri pondus in mare proiecit, abite, inquiēs, pessum male cupiditates: ego vos mergam, ne ipse mergar à vobis. Neque putauit, se posse virtutes & opes simul amplecti. Cice. in Paradox.

PLATO Philosophus Aristone Patricio inter Athenienses ciue, & Perictiona siue Prona natus est. claruit circa annum mundi 3575. ante Christum natum 387. à corporis habitu egregio, Plato dictus est, aut ab orationis vbertate & mira amplitudine, cum prius Aristocles ex aui nomine diceretur: 20. annos natus, Poëticam miro complexus est ingenio: celebratas Tragœdias, atque alia carmina scripsit, suauique vocis sono pronuntiavit, nisi quod ad gracilitatem tederet. Postea Philosophiam amplexatus, Poëticam reliquit: Socratis discipulus fuit, & Aristotelis ac Xenocratis præceptor. Ter militauit, egregiumque militem se præstitit. Ter in Siciliam nauigauit: tertio rediens, venundatus, atque à Dionysio Tyranno extrema penè passus est. In Aegypto didicit quæcunque illic magna habebantur. Philosophiam in moralem, naturalem, & rationalem distribuit. Varia de eius morte scribuntur. Vixit annos 80. Vide Dioge. Laër. libr. 3. August. de ciui. Dei li. 8. ca. 4. & Plutar. in eius vita.

ARISTOTELES patre Nicomacho medico, natus est in obscuro oppido Stagira: vbi adoleuit, Athenas studiorum gratia missus est. Platonem audiuit annos 20. Deinde in Macedoniam euocatus à Philippo, & Alexandro filio in disciplinam tradito, maximam auctoritatem in regno promeruit. huius scripta extant quàm plurima, quæ vel ad eloquentiam spectant, vel ad ciuilem, moralemque disciplinam, vel ad secreta naturæ. Dioge. Laër. li. 5. Plutar. in eius vita.

BRENNO, seu Brennus, Gallorum Senonū Dux fortis, collecto exercitu in Italiam irrupit (nec tamen primus, nam ante 2000. an. Galli Italiam inuaserant) cumque urbem Clusium obsedisset, dimissa obsidione, totis viribus Romam contēdit, quem Fabius cum exercitu excepit, nec tamen obstitit: quin potius impetus ille hostilis Romanos quasi aridas segetes succidit: testatur hanc Fabij cladem fluuius Allia. patentem Romam capit Brēno, (nam metu perculsi Rom. in Capitolium se receperant) eam deprædatur ac exurit: Capitolium obsidet: pacta pecunia obsidionem soluit: cum aurum penderetur, additur etiam à Gallo duce ponderi gladius, anno mundi 3576. ante Christum natum 386. Tit. Li. 5. Eutro. li. 1. Oro. lib. 2. ca. 19. Ab hoc, seu ab alio eiusdem nominis, extructam ferunt Brenonam, quæ postea Verona dicta est: nam post an. cētum Brēnus quidam, Gallorum qui Graciam inuaserunt dux, Sothenem fudit: at contra Delphos infelicitèr pugnans, pugione seipsum confodit. Iustin. libr. 24. Porro Galli cum Nicomedi Bithyniæ Regi, opem aduersus Zibœam tulissent, parta victoria, regionem partiti sunt: inde Gallogræcia dicta. Tit. Liu. li. 8. Deca. 4. Iustin. li. 25. qui etiam scribit Gallos sedibus Thuscis expulisse, ac Mediolanū, Comum, Brixiam, Veronam, Bergomum, Tridētum, & Vicentiā in Italia condidisse.

M. FVRIVS Camillus nobilis Roman. Dictaturam quin quies gefsit triumphum quater egit. hic ob prædam Veiētanam, in exilium abiit, deos orans, vt si in fonti ea sibi iniuria fieret, statim desiderium sui ingrata ciuitati facerent: quod contigit: nam paulò post Dictator creatus, Brēnum vincit, aurum reportat, vt inquit Liuius: nam Drusum potius sunt qui censeant aurum extorsisse. Sueto. in Tibe. Plutar. in Camil.

MAVSOLVS Cariæ regulus, quæ est in Asia minore, obiit anno mundi 3586. ante Christum natum 376. huic Artemisia vxor fuit, quæ illum vsque adeo amauit, vt illius demortui cineres vino mixtos biberit, alij dicunt aqua odoribus mixta: præterea sepulchrum illi extruxit, quod ab Oriente calauit Scopas, à Septentrione Bryaxis, à meridie Timotheus, ab occasu Leochares: priusquam id operis peragerent, obiit Artemisia: nec tamen recesserunt nisi absoluto iam, id gloriæ ipsorum, artisque monumentum iudicantes. Plin. li. 36. ca. 5.

ARTEMISIA, Mausoli vxor, molita est, conseruandæ mariti memoriæ causa, sepulchrū memoratissimum, dignatūque numerari inter septem omnium terrarum spectacula. Id monumentum Artemisia cum diis Manibus, sacris Mausoli dicaret, agona, id est certamen laudibus eius dicundis fecit: proposuit præmia pecuniæ, aliarumque rerum amplissima. Ad eas laudes decertandas venisse dicuntur plerique disertī viri, inter quos Iso crates ac Theopompus, quem vicisse iudicatum est. Aul. Gel. lib. 10. ca. 18. Boc. & Herodo. li. 7.

PHILIPPVS, Amintæ filius, apud Macedones imperauit anno mundi 3603. ante Christum natum 359. In Athenienses primò bellum mouit: vicit: modestissimè victoria vsus est. deinde aduersus Illyricos mouit, multaque horum millia, cecidit. hinc Thessaliam non prædæ cupiditate, sed quòd exercitui suo Thessalorum equitum robur adiungere gestiebat, improvisus expugnat. Cum Methonam urbem oppugnaret, de muris sagitta iacta dextrum Regis Philippi oculum effodit: quo vulnere nec segnior ad bellum, nec iracundior aduersus hostes factus est: adeò vt pacem deprecantibus dederit, mitisque aduersus victos fuerit. Tandem totius Græciæ Imperator factus, parabat bellum in Persas, cum à Pausania occiditur, ob priuatā iniuriam: creditū quoque est immisum ab Olympiade Alexandri matre fuisse, nec ipsum Alexandrum ignarum paternæ cædis extitisse, cum ipse vereretur ne hæres regni institueretur frater natu minor, ex Cleopatra nouerca susceptus. Cōsulito Iustin. li. 7. & 8. & Diod. de gestis Philippi. Imperauit Macedonia annos 25. vixit 47.

OLYMPIAS Regis Molossorum filia, vxor fuit supradicti Philippi Macedonia Regis, & Alexandri mater. hæc dolens se ob adulteria repudiatam, prælatamque sibi Cleopatram, parauit necem viro, vnà cum filio regni æmulo, qui fratrem ex nouerca susceptum, timebat. Videto Iustinum vt supra.

DEMOSTHENES orator facundissimus, clarebat circa annum mundi 3615. ante Christum natum 347. hic patrem habuit gladiatorum fabrum, satis opulētum, qui obiit, filium relinquens septennem: patrimonium à tutoribus malè administratum, dum in iudicio repetit Demosthenes, dūmq̃ue in causa propria disertus esse studet, etiam in alienis causis disertus esse discit. Nec mens eius primūm satis poterat intelligi, cū lingua, vocēque laboraret: verūm studio ac exercitatione incredibili, actionem hanc ingratam in suauissimam commutauit. Dubium fuit ingenio plūs ne an doctrina valuerit, plus olei quā vini consumpsisse dictus est. Sape duos vel tres mēses continuos non cessabat motum corporis fingere, vocem exercitare, chartis impalescere, abrafa etiam parte capitis, vt exeundi facultatem sibi ipsi præriperet. Propositum eius in repub. maximè fuit, omnibus Philippi Macedoniæ regis conatibus obsistere. hoc etiam autore ciuitates Græciæ post mortem Philippi conspirauere. postea exulauit, sub obitum Alexandri, cuius cognita morte, rursus ciuitates Græciæ conspirauerunt, Antipatro in Lamia vrbe à Leosthene fortiter obfesso. Tandem accersitus ab Antipatro per nūtiū Archiam Tragœdum, qui identidem repetebat, fore vt ab eo humanissimè susciperetur, venenum è calamo hausit. Plutar. in Demost. Iuena. Saty. 10.

LAI S, meretrix fuit nobilis, Corynthis habitans, quam Demosthenes clanculum adiit, hac autem noctis pretium 10000. drachmarum petente, discedens Demosthenes, *Pœnitere* (inquit) *tanti non emo.* Gel. li. 1. ca. 8. Macro. in Satur. li. 2.

M. VALERIVS adolescens Trib. militum, aduersus Galum prouocatorem solus, omnibus territis, processit: coruius repētè galeæ eius insedit: dictū mirabile, quoties certamen initum est, leuans se alis, os, oculōsque hostis, rostro & vnguibus appetiit: donec territum prodigij talis visu, oculisq̃ue simul ac mente turbatum, Valerius obtruncat. anno mundi 3617. ante Christum natum 345. Consul laudatum Valerium decem bobus, aureāq; corona donat: inde Coruinus dictus, summo populi fauore annos natus 23. Consul renuntiatur. Ti. Li. li. 7. 1. Dec. Eut. li. 2. Oro. li. 3. ca. 6. Au. Gel. li. 9. ca. 11. Statuam Coruino Augustus erexit, in cuius capite corui effigies erat, pugnae monumentum. vixit Coruinus centum annos, interque primum & sextum consulatum intercesserunt anni 46. Valer. li. 8. ca. 14.

M. CVRIVS Dentatus Consul Rom. Samnium diruit funditus, anno mundi 3673. ante Christum natum 289. tūc bellum 49. annis cum Samnitibus gestum, finitum est: neque vllus hostis intra Italiā fuit, qui Ro. antea vsque adeò fatigauerit. Huic Samnites magnum auri pondus publicè missum attulerunt, qui in agresti scamno, asidens foco, ac ligneo catino cœnans, vultūque risu soluens, *Supervacue*, inquit, *legationis ministri, narrate Samnitibus, M. Curium malle locupletibus imperare, quā ipsum fieri locupletem:* *mementote me nec acie vinci, nec pecunia corrumpi posse.* Idem Curius Italia Pyrrhum regē exegit, atque ex præda regia, qua exercitum urbemque ditauerat, nil attigit. Eutro. lib. 2. Valer. lib. 4. cap. 3. & Pli. lib. 8. cap. 6. de elephantis primūm Romæ visis.

TIMOLEON, nobilis Corinthius, missus est cū paucis triremibus in Siciliam anno mundi 3618. ante Christum natum 344. idque ad liberandas à Dionysij tyrannide Syracusas. hic quinquagesimo postquam appulisset die, urbem cepit: deinde arcem obsidens, Dionysium ad deditiōem compulit, & cum paucis in exilium Corinthum misit: arcem solo æquavit: Syracusanis libertatem restituit: miseram Corinthi vitam priuatamque Dionysius duxit. Ex Græcia coloni noui in Siciliam habitatum missi, benignè Timoleon suscepit: deinde leges Syracusanis dedit. Cū itaque ciuitas reuiresceret, & ciuibz vndique confluentibus oppleretur, cupiens vniuersam Siciliam in libertatem afferre, & ad vnum tyrannos excindere, ad cæteras vrbes exercitum duxit, & Icetem à Carthaginensibus deficientem vt arces demoliri promitteret, & apud Leptinos priuatè viueret, coegit. Leptinum tyrannum Corinthum misit: nam Sicilia tyrannos in exilio & calamitate Corinthi degere pulchrum ducebat spectaculum Timoleon. Consulito Plutar. in Timoleontis vita.

DIONYSIVS Sicilia Tyrannus, patre eiusdem nominis genitus, militum fauore patri succedens, initio tria captiuorum millia libertate donat, tributa triennio remittit, vt populum sibi conciliet. At verò sublati quos metuebat, in cæteros quoq; grasfatus, ob crudelitatem inuisus expugnatur, fugatur: redit: Syracusas proditiōe recipit. Iterum, Corinthiorū auxilio obsessus, deposito imperio Corinthi exulat, puerosque in triuiis docet. Vide Iusti. li. 21. Cice. li. Tuscu. 4. Vale. li. 6. ca. 11. meminit eiusdem idē Valer. de neglecta religione, li. 1. ca. 2. & de exquisita custodia, li. 9. ca. 14.

ALEXANDER, cognominatus magnus, successit patri Philippo in regno Macedonia, anno mundi 3628. ante Christum natum 334. anno ætatis 20. hic conspecta Asia, summo desiderio obtinendæ accensus, ac spe eximia, patrimonium omne suum quod in Macedonia Europaque habebat, amicis diuidit, sibi Asiam sufficere præfatus. Persis dictitans longa iam satis & matura imperia contigisse, quorumque tempus esset vices excipere melius acturos. Sed neque alia quàm regis animorum, exercitus præsumptio fuit: nam obliti omnes coniugum liberorumque, & longinquæ à domo militiæ, Persicum aurum, & totius orientis opes, iam quasi suam prædam ducebant, nec belli periculorum, sed diuitiarum meminerant. milites à populatione Asiæ prohibuit, parcendum suis rebus præfatus, nec perdenda ea quæ possessuri venerant. In exercitu habuit peditum 32000. equitum 4500. naues 182. Milites elegit veteranos, vt magistros militiæ magis quàm milites electos putares. Dariū vicit. Persarum peditum 20000. occidit: equitum 1500. mater, vxor, filiæ Darij captæ sunt. Babyloniam cepit, Persopolim diripuit, Indiam ad Gangem vsque obtinuit. Imperauit annos 12. Vide Plutar. in eius vita, & Iusti. multis in locis.

THALESTRIS, Amazonum regina, Alexandrum adiit, concubitum ad prolem suscipiendam petiit, & obtinuit. Vide Iusti. li. 2. & 12. Quin. Cur. li. 6. Oro. li. 3. ca. 18. de hac vide etiā supra in Penthesilea.

XENOCRATES Platonis auditor fuit, tardus quidem ingenio, quem Plato Aristoteli conferens, *alterum freno, alterum dicebat egere calcaribus*: item, *cui equo quem asinum iungo?* fuit tamen tantæ seueritatis, atque integritatis, tantæque illius verbis fides habita, vt cum nullius iniurati testimonium admitteretur, huic soli remiserint Athenienses iusiurandum: tantæ continentia, vt Phryne ac Laïs, insignia scorta, nullis eum vnquam blandimentis allicere potuerint, quinetiam statuam non hominem esse dixerint: tantæ frugalitatis, vt maximas pecuniæ summas sibi ab Alexandro, itémque ab Antipatro missas recusauerit: tantæ erga præceptorem Platonem obseruantia, atque amicitia, vt cum Platoni Dionysius diceret, caput tibi quisquâ tollet, hic suum ostendens, nullus, inquit, id prius quàm istud abscindet. Vide Diog. Laer. li. 4. S. Aug. de ciui. Dei li. 8. ca. 12. & Vale. Max. li. 4. ca. 3.

EPICVRVS Neoclis filius, tempore Xenocratis Athenas adiit. Is vulgò dicitur summum bonum in voluptate constituisse. verùm sic suam explanat mentem in epistola ad Menicæum: *Cum voluptatem finem esse dicamus, non eam quæ in gustu & in gluuie est posita, vt quidam ignorantes, aut malè accipientes arbitrantur, sed non dolere corpore, animoque tranquillum esse dicimus: virtutes incunde vitæ coniunctæ sunt, iucundæque vitæ separari à virtutibus nequit.* Diog. Laert. lib. 10. agnitus est Epicurus circa annum mundi 3635. ante Christum natum 327.

PTOLEMAEVS Lagi filius, mortuo Alexandro Magno, ab equitibus primùm, deinde communi omnium consensu Aegypti rex declaratur, anno mundi 3640. ante Christum natum 322. huic Africa, Arabiaque pars cum Aegypto sorte venit: ex gregario milite cum Alexander virtutis causa euexerat. In Aegypto solerti industria magnas opes parauit: Aegyptios insigni moderatione in fauorem sui sollicitauit, & reges finitimos obsequiis deuinxit: terminos imperij, vrbe Cyrene ampliavit: tantusque factus est, vt non tam hostes timeret, quàm timendus ipse hostibus esset. Demetrium Antigoni filium bello vicit: captiuos, omnemque prædam dimisit: se propter dignitatem, non propter prædam pugnasse dictitans. Posthæc victor ipse à victo nauali prælio vincitur: filium & fratrem atque amicos Ptolemæi captos, Demetrius pari antea munere prouocatus, in Aegyptum remittit: donisque inter ipsa bella contendunt: tanto honestius tunc bella gerebantur, quanto nunc amicitia coluntur. Vide Iustin. li. 13. 14. & 15. Legatos ex Alexandria misit Romam conciliandæ amicitia gratia: imperauit annis 40. Cyprum & Phoeniciam tenuit: ab hoc omnes alij reges Aegyptiaci, vocati sunt Ptolemæi.

BERENICE vxor fuit Ptolemæi prædicti, de cuius nomine Philadelphus eius filius, quam in sinu Arabico extruxit urbem, appellauit. Fuit & altera Berenice, Philadelphi & Arsinoes filia, quæ Ptolemæo Euergeti nupsit, cuius crines in cælum relati feruntur, autore Conone mathematico.

CASSANDER Antipatri filius, post cēdem Philippi (qui & Aridaeus) fratris Alexandri Magni, imperium tenuit apud Macedones, anno mundi 3647. ante Christum natum 315. hic Pictuam urbem obsedit: Olympias longæ obsidionis tædio, pacta salute, ei se tradidit: nihilominus tamen eam interfici iussit: hæc erat Alexandri magni mater. Herculem quoque huius Alexandri filium vnâ cum matre Barsine occidi curauit. hic Abderitis, à ranis & muribus patria pulsus, agros in Macedonia finibus dedit, sibi ab illis timens. huius filius Antipater matrem Thessalonice occidit, quod fratri Alexandro in partitione regni propensior esse videretur. Vide Iusti. li. 15. & 16. regnavit annis 19.

SELEVCVS Nicanor, Antiochi & Laodice filius, vir clarus, cum Alexandro Magno ad bellum Persicum profectus est: quo mortuo Castris eius præfuit. urbem condidit, quam de patris nomine Antiochiam vocavit. Regnum Syriæ occupavit anno mundi 3652. ante Christum natum 310. multa in Oriente post diuisionem, inter socios, regni Macedonici, bella gessit. principio Babyloniam capit: inde auctis ex victoria viribus, Bactrianos expugnat: transitum deinde in Indiam facit, quæ post mortem Alexandri velut iugo ceruicibus excusso, præfectos occiderat: autórque libertatis Sandrocottus fuerat, qui tunc Indiam possidebat: cum quo facta pactione Seleucus, compositisque in Oriente rebus, in bellum Antigoni descendit. Iusti. li. 13. & 16. regnavit in Syria annis 32.

ANTIGONVS, inter Alexandri Primores clarus, sortem tenuit Phrygiam maiorem, mortuo Alexandro: verumtamen post sex annos Asiam occupat, regnatque in ea annos 18. quorū initium fuit annus à mundo condito 3645. ante Christum natum 317. Contra Eumenem pugnavit, fugavit, obsedit: obsidionem soluit, ob auxilia ab Antipatro ad Antigonom missa. Altero bello vicit Eumenem cum Argyraspidibus: qui ignavis ducibus legatos ad Antigonom mittunt, ut sua reddi iubeat: redditurū se pollicetur, si Eumenem sibi tradant: Eumenes fugere tentat, concursu multitudinis retrahitur: retractus facultatem orandi petit: orat: cum non obtinet, milites suos deuouet: hi produnt eum, quem verecundia prioris amicitiae in conspectum suum venire prohibet Antigonus, & custodibus assignari præcipit. tandem dum in belli prædam, in cuius periculum solus descenderat, socios Ptolemæum, Cassandrum, & Lysimachum admissurum se negat Antigonus, ab eisdem bello victus occiditur. Vide Iusti. li. 13. 14. & 17.

DEMETRIVS, qui & Polyorcetes, successit Antigono patri in regno Asiæ, anno mundi 3663. ante Christum natum 299. hic à Ptolemæo victus est, deinde Ptolemæum vicit, ut in Ptolemæo diximus. Cleonymum fudit, Thebas cepit: Macedonia regnum sex annis tenuit, Philippo & Alexandro, Cassandri filiis, prius à se per insidias occisis. Pyrrhus victo Demetrio Macedonia regnum occupat. Demetrius Seleuco se tandem cum Asiæ regno dedit. Vide Iusti. li. 15. 16. 17. & Plutar. in Pyrrho & Demetrio.

LYSIMACHVS illustri quidem Macedonia loco natus, sed virtutis ornamentis omni nobilitate clarior extitit. hic animi magnitudine, Philosophia, virium gloria, omnes per quos Oriens domitus est, vicit. A Callisthene, quamuis truncato auri bus, naribus, ac labiis, praecepta Philosophiae accipere non erubuit. hunc ferocissimo leoni obiecit Alexander: leonis linguam hic statim auulsi: chariorem inde habuit eum Alexander, quem imprudens cum in fronte vulnerasset, diadema sibi demptum Rex alligandi vulneris causa, capiti eius imposuit, quod auspici-um primum regalis maiestatis Lyfimacho fuit. Regnavit itaque in Macedonia anno mundi 3676. ante Christum natum 286. Post mortem Alexandri cum inter successores provinciae diuiderentur, Thraces & Pontici, ferocissimae gentes, illi quasi omniū fortissimo assignatae sunt. De cuius morte ac filiorum eius 15. vide Iusti. li. 17. Lyfimachia condidit, quae terrae motu corruit.

ANTIGONVS Gonatas, Demetrii Asiae regis filius, apud Macedones regnat anno mundi 3686. ante Christum natum 276. Pyrrhus Antigonum fugat: Macedoniam occupat: post cuius mortem Peloponnesij Antigono traduntur: tandem multiplici bello pressus, in speciem castrorum parua manu aduersus ceteros relicta, totis viribus in Gallos contendit, quos vicit. Interim Alexander Rex Epiri in ultionem mortis Pyrrhi patris sui, Macedoniam depopulatur, & capit: Demetrius Antigoni filius eam recipit, regnoque Epiri Alexandrum spoliatur. Consulti- to Iusti. li. 25. & 26. ac Plutar. in Pau. Aemi.

PYRRHVS, patre Epirotarum Rege in exilium acto, fur- tim substractus ad Illyrios bimus defertur, ubi Rex eum adoptat, protegitque aduersus Cassandrum Macedoniae Regem, his re- bus moti Epirotae, odio in misericordiam verso, eum in regnum reuocant. Adolescens multa bella gessit, tantoque successu, ut Tarentinos solus aduersus Romanos tueri posse videretur Ro- manos elephantis primum visis territos, vincit, vulneratus ipse: ducentos captiuos milites gratis Romam remittit. Syracusas ve- niens, multas ciuitates dum subigit, Rex Siciliae sicut Epiri appel- latur, filiis, Heleno, Siciliae, Alexandro, Italiae regnum destinat: postea bella aliquot feliciter cum Carthaginensibus gerit. tan- dem ex Sicilia abiens, dixisse fertur, *O qualem Carthaginensibus & Romanis pro hac insula palaestram relinquimus!* A Poenis nauali prelio victus, ab Antigono, de quo supra, auxiliares milites petit: non obtinens, repente Antigonum vincit, fugat, Macedoniam capit, anno mundi 3676. à Christo nato 286. Iam Graeciae, Asiaeque regna meditatur: nec illi maior ex imperio quam ex bello volu- ptas: à Spartanis tamen, maxime à mulieribus, non fortius quam verecundius victus, recedit: Ptolemaeum filium amittit. Pulsus à Spartanis Argos petit, ubi Antigonum oppugnans, atque inter con- fertissimos hostes fortissime dimicans, saxo de muris iactato, occi- ditur. Vide Iusti. li. 17. 18. 23. 25. Plut. in Pyr. & Oro. li. 4. ca. 1. 2. 3.

ALEXANDER, Pyrrhi filius, vlcisci patris mortem cupiens, Macedoniae fines populatur: Antigonus transi- tione mi- litum destitutus, regnum cum exercitu amittit. Iusti. li. 26.

M. CL. MARCELLVS Romæ Cōsul fuit, anno mundi 3676. ante Christum natum 286. natura vir ad bellum propensus extitit, & quod illius certamina declarant, acer ac strenuus: ad ceteras vitæ partes humanus atque modestus. Græcæ verò disciplinæ ac dicendi studiis addictus, quæ tamen per bellorum occupationes, non vsque adeò illi assequi licuit. Briomatum Gessatarum Regem singulari certamine vicit. Tunc prædam & arma secum auferens, ad collegam Cornelium regreditur, per id tempus aduersus Gallos infœliciter dimicantem: vt venit, Mediolanū, ac collegam obsidione liberat: posthæc decretus est à senatu soli Marcello triumphus. Syracusas cepit, opulentissimam ac florentissimam Siciliæ urbem: cuius subiectam oculis magnificentiam ac splendorem circumspectans, diu illachrymasse dicitur: fatumque Archimedis Geometri ægerrimè tulisse. Cum Annibale post Cānensem cladem congregi ausus est, quem & Nola expulit. Annos supra 60. natus, quintum agens consulatum, inter pugnandum lata transfigitur lancea. Eius clarissima progenies ad Marcellum vsque Cæsaris nepotem propagatur, quem Octauia Cæsaris soror, ex C. Marcello suscepit. Plutar. in Marcelli & Annibalis vita: Titus Liuius Deca. 3. li. 3. 4. 5. 6. 7.

A. POSTHVMIVS Albinus Consul Romæ fuit cum Luctatio Catulo, anno mundi 3721. ante Christum natum 241. Luctatius Hannōnem vicit: anno sequente Tyberis exundatio, atque incēdium Romam prope absumpserunt. Consulito Eutr. li. 2. atque Oro. li. 4. ca. 11. & 12.

PTOLEMAEVS Philadelphus, superioris Ptolemæi filius iunior, successit patri in regno Aegypti, anno mundi 3680. ante Christum natum 282. hic Stratonis discipulus doctissimus fuit: Bibliothecam insignem parauit Alexandria. Iudæos qui in Aegypto erant, liberos esse permisit, & vasa Eleazaro summo sacerdoti Ierosolymorum, votiua transmittens, diuinas scripturas in Græcam linguam per septuaginta interpretes verticurauit. Huius frater maior natus, qui Seleucum vita regnōque Macedonia priuauerat, amicitiam, pacemque ac concordiam per epistolas deprecatur, professus deponere se offensam erepti paterni regni, neque amplius à fratre quæsiturum quod honestius à paterno hoste percepisset. Eutr. li. 2. Iusti. li. 17. D. Epipha. in li. de ponde. & mensuris. Iose. li. Antiqui. 12. ca. 2. Titus Li. Deca. 5. lib. 4. & 5.

ELEAZARVS, patri Oniæ, cognominato iusto, successit in Pontificatu Iudæorum, anno mundi 3691. ante Christum natum 271. Ad hunc scripsit Ptolemæus Philadelphus, hic quoque ad illum: extant vtriusque epistolæ apud Iosephum li. Antiqui. 12. ca. 2. Misit hic ad Ptolemæum libros Mosaicæ legis, atque ex vnaquaque tribu senos viros interpretes, Hebraicè Græcèque peritissimos. Consulito D. August. li. de ciui. Dei. 18. ca. 42.

PRVSIAE Bithyniae Rex fuit, ad quem, post memorabilem pugnam ad Magnesium commissam, confugit Annibal, ab Antiocho à Romanis debellato discedens: tandem Prusias Q. Flaminio Romanorum legato Annibalem prodidit: custodiis ac militibus Regis vallatam domum ut sensit Annibal, venenum sumpsit. Postea proditor ille Prusias consilium capit occidendi filij sui, dum minoribus filiis quos ex nouerca susceperat, quos & Romae habebat, fauet: verum à filio praeventus, ille ipsemet occiditur. Vide Plutar. in Annibal. & Iustin. li. 31. & 34.

ANNIBAL Amilcaris filius, Carthagenensium dux praclarissimus, nisi auariciam & saeuiciam in eo culpes, rem Romanam mirè afflixit. Primum annos natus viginti, Saguntum Romanis amicam, debellauit: congregatis 150000. peditum, & 20000. equitum, exercitum deinde per alpes in Italiam traduxit: Titum Sempronium, item Flaminium fudit, caesis 15000. Romanorum. Sed tamen eius vires à Fabio attritae sunt: quibus collectis ac resumptis, maxima clade Cannensi Romanos affecit: nam equitum 2700. peditum 40000. occidit: tres anulorum modios Carthaginem misit: cumque urbem capere posset, in Campaniam reuertitur. Tandem victus à Marcello, iterumque à P. Scipione, item ab Eumene, Antiocho etiam superato, qui illi opem tulerat, ad Prusiam fugit: ubi fidem Prusiae suspectam habens, hausto veneno, volens obit, anno mundi 3774. ante Christum natum 188. Vide Eutr. li. 3. Flo. li. 2. Plutar. in Annib. In Italiam adduxit elephantos 37. Polyb. lib. 2. & 3. Ti. Li. li. 1. deca. 3. Aug. li. de ci. Dei. 3. ca. 20.

P. CORNELIVS SCIPIO, dictus Africanus maior, ab Africa deuicta, annos natus 24. vir Romanorum omnium & sua aetate, & posteriori tempore ferè primus, quasi nouam integramque provinciam ultor patris, & patri inuadit, Carthaginem Hispaniae capit, in qua omne aurum & argentum, & belli apparatus Afri habebant: nobilissimos obsides, Magonem etiam Annibalis fratrem, ibi capit, quem Romam cum aliis mittit. Non contentus Pœnos expulisse, stipendiariam Romanis provinciam facit: omnem citra ultraque Iberum subiecit imperio: primusque Romanorum ducum victor ad Gades peruenit: plus etiam provinciam retinere quam facere studuit. Hispanorum obsides parentibus reddidit: quare omnes ferè Hispaniae ad eum transferunt. Asdrubalem, Annibalis fratrem victum fugauit, praedamque maximam cepit. Senex tandem inuidiae cedens, Linternum exulat, ubi sepultus creditur. Vide Eutr. li. 3. & Flor. li. 2. exulauit anno à mundo condito 3777. ante Christum natum 185.

TERENTIA Aemylia, Scipionis Africani vxor, praeter vxorum morem, cum videret senem maritum ancillulam deperire, ne eius dignitas imminueretur, reticuit, constantique animo pertulit: quinetiam eo mortuo, ad tollendam suspicionem, ancillam manumisit, libertoque suo in matrimonium collocauit. Vide Supplemen. chro.

MATATHIAS sacerdos, vir pietate clarus, Iudæum quēdam idolis palam sacrificantem iuxta mandatum impij Antiochi, zelo Domini accensus, occidit ad altare ipsum, quod & diruit: ac mox etiam interfecit Antiochi Regis legatum precipientem idolis immolare: hūc Regis Antiochi iudicem, Apollonium vocat Iosephus, li. Anti. 12. ca. 7. Hic Matathias autor fuit pugna di Iudæis, etiā die sabbati, cum iam mille occubuiſſent, religiosē nimis obseruantes hunc diem. Multi itaque Iudæorum adiunguntur Matathia, & illum sibi iudicem creant, qui & Sabbatis eos docet pugnare: *quod si non feceritis, inquit, vobismetipsis eritis hostes, in illo die contra vos venientibus inimicis.* Sic arma corripuens, patrias leges aduersus Antiochi Duces vindicauit, præfuitque populo annum vnum, anno scilicet mundi 3795. ante Christū natum 167. vide li. 1. Macha. ca. 2. Ioseph. li. 12. ca. 7.

IUDAS Machabæus, Matathia filius, rebus & populo præest in locum patris suffectus, qui iuantibus prono animo quatuor suis fratribus, cæterisque piis, qui patri suo adhæserant hostes profligat: Apollonium Ducem, alterum à priore, qui primus contra Machabæum in aciem descendit, cum suis copiis partim caelis partim fugatis, interficit: Seron quoque Syriæ inferioris duce superat: deinde Gorgiam à Lisia exercitui præfectum, ipsum quoque postea Lisiam, ac Nicanorem fundit, fugat, superat, mira celeritate, ac victoria: post hæc templum purgat ac instaurat, altare Domino dedicat: pro mortuis sacrificium offert. Antiochus cum eo fœdus init: fidem frangit, templum spoliat: à populo summus sacerdos creatur Iudas, anno mundi 3805. ante Christum natum 157. Præfuit annis 12. fœdusque cum Romanis init: obit in prælio.

IONATHAS fratre Iuda Machabæo interfecto Dux populi constituitur anno mundi 3808. ante Christum natum 154. Hic statim Bacchidem, cum quo pugnans occubuerat Iudas, ad Iordanem vicit. Tertio posthæc anno, collecto ingenti exercitu iterum in Iudæam venit Bacchides, Ionathan cum Simone fratre obsedit, tandemque commissa cum Bacchide pugna, fusus est Bacchides ipse: qui rebus accisis, coactusque pacem amplecti, iuravit se nunquam in Ionathā quicquam moliturum. Alexander Epiphanes, Antiochi filius, audiens Ionathæ famam, amicitia fœdera cum eo sancit. Demetrii præfectum Apollonium Ionathas bello fundit ac fugat, multasque vrbes capit: octo hostium millia occidit: templum Dagon, quod erat in Azoto, vna cū vrbe incendit. Posthæc aduersus alienigenas qui Iudæam vastabant, mouit, atque eos tota Iudæa expulit: & cum Romanis ac Spartiatis amicitia fœdera renouauit. Tandem Tryphon simulata amicitia eum circumuentum cum suis interfecit. Vide li. 1. Macha. ca. 9. 10. 11. & 12. rexit. an. 15.

SIMON occiso fratre Ionatha, Dux populi creatur anno mundi 3823. ante Christum natum 139. Hic Gazam urbem, quam cepit, ab idolis purgavit: fœdus cum Romanis ac Spartiatis redintegrait. Cendebæum Antiochi præfectum fudit, fugauitque. At verò, vt sunt hominum fata in temere fortunæ variantis arbitrio, tandem cum filijs duobus atque aliquot seruis, in cōuiuio, atque à Ptolemæo genero suo dominium affectante, qui ei conuiuium appararat, interficitur. vide li. 1. Macha. ca. 13. 14. 15. 16. & Iose. li. Anti. 13. ca. 9. 10. 11. 12. rexit an. 8.

HYRCANVS, qui & Ioannes, supradicti Simonis filius, patri successit, Duxque populi fuit anno mundi 3831. ante Christum natum 131. Hic summa cum laude populo praefuit, vitae suae insidiantes, à Ptolemæo missos, occidit. Antiochus Soter, qui & Pius, Hircanum Ierosolymis obsedit, accepta tandem pecunia obsidionem soluit. Hyrcanus Davidis sepulchrum aperuit, ingentes thesauros reperit, quibus Iudæorum cepit peregrinos alere. Cum Rom. foedus renouauit. Cognita Antiochi morte, Samariam, quæ rursus à Iudæis defecerat, obsedit, ac post annum captam, solo equauit. magnas opes cumulauit (nam à Regibus Syriæ, qui inter se certabant, liber factus, nullum ijs vectigal ab Antiochi morte pendebat) quinetiam ciuitates Idumææ domuit. Vide 1. lib. Macha. ca. 16. Iose. lib. Antiqui. 13. à ca. 13. ad 18. Fuit Hyrcanus Dux, summus sacerdos, ac Propheta: rexit an. 25. Iose. ait 31.

ARISTOBVLVS Hyrcani filius, mortuo patre principatum & sacerdotium suscipit, anno mundi 3857. ante Christum natum 105. Hic Magistratum ad regiam dignitatem transtulit, primusque, post captiuitatem Babylonicam, diadema sibi imposuit. Crudelis, fratres in vinculis tenuit & matrem quæ penuria consumpsit: fratrem Antigoni nefarie occidi curauit, ad turrim Stratonis clam collocatis sicariis. Ituræos subegit, plurimamque eorum prouinciam Iudæis adiecit. Corruptis postquam annum imperat, visceribus, copiamque sanguinis euomēs, decidit in eundem locum qui sanguine fratris aspersus erat, ibique fraternos manes, miserè moriens, placat. Iose. li. Anti. 13. ca. 18.

TIB. GRACCHVS Tribunus plebis, certauit de lege agraria pro egenis aduersus diuites, quo tempore Africanus Scipio apud Numantiam pugnabat. Nam Romani quantum vicini agri hostibus adimebant, partim venundare, partim in publicum redigere, ac egenis ciuibus pro modica pensione vtendum tradere consueuerant: sed diuitibus pensiones augmentibus, pauperesque excludētibz, lata est lex, quæ supra quingenta agri iugera ciuem Romanum possidere vetabat. Hæc lex paucos annos aduersus locupletes auxilio fuit. Nam primò conductis personis fraus legifibat: deinde apertè iam per seipsos occupare agros diuites cœperant. Pauperum itaque partes fouens Gracchus, diuitum inuidiam contraxit: in ipsoque tumultu dum fugere tentat, toga retentus, pede subsellij caput percutitur à P. Saturnino, vno ex principibus, & cum aliis triginta, fustibus & lapidibus mactatur: quorum corpora fuerunt proiecta in Tyberim, anno mundi 3831. ante Christum natum 131. Plut. in vita Grac. Appi. li. 1. Eutr. li. 4.

CORNELIA Africani filia, Tiberij & Caij Gracchorum mater, marito vidua hos sic educauit, vt cum magnitudine indolis cæteros omnes anteirent, doctrina tamen quàm natura præualuisse viderentur. hæc relicta cum duodecim filiis, Ptolemæi regis nuptias respuit: cum ille regni & diadematis communicationem offerret. Deinde decem ex filiis obierunt, supradictis duobus relictis: filiam Africano minori collocauit. Plutar. in Tibe. & Ca. Gracchis.

IUGURTHA, Micipsæ Numidarum regis adoptivus hæres, Hiempsalis capite potitus, in Adherbalem se convertit (hi erant fratres regni cohæredes.) Adherbal Romam profugit (nā in Romanorum fide ac clietela regnum Numidicum erat) missa itaque pecunia primò in sententiam suam senatum trahit Iugurtha: deinde missis à senatu, qui regnum diuiderent, inchoatū nefas perficit, pacem emit. Accersitus posthæc Romam, publica interueniente fide, ubi venit, auro omnibus corruptis aut attētatis, omnia dissensionibus permiscet: discedensque dicit, *O Urbem venalem, & citò perituram, si emptorem inueniat.* Placet deinde Senatui bello hunc parricidam persequi, Sp. Albinus in eum mittitur, cuius exercitum auro etiam corrumpit Iugurtha. Assurgit Metellus, qui eum duobus præliis vincit: cūque iam bello finem impositurus esset, successit C. Marius, qui Bocchum Mauritaniam regem Iugurthæ socerum superat: Bocchus precium fœderis atque amicitia, regem Iugurtham facit: quem catenis opertum in triumpho populus Romanus aspexit. Eutr. li. 4. Flo. li. 3. Sall. Plutar. in Mar. & Syl. Romæ in scrobem demissus post sextum diem fame ac frigore atteritur, anno mundi 3857. ante Christum natū 105.

C. MARIUS cum Q. Catulo aduersus Cymbros missus, victoriam reportat, anno mundi 3863. ante Christum natum 99. Hic affectauit vt ad bellum Mithridaticum mitteretur: quare Sylla cōmotus, Marium vrbe fugat: inde perniciosiss. bellum ciuile exortum. Eutr. li. 5. Appi. li. 1. ca. 8. Flo. li. 3. ca. 3. fuit septies Consul: victus à Sylla, in palude latuit: in vincula inde coniectus, immissum percussorē, auctoritate vultus terruit, & scapha in Africam traiecit: fertur voluntaria morte obiisse.

IAMNEVS, qui & Alexander, Aristobuli frater, Rex Iudæis constituitur à Salome, siue Alexandra, eiusdem Aristobuli vxore relicta, quæ mariti fratres, inter quos erat is Iamneus, statim è vinculis liberat anno mundi 3858. ante Christum natum 104. Iamneus fratrem regni æmulum occidit. contra Ptolemaidē & Gazam, quæ à Iudæis rursus defecerant, mouit: cladē maximā à Ptolemæo Lathyro accepit ad Iordanem. A cleopatra Aegypti Regina, Ptolemæi huius matre, opem implorat, quæ ne filius subacta Iudæa in Aegyptum irrumperet, valida eum manu in Cyprum abire cogit. Maxima populi multitudo ab Alexandro defecit, sed adiutos etiam à Demetrio Rege Syriæ, vicit: quorum potentissimos ostingentos, dum cum concubinis cœnat, crucifigi iubet, liberōsque, & vxores eorum coram ipsis adhuc viuētibus, mactari. posthæc Iamneus hic, siue Alexander, crapulæ indulgēs, in morbum incidit, quartanāque febris postquàm tribus annis laborauit, obiit anno regni 27. Vide Iose. li. 13. ca. 19. 20. & 21.

ALEXANDRA, quæ & Salome, Aristobuli prædicti ac Iamnei postea vxor, vt certum cum filiis regnum tutaretur, Regis mortem, ex eiusdem Regis Iamnei mandatis, militibus celat, vsquequo castellum cepisset: præterea Phariseorum beneuolentiam captat, in quos omnem potestatem transfert, nomen tantum regium ipsa retinet annos nouem, incipientes anno mundi 3885. ante Christum natum 77. Iose. li. Antiqui. 13. ca. 22. Hæc summum sacerdotem Hyrcanum creauit.

MITHRIDATES Rex Ponti, dissidentibus Romanis primum sociali bello, deinde civili, Cappadociam occupat, ex eaque Ariobarzanem Regem, amicum populi Romani fugat: mox etiam Bithyniam inuadit, & Paphlagoniam, quorum Reges expellit, anno mundi 3876. ante Christum natum 86. Inde ad Ephesum contendit, & per omnem Asiam literas mittit, ut ubicunque inuenirentur ciues Romani, unico die trucidarentur: quod & factum est: nam vno die octuaginta Romanorum ciuium millia occisa sunt. Causam belli prætenderat, attrectari terminos suos à Nicomede Bithyniae Rege, populi Romani amico. Mittit ad Archelaum Archelaum ducem suum cum hominum 120. millibus, tam equitum quam peditum, per quem Graecia occupata est. In summa fuit hoc bellum Mithridaticum omnium longè maximum: nam cum anni quatuor Pyrrho, 17. anni Annibali suffecerint, hic Mithridates per 40. annos restitit, donec tribus ingentibus bellis subactus, felicitate Syllae, virtute Luculli, magnitudine Pompeij eneruaretur. Consulito Eutr. li. 5. & Flor. li. 3. item Appi. li. Mithridatico.

HYPsicRATEA, pellex, siue, ut alij volunt, Mithridatis vxor, viri Persici habitum gerens, aderat Mithridati etiam tum cum à Pompeio victus, à suis etiam, præterquam à duobus, sociis relictus est summo in discrimine. Vide Plutar. in Pompeij vita.

SYLLA Romanus Patricius, Cōsul, mittitur à Senatu aduersus Mithridatem. Archelaum Mithridatis ducem obsidet, vincit, ita ut ex 120. hominum millibus vix decem superessent millia Archelao: Athenas capit Sylla anno mundi 3877. ante Christum natum 85. Mithridates 70. hominum millia lectissima Archelao in subsidium mittit: vno atque altero praelio has omnes Mithridatis copias delet Sylla: Archelaus triduo nudus in palude lateret. Mithridates pacem postulat: non daturum se respondet Sylla, nisi relictis quae occuparat, in regnum redeat. Interim Sylla Dardanos, Scordiscos, Dalmatas & Moesos partim vincit, partim in fidem accipit. Ecce autem interea Romae Marius & Cor. Cinna nobilissimos ex Senatu interficiunt, multos proscribunt: Syllae domum euertunt: vniuersus reliquus Senatus ex vrbe fugiens, ad Syllam in Graeciam venit, atque ut patriae subueniat, precatur. In Italiam ille traiecit, Marianam factionem dissipat: aduersariorum exercitus delet, fundit, obruit. Eutr. li. 5. Appi. li. 1. Flo. li. 3. Dictaturam gerens, ea se abdicauit, rurique agens morbo obiit pediculari.

MARIUS, C. Marij filius, Romae consulatum gerens infeliciter contra Syllam dimicat, 20000. ex suis perdit: Praeneste fugit, obsessus ad mortem compellitur. Eutr. lib. 5. Porro Flo. li. 3. scribit hunc apud Catuli sepulchrum, oculis, manibus, cruribusque defossis, aliquandiu seruatum, ut per singula membra moreretur.

QVINTVS Metellus, Pius dictus est, quod patrem Metellum Numidicum, qui de Numidiæ rege Iugurtha triumpharat, assiduis precibus ac lachrymis ab exilio reuocarit. Hic Prætor bello sociali Marforum ducem interemit: Consul in Hispania Herculeos fratres compresit, Sertorium expulit, qui redeunte à bello Mithridatico Sylla, in Hispaniam aufugerat, quod partium Marianarum fuisset. Adolescens Metellus in petitione præturæ & Pontificatus, consularibus viris Prælatus est. huius adolescentia priscos vidit mores, senectus autem nouam exorsa est luxuriam, vt Valerij verbis vtat. Hic inter proscriptos à Sylla, cum ad posticum vxoris suæ Bastiæ, clam capite adoperto accessisset, nec admitteretur, quia illum proscriptum diceret vxor, ibidem se transfuerberans, fores sanguine resperfit. Cæcilius. Liuius in epito. lib. 89. Vale. lib. 9. cha. 1. hic Consul fuit anno mundi 3884. ante Christum natum 78. palmata veste conuiuia celebravit in Hispania, demissasq; lacunaribus aureas coronas velut cœlesti capite recepit: aris, thure, Attalicisque aulæis læto animo excipi passus est, & lautis epulis apparatus ludos interponi.

CLAVDIA, Q. Metelli Pij supradicti fuit filia. Circa hæc tempora locutus esse dicitur gallus gallinaceus in Ariminensi agro, in villa Galerij. Plinius li. 10. ca. 21. id miraculi, in annalibus relatum, editum est (si credere fas est) anno à mundo condito 3887. ante Christum natum 75. nempe M. Aemy. Lepido, & Q. Luctatio Catulo Romæ Consulibus. Tribunatus plebi restituitur.

ANTIPATER à C. Cæsare Iudææ Procurator designatur anno mundi 3919. ante Christum natum 43.

HYRCANVS Iamnei filius post matrem Alexandram apud Iudæos regnat non ita diu, nam frater eius Aristobulus minor natus, eum fugat: convenit tandem inter ipsos vt Hyrcanus priuatus, Aristobulus Regem viuat. verum post an. 6. à Pompeio Hyrcanus restituitur: & partim solus, partim cum Antipatro Herodis patre, administrat: tandem ei aures dentibus præcidit Antigonus, Iose. lib. 14. ca. 1. & 22.

ARISTOBVLVS itaque regnat apud Iudæos anno mundi 3895. ante Christum natum 67. sed enim Hyrcanus tandem ad Pompeium Magnum confugiens, ab eodem iuuatur, cognita superbia ac iniuria Aristobuli: qui cum bellum Romanis inferre statueret, à Pompeio Ierosolymis præuentus, obsidetur: ad quæ supplex egreditur, pecuniâq; promittit: quam cum primores dare recusarent, relicto Rege Aristobulo apud Pompeium, urbem claudunt, eosque introitu arcent. æstuans ira Pompeius, Aristobulum ligat: atq; urbem magnis viribus dum oppugnat, hæc ab iis qui Hyrcano fauebant, Pompeio traditur: templumq; tertio postquam obsederat mense oppugnat Pompeius, M. Tullio Cicerone, & M. Antonio Romæ Coss. Hircanum summum Sacerdotem appellat: Aristobulum cum duabus filiabus filio vno (alter enim filius Alexander effugerat) victos Romam abducit. tum primum Romanis subiiciuntur Iudæi. Ioseph. li. Anti. 14. à 1. cap. ad 9. & de bel. Iud. li. 1. cap. 5. Post annum aufugit Aristobulus à Roma in Iudæam, & regnum iterum affectas, à Gabinio captus, & secundo Romam victus missus est: tandem à Cæsare liberatus, præmissusque in Iudæam, à Pompeianis veneno necatur. Aegesip. li. 1.

P. CLODIVS vir claris parētibus ortus, iuuenis quidem audax, incestuosus ac seditiosus, cum amore Pompeiæ Cæsaris coniugis flagraret, clam eius domum ingreditur, vestem ac habitum psaltriæ indutus: spēsque latendi mulieres adductus ob adolescentiæ formam, genasque nondum pubentes turbæ earum, quarum in æde Cæsaris sacrum inaccessum viris agebant, immixtus, ad Pompeiam ingreditur: deprehensus ac agnitus, etiam Cicerone teste, accusatur: verum iudices tum metu, tum largitione, tum fauore eum absoluunt. fit deinde Tribunus plebis, & factione sua Ciceronem in exilium agit, anno à mundo condito 3906. ante Christum seruatore natum 56. cuius domum ac villas incēdit: reliqua bona hastæ subiicit: attamen emit nemo. Tandem à Milone Clodius occiditur, accusatur Milo, patronumque habet Ciceronem, iam antè ab exilio reuocatum. Vide Plutar. in Cice. & Cæs. item Appi. de ciui. Ro. bel. li. 2.

FVLVIA, vxor P. Clodij, quæ postea M. Antonio nupsit, non muliebres artes, non familiam regere curabat, nec priuatum hominem superare contendebat, sed magistratus gerere, & imperantibus imperare, vt sibi magnas gratias deberet Cleopatra, quod institutum ab ea Antonium acceperit. hæc clam noctu profecta, Ciceroni Catilinæ detexit insidias, eumque commonefecit vt Cethegum, eiusque comites præcaueret. Plut. in Cice. & Anto.

L. IVLIVS Cæsar, C. Iulij Cæsaris Dictatoris pater, Prætura perfunctus, nullis euidētibz causis obiit Pisis, exanimatus derepente, dum matutino calceatur. Vide Pl. li. 7. ca. 52. Fuit hic quoque L. Iulius Cæsar Consul cum Antonio, anno præcedente Consulatum Ciceronis, qui erat annus à mundo condito 3900. ante verò Christum natum 62. Præturam gessit anno ab hinc quarto: Prætorque Iberos, hoc est Hispanos, ad Oceanum vsque subigit, ac paulò post emoritur. Vide Appi. li. 2.

AVRELIA vxor L. Iulij Cæsaris, & mater C. Cæsaris Dictatoris fuit. Vide Suet. in Cæsaris vita. Porro Aurelia familia, Romæ olim percelebris, à Sabinis, si Festo credimus, oriunda, Aurelios nobiles Romanos tulit: qui primùm Aufelij dicti sunt: quemadmodum & Valesij & Papyrij, postea Valerij & Papyrij sunt vocitati.

C. IULIVS Cæsar primus Romæ imperat anno mundi 3917. ante Christum natum 44. huic Consuli decreta est Gallia & Illyricū cum legionibus decem. Nam Asia Pompeij manibus subacta, reliqua quæ restabant in Europa, fortuna in hunc trāstulit. Restabant autē immanis. gentiū, Galli, atq; Germani: & quamvis toto orbe diuisa, habuit qui vinceret, Britannia. Primò vicit Heluetios: deinde vincendo per bella grauius. vsque ad Oceanum Britannicum accessit. Domuit autē ferè annis nouem omnem Galliam quæ inter Alpes, flumen Rhodanum, Rhenum & Oceanum est. Britannos victos (hi Angli sunt) quibus antè ne nomen quidem Romanum cognitū erat, obsidibus acceptis stipendiarios fecit. Germanos etiam trans Rhenum aggressus, immanis. præliis vicit. Inter tot successus ter, nec amplius, malè illi successum est: in Britannia (Anglia nūc dicitur) vi tēpestatis classe penè absumpta, & in Gallia ad Gergouiā legione fusa: & in Germanorū finibus legatis per insidias cæsis. E Gallia victor rediēs, poscit alterum consulatum, contradicitur ei à Marcello, à Bibulo, à Pompeio, à Catone, iubetūque dimisso exercitu Romā redire. Hinc manat bellum ciuile lachrymabile. Aduersum ille patriam cum exercitu venit: fugit ex vrbe cum Pompeio Senatus omnis in Græciam. Pompeio duce contra Cæsarem bellum parat Senatus, primò prælio vincit Pompeius, deinde in Theffalia vincit Cæsar. rediēs vincit Pharnacem Cæsar: item in Africa nobiles Rom. cum Iuba rege: & in Hispaniis filios Pompeij, vbi primo congressu in tantum discrimen venit, vt se voluerit occidere. Tandem omnium victor, dum Romæ insolentius agit, cōiurant in eum 60. senatores, equitesque. Senatus die in curia 24. vulneribus mactatur, post assumptum imperium an. 3. alij dicunt 4. vixit annos 56. Cōsulito Suet. in Cæsar. Plut. item in Cæsaris vita.

COSSVTIA, quæ familia equestri, admodum diues fuit, prætextato C. Iulio Cæsari nupsit, quam postea dimisit. Sueton. in Cæsa.

CORNELIA, Cinnæ quartum Cōsulis filia, secunda Cæsaris vxor fuit, ex qua mox Iuliam suscepit. hanc vt repudiaret compelli à Dictatore Sylla nullo modo potuit: quamvis & sacerdotio, & vxoris dote, & gentiliciis hæreditatibus mulctaretur. Quæstor Cæsar Iuliam amitam, vxorēque Corneliam defunctas, laudauit è more pro rostris.

POMPEIA, tertia Cæsaris vxor fuit, Q. Pompeij filia, L. Syllæ neptis, cum qua diuortium fecit, adulteratam opinatus à P. Clodio: dicebātque, *Cæsaris thorum non tantum crimine, sed et criminis suspitione carere debere.* Suet. & Plutar. in Cæsar.

CALPHVRNIA L. Pisonis filia, fuit quarta Cæsaris vxor, cum in Consulatu ei successurus esset ille L. Piso. hæc post viri necem omnem pecuniam ad M. Antoniū tulit. Suet. in Cæsar.

POMPEIUS, parta ingenti felicitate, & celeritate de piratis victoria, mox bellum contra Mithridatem suscepit anno mundi 3897. ante Christum natum 65. quem in Armenia minore nocturno praelio vicit, ac 40000. eius militum occisis, 30. tantum de exercitu suo perdidit: Mithridates cum vxore & duobus ex suis fugit. Tigranes maioris Armeniae rex Pompeio se dedit, ad genua eius procubuit, in cuius manus diadema collocavit, quod ei reposuit Pompeius. Orodem Albanorum regem vicit: rogatus, veniam ei ac pacem concessit. Iberiae quoque regem acie vicit. Armeniam minorem Deiotaro Galatiae regi dedit, quod opem tulisset ei aduersus Mithridatem. Attalo & Pylemeni Paphlagoniam tradidit. Aristarchum Colchis regem imposuit. Mox Ituraeos & Arabes vicit. Seleuciam Antiochiae vicinam, libertate donauit, quod Tigranem non recepisset: Antiochenis obsides reddidit. Inde ad Iudaeam transgressus, Ierosolymam tertio mense capit: 12000. Iudaeorum occidit, reliquos in fidem accipit. Post aliquot annos exarsit bellum civile (commune potius, ac plus quam bellum vocat Florus) omnium turbulentiss. ac pestilentiss. inter Pompeium & Caesarem. Primo congressu victus & fugatus Caesar, euasit: quia nocte interueniente Pompeius sequi noluit: dixitque Caesar, *nec Pompeium scire vincere: & illo tantum die se potuisse superari.* Deinde apud Pharsaliam pugnatur, vtrinque summa contentione: victus tamen Pompeius ad Ptolemaeum, cui tutor à senatu datus fuerat, fugit. is fortunam magis quam amicitiam secutus, Pompeium occidit anno mundi 3917. ante Christum natum 45. Vide Eutro. libr. 6. Plutar. in Pom. Appia li. 2. Iosep. lib. 14. cap. 8.

IVLIA C. Caesaris & Corneliae filia, Pompeij fuit vxor, quae dum filiam parit, emoritur.

M. POR. CATO, cognominatus Vticensis, quod post Pharsalicam pugnam Vticae seipsum interfecerit, Catonis maioris, qui Censorius dictus est, pronepos fuit. Hic relictus parentum orphanus, cum fratre Cephione & sorore Portia, apud Liuium Drusum auunculum educatur. Romae Tribunus plebis fuit anno mundi 3903. ante Christum natum 59. fuit quoque tribunus militum, item Praetor audacia, fortitudine ac decore, nihilo antiquo illo Catone proauo inferior apparuit. Consulatum petens, victus à competitoribus, non aegre tulit repulsam, nec erubuit, erubescere tibus interim amicis: quinimò sequenti die sine calceis & tunica in forum ut solebat, iuit: cum familiaribus ambulavit: se se adsuafaciens non nisi turpibus rebus erubescere. Tandem deuicto Pompeio, cuius partes secutus fuerat, Vticae, quae vrbs in Africa est, gladio se transfixit, bis perlecto prius (ut ferunt) libro Platonis de animae immortalitate. hic Cato minor dictus est: nam alter fuit dictus maior. Horum duorum Catonum innocentia, & sapientia in proverbium abiit: unde Iuue.

Tertius è caelo cecidit Cato.

Huius cognita morte exclamauit Caesar, *Inuideo morti tuae Cato, nam & tu gloriae meae pro salute tua inuidisti,* filiumque eius vita donauit. Vide Plutar. in eius vita. & Apoph. Eras. li. 5. & 8. item D. Augusti. li. de ciuitate Dei 1. ca. 23.

IVBA Mauritaniae Rex, Pompeij partibus fauens, Curionem à Caesare in Africam missum cum copiis deleuit, anno mundi 3916. ante Christum natum 46. hic victo Pompeio, cum Scipione copias iunxit. Victi à Caesare Iuba & Petreius, cum nec fugam nec salutem sperarent, inedia vulneribusque se adinuicem tandem confecere. Vide Appi. li. 2. & Plut. in Caes.

PORTIA Catonis Vticensis filia, vxorque Bruti fuit: hæc accepta viri morte, cum ipsa quoque mori statuisset, nec diu superesse viro quem tantopere diligebat, nemo amicorum assentiebatur: quinimo diligenti cura cum id prohiberent, hæc ex igne ardentibus prunas corripiens, in os sibi coniecit, deinde os, diemque clausit. Plutar. in vita Bruti. Vale. li. 3. & 4. ca. 2. & 6. Appi. li. 15. De hac sic scribit Martialis, li. Epigrammatum primo:

*Coniugis audisset fatum cum Portia Bruti,
Et subtracta sibi quæreretur arma dolor:
Nondum scitis (ait) mortem non posse negari:
Credideram satis hoc vos docuisse patrem.
Dixit, & ardentes auido bibit ore fauillas:
I nunc, & ferrum, turba molesta, nega.*

MARTIA, Catonis filia minor fuit, quæ cum interrogaretur, cur demortuo marito priore, alteri non nuberet, respondit se non inuenire virum qui se magis vellet quam sua. quo responso ostendit diuitias magis in vxoribus eligi solere quam pudicitiam. Quæsitum est iterum ab ea quis esset illi extremus dies lugendi maritis: (respondit hæc) qui & extremus vitæ dies mihi erit. Vide Eras. Apoph. li. 8.

CICERO, Ro. oratorum facile princeps, obscuro satis loco natus, ingenio atque eloquentia nobile se præstitit. honorum desiderio forensibus causis se obtulit: in pronunciando primum laborauit, sicut & Demosthenes: in iocando nimius, plerosque acriter offendit. Difficilem Roscij causam cum laude sustinuit: unde & odiū Syllæ conflauit: cui cedens in Græciā abiit: philosophos ac oratores Athenis audiuit. Vim opum parua licet, sed sumptibus suis cum satis concinnam haberet, admirationi est habitus, quod neque mercedes, neque nummorum quicquam in actionibus forensibus caperet. Catilinæ conatibus tam diligenter ac prudenter obstitit, ut primus pater patriæ diceretur. In P. Clodiū testis fuit. Ab eodem Clodio Tribuno plebis aqua & igni interdictus est, ac in exilium actus: unde post aliquot menses cum omnium plausu, atque etiā laudibus ornatus, rediit. Proconsul, in Ciliciam exercitum 12000. peditum, 2600. equitum traiecit: munera à Regibus sibi oblata renuit. Tandem cum Cæsari aduersus M. Antonium fauisset, ab hoc Antonio miserè contrucidari iubetur, anno mundi 3922. ante Christum natum 40. Plutar. in Cice. Cæsarem post Pharsalicam victoriam pertimescebat (Pompeianarum siquidem partium fuerat) Cicero, attamen Cæsar illi occurrens, eum præsalutauit, atque in honore habuit.

L. MVNATIVS Plancus Romæ Consul fuit eodē anno quo Cicero interfectus est. Is dum Galliam Comatam regit, Lugdunum condit, aut (ut alij volūt) instaurat: item Rauricam, quæ nunc est Basilea. Huius sententia, Octauio Augusto, Augusti cognomen inditum est, cum alij Romulum potius dici censerent. Sueto. in Aug. Volater. li. 18.

PACORVS Parthorum Rex, Antigono fauens, Hierusalem venit, prae-textu cōponendae seditionis obortae inter Iudaeos, partim Phaselo & Hyrcano, partim Antigono fauentibus: re vera autem principatum Antigono traditurus: itaque per dolum Phaselum ad Barzafarnem, Persarum satrapam, mittit: Phaselus cum Hyrcano ligatus à Parthis est, quibus talenta mille, ac mulieres quingentas pollicitus erat Antigonos. hac via Iudae Rex à Pacoro constitutus Antigonos, Hyrcano sibi à Parthis tradito, dentibus aures praescidit, ne quando summum obiret sacerdotium: nam lex integros tantum admittebat. Phaselus autem, cum se occidendum sciret, maluit praeveneri, saxoque caput allidens, emori: porro Herodes Phaseli frater, fuga salutem quaerit: atque à Senatu Ro. ob patris beneficia, Iudae Rex declaratur. huius Pacori pater, Crassum Ro. dolo circumventum interfecerat, quā maculam Ventidius Bassus, M. Antonij legatus, deleuit, pacorum cum exercitu ad internecionem cadens. Vide Aegesip. li. i. & Iose. li. i. 4. ca. 22. & 23.

ANTIGONVS Aristobuli filius, Pacori, ut dixi, auxilio Iudaeam occupat, anno mundi 3924. ante Christum natum 38. eodem ferè tempore, Herodes Antipatri filius, ac Phaseli frater, qui cum Antigono, prius congressus, eum vicerat, nunc autem à Pacoro fugatus, Romam pervenerat, à Senatu Iudaeorum Rex designatur: ac post an. 4. ipse cum Sosio Romano Hierusalem capit: Antigonum Sosius ad M. Antonium mittit, à quo securi percutitur. Vide Iose. li. i. 4. ca. vltimo.

C. CASSIVS, vir Bruto familiaris, sed tamē dissimili ingenio, ac varius & impurus fuit, omnisq; autoritatis, potestatis, ac tyrannidis aduersarius: testis sit Faustus ab eo, adhuc adolescente, in maxillam percussus, quod Syllam patrem nimis commendaret, talique patre gloriaretur. in summa ferus & truculentus ille, odia priuata cum Caesare exercuit: priorque super insidiis & parricidio in Caesarem, Brutum conuenit, quem inflammavit, impulitque, priuatē magis inimicus Caesari, quā publicae tyrannidi. dicitur enim Brutus dominationem grauer tulisse, sed Cassius odisse dominantem. Itaque conspiratione facta, Cassius comite Bruto, Caesarem in curia opprimit. Plutar. in Bruto. Cassius deinde cum Bruto, ab Augusto & Antonio victus, desperata salute, eodem quo Caesarem interfecerat gladio, seipsum interfecit anno mundi 3922. ante Christum natum, 40. Vide Plut. in Caes. & Bruto.

BRVTVS bonarum artium disciplina & philosophiae studiis imbutus, mores suos natura graues & humiles, ciuilibus negotiis excitans, ad bonum & æquum modestissimè ferri visus est. Pōpeij partes secutus est, cuius causam quā Caesaris iustiorē aestimabat. Valuit primò gratia apud Caesare, atq; quantum voluit impetrabat, sed hinc eū sodales Cassij abstraxere, ipsūmq; planè in perniciem adduxere. nihilominus tamē bello ciuili Caesar suis militibus iussit ut cauerent eum occidere, sed eum volentem ad se adducerent, nolentem, liberum abire sinerent. tandem multis ab eo acceptis beneficiis, cum parricidij illius conscius & confors cum Cassio fuisset, eodem quo Cassius fato perit. Plut. in Bru. & Appi. li. 2.

HERODES Magnus, dictus Ascalonita, Antipatri Iudææ Procuratoris filius, primus fuit Iudæorum Rex ex alienigenis (nam erat Idumæus) anno mundi 3927. ante Christum natum 35. iam aliquot ante annos à Ro. Senatu Iudæorum Rex fuerat designatus. hic diligebatur ab Augusto, qui regnū eius auxit, adiecta Samaria, atq; aliquot aliis vrbibus ac castellis. Herodes vicissim in honorem eius templum atq; vrbē extruxit, quam de nomine eius Cæsaream vocauit. Alexandrū atq; Aristobulū filios, Romæ erudiendos curauit. Arabes vicit. Templū funditus depofuit, summāq; magnificētia aliud secundū, figuram primi, cōstruxit. Huius temporibus terræ motus in Iudæa, 30000. hominum peremit. Vide Iosep. de bel. Iud. li. i. ca. 14. Crudelis hic, vxorem, filios, amicos, occidit, legis etiam interpretes, ac statim post Christum natum Beth-lehemitas infantes puerulos, innocētes interfecit, non redeuntibus Magis, quibus abeūdi potestatem fecerat, ad Christum seruatore nuper natum disquirendum, non tamen ex animo. Vide Matth. ca. 2. & Iose. li. Antiq. 14. 15. & 16.

MARIAMNE, filia Alexandræ, vxorque supradicti Herodis fuit, quam ille ob pulchritudinem valdè dilexit. hæc cum casta esset, animo tamē interim satis rigido ac præfracto, meridie quadam recusauit viri amplexus, quinetiam improperauit ei parricidium. Id ægerrimè tulit Rex: quod sentiens Regis soror Salome, pincernam regium instruit, qui persuadeat Regi Mariamnem ei confecisse potionem. quare indignatus Rex, de vxore supplicium sumit. Vide Iosep. li. Antiq. 15. ca. 3. & 9. item li. 18. ca. 11.

C. MECOENAS à regibus Thuscis originem trahēs, iuuenis poemata scripsit. perfugium fuit Poëtarum atque oratorū: huius munificentia Vergiliū, Horatiū atq; alios complures ditauit, vnde Mecænates hodie quoq; vocamus qui Poëtis fauēt. reprehensus interim est quod oratione, cultu atq; animo esset molliori, quam obrem Octavius suis hunc epistolis per iocū exagibat. ortos Romæ habuit amceniss. vbi versari consuevit, & de liberalibus disciplinis cum amicis disceptare. ad hos sæpe diuertit Octavius, quod à curis liberū haberet animū in eo quietis secessu. taciturnus fuit, nec tamen interim monere ac reprehēdere Augustū dubitauit. Hic vrbis custodiis præpositus, vbi res exigeret, sanè ex somnis, resurrecturi belli civilis restinxit initium, oppresso M. Lepido iuvene, forma quàm mente meliore, qui de Augusto interficiendo cōsilia inierat. Vide Velleiū Paterc. Cri. & Sue.

VERGILIUS natus est in vico Ande, non procul à Mantua, parentibus sat obscuris anno mundi 3895. ante Chri. nat. 67. nec vagissè nascēdo ferūt. tam probus extitit, vt Parthenias dictus sit: valuit gratia apud Augustū, tū ob mores, tū ob poema, vt nil nunquam ei denegarit petenti: quinimo bona cuiusdam exulis offerēte Augusto recusauit Vergilius. Bucolica tribus an. Georgica 7. Aeneid. 10. an. conscripsit. huius eclogā cū per cantores recitatam intellexisset Cicero, dixit, *magna spes altera Romæ*: quæ verba postea Aeneidi inseruit Verg. Ro. populus auditis aliquando in theatro eius versibus, surrexit vniuersus, & spectatē Vergilium, veneratus est sic quasi Augustum. Porro Aeneidos tāta fuit fama, vt scriberet Prop. *Cedite Rom. scriptores cedite Graij: Nescio quid maius nascitur Iliade.* Hanc tamen Aeneida vrere voluit, & testamēto mādauit: hoc tandē ipse sibi epitaphiū fecit:

Mantua me genuit: Calabri rapuere: tenet nunc

Parthenope: cecini pascua, rura, duces. Vide Cor. Taci. & Crini.

SIBYLLA Phrygia, Ancyra vaticinata dicitur: est autem Ancyra Asiae minoris vrbs, inter Paphlagoniā & Galatiam. Vide Lactan. li. i. ca. 6. at verò de nominis Sibyllae origine sic apud Caelium Rhodig. li. i. 4. ca. 1. scriptum reperi: Dardanus ex Samo profectus, Teucrorum Regis filiā, nomine Neso, duxit vxorem, ex qua nata illi filia vaticina, nomine Sibylla, ex qua in vaticinatrices omnes propagatum sit nomen, ob theophoriae cognationem quandam. Huius Sibyllae Phrygiae hæc fertur prophetia:

*Tuba de cælo vocem luctuosam emittet, tartareūque chaos ostendet
dehiscentibus terra: venient ad tribunal Dei Reges omnes: Deus ipse iudicabit
pios simul, & impios: demum impios in ignem mittet: qui autem pietatem
coluerunt, iterum viuent. Item: flagellabit Deus potentes terræ:
ex olympo excelsus veniet.*

SIBYLLA Tyburtina, siue Tyburs, proprio nomine Albunea, Tyburi olim vt Dea culta est, iuxta ripas Anienis, in cuius gurgite simulachrum eius inuentum esse dicitur, habens præ manibus librū: cuius Sibyllae sacra, Senatus Rom. in Capitolium transtulerit. Vide Lactan. vt supra. Cæterum Sibyllarum trium statuas iuxta rostra positas, ad suam vsque ætatem perdurasse, auctor est Pli. li. 3. 4. ca. 5. quænam illæ sint, non constat: attamen liceat conicere hanc ex illis tribus vnā fuisse, cuius extaret effigies. Huic hæc tribuitur prophetia:

*Nascetur Christus in Beth-lehem, & annuntiabitur in Nazareth, re-
gente Tauro pacifico fundatore quietis: O felix illa mater, cuius vbera
ipsum lactabunt.*

C. OCTAVIVS, pater Augusti, à principio ætatis, & re & æstimatione magna fuit: amplis innutritus opibus, honores et adeptus est facilè, & egregiè administravit. Prætor Macedoniae, fugitivos, reliquam Spartaci & Catilinæ manum, in itinere deleuit. Prouinciæ præfuit non minore iustitia quàm fortitudine: nam Belsis ac Thracibus magno prælio fufis, ita socios tractauit, vt epistola Ciceronis extant, quibus Quintum fratrem, eodem tempore parum secunda fama Procōsulatum Asiae administrantem, hortatur & monet vt imitetur in promerendis fociis, vicinum suum, hunc inquam, Octauium. Decedēs Macedonia priusquam confiteri se candidatum Cōsulatus posset, morte obiit repentina, superstitibus liberis, Octauia maiore, quam ex Ancharia, & Octauia minore, item Octauio, nondum Augusto, quos ex Accia suscepit. Consulito C. Suetonium Tranquillum in Augusti vita.

ACCIA, C. Octauij patris Augusti vxor, M. Accio Balbo, & Iulia, sorore C. Cæsaris, genita est. Balbus paterna stirpe Aricinus, multis in familia Senatoriis imaginibus clarus, à matre Magnum Pompeium arctissimo contingebat gradu: functusque honore præturæ, inter 20. viros agrum Campanū plebi, Iulia lege, diuisit. Suet. in Aug. fuit hæc Accia imperatoris Augusti mater.

OCTAVIVS Augustus, C. Cæsaris auunculi hæres, Rōmæ imperat anno mundi 3921. ante Christum natum 41. Hic primū cum M. Antonio, Marcōque Lepido, dein tantū cum Antonio 12. ferè annos, nouissimè verò 44. solus rep. tenuit. Antonium vicit nauali pugna apud Actium. Deinde Romanō adiecit imperio Aegyptum, Cantabriam, Dalmatiam, sæpe antè victam, sed penitus tunc subactam: Pannoniam, Aquitaniā, Illyricum: Rhetiam, Vindelicos, & Salassos in Alpibus: omnesque Ponti maritimas ciuitates. Armeniam à Parthis recepit: obsides, quod nulli antea, Persæ ei dederunt: quin etiam signa Romana, quæ Crasso victo ademerant reddiderunt. Scythæ & Indi, quibus antea Romanorum nomen incognitum fuerat, munera & legatos ad eū miserunt. Galatia sub hoc prouincia facta est, cum antea regnum fuisset. Multi Reges ad eum ex regnis suis venerunt, vt ei obsequerentur. Hic in bello felix, in pace moderatus, in cunctos liberalis, in amicos fidus extitit, quos tantis euexit honoribus vt penè fastigio suo æquaret. Nullo tempore res Romana magis floruit. Ab initio principatus eius ad finem vsque 56. anni numerantur: anno autem 42. imperij huius, natus est Dominus noster Iesus Christus. Vide Euang. Lucæ 2. cap. item Sueton. in August. & Eutro. lib. 7.

CLAVDIA priuigna Antonij, Fuluiæ ex P. Clodio filia, vix dum nubilis, vxor fuit Augusti, quam dimisit intactam adhuc & virginem, exorta similitate cum Fuluiæ socru: mōxque Scriboniam accepit. Sueton. in Aug.

SCRIBONIA Imperatoris Augusti vxor fuit, postquā ille dimisisset supradictā Claudiam, quæ illi in matrimonium pacta fuerat, sicuti diximus. Porro Scribonia hæc nupsit antè duobus Consularibus, & ex altero quoque mater fuerat: cum hac etiam diuortium fecit Augustus, pertæsus (vt scripsit) morum eius peruersitatem: ex hac filiam Iuliam suscepit. Vide C. Suetonium Tranquillum in vita Octauij Augusti, Romanorum imperatoris secundi.

LIVIA Drusilla vxor quoque fuit Augusti, quam matrimonio Tiberij Neronis, & quidem prægnantem abduxit, dilexitque ac probavit vnicè ac perseveranter. Ex hac nullos suscepit liberos, cum maximè cuperet: infans qui conceptus erat, immaturus est editus. in osculis Liuiæ, & in hac voce defecit Augustus: *Liuiæ, nostri coniugij memor viue, ac vale*: sortitus exitum facilem, & qualem semper optauerat. Vide Suetonium Tranquillum in Octauio Augusto.

SIBYLLA Europa, siue Europea, vulgò vndecima inter Sibyllas, hoc est fatidicas, & Deo plenas, consiliq; diuini participes mulieres annumeratur. De hac non memini me vsquam quidquā apud autores legisse, nisi quòd libellus ille vetus, qui de Sibyllarum vaticiniis est, Sibyllæ huic hanc tribuit prophetiam:

Veniet ille, & transibit montes & colles, & latices Sylvarum olympi: regnabit in paupertate, & dominabitur in silentio: & egredietur de vtero virginis.

SIBYLLA Aegyptia, quam supradictus libellus Sibyllam Agrippā vocat, ab Aeliano inter quatuor Sibyllas enumeratur: quæ sunt hoc ordine, Erythraea, Samia, Aegyptia, & Sardiana. Sibyllas porrò in iis quæ de Christo, aut aliis ad humanam salutem spectantibus, sunt vaticinatae, probabile habet D. Augu. (seu bonæ fuerint seu malæ) à Deo edoctas fuisse: nam prophetiæ donum bonis esse commune ac malis. Vide S. August. de ciui. Dei li. 18. ca. 23. & Cæl. Rhodig. li. 21. ca. 37. nec me fugit de quadam Sibylla mentionem fecisse Diod. Sicu. li. 5. Huius Aegyptiæ Sibyllæ hæc circumfertur prophetia:

Inuisibile verbum palpabitur, & germinabit vt radix, & siccabitur vt folium, & non apparebit venustas eius. &c.

M. AGRIPPA in pedes dicitur ex vtero matris egressus, vnde nomen auspicatus sit vnico felicitatis exemplo, quanquam ille plurima sit passus, duabus susceptis Agrippinis: quibus C. Caligula & Nero, principes, totidem generis humani faces geniti sunt. Hic gener fuit Augusti, coronâq; nauali ab eo donari meruit bello Actiaco, anno mundi 3930. ante Christū natum 32. de quo Verg. lib. 8. Aene.

Parte alia ventis, & Dijs Agrippa secundis.

Altera Agrippinarum, nempe filia Agrippæ huius, nupsit Germanico, quæ peperit C. Caligulā, altera verò, neptis ex filia, Domitio Neroni primū nupsit, ex quo Neronem peperit, deinde Claudio Cæsari, quem postea boletō sustulit. Hic M. Agrippa aquam Marciam, omnium saluberrimam, Romæ restituit: cōplurâq; alia præstitit, de quibus vide Plinium lib. 31. ca. 3. atque aliis in locis, maximè li. 16. ca. 4. & li. 7. ca. 8. Fuerunt alij Agrippæ, vt Menenius, item filius Aristobuli, à Tiberio coniectus in carcerem, & à C. Caligula liberatus, Rēxque Iudææ factus: de quo vide in 2. huius operis parte.

IULIA Augusti & Scriboniæ filia, quæ primū pacta fuerat Marcello adulescenti, vt is obiit, M. Agrippæ supradicto nupsit: quo defuncto, Tiberio Augusti priuigno, nupsit, qui coactus est ab Augusto prægnantem vxorem, & ex qua iam pater erat, dimittere: vt in Tiberio dicemus. Hanc omnibus probris contaminatam, relegauit Augustus per quinquennium: vsum vini, & delicatorem cultum ei ademit: neque adiri à quoquam nisi se consulto permisit. hæc Agrippinam peperit, quæ Germanico vxoris suæ nepoti collocauit Augustus, ex quo Agrippina secundā alteram Agrippinam peperit, Neronis matrem. Sueto. in Augusto.

M. ANTONIVS Consul, partiū Cæsaris, ciuilibus bellis opprimere Cæsaris interfectores, quibus Senatus fauebat, conabatur: turbata hic rep. multaq; scelera cōmittens, à Senatu hostis iudicatus est. missi sunt aduersus eum Coss. Panfa & Hircius, & Augustus 18. annorum: vincitur, sed Lepido operā dante, cum Augusto pacem facit: diuiditur respub. Antonius Asiam, Pōtum, oriētem sortitur: deinde repudiata sorore Augusti, Cleopatram vxorem ducit, ex qua suscipit vnico partu Solem & Lunam: (sic enim vocauit gemellos, marem & femellam.) contra Perfas pugnat, vincit. Cleopatra itaq; muliebri cupiditate optans Romæ quoq; regnare, Antonium ad suscipiendum bellum ciuile cogit: vincitur ab Augusto nauali pugna, apud Actium, in Epiro: fugit in Aegyptum, seipsum interimit. Cleopatra aspidem admittit, cuius veneno extinguitur, anno mundi 3934. ante Christum natum 28. Vide Eutr.li.7. Suet. in Ota.

CLEOPATRA Aegypti regina, non vsque adeo elegāti forma præstitit: verū moribus suauiss. ac facundia, forma adiuta, omnes in admirationē trahebat. lingua sua velut instrumento plurium chordarum, apud quasuis gentes promptē utebatur: paucis nationibus per interpretem loquebatur. Hæc anno mundi 3923. ante Christum natū 39. ad Antonium incredibili pompa per Cydnum amnem nauigauit: erat enim aurea puppis, vela purpurea pandebantur, remi argentei ad fistulæ tibiarūque modos agitabantur: ipsa regina sub tentorio aurato requiescēs, ad similitudinem Veneris ornata erat: pueri vtrinq; collocati pictis Cupidinibus persimiles: puellæ insignes, Nereidum & Gratiarum stolis, gubernaculis incumbabant, rudentibus annitebātur: ancillæ ornatiss. omnes ripas fluuij complebant vaporibus. Plu. in Anto.

C. MARCELLVS, Octauia, sororis Augusti vir, ex ea Marcellum suscepit, qui ab Augusto adoptatus est, anno 16. ætatis, inciditque in valetudinem, ac 18. obiit, cum ædilitatē gereret. huic, tantum pueritiā egresso (vt inquit Suet.) Augustus Iuliam suam filiam ex Scribonia nuptui dedit, deinde, vt is obiit, Marco Agrippæ. Huius adolescentis generosam indolem describit Vergilius 6. Aeneidos, deflens immaturum eius obitum aliquot versibus, quos recitauit coram Augusto & Octauia: sed vbi tādē ad nomen Marcelli ventū est, perculsa dolore filij demortui mater, decidit, quasi intermortua, silentiōq; imperato, iussit pro singulis versibus dena sestertia numerari, quæ valent ducentos aureos. in summa 5000. aureorum pro 18. versibus reportauit, qui sic incipiunt apud Verg. li. 6. Aene. ad calcem:

Atque hic Aeneas (vnā namque ire videbat

Egregium forma iuuenem, & fulgentibus armis) &c.

Multū sanē abest vt tam officiosos ac munificos se hodie in Musas præstent principes viri, quā se erga Verg. præstitit Octauia, quæ etiam in filij memoriā ac decus, bibliothecam extruxit: Augustus verò theatrū huius Marcelli nomine inscripsit. Vide Suet. in Aug. & Plut. in M. Cl. Marcello, de quo diximus supra pa. 138. cuius progenies ad hunc C. Marcellum propagatur.

OCTAVIA Augusti soror, non ex eadē matre (hæc enim ex Ancharia, ille ex Tatia natus est) forma, moribus, ingenio præstans, nupsit Antonio (mortuo C. Marcello priore marito) quam susceptis etiam ille ex ea liberis, dimisit, superinducta Cleopatra. Vide Plutar. in Anto.

TAVRVS Cæsaris Augusti præfectus, totâ penè Siciliam ferro perterritam, in fidem recepit. 44. legiones sub vnus tunc imperio Augusti erant: milites multitudine ferociore, quosdam pro ambiendis agris tumultus excitauerunt, sed Cæsar animo ingēs, 20000. militum exautorauit, 30000. feruorum dominis restituit, 6000. quorum domini non extrabant, in crucem egit. Vide Suet. in Augusto. Id factum est circa annum mundi 3932. ante Christum natum 30. Cæterum de ratione legionum Romanarum Consule Vegetium, & Budæum de Assē, li. 3.

QVINTILIVS Varus nobilis Romanus fuit, qui Dux expeditionis Germanicæ (præfecerat siquidem illum tribus legionibus Augustus) ab Arminio dolo circumuentus, cum suis legionibus est interfectus: qua clade penè exitiali, vsque adeò consternatum ferunt Augustum, vt per continuos menses, barba, capillôq; summisso, caput interdum foribus illideret, vociferans, *Quintili Vare, legiones redde: diemque cladis quotannis mœstû habuerit, ac lugubrē.* Is Varus fuit Vergilij amicus, cuius meminit Ecloga 6. & 9. honorificè, his, atque aliis versibus:

Vare tuum nomen (superet modò Mantua nobis:

Mantua, v. e. miseræ, nimium vicina Cremonæ)

Cantantes sublime ferent ad sidera cygni.

Cæsus est cum suis legionibus Varus à Germanis anno mundi 3972. decem annis post Christum natum. Sueton. in Augusto.

Hactenus huius operis pars prior: sequetur subinde posterior.

INDEX PRIORIS PARTIS HVIVS OPERIS. ORDINE ALPHABETICO DIGESTVS.

A	Arō pag. 26	Antigonus Gonatas De	Brutus Ascanij nepos
	Abrahā 19	metrij filius 136	58
	Abesā 52	Antigonus Aristobuli	Brutus Rom. 161
	Abia, seu	filius 160	Bupalus 106
	Abiam 64	Annibal 140	C Admus 29
	Abimelech 35	Abd, siue Ehud 31	C. Cassius 161
	Accia 165	Archilochus 91	C. Iulius Cæsar 154
	Achab 67	Arphaxad 8	C. Octavius 165
	Achas 81	Aristoteles 124	C. M. Coriolanus 112
	Achilles 50	Aristobulus filius Hir-	C. Mecænas 163
	Adam 5	cani 144	C. Marius 146
	Aegeria 87	Aristobulus Iamnei fi-	Calphurnia 155
	Aeneas 54	lius 151	Cambyfes 108
	Aesopus 102	Artaxerxes 116	Candaules 86
	Agamemnon 47	Artemisia 126	Cassander 134
	Agar 20	Asa 64	Cato Uticensis 157
	Ahias 63	Ascanius 56	Cecrops 25
	Alcibiades 120	Ascatades Ass. rex 25	Cham 7
	Alexāder Magnus 131	Aseneth 23	Chilo 98
	Alexander Pyr. fil. 137	Aspasia 119	Cicero 159
	Alexandra 147	Athalia 71	Cimon 114
	Altadas 24	Atlas 24	Claudia Metelli fil. 150
	Amasias 73	A. Posthumius Albi-	Claudia vxor Aug. 166
	Amon 88	nus 138	Cleobulus 100
	Amphion 33	Aurelia 153	Cleopatra 170
	Amri 66	Axa, siue Acfa 31	Clælia 113
	Ancus Martius 89	B Asa 65	Comerus Gallus 10
	Androgeus 36	Barac 34	Cornelia Cæs. vxor 155
	Andromache 42	Baruch 92	Cornelia Grac. vx. 145
	Andromeda 28	Belus Iuppiter 10	Conon 121
	Anthermus 106	Berenice 133	Corax 29
	Antigonus Alexandri	Bias 99	Cossutia 155
	Dux 135	Brenno seu Brēnus 125	Crates 123
			Cræf

INDEX.

Croesus	103	Ezechiel	95	Ignogne	58
Curetes	25	Fluia	152	Ioas Rex Iudæ	73
Cyrus	104	Edcon	35	Ioas Rex Israel	75
D Alida, seu Dali-		Gyges	86	Ioachas	75
la	57	Eber	9	Ioachin	93
Daniel	95	Hector	42	Ioacim, seu Eliacim	93
Darius	110	Hecuba	41	Ioathan	78
David	61	Helena	48	Ioiada	72
Debora	34	Hercules	37	Ionatas	143
Deianira	37	Herodes Ascalonita		Ioram Rex Iuda	69
Demetrius	135	162		Ioram Rex Israel	70
Demosthenes	128	Hermione	55	Iosaphat	69
Deucalion	25	Hersilia	82	Ioseph filius Iacob	23
Dido	74	Hesiodus	59	Iosias	88
Diogenes	123	Hippodamia	32	Iosue Israelitarum Dux	
Dionysius Siciliæ Tyran-		Hippolyte Amaz.	45	Isaac	21
nus	130	Hipponax	106	Ismael	20
Dionysius Hammonis fi-		Holofernes	108	Isis	17
lius	16	Homerus	59	Iuba	157
Dionysius Bacchus	30	Hosea, seu Osee	80	Iudas Machabeus	142
Dionysius Sebasus	30	Hypsicratea	148	Iugurtha	146
Dirceus Poëta	76	Hyrcanus Simonis filius		Iulia Iulij Cesar. fil.	156
E La	66	144		Iulia Augusti filia	169
Eleazarus Oniæ		Hyrcanus fili. Iānei	151	Iais	128
filius	139	Iacob	22	Lampedo, seu Lā-	
Eleazar Aaronis fi-		Iair	35	peto Amaz.	44
lius	27	Iamneus	147	Latinus	53
Elias	68	Ianus	15	Lauinia	53
Eliacim, seu Ioacim	93	Iaphet	7	Lia uxor Iacob	22
Eliseus	68	Iasius Ianigena	25	Liua Drusilla	167
Epaminondas	122	Iehosua	105	L. Iulius Cesar Impera-	
Epicurus	132	Iehu	72	toris pater	153
Epimenides	109	Iephthe	52	L. Munatius Plācus	159
Esaias	85	Ieremias	92	L. Quintius Cincinna-	
Esdras	116	Ieroboam fil. Ioas	77	tus	117
Eua	5	Ieroboam filius Nabat		L. Tarquinius superbus	
Euander	40	Rex Israel	63	107	
Europa	36	Iezabel	67	Lucretia	111
Ezechias	81			Lyc	

INDEX.

Lycurgus	76	Ochosias Rex Iuda	71	Ptolemæus Philadel-	
Lysander	121	Ocrisia	101	phus	139
Lysimachus	136	Octavius August.	166	P. Clodius	152
M Annahen	79	Octavia	171	P. Cornelius Scipio	141
Manasses	85	Olympias mater Alex.		Pythagoras	109
M. Agrippa	169	Mag.	127	Pyrrhus	137
M. Antonius	170	Orestes	55	Q Vintilius Varius	
M. Clau. Marcellus	138	Orithya Amaz.	46	172	
Mariamne	162	Osiris	17	Q. Metellus Pius	150
Marius	149	Othoniel	31	R Achel	22
M. Curius Dētatius	129	Ozias, seu Azarias	78	Racilia	117
Marcellus Octaviæ ma-		P Acorus	160	Rebecca	21
ritus	171	Palladon, dicta Mi-		Reu, siue Rhagau, siue	
M. Furius Camillus	125	nerua	16	Regu	11
M. Valer. Corvinus	129	Palamedes	51	Rhodope, seu Rhodopis	
Martia	158	Panthea	97	102	
Marthesia, seu Marpe-		Paris	48	Roboam	62
sia Amaz.	44	Pelops	32	Romulus	82
Matathias	142	Penelope	49	Romus Celtarum Rex	
Mausolus	126	Periander	100	29	
Menalippe	45	Pericles	119	S Ale	8
Menelaus	47	Penthesilea	46	Salomon	61
Minos	36	Perseus	28	Salmanasar	84
Minotaurus	43	Phacea fil. Manahē	79	Samgar	31
Mithridates	148	Phacea fil. Romeliæ	80	Samotes	13
Moyse	26	Phaleg	9	Samson	57
N Abuchodonosor		Phoenix	29	Samuel	60
94		Philippus Macedo	127	Sappho	97
Nachor	14	Pittacus	99	Sara	19
Nadab	65	Plato	124	Sarug	11
Nauplius	51	Polixena	50	Saul	60
Nemrod Saturnus	10	Pompeia	155	Scribonia	167
Nicostrata	40	Pompeius	156	Sedechias	94
Ninus	12	Porfena	113	Seleucus	134
Noe	6	Portia	158	Sem	6
Niobe	33	Priamus	41	Semiramis	18
Numa-Pompilius	87	Prometheus	24	Sennacherib	84
O Chosias Rex If-		Prusias	140	Seruius Tullius	101
rael	70	Ptolemæus Lagi fil.	133	Sesach	62
				Sibyl	

INDEX.

Sibylla Persica 38	T Anaquil 96	Tullus Hostilius 89
Sibylla Libyca, seu Li- byssa, 38	Tarquinius Colla- tinus 111	Turnus 54
Sibylla Delphica 39	Tarquinius Priscus 96	Tuscon, qui & Asce- nas 13
Sibylla Cumæa 39	Taurus 162	V Ergilius 163
Sibylla Erythraea 83	Terentia Aemylia Cor. Scip. vxor. 141	Vesta 15
Sibylla Samia 83	Thales 98	Veturia Coriolani ma- ter 112
Sibylla Cumana 90	Thalestris Amaz. ali- ter dicta Minothea 131	Vlysses 49
Sibylla Hellepontica 90	Thare 14	X Antippe 118
Sibylla Phrygia 164	Themistocles 115	Xenocrates 132
Sibylla Tyburtina 164	Theseus 43	Xerxes 114
Sibylla Europa 168	Thola 35	Z Acharias Rex 77
Sibylla Aegyptia 168	Thrasibulus 122	Z Israel 77
Sichæus 74	Timandra 120	Zaleucus pater & fi- lius 91
Simon Dux Iud. 143	Tiberius Gracchus 145	Zameis Ninias 18
Socrates 118	Timoleon 130	Zopyrus 110
Solon 105	Tomiris 104	Zoroastes 12
Stesilea 115	Tullia 107	Zorobabel 105
Sylla 149		
Sylvius Posthumus 56		

PROMPTVARIII ICONVM PARS

SECUNDA INCIPIT

A CHRISTO NATO, PER-

petuam ducens seriem ad vsque Chri-
stianissimū Francorum Regem

HENRICVM hoc no-

mine secundum,

hodie feli-

citer

regnantem.

*Lex per Moſen data est: gratia & veritas per Iesum
Christum facta est. Ioan. cap. i.*

NOX PRAECESST:

DIES SVCCESST.

CUM PRIVILEGIO CHRI-

stianissimi Regis Henrici secundi, ad decem annos:
vt habetur secunda prima partis pagina.

NATIVITAS D. NOSTRI

saluatoris IESV-CHRISTI planè est præ-
nuntiata, ac prædicta ab ipsis Prophetis,
è quibus nonnulla quæ sequun-
tur decerpimus.

*Non auferetur sceptrum de Iuda, nec Dux de femore eius,
donec veniat qui mittendus est: & ipse erit expectatio Gentium.*
Gene. cap. 49.

*Ecce Virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur nomen
eius Emanuel: quod est interpretatum, nobiscum Deus.* Isa. cap. 7.
& Matthæi cap. 1.

Parvulus natus est nobis, & filius datus est nobis. Isa. 9. cap.

*Exulta, & lauda habitatio Sion: quia magnus in medio tui
Sanctus Israël.* Isa. cap. 12.

*Et tu Beth-leem terra Iuda, nequaquam minima es in prin-
cipibus Iuda: ex te enim exiet Dux, qui regat populum meum
Israël.* Michea cap. 5. & Matthæi 2.

*Sic Deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret:
ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam eter-
nam.* Ioan. cap. 3.

*Lauda, & letare filia Sion: quia ecce ego venio, et habitabo in
medio tui, ait Dominus.* Zachariæ cap. 2.

SALVATOR noster IESVS Christus, verus atq; vni-
cus Dei filius secundum essentiam diuinam, natus est ex Maria
virgine, quemadmodū ei in Nazareth Angelus Gabriel prædi-
xerat, anno mundi 3962. imperij Augusti 42. ab vrbe Roma
condita, 752. Olympiade 194. anno regni Herodis Ascaloni-
tæ 35. Natus est autem cooperante Spiritu sancto, in Beth-leem,
ciuitate Iudææ. Porro simul atq; natus est Christus, pannis eum
inuoluit virgo mater, & reclinauit in præsepio, quia non erat ei
locus in diuersorio. Et pastores erant in regione eadem vigilan-
tes, & custodientes vigilias noctis super gregem suum. Et ecce
Angelus Domini stetit iuxta illos, & claritas Dei circumfulsit
illos, & timuerunt timore magno: & dixit illis Angelus, nolite
timere: ecce enim euāgelizo vobis gaudium magnum, quod erit
omni populo: quia natus est vobis hodie Saluator qui est Chri-
stus Dominus, in ciuitate Dauid, & hoc vobis signū: Inuenietis
(inquit) infantē pānis inuolutū, & positum in præsepio. finita le-
gatione, subito facta est cum Angelo multitudo militiæ cœlestis,
laudantium Deum & dicentium, *Gloria in altissimis Deo, & in terra
pax hominibus.* Porro ut discesserūt ab eis Angeli in cœlum, pasto-
res locuti sunt adinuicem: *Transeamus vsq; Beth-leem & videamus
quæ nuntiata sunt:* statim itaq; profecti, inuenerūt puerum cum Ma-
ria matre positum in præsepio: & omnes qui hæc audierunt mi-
rati sunt. Maria autem conseruabat omnia verba hæc, conferens
in corde suo. Et reuersi sunt pastores glorificantes & laudantes
Deum. Luc. 1. & 2. cap. Hæc autem facta sunt anno 42. imperij
Octauij Augusti, ut prædictum à me est.

ARCHELAVS magni Herodis Ascalonitæ filius, successit patri in regno Iudæorum anno mundi 3964. post Christum natum 2. Augustus imperator Archelaum Idumææ, Iudææ, & Samariæ: Antipam, qui & Herodes, Galilææ: Philippum Gaulanitidis, Trachonitidis, Bathaniæ, & Paneados Tetrarchas ex testamento Herodis designavit. Hic Archelaus in ipsis regni auspiciis modestus admodum, noluit Rex appellari, donec confirmaretur ab Imperatore, apud quem ab Antipatro fratre accusatus, absoluitur. Confirmatus Tetrarcha, malè administravit. Accusatus iterum apud Imperatorem, exilio damnatur, & relegatur in Galilæam: postea Cyrenius ac post eum Pilatus Romanorum nomine Iudæam administrant. Iose. libr. Antiq. 17. ca. 10. vsq; ad finem 17. & lib. 2. de bel. Iuda. cap. 4. Regnavit Archelaus annis novem, & desit regnum Iudæorum: nam Iudæa in provinciam redacta, Syriæ tunc iuncta est. Iose. li. 17. Antiq. ca. 19.

GLAPHYRA Alexandri Cappadocum regis filia, nupsit primùm Alexandro fratri Archelai supradicti, deinde Iubæ Maurorum Regi, deinde ipsi etiam Archelao, qui contra legem Mariam priorem uxorem dimisit. præterea suscepit ex Glaphyra filios Alexander, huius Archelai frater: quare apparuit uxori in somnis exprobrans ei in hæc verba: nunc confirmas proverbum, fidem mulieribus non habendam: nonne mihi iureiurando constricta es, & iugali fœdere virgo sociata? post susceptos etiam filios (chara pignora) amoris nostri oblita es, iterum nubens, imò tertio, atq; cum meo fratre: nunquam tamen ego tui obliuiscar: quin liberabo te opprobriis, & efficiam ut mea, sicut fuisti, in perpetuum sis. ac post paucos dies hæc obiit. Iose. li. 17. ca. 19.

CL. TIBERIVS pater Tiberij Cæsaris, Quæstor sub C. Cæsare, Alexandrino bello classi præpositus, plurimum ad victoriam contulit: quare & pontifex in locum P. Scipionis substitutus, & ad deducendas in Galliâ colonias, in quibus Narbona & Arelate erant, missus est. Cæsare occiso, cunctis barbarum metu abolitionem facti decernentibus, etiam de præmiis tyrannicidarum referendum censuit. Tandem indignè ferens nec statim se in conspectum Sexti Pompeij admissum, & fascium usu prohibitum, ad M. Antonium traiecit in Achaiam: cum quo breui, reconciliata inter omnes pace, Romam rediit: uxoremq; Liviam Drusillam, & tunc gravidam, & antè iam apud se Tiberium enixam, petenti Augusto concessit: nec multò post diem obiit, utroque liberorum superstite, Tiberio, Drusq; Neronibus. Suetonius in Tiber.

LIVIA Drusilla Cl. Tiberij supradicti vxor, Tiberij imperatoris mater fuit, de qua dictum à nobis est in fine prioris partis huius operis. hanc prægnantem abduxit Augustus: porro qui conceptus erat, infans, immaturus est editus: is est Drusus Tiberij Imperatoris frater minor natus, ac Claudij Cæsaris, qui Caligulæ successit, pater: fuit alter Drusus Agrippinæ & Tibe. Impe. filius. Cæterum in osculis Livie, & in hac voce defecit Augustus, *Livia nostri coniugij memor vive, ac vale.*

CL. TIBERIVS Nero Imperator Romanorū tertius, succedēs Augusto, imperavit anno mūdi 3977. post Christum natum, an. 15. Hic principatum diu recusavit impudētissimo animo, nunc adhortantes amicos increpans, vt ignaros quanta belua esset imperium: nunc precātem Senatū, & procumbētem sibi ad gēua, ambiguis responsis, & callida cunctatione suspendens. Tandem quasi coactus, & querēs miseram & onerosam sibi iungi seruitutem, habenas rerum suscepit: nec tamen aliter quā vt depositurū se quandoq; spem faceret. Ad Orientē exercitum duxit: regnum Armeniæ Tigrani restituit: signa quæ Crasso ademerant Parthi, recepit. Comatam Galliam anno ferē rexit: Reticum, Vindelicum, Pāonicum ac Germanicum bellum gessit: Germanico bello 40000. dediticiorum traiecit in Galliam, iuxtaq; ripam Rheni sedibus assignatis collocavit: quas ob res ouās Romæ antequam imperaret triumphauit. adulationes initio auersatus est: huius quoque vox illa est, *bonus pastor pecus tondet, non deuorat.* Ipse demum ingenti socordia & tyrānide imperium administravit: quosdam Reges per blandicias euocatos, non remisit. Luxuriæ itaque ac cædibus vacans, Caligulæ nepotis astu perit, anno ætatis 78. imperij 23. huius imperij anno 18. Seruator noster Iesus Christus à Iudæis cruci affixus est. Sueton. in Tiber. Hic Christianorum persecutoribus periculum interminatus est.

AGRIPPINA M. Agrippæ filia, vxor fuit Tiberij Imperatoris, ex quo Drusum iuniorem peperit: hanc rursus gravidam dimittere coactus est, ac Iuliam Augusti vxorem filiam ducere, quāquam Agrippinam valde amaret Tiberius maritus, & Iuliæ mores improbare. Sueton. in Tiber.

CAIPHAS, Iudæorum Pontifex fuit anno mundi 3983. post Christū natū 21. Aiunt hunc cū Anna socero Pontificatum emisit, atq; eodem anno ambos rexisse: nam Cæsarem procuratores pro auaricia & libidine sacerdotum tunc conferebant. hūc Vitellius Syriæ præfectus post 17. annos sacerdotio priuauit. Hic est ille Caiphas qui scidit vestimenta sua ad responsionem Christi: in cuius etiam domo illusus, consputus & colaphis cæsus est D. noster: vbi etiam Petrus Dominum negauit, ab vna atque altera ancilla conterritus. Mat. 26. ca. Iose. lib. Antiq. 18. cap. 8. hic cū esset Pontifex, prophetauit, *expedire vt vnus homo moriatur pro populo, quā si tota gens pereat.* Ioan. 21.

PILATVS Iudææ præfuit an. 9. incipientes anno mundi 3988. post Christum natum 26. Hic statuas Cæsaris Ierosolymis collocavit, mortem etiam cōminatus Iudæis nisi quieuisent: at illi mortem se potius subituros quā legis suæ constitutiones transgressum iri, profitebātur. Tū Pilatus demiratus Iudæorum in sua lege obfirmationē, imagines auferri præcipit. de Christiano dogmate ad Tiberiū retulit: & Tiberius ad Senatū: sed Christianos vrbe eliminādos Senatus statuit: & Tiberius edicto, mortem accusatoribus Christianorū interminatus est. Tert. in Apolog. cap. 5. Oro. li. 7. ca. 4. Corā Pilato Christus criminatus est à Iudæis quod populū auerteret, quod tributū Cæsaris prohiberet, quodq; se regem faceret: quem cū aliquoties interrogasset, cupit: hoc se iudicio eximere, & absolutum dimittere: verū vbi Iudaica rabies inualuit, importunitate ac minis fractus Pilatus, Christū illis ad arbitriū vt crucifigeret tradidit: præfatus tamē lotis quoq; manibus, se innocētē esse à sanguine eius. Ios. li. ant. 18. c. 5. 6. 7. Vide etiā Euā. Hic tandē tēporibus Caligulæ sibi propria manu mortem consciuit. Euse. li. 2. cap. 7. Pilatū scribit Phi. Berg. li. 7. è Lugduno ortū, vbi etiā exul seipsum interfecerit. aa 4

HERODES Antipas Tetrarcha Galilææ, superuixit fratri suo Archelao, de quo à nobis dictum est supra. Hic primùm vocabatur tantùm Antipas, sed mortuo fratre, nomen Herodis assumpsit. Hic Philippi fratris sui uxorem, fratre viuo, qui etiam ex ea liberos susceperat, abduxit, ac in matrimonium accepit: ex sapientibus Israelitis complures occidit. D. Ioannem Baptistam obtruncavit anno mundi 3993. post Christum natum 31. tum quòd eum flagitij coargueret, propter abductâ fratris uxorem, tum quòd vereretur ne fortè doctrinæ eius persuasione, populi à suo regno deficeret: nam frequēs populus ad Ioannem confluebat. Hic etiam Christum Dominum nostrum spreuit, ac illudit, indutūque veste alba remisit ad Pilatum. Tandem accusatus Antipas coram C. Cæsare Caligula, Lugdunum in exilium agitur: eiusque tetrarchia Agrippæ regno adiicitur. Iose. li. Anti. 18. cap. 10. & 14. attamen idem Iose. lib. 2. de bel. Iuda. cap. 8. scribit hunc Herodem fugisse in Hispaniam, vbi etiam cum uxore ait decessisse.

HERODIAS filia Aristobuli, soror Agrippæ maioris, nupsit primùm Philippo Tetrarchæ patruo, cum quo diuortium fecit, adiunxitque se Herodi Antipæ, quem & in exiliū secuta est: nec obstitit libertas sibi ab Imperatore cōcessa, quòd esset Agrippæ, quem Imp. diligebat, soror: hæc enim respōdit Imperatori, non æquum esse, vt quem in prospera fortuna secuta esset, in aduersa relinqueret: Lugduni itaque cum viro exul obiit: extatq; etiam nunc memorabile horum sepulturæ monimentum, pyramis lapidea, quam vulgus duorum amātium Pyramidem vocat: Vide Comestorem, & 1. part. histo D. Antonini Archie. to. 6. ca. 21. §. 4. huius filia saltauit coram Herode, quæ caput D. Ioannis petiit. Marci 6. cap.

IESVS Christus Dominus noster, verus Deus ac verus homo, natus ex muliere virgine, factus sub lege, vt eos qui sub lege erant redimeret, passus est, mortemque in cruce pro vita & salute nostra oppetiit anno suæ ætatis 33. anno mūdi 3994. anno imperij Tiberij 18. ac post tres dies resurrexit, nempe vt qui mortem nostram moriendo destuxerat, vitam quoque resurgendo repararet: mortuus est enim propter peccata nostra, & resurrexit propter iustificationem nostram: vt nos peccatis mortui, iustitiæ viuamus, per bona opera certam facientes vocationem nostram. Quadragesimo autem die à morte ascendit in cælum: quinquagesimo, misit spiritum sanctū, quemadmodum suis fuerat pollicitus: & venturus est iudicare viuos & mortuos in consummatione seculi: beati serui illi quos paratos & vigilantes offendet. Euāgelia, epistolæ D. Pauli, Petri, Ioannis, Iacobi proponūt nobis ob oculos isthæc omnia, Christi vitam, mortem, resurrectionem, ascensionem, spiritus sancti missionem, mundi conflagrationem extremam, extremum quoq; venturi eiusdem Christi iudicium, vitam æternam, & supplicium æternum.

IUDAS Iscariotes vnus ex duodecim Apostolis Domini fuit, qui cum loculos gestaret, fur & auarus erat: nec equo potuit animo pati vnguenti pretiosi effusionem in corpus Christi. Hic Dominum suum, ac nostrum, pretio triginta denariorum prodidit, signo osculi dato Iudæis vt Christum cognoscerent, tandem pœnituit, & pecuniâ retulit, ex qua emptus est ager figuli in sepul turam peregrinorum: veruntamen amens & exspes laqueo se suspendit, mediûsq; crepuit, & diffusa sunt omnia viscera eius, cum desperaret de obtinenda venia à piissimo ac, vt ita dicam, misericordissimo Deo, ac in Iudæ locum subrogatus est Mathias. Porro quod attinet ad rationem denariorum, singuli valebant tres asses, siue solidos, & dimidium (autore Budeo in libro de Assse) si quidem erant denarij Romani ac vulgares: cuiuscunq; autem formæ aut metalli fuerint, feruntur fuisse similes huic qui vobis hic vtrunque effigiatus est, ac expressus. Matt. 27. Ioan. 12. Act. 1.

GERMANICVS C. Cæsaris Caligulæ pater, à Tiberio patruo adoptatus, quæsturam quinquennio ante quàm per leges liceret, ac post eam Consulatum statim gessit. Missus ad exercitum in Germaniam, excessu Augusti nuntiato, legiones vniuersas imperatorem Tiberiû pertinacissimè recusantes, & sibi summam reip. deferentes, incertum constantia an pietate maiore cōpescuit: atq; hoste mox deuicto triumphauit. Armenia Regem deuicit: Cappadociam in prouinciæ formam redegit. Diutino morbo Antiochiæ obiit anno ætatis 34. non sine veneni suspicionem, fraude Tiberij, ministerio & opera Cn. Pisonis, qui sub idem tempus Syriæ præpositus erat. Suet. in C. Cæsare Caligula. moritur hic Germanicus anno mundi 3981. post Christum natum 19.

AGRIPPINA M. Agrippæ & Iuliæ filia, Germanici supradicti vxor, C. Cæsarem, qui Caligula dictus est, peperit, atque Agrippinam Neronis matrem, item alios complures liberos. Hæc virum in Syriam comitata est: Pisonem iudicio persecuta, ad spontaneam necem adegit, tandem apud Tiberiû in inuidiam adducta, mortem sibi inedia consciuit. Vide Suet. vt supra. hanc Augustus vix anniculâ Tiberio priuigno despondit, quam postea dimittere coëgit, vt Iuliam assumeret, sicuti supra in Tiberio diximus. Vide etiam Cor. Nepotem.

C. CAESAR, Caligula cognominatus, Germanici filius, & Drusi, priuigni Augusti, & ipsius Tiberij nepos, Romæ imperauit anno mundi 4000. post Christum natum 38. Hic veneno Tiberium, cui successit, aggressus esse dicitur, quinetiā manu sua spirātis adhuc fauces oppressisse liberto, qui ob atrocitatem facinoris exclamauerat, confestim in crucem acto. Initio imperij popularem se ostendit, dein monstrum se exhibuit, luxu, incontinētia, atrocitate. Dictum est de eo, nec meliorem ab initio principem, nec peiorem postea fuisse. vnam ceruicē populo Romano optauit, quo facilius vno ictu abscindi posset: dixitq; *oderint dum metuant.* cum omnibus sororibus suis stupri consuetudinem fecit: has etiam sæpe exoletis suis prostravit: quò facilius eas condemnauit, quasi adulteras, & insidiarū aduersus se conscias. Multos honesti ordinis, deformatos prius stigmatum notis, ad metalla & mitiones viarū, aut ad bestias cōdemnauit: aut bestiarum more quadrupedes cauea coercuit: aut medios serra dissecuit: nec omnes grauib; ex causis: verū malè de munere suo opinatos, aut quòd nūquam per genium suum deierassent. Palam queri solebat nullis calamitatibus publicis tempora sua insigniri, tam flagitiosus ac funestus, vt etiam Tiberij dedecora purgauerit. Bellum contra Germanos suscepit: & ingressus Sueuiam, nihil strenuè gessit. Tandem cum aduersus cunctos ingenti avaricia, libidine, crudelitate sæuiret, interfectus est in palatio. Imperauit annos 4. vixit 29. Suet. in vita C. Cæ. Caligulæ. dictus est autē Caligula, vt inquit Aur. Victor, cognomentum calceamenti militaris, id est Caligulæ sortitus, quia natus in exercitu fuerat.

IVNIA Claudilla, M. Syllani nobilissimi viri filia, nupsit C. Cæsari Caligulæ, quam amisit ex partu, etiam antequam imperaret ipse, nempe viuo Tiberio, cui successit. Suet. in C. Cæs. Cali.

LIVIA Horestilla C. Pisoni cū nuberet, iussa est ad C. Cæsarem Caligulam deduci. hanc Caligula intra paucos dies repudiavit, ac biennio post relegauit, quod repetiisse vsum prioris mariti tempore medio videbatur. Sueton. in Caligula.

LOLLIA Paulina, C. Memmij Consularis, ac exercitus Ducis vxor fuit. hanc quoq; facta mentione auix eius, vt quondam pulcherrimæ, subito ex prouincia euocauit C. Cæsar Caligula: ac perductam à marito iunxit sibi, breuīque missam fecit, interdicto cuiusquam in perpetuum coitu. Vide vt supra.

CAESONIA neq; facie insigni, neq; etate integra, matérq; iam ex alio viro triū filiarum, sed luxuriæ ac lasciuix perditæ, & ardentius & constantius amata est à C. Cæsare Caligula: quam sæpe chlamyde peltaq; & galea armatam, & iuxta adequantem militibus ostendit, amicis verò etiam nudam: quam enixam vxorio nomine dignatus est, vno atq; eodem die professus & maritū se eius, & patrem infantis ex ea natæ: nec vlllo firmiore indicio sui seminis esse credebatur infantem hanc, quàm feritatis, quæ illi quoque tanta iam tunc erat, vt infestis digitis ora & oculos simul ludentium infantium incesceret. periit cum viro Cæsonia, gladio à Centurione confossa, cuius etiam filia parieti est illisa. Vide vt supra.

HERODES Agrippa Aristobuli filius, ac magni Herodis Ascalonitæ nepos ex filio, Romæ agēs, Tiberij nepotis curā suscipit: verum ab Eutycho liberto accusatus, iussu Tiberij in vincula conicitur: quo Imperatore defuncto, statim è vinculis liberatur, diademateq; regio à C. Caligula, cuius curam gesserat, donatur: nam Rex Tetrarchiæ Philippi ac Lyfaniæ designatur anno mūdi 4000. à Christo nato 38. Quinetiam Claudius, qui Caligulæ successit, Agrippæ huius regnum ratum habuit, omne Herodis quoq; Antipæ exulis Imperium addens: atq; Herodem fratrem (nam Antipas patruus erat) Chalcidis Regem creat. Hic est Herodes ille qui Iacobum maiorem obtruncavit, ac D. Petrum in carcerem trussit, & ab Angelo percussus, à vermibus post diem quintum erosus est. Vide Acta Apost. ca. 12. Sed vt ad Agrippam nostrum redeam, hic Herodiadem sororem, eiúsq; virum Antipam, contra ipsum nonnihil molientes, præuenit: exiliq; eorum occasione præbuit, misso ad Caligulā Fortunato liberto cū literis. Vide Iose. li. 18. cap. 12. 13. & 14. Variāt autores in hoc Agrippa & fratre prædicto, alij alia huic, alia illi tribuentes: sunt & qui vnum tantum ex his duobus faciant, quem Herodem Agrippam vocitant.

AGRIPPA iunior prædicti filius, seu nepos, defuncto Herode Chalcidis Rege prædicto, Chalcidis Rex designatur, à Cl. Tiberio, qui Caligulæ successit, nempe anno mundi 4011. à Christo nato 49. Fuit hic vltimus Iudææ Rex, prudens, Hebræa Latináq; lingua doctus. Hoc Rege Titus Hierusalem captā exulsit. 17. agebat annum, moriente patre, seu auo, cū Romæ à Cæsare aleretur. Porro Cæsar Cuspium Fadum huius immaturi loco, Iudææ præfecit: cui successit Felix, & huic rursus Portius Festus. Vide Ioseph. Hebr. diu. des. li. 5. ca. 46.

DRVSVS, Claudij Cæsaris pater, olim Decimus, mox Nero prænomine, ex Liua Drusilla natus est, intra mensem tertium quàm grauida abducta esset ab Augusto, ex contubernio ac matrimonio Tiberij patris Imperatoris: fuitq; suspicio ex vitrico per adulterij consuetudinē procreatum Drusum. Is in Quæsturæ Præturæque honore, dux Rhetici, deinde Germanici belli, Oceanum Septentrionalem primus Romanorum ducum nauigauit: transq; Rhenum fossas noui & immensi operis effecit, quæ Drusianæ vocatæ sunt: hostem frequenter cæsum in intimas solitudines egit. Inito consulatu, atq; expeditione repetita, obiit diem in æstiuis castris, quæ ex eo scelerata sunt appellata. Hunc Augustus tantopere & viuum dilexit, vt cohæredem semper filiis instituerit: & defunctum ita pro concione laudauerit, vt deos precatus sit similes ei Cæsares suos facerent: sibiq; tam honestum quandoq; exitum darent quàm illi dedissent. nec contentus elogium tumulo eius, versibus à se compositis insculpsisse, etiam vitæ memoriā prosa oratione cōposuit. Vide Suet. in C. Clau. Cæ.

ANTONIA minor, Drusi supradicti vxor fuit, ex qua liberos complures suscepit, verum tres omnino reliquit, nempe Germanicum, Liuillam, & Claudium, qui postea imperauit. Hæc Antonia M. Antonio, & Octauia genita est, quæ sororem habuit maiorem eiusdem nominis, Domitij Aenobarbi vxorem. Vide Plutar. in M. Antonio.

CLAVDIVS Drusi, Germanici ex minore Antonia filius, Liuillæ & alterius Drusi frater, Romæ post Caligulam imperat anno mundi 4004. à Christo nato 42. Hic Lugduni natus est, quem mater portentum hominis dictitabat: auia Augusta pro despectis, semper habuit: soror Liuilla, cum audisset imperaturum, tam iniquam sortem pop. Ro. palam detestata est. Fortunæ ludibrio ad imperium, cum latitaret extrema pertimescens, interfecto Caligula, venit: quod non minore socordia quam crudelitate per annos ferè 14. vexauit. Britannia bellum intulit, eamque in ditionem accepit. Orcades insulas Ro. imperio addidit. Hic Messalina vxore sua vixdum supplicio affecta, quod C. Silius nupsisset, Agrippinam Germanici fratris filiam, nouo exemplo, liberis duobus nouercam superinduxit: cum paulò ante pro concione confirmasset, quatenus sibi malè cederet matrimonia, in coelibatu se permanfurum, ac nisi permansisset, non recusaturum confodi manibus ipsorum. Præterea Britannico filio priuignum Neronem anteposuit: cuius insidiis, & Agrippinæ matris, veneno in boleto dato periit, anno ætatis 64. imperij 4. exortus crinitæ stellæ, tactumque de cælo monumentum Drusi patris, præfagia mortis eius præcipua fuere: & in vltima cognitione pro tribunali, accessisse se ad vitæ terminum semel atque iterum pronuntiauit. Vide Sucto. in Claud. Cæ.

AEMYLIA Lepida, Augusti proneptis, Pauli Aemilij Censoris filij, & Iuliæ, neptis Augusti, filia, prima omnium desponsata est Claudio: sed eam, quod parentes eius Augustum offenderant, virginem adhuc repudiauit. Sucto. in Clau.

LIVIA MEDVLLINA, cognomine Camilla, è genere antiquo Dictatoris M. Furij Camilli (cuius meminimus in priori huius operis parte pag. 125.) eo ipso die qui erat nuptiis Claudij Imp. atque huius Medullinæ destinatus, morbo periit. Vide Sucto. in Claud.

PLAVTIA HERCVLANILLA, triumphali patre nata, eidem Claud. Imp. nupsit, cum qua diuortium ille fecit, ob libidinum probra, & homicidij in virum suspicionem. ex hac Claudiam suscepit, & Drusum, quem puberem amisit, pyro per lusum in sublime iactato, & hiatu oris excepto strangulatum, cui & filiam Seiani desponderat. Vide ut supra. Cæterum de Seiano homine præpotente ac prædiuite, cui tandem fortuna nouercam se præstitit, vide Iuuenalem Satyra 10. nam huius exemplo nimias opes, potentiam ac fastum multis exitio esse ostendit Iuuenalis, his versibus:

*Quosdam præcipitat subiecta potentia magnæ
Inuidiæ, mergit longa, atque insignis honorum
Pagina, descendunt statuæ, restemque sequuntur.
Ipsas deinde rotas bigarum impacta securis
Cedit, & immeritis franguntur crura caballis:
Iam stridunt ignes, iam follibus atque caminis
Ardet adoratum populo caput, & crepat ingens
Seianus, deinde ex facie toto orbe secunda,
Fiunt vrceoli, pelues, sartago, patellæ.
Pone domi lauros, duc in capitolia magnum
Cretatumque bouem, Seianus ducitur vnco
Spectandus: gaudent omnes. &c.*

AELIA Petina Cōsulari patre nata, mox, repudiata Plantia Herculaniilla, nupsit Claudio Imp. cum qua item diuortium fecit, ob leuiculas offensas. ex hac Antoniam suscepit quam Cneo Pompeio magno, deinde Fausto Syllæ collocauit, quorum alter à Pompeio magno, alter à Fausto Sylla, Syllæ Felicis filio originem trahebat. Vide Sueton. in Clau.

VALERIA MESSALINA Claud. quoque Imp. nupsit: hanc cum comperisset vir, super cætera flagitia atque dedecora, se absente, Caio Silio, iuuentutis Romanæ pulcherrimo, etiam nupsisse, dote inter Auspices consignata, curauit interfici. Vide Cor. Tacit. lib. II. ad calcem. De hac item sic scribit Iuuen. Saty. 6.

--dormire virum cum senserat vxor,
*Ausa palatino tegetem præferre cubili:
 Sumere nocturnos meretrix Augusta cucullos,
 Linquebat comite ancilla non amplius vna,
 Et nigrum flauo crinem abscondente galero,
 Intrauit calidum veteri centone lupanar,
 Et cellam vacuum, atque suam: tunc nuda papillis
 Constitit auratis, titulum mentita Lyciscæ
 Ostenditque tuum generose Britannice ventrem.
 Excepit blanda intrantes, atque æra poposcit:
 Et lassata viris, nondum satiata recessit:
 Obscurisque genis turpis, fumoque lucernæ
 Fœda lupanaris tulit ad puluinar odorem.*
 ex hac Messalina Clau. Octauiam, & quem primò Germanicum,
 mox Britannicum cognominauit, suscepit. Vide vt supra.

FELIX constitutus est ab Imperatore Claudio præses, siue procurator Iudææ, Samariæ quoque & Galilææ, & regionis quæ dicitur trans Iordanem, anno mundi 4015. post Christum natum 53. Tertullus coram hoc præside Paulum accusauit, Paulus vicissim pro se contra Tertullum causam dixit: quibus auditis distulit iudicium Felix in aduentum tribuni Lysia. Hic Felix frequenter accersens Paulum, loquebatur cum eo, & audiuit ab eo fidem quæ est in Christum Iesum. Disputante autem Paulo de iudicio futuro, tremefactus Felix noluit ultra attendere, sed distulit in alium diem: simul sperabat quod pecunia ei daretur à Paulo. De huius auaritia, & factione cum Ventidio, qua, gliscente pernicie, arsisset bello prouincia, ni Quadratus Syriæ rector subuenisset, vide Cor. Tacit. lib. II. Anna. 12. item quatenus ad alia, vide Act. 24. ca. Euseb. lib. 2. ca. 20. Ioseph. lib. Antiq. 20. cap. 9.

DRVSILLA Agrippæ soror, Aziati Emesorum siue Amazorum Regis vxor cum esset, & pulchritudine cæteris præstaret, Felix eam concupiuit: quare missio nuntio, eam in suam partem flexit: nam hæc sponte relicto priore marito, huius nuptias secuta est. Vide Ioseph. lib. Antiq. 20. cap. 9.

bb 2

ANTONIA Marci Antonij & Octavię sororis Augusti filia maior, Domitio Aenobarbo nupsit, ex quo matrimonio natus est Cneus Domitius Neronis pater, omni parte vitę detestabilis, ut inquit Suetonius, in Nerone Imperatore Romanorum 6. de quo mox tractabimus.

LEPIDA DOMITIA Cnei Domitij Aenobarbi patris Neronis soror fuit. Consulito Caium Suetonium Tranquillum in Neronis Imperatoris 6. vita, si initium sumas à Caio Iulio Cæsare, quod ubiq; factitamus. Ceterum quod attinet ad Aenobarbi cognomentum, atque huius vocabuli (quod subobscurum est) rationem siue interpretationem, visum est quod scriptum reperi edere. Cum, itaque, Castor & Pollux Helenę fratres, Domitio victoriam aliquando nuntiarent, ipsęque narrantibus minimę crederet, malas, barbāque manibus attrectarunt, atque eam contrectando (si credere dignum est) ex fusca flavam effecerunt: unde à rutilo, æneōque barbæ colore, Aenobarbi cognomen accepit Domitius, quod postea in familiam transiit, virisque ex ea ortis peculiare id nominis fuit. Vide Ludouicum Cęlium Rhodiginum, lib. antiquarum lectionum 29. cap. autem 8.

CNEVS Domitius Aenobarbus, Neronis pater, ex Antonia maiore, ut dictum est natus, omni parte vitę detestabilis, primum occidit libertum, quod potare quantum iuebatur recusarat: deinde in vię Appiæ vico, repente puerum citatis iumentis haud ignarus obtrivit: & Romę medio foro cuidam equiti Ro. liberius iurganti oculum eruit. Perfidiaę atque auaritię maximę fuit: argentarios pretiis rerum cõmptarum, aurigarios mercede palmarum fraudauit. Maiestatis quoque, & adulteriorum, incestique cum sorore Lepida sub excessu Tiberij reus, mutatione temporum euasit. Decessit morbo aquę intercutis, suscepto, ex Agrippina Germanico genita, Nerone, malo ouo ex malo coruo. Suet. in Nerone.

AGRIPPINA Germanici filia, ac Neronis mater, quem ex Domitio suscepit, nupsit secundo Claudio Cæsari patruo suo, quem blanditiis illexit, quęmque tandem boleto sustulit, ut viam filio Neroni ad imperium faceret. ceterum ipsa quoque ab eodem filio immixtis percussoribus occiditur, exclamans percussori, feri ventrem qui tam ferum monstrum tulit. Suet. in Nerone Cor. Tac. li. 14.

CLAV. DOMI. Nero, Domitio & Agrippina Germanico genita, genitus est. Hic adoptatus à Claudio Imperatore, successit ei in imperio, anno mundi 4017. à Christo nato 55. Orsus à pietatis ostentatione, ex Augusti praescripto imperatorum se professus est: liberalitatis, clementiae, comitatis exhibendae nullam omisit occasionem. grauiora vectigalia aut aboleuit, aut minuit. tandem Caligulae nepotem se praestitit, auunculo suo simillimus: meritoque fax orbis altera cum Claudio dictus est. Bonam partem Senatus interfecit, & praepceptorem Senecam, bonis omnibus hostis, fratrem, uxorem, matrem denique interfecit, cuius etiam concubitus appetiisse dicitur. Primus Christianum sanguinem, Petro & Paulo interfectis, hausit. tanto se dedecore profutit, ut saltaret & cantaret in scena. Romam incendit, ut spectaculi eius imaginem cerneret, quali olim Troia capta arserat. Hic Britanniam penè amisit. Armeniam Parthi sustulerunt. Duæ tamen provinciae sub eo factæ sunt, Pontus, & Alpes. In Achaia Isthmum perfodere aggressus, primus rastello humum effodit, & corbulæ congestam, humeris extulit. Tandem ab omnibus destitutus, & à Senatu hostis iudicatus, cum quaereretur ad poenam, è palatio fugit, nec fortiter perire potuit, adiutus alterius, adigendo ferro, manu: anno ætatis 32. imperij 14. Sueton. in Clau. Eutr. lib. 7. Egna. lib. 1.

OCTAVIA, Claudij & Messalinæ filia, vxor fuit Neronis, cuius consuetudinem citò aspernatus est, occiditque eam sub crimine falso adulterij: cum antea sæpe frustra strangulare meditatus, dimisisset eam ut sterilem, respondissetque corripientibus amicis, sufficere ei debere vxoria ornamenta.

POPPAEA Sabina, Tito Olio Quæstorio patre nata, Neronis vxor fuit, quam duodecimo die post diuortium Octaviae in matrimonium accepit. hanc dilexit vnicè: & tamen ipsam quoque istu calcis occidit, quod se ex aurigatione serò reuersum grauida & ægra conuiciis inceserat. hæc antea nupserrat Rufo Crispino Equiti Romano. huic Poppeæ omnia alia fuere præter honestum animum: sermo comis, nec absurdum ingenium: modestiam præferbat, & lasciuia tamen utebatur: famæ nunquam percipit, maritos & adulteros non distinguens. Vide Sueton. in Nerone. hæc luxu supramodum diffuebat, autore Plin. li. 34. cap. 11. in hæc verba: *Nostra ætate Poppæa coniux Neronis principis, delicatioribus iumentis suis soleas ex auro quoque induere solebat.*

STATILIA Messalina (altera quidè à Valeria illa Messalina Claudij vxore, de qua à nobis dictum est supra) vxor quoque fuit Neronis: hac ut potiretur, virum eius Atticum Vestinū Consulē in honore ipso trucidauit. Hæc erat Statilij Tauri bis Consulis, ac triumphalis, abneptis. Taurus hic temporibus Augusti amphitheatrum Romæ extruxerat. fuit alter eiusdem nominis, huius, ut opinor, Messalinæ frater, qui ob opes & hortos egregios, quibus Agrippina inhiabat, accusatus, vim vitæ suæ attulit. Sueton. in Nerone.

S. PETRVS inter Apostolos præcipuus, frater fuit Andreæ etiam Apostoli. Ambo ex vico Galilææ, Bethsaida, ambo à Christo simul vocati sunt, cum iacerent rete in mare, erant enim piscatores: quibus dixit, *Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum, at illi continuo relictis retibus secuti sunt eum.* Matth. 4. huic Christus resurgens dixit, *Pasce oves meas.* Ioan 21. Antiochiæ præses fuit: euangelium dispersos Iudæos in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia & Bithynia docuit. Diony. Corynt. Episc. scripsit S. Petrum & Paulum eodem die Romæ iussu Neronis passos. Petrus capite ad terrâ verso, fertur crucifixus, asserens se indignum ut crucifigeretur sicut Dominus suus. epistolas complures scripsere, quas habes in nouo testamēto. vide item Euseb. lib. 3. ca. 1. & 2. D. Iero. scripsit Petrum ad expugnandum Simonem Magum, Romæ perrexisse, ibique pontificatum 25. annis tenuisse, usque ad vltimum Neronis annum.

S. PAVLVS de tribu Benjamin, & oppido Iudææ Giscalis fuit, quo à Romanis capto, cum parentibus suis Tarsum Ciliciæ commigrauit: à quibus ob studia legis missus Ierusalem, à Gamaliel eruditus est. Cum autem interfuisset neci D. Stephani, & acceptis à Pontifice templi epistolis, ad Christianos persequēdos, Damascū pergeret, reuelatione ad fidē, ac miraculo velut cōpulsus, vas electionis de persecutore factus est. Docuit gentes Euāgelium annos 21. duobus annis Cæsareæ, tantundemque Romæ in carcere fuit: at Romæ è carcere exhibat quò velleret, sub custodia tamē. hinc liberatus atque absolutus, cum causam ipse suā coram Nerone egisset, liberè denuo docuit Euangelium decem annis. at, iterum in carcerem coniectus, capite truncatur, anno mundi 4030. à Christo nato 68.

SERGIVS Galba, Galbæ Imperatoris pater, Romæ Consulatu functus, quāquam breui corpore, atque etiam gibber, modicæque in dicēdo facultatis, causas tamen industriè actitauit. Hic uxores habuit Mummiam Achaiam, item Liuiam Ocellinam, ditem admodum & pulchram: à qua tamen nobilitatis causa appetitus vltro existimatur, & aliquanto enixius, postquam subinde instanti, vitium corporis secretò posita veste detexit, ne quasi ignaram fallere videretur. Crati quoque Thebano idem cōtigit, cum Hipparche eum maritum optaret. Suet. in Galba.

MUMMIA Achaia neptis Catuli, proneptisque L. Mummij qui Corinthum excidit, vxor Sergij Galbæ fuit, ex qua Caius & Sergius procreauit: quorum maior Caius attritis facultatibus vrbe celsit, prohibitusque à Tiberio sortiri anno suo Proconsulatum, voluntaria morte obiit: Sergius verò post Neronem imperauit. Vide Suet. in Galba.

SERGIUS Sulpitius Galba, Romæ post Neronē imperat anno mundi 4030. à Christo nato 68. Hic nullo gradu Cæsares contingebat, nam horum familia, siue progenies in Nerone defecerat: nobilissimus tamen erat, magnæque & vetere pro sapia. Antequàm imperaret mula fertur peperisse. Hic cum Prætor esset, elephantos funambulos edidit ludis Florilibus. Maiore ab initio favore quàm læto successu, septimestre imperium tenuit annos natus circiter 80. privata eius vita insignis fuerat militaribus & ciuilibus rebus. Tandem avarum, sæuum, pigrum se præstitit: atque inuisus omnibus, in medio foro, insidiis Othonis iugulatur: nam cum subinde iactaret se legere militem, non emere consueisse, eo nomine omnes milites exacerbauit. sed maximè fremebat superioris Germaniæ exercitus fraudari se præmiis: quare statim legationem ad prætorianos cum mandatis destinant: displicere inquit Imperatorem in Hispania factum, eligerent ipsi quem cuncti exercitus probarent. quamobrem ascitus Otho eum trucidari curauit. Vide Sueton. in Galba, Eutro. lib. 7. Bap. Egna. li. i.

LEPIDA vxor fuit Galbæ Imperatoris, qua amissa, duobusque ex ea filiis, remansit in cœlibatu: neque sollicitari vlla conditione amplius potuit, ne Agrippinæ quidem matris Neronis, viduatæ morte Domitij Aenobarbi, quæ maritum quoque adhuc necdum cœlibem Galbam, adeò omnibus sollicitauerat modis, ut in conuentu matronarum correpta iurgio, atque etiam manu pulsata sit à matre Lepidæ. Sueton. in Gal.

L. OTHO, Imperatoris Othonis pater, materno genere præclaro, multarumque & magnarum propinquitatum, tam charus, tamque non absimilis facie Tiberio principi fuit, ut plerique procreatum ex eo crederent. Hic urbanos honores, Proconsulatum Africae, & extraordinaria imperia seuerissimè administravit. Senatus hunc honore rarissimo, statua in palatio posita, prosecutus est: & Claudius allectum inter Patricios collaudans hunc amplissimis verbis, hæc quoque adiecit: *Vir, quo meliores liberos habere ne opto quidem.* Sueton. in Othone.

ALBIA Terentia splendissima femina, L. Othonis vxor fuit, quæ peperit illi L. Titianum, siue Teretianum, & minorem Marcum, cognominem patri, Othonemque appellatum, qui post Galbam imperauit: peperit quoque filiam, quam nondum nubilem Druso Germanici filio despondit. Consulito Suetonium in Othone.

MAR C. S. Otho octauus, Galbæ succedens, Romanis imperat anno mundi 4031. à Christo nato 69. A prima adolescentia prodigus, procax, & mollis extitit, Neroni etiam familiaris. die quem Nero necandæ matri destinarat, ad auertendas suspensiones cœnam utrique exquisitissimè comitatis dedit. Speraue- rat fore ut adoptaretur à Galbæ: sed Pisonem prælatum ad vim conuersus est, instigante, super animi dolorem, etiam magnitudine æris alieni. Neq; enim dissimulabat, nisi principem se stare non posse, nihilque referre, ab hoste in acie, an in foro sub creditoribus caderet. Quare missis qui Galbam, & Pisonem trucidarent, ea ipsa die qua Galbam manè salutarat, osculo etiam ut consuenerat exceptus, Imperator salutatur. Ad conciliandos pollicitationibus animos nihil magis pro concione testatus est, quàm id demum se habiturum quod sibi milites reliquissent. Dicitur noctu per quietem pauefactus, gemitus maximos edidisse, reperi- tisque à concursantibus humi ante lectum iacens, à quo manes Galbæ eum deturbarant: quod fatebatur ipsemet vidisse. Hic leui prælio victus à Vitellij ducibus, sinistram sibi papillam pugione transfixit: cum tamen complures adhuc copias haberet, & peten- tibus militibus ne tam citò de belli euentu desperaret, dixisset, *se tanti non esse, ut propter eum ciuile bellum oriretur.* Vixit annos 38. imperauit menses treis: adeò militibus charus ut multi ad eius exemplum, ante mortui pedes se interfecerint. Suet. in Othone.

L. VITELLIVS, A. Vitellij Imperatoris pater, Syriæ præpositus, Artabanum Parthorum Regem summis artibus non modò ad colloquium suum, sed etiam ad veneranda legionum Signa pellexit. Mox cum Claudio principe duos in super ordina- rios Consulatus, Censuramque gessit. Curam quoque Imperij sustinuit absente eo, expeditione Britannica: vir innocens & in- dustrius, sed amore libertinæ perinfamis. Idem miri in adulando ingenij, primus C. Cæsarem Caligulam adorari ut Deum insti- tuit, primusque adorauit, non aliter adire ausus, quàm capite ve- lato circumuertens se, deinde procumbens. Hic à Valeria Messa- lina petiit ut ei pedes præberet excalceandos: detractumq; soc- culum dextrum inter togam tunicamque gestauit assidue, non- nunquam osculabundus, idque factitabat, ut nulla non via, at- que arte, principem vxori addictum demereretur. Decepsit para- lyssi altero die quàm correptus est. Suet. in Vitellio.

SEXTILIA, probatissima, nec ignobilis fœmina, Lucij Vitelij prædicti vxor fuit, quæ ei peperit duos filios, quos eodem anno ambos Cōsules, cū maiori minor in sex menses successisset, vterque parens vidit. Alter ex his filius, Aulus Vitellius, post Othonem imperauit: cuius genituram, siue natiuitatem, aut na- talis horæ inspectionem, à Mathematicis prædictam ita exhor- ruerunt parêtes, ut pater magnopere contenderit ne qua ei pro- uincia viuo se committeretur: mater & missum ad legiones, & appellatum Imperatorem, pro afflicto statim lamentata sit. Vide Suet. in Vitel. prædixerant Mathematici Aulum Vitellium fu- turum quidem Imperatorem: sed in imperio per vim cruciabili- ter periturum.

A V L V S Vitellius, à Galba in inferiorem Germaniam missus est. Aduertantem, malè animatus erga principem exercitus, libens ac supinis manibus excipit, velut dono Deum oblatum III. Conf. filiū, atate integra, facili ac prodigo animo. hanc de se veterē persuasionē auxerat, tota ipse via milites obuios exosculatus, pēq; diuerforia comis, manē singulos iamne iētassent sciscitatus, sēq; fecisse, ructu quoq; ostendens. nil cuiquā negauit, atq; etiam vltro reis sordes, damnatis supplicia dempsit: Quare vixdū mense transacto, subito à militibus è cubiculo raptus, vt erat, in veste domestica, Imperator consalutatur anno mundi 4031. à Christo nato 69. Hic in iētacula, prādīa & cēnas, faciliē omnibus sufficiebat vomitandi consuetudine. Cēna ei data est aduēticia à fratre, in qua, super cēteros sumptus, 2000. lectissimorum piscium 7000. auium apposita sunt. hanc quoq; exuperauit ipse, dedicatione patinæ, quam *clypeum Mineruæ* dicebat. Sæuus fuit, nam & eius hæc vox est, *optimè olere occisum hostē, & melius ciuem.* Vespasiano principe declarato, cēno fimōque iactatus, vestēque discissa in forum tractus, subiecto ad mentum gladio, tandem minutiss. ictibus excarnificatus, vñco trahitur in Tyberim. Suet. in Vitell. vixit an. 57. rexit menses 8.

P E T R O N I A Consularis viri filia, Vitellij vxor prior, Petronianum altero captum oculo peperit, quem pater interemisse creditur, insimulatum parricidij, post matris obitum.

G A L E R I A Fundana. A. Vitellij vxor, Prætorio patre nata, liberos vtriusq; sexus tulit, sed marem titubantia oris prope mutum. Suet. in Vitell.

T. F L A. Sabinus, Vespasiani imperatoris pater, Tit. Flau. Petronio munice Reatino natus est, eo, inquam, qui bello ciuili Pompeianarum partium Centurio fuit, ac ex acie Pharsalica domum se contulit, vbi venia, & missione impetrata, coactiones argentarias fecit. Porro Sabinus Vespasiani, vt dixi, pater (nam de auo Principis quæ prælibauimus, dicta sunt) expers militiæ (et si quidam eum Primipilarem, nonnulli cum adhuc ordines duceret, sacramento solutum per causam valetudinis tradunt) publicanum quadrasimæ in Asia egit, fueruntque imagines à ciuitatibus ei sub hoc titulo positæ, *Rectè vectigalia exigēti*. postea scenus apud Heluetios exercuit, ibique diem obiit, superstibus vxore Vespasia Polla, & duobus ex ea liberis, Sabino videlicet, altero ab illo priore Principis patre, & Vespasiano: horum maior Sabinus, Principis frater, ad præfecturam vrbs, minor verò Vespasianus, ad imperium euectus est. Vide Suetonium in Vespasiano Imp.

V E S P A S I A Polla T. Flauij Sabini vxor, superstes fuit viro cum duobus ex eo liberis, quorum maior Sabinus ad præfecturam vrbs, minor Vespasianus ad principatum vsque processit. Hæc Polla Nursiæ honesto genere orta patrem habuit Vespasium Pollionem, ter Tribunum militum, præfectumque castrorum, fratremque Senatorem prætoris dignitatis. Sueton. in Vespasiano.

FLA. VESPASIANVS natus est in Sabinis vltra Rea ten, vico modico, cui nomen est Phalacrine, quinquennio antequam Augustus obiret. Claudio principe, legatus legionis in Germaniam missus est: inde in Britaniam translatus, tricies cum hoste conflixit. Duas validiss. gentes, superque 20. oppida, & insulam Vecten, Britanniae proximam, in ditionem redegit. Missus ad comprimendos Iudaeos de Ierusalem cum filio triumphauit. Mortuo Othone hic à Mæsiaco exercitu Imperator creatur. posthæc qui erat Aegypti praefectus primus in verba Vespasiani legiones adegit. post paucos dies Iudaicus exercitus apud ipsum iuravit anno mundi 4032. à Christo nato 70. Misso itaq; exercitu aduersus Vitellium, in Alexandriam transiit, vt claustra Aegypti obtineret: statimque venere literae fusae apud Cremonam Vitellij copias, ipsum in vrbe interfectum nuntiantes. Romam igitur reuersus Vespasianus, afflictam propè, nutantemq; remp. stabilivit primò, deinde ornauit. Cum adolescens vnguento fragrans pro impetrata praefectura gratias ei ageret, maluisse, inquit allium oboluisse, literasque reuocauit. Achaïam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samum libertate adèpta, item Tracheam, Ciliciam, & Comagenen, ditionis regiae vsq; ad id tempus, in prouinciarum formam redegit. Modestiam retinuit & comitatem: iustis suppliciis illachrymauit, offensarum minimè memor: ingenia & artes maximè fouit: Sola culpatur auaritia. Tadem septuagenarius ac stans obiit inter manus subleuantium, *Imperatorem* dicens *stantem mori oportere*. imperauit annos 10. Sueto. in Vesp.

FLAVIA DOMICILLA Vespasiani vxor, peperit ei Titum, Domitianum & Domicillam: vxorem & natam priuatus adhuc amisit Vespasianus. Vide vt supra.

TITVS Vespasianus Romae post patrem imperat anno mundi 4042. à Christo nato 80. Hic amor & deliciae humani generis dictus est: facundus, bellicosus, moderatus fuit, clemens ac liberalis: quas virtutes per totum principatum magis comendauit & vitae antea actae licentia, & sub initia luxuriae & auaritiae suspicio, vt Neronis tyrannidem plerique augurarentur. Sed mutatus, adepto imperio, in melius, declarauit eiusdem esse ingenij & pessima & optima interdum ferre. Amicos elegit reip. necessarios: Berenicen statim ab vrbe dimisit, inuitus inuitam. nulli ciuium quicquam ademit: ac ne confestas quidem, ac solitas collationes recepit, nec tamen eum quisquam munificentia praeuertit: recordatusque aliquando super cenam, se nil in quenquam toto die contulisse, dixit: *Amici, diem perdidisti*. huius etiam & haec vox est, *Neminem oportere à sermone principis tristem discedere*. Dedit nauale praelium, atque vno die 5000. omne genus ferarum exhibuit. Ad perdomadam Iudaeam à patre relictus 12. propugnatores totidem sagittarum confecit ictibus, cepitque Ierusalem natali filiae suae, tanto militum gaudio, vt eum Imperatorem consalutarint. hic matres etiam filios in edulium pararunt. Fratrem insidiantem, nec occidit, nec relegauit: sed vt à primo imperij die, consortem successorémq; testari perseverauit. Caterum obiit febre eadem qua pater villa, aetatis an. 41. imperij 2. Vide Suetonium.

ARRICIDIA, Tertullo patre Equite Romano nata, Titi vxor fuit.

MARTIA Fulvia splendidi generis, Tito quoq;, mortua Arridia, nupsit: cum qua, suscepta filia, diuortium fecit. Sueto. in Tito.

FLA. DOMITIANVS, post fratrem Titum Romæ imperat anno mundi 4044. à Christo nato 82. Adolescentiam cum infamia, & paupertate transegit. Expeditionem in Galliam & Germanias non necessariam inchoavit, tantum ut fratri se & operibus & dignatione adæquaret. Patre defuncto, iactare non dubitavit, relictum se principem imperij, sed fraudem testamento adhibitam. Initio principatus sui, secretum horarium quotidie sumebat, nec quicquam amplius quam muscas captabat, ac stylo præacuto configebat: ut non absurdè responderit Vibius Crispus, *ne muscam quidem cum Cesare esse*. Varium se præstitit aliquandiu, mixtura quadam inæquabili virtutum ac vitiorum: donec virtutes quoque in vitia deflexit, super ingenij naturam, inopia rapax, metu fæuus. De Cattis, Dacisq; post varia prælia duplicem triumphum egit: de Sarmatis lauream Capitolino Ioui retulit. Superbus hic, tandem Dominum & Deum se appellari coëgit: nullam sibi nisi auream & argenteam statuam poni passus est. crudelis etiam consobrinos, item nobiliss. ex Senatu interfecit. Per hæc terribilis cunctis & inuisus, multis vulneribus confoditur, suorum, vxoris quoque coniuratione, anno ætatis 45. imperij 15. Funus eius per vespillones cum ingenti dedecore exportatur, & ignobiliter sepelitur: radendum eius nomen Senatus decernit, omniaq; eius acta rescindit. Sucto. in Domiti. Eutr. li. 7.

DOMITIA Longina Aelio Lamia nupta, à Domitiano abducitur, ante quam imperaret. hanc Paridis histrionis amore deperditam, repudiavit: intraque breue tempus impatiens dissidij, quasi efflagitante populo, reduxit.

COCCEIVS Nerva, Romæ post cadem Domitiani, Imperator designatur, anno mundi 4059. à Christo nato 97. Et hæcenus Romæ seu per Italiam orti imperium rexere: hinc aduenæ. unde compertum, urbem Romam externorum virtute creuisse: quod aurea gibba Domitiano post ceruicem in somnis enata, portendit. Hic quicquid antea pœnæ nomine, tributis accesserat, indulgit: afflictas ciuitates releuauit: puellas, puerosq; natos parentibus egenis, sumptu publico per Italia oppida ali iussit. Quæ in aula reperta sunt, ex bonis quæ Domitianus per vim abstulerat, restitui curauit. Serui & libertorum plurimi, dominis atq; patronis insidias fecerant, hos ad vnum occidi imperauit. Ad sustentendam ciuium vitam plus 100000. aureorum erogauit, & quosdam Senatorij ordinis delegit qui agros emerent, eosq; egenis diuiderent. Pecuniæ inops factus, vestes primum & vasa aurea & argentea, siue sua propria siue publica forent, auctioni subiecit: agros, item ingentes domos, & omnia demum præter admodum necessaria vendidit. Nihil vnquam de suo arbitrio statuit, sed primarios viros in consilium semper adhibuit. Cum ob senectam contemptui esset, Traianum Hispanum, publicæ utilitati societatem sanguinis postponens, præteritis cognatis propriis, adoptauit. in coniuratores clemens fuit. obiit ferè septuagenarius, sudore correptus dum voce quam maxima, contra quendam inclamaret suggerente ira, tunc Solis deliquium factum est. imperauit anno vno, & menses 4. Dion. Cass. Aurel. Viç. Bap. Egna. lib. 1. Eutr. li. 8.

M. VLPIVS Traianus Hispanus, optimus omnium princeps, externorum primus, Romæ imperat anno mundi 4060. à Christo nato 98. Hic Daciam prouinciam fecit, victo rege Decebalo: lapideum pontem in Istro fecit: Parthos superauit, superatis Regem dedit. Transgiritanas prouincias imperio adiecit: Armeniam atq; Arabiam peruastauit: Amicitias, simplicitas ac erudita ingenia coluit, ipse à literis & Musis non abhorrens. De hoc Cæsare scribit Iuuenalis Satyra 7.

Et spes, & ratio studiorum in Cæsare tantum:

Solus enim tristes hac tempestate Camœnas

Respexit. &c.

Hic Armeniam, Assyriam, Mesopotamiam, postea Arabiâ prouincias fecit, in mari rubro classem instituit, vt per eam Indiæ fines vastaret. Gloriam tamen militarem ciuilitate & moderatione superauit: liberalis in omnes fuit: immunitates ciuitatibus tribuit, amicis culpantibus quod nimis circa omnes comis esset, respondit, *Talem se Imperatorem esse priuatis, quales esse sibi Imperatores priuatus optasset.* in summa, Deo proximus habitus est. E Perfide rediens profluuiio ventris obiit anno ætatis 62. imperij ferè 20. Eutr. lib. 8. Aure. Viç. fuit paululum cibo, vinóque deditus.

PLOTINA Traiani vxor fuit, quæ tam modestè & sanctè in summa se potestate gessit, vt de ea nullus iure conqueri potuerit. huius factione Tatianus Traiani Procurator, Adrianum Imperatorem declarauit, cum sine liberis excessisset Traianus, & hæc Adriani amore flagraret, qui vicinus & potens erat. Dion Cassius.

AELIVS Adrianus, cognomento Afer, Adriani Imperatoris pater fuit, ac Traiani consobrinus: huius origo vetustior à Picentibus, posterior ab Hispanensibus manat: siquidem Adria ortos maiores suos, apud Italicam Scipionum temporibus residisse, in libris vitæ suæ Adrianus ipse commemorat. est autem Adria, seu Hadria, oppidum agri Piceni, quod etiam mari Adriatico nomen dedisse nonnulli censent: attamen huic refragatur opinioni Plin. li. 3. cap. 16. ab Atria Tuscorum oppido, Atriaticum mare dictum censens, quod post mutatione vnus tantum literæ Adriaticum dici cœpit. Cæterum quatenus attinet ad Aelium Adrianum, vide Aelium Spartianum, & Sex. Aurelium Victor. Sunt qui Hadrianum cum H, scribant: sunt qui sine H. Porro quod ad Adriam attinet, vide Strabonem li. 5. & 7. Geographiæ, & Plinium lib. 3. cap. 16.

DOMITIA Paulina supradicti Aelij Adriani vxor, Imperatorisque Adriani mater fuit. erat hæc Gadibus orta. Vide Aelium Spartianum.

cc 3

AELIVS Adrianus Romæ post Traianum imperat anno mundi 4080. à Christo nato 118. hunc, quanquam cōsobrinæ filium, viuens noluerat adoptare Traianus, subindicarātq; se talem nolle successorem habere: attamen Plotinæ Traiani vxoris opera, Imperator est designatus: vt iam in Plotina dixi. hic velut Traiani gloriæ inuidēs, statim prouincias tres reliquit, quas Traianus addiderat, Assyriā, Mesopotamiā, & Armeniā: reuocauit exercitus, ac finē Imperij voluit esse Eufratem. Idem de Dacia facere conatū, amici deteruerunt, ne multi ciues Ro. barbaris traderentur: nā Traianus victa Dacia, eō infinitas Ro. copias transfulerat, ad agros & vrbes colendas. miserabili tandem fato consumptus est, vt in semetipsum sequi potuerit, si per domesticos licuisset. Imperauit annos 21. vixit 62. inuisum eum fecere viri illustres, non pauci sub eius exitum exilio aut morte multati. Eutro. li. 8. Egnat. lib. 1.

SABINA Adriani vxor fuit, quam si priuatus vixisset, vt morosam, & adulterij suspectam dimisisset: nec sine rumore dati ab eo veneni, obiit hæc. Vide Ael. Spartianum.

ANTINOVS iuuenis formisiss. ex Cithynide quam Claudopolim vocarunt, vrbe Bithyniæ, ortus, in Nilo periit: hūc Adrianus muliebriter fleuit, ac coluit: vrbe ad Nilum de nomine eius cōdidit: statuas ei per orbem terrarum erexit: templum quoque & sacerdotes ei apud Mantineam instituit. Hunc Græci volente Adriano consecrarunt, oracula per eum dari asserentes, quæ Adrianus ipse edidisse iactatur. Vide Aelium Spar. & Dionē Cassium in Adriano: & Euse. li. 3. ca. 8.

AVRELIVS Fuluius Antonini Pij Imperatoris pater, & Gallia Cisalpina fuit oriundus: Consulatum gessit, homo tristis & æger. huius pater Titus Aurel. Fuluius, Imperatoris auus, per honores diuersos ad secundum Consulatum, & Præfecturam vrbs peruenit. Iulius Capitolinus in Antonino Pio.

ARRIA Fadilla Aurelij Fuluij vxor, & Antonini Pij Imperatoris mater extitit. huius Arriæ pater fuit Arrius Antoninus bis Consul, homo sanctus, & qui Neruam miseratus esset, quod imperare cœpisset. Iulius Capitolinus in Antonino Pio.

cc 4

TI. AV. FVL. BO. Antoninus Pius imperat post Adrianum anno mūdi 4101. à Christo nato 139. fuit genere claro, sed non admodū vetere: vir insignis, & qui meritò Numæ Pompilio comparatur: Romulo item, & Traiano æquatur. Barbarorum plurimæ nationes depositis armis, ad eum cōtrouersias suas litésq; deferentes, sententiæ eius paruerunt. Nullum sub eo bellum fuit. Amor ac timor gentium in eo certarunt: bellum mouere timebant aduersus principem, quem vt numen aliquod venerarentur: nec ille gloriæ ita cupidus, vt per aliorum damna, cædésque eam appeteret. Nam & à coniuratis vim omnem abstinuit, & in conscios quæri vetuit, ne plures inuenti, odium augerent. Hic ante Imperium ditissimus opes suas stipēdiis militum, & liberalitate in amicos minuit: nihilominus tamen ærarium opulentū reliquit. febre obiit vitę anno 78. Imperij. 22. Eutr. li. 8. hūc Adrianus adoptarat in locum demortui Ceionij, hac conditione vt eiusdem filium cum M. Antonino adoptaret, quod & fecit: deinde ambo vnà adoptati, vnà item imperarunt.

ANNIA FAVSTINA, Annij Veri filia, vxor fuit Antonini Pij, ex qua duos mares, duásque femellas suscepit: harum maior Lamiæ Syllano, minor, M. Antonino Philosopho, qui postea imperat, nupsit. De Faustina hac multa dicta sunt ob nimiam libertatem, quæ Antoninus Pius cum animi dolore compressit. Iul. Capitolin. in Anto. Pio. obiit Faustina anno Imperij viri tertio.

ANNIVS Verus, pater Marci Antonini Philosophi Imperatoris, in Prætura decessit: cuius etiam pater, Imperatoris auus, iterum Consul & Præfectus vrbi, adscitus est in Patricios à principibus Vespasiano & Tito, Censoribus. Huius familia in originem recurrens, à Numa probatur originem trahere: vt Marius Maximus docet: item à rege Salentino Malennio, Dasummi filio, qui Lupias condidit. Iul. Capitolin.

DOMITIA Caluilla, Caluifij Tullibis Cōsulis filia, Annij Veri vxor, & M. Antonini Philosophi Imperatoris mater fuit. hic Antoninus Philosophus, de quo statim amplius dicemus, patrimonium paternum totum sorori concessit: ac vbi comperit se ab Imperatore adoptatum, magis est deterritus quàm lætatus: iussusque in Adriani priuatam domum migrare, inuitus de maternis hortis recessit. Cum ab eo domestici quærerent cur tristis in adoptionem regiam transfret, disputauit quæ mala in se continet imperium. Anno ætatis 18. adoptatus, in secundo Cōsulatu Antonini Pij, iam patris sui, per adoptionē, Adriano ferente, gratia seu dispensatio ætatis facta, Quæstor est designatus. Posthæc Faustina duxit vxorem, relicta filia Ceionij quæ illi pacta fuerat, sed impar ætate. Tribunitia potestate donatus est, suscepta filia ex Faustina, atque Imperio extra urbem Proconsulari: tantūque apud Pium valuit, vt nunquam quenquam sine eo facile promoueret. Iulius Capitolin. in M. Antonino Philosopho: de quo etiam pagina sequente, plura suo loco dicemus.

MARC. Antoninus Verus Philosophus, post Antoninum Pium imperat, anno mundi 4123. à Christo nato 161. Is fratrem & generum L. Anto. Verum ad Imperij partem nouo bene uolentiae genere asciuit: tū primū duo hi æquo iure Imperium administrarunt. M. Antoninum mirari facilius quis, quā laudare possit: à principio vitæ tranquillissimus fuit, adeo ut in infantia quoque vultum nec ex gaudio, nec ex mœrore mutaret. hic vita, moribus, & eruditione Philosophus, tantæ admirationis fuit adhuc iuuenis, ut eum successorem parauerit Adrianus relinquere: adoptato tamen Antonino Pio, generum eidem Antonino idcirco hunc esse voluit, ut hoc ordine ad Imperium perueniret. Contra Germanos eo principe res feliciter gestæ sunt. Bellum ipse vnum gessit Marcomanicum, sed quantum nulla memoria fuit, adeo ut Punicis conferatur: quod eò grauius est factum, quod pestilentia, post victoriam Persicam, Italiam peruaserat, & maxima hominum pars, militum verò omnes ferè copię langore defecerant. Marcomannos igitur, & cum his Quados, Vandalos, Sarmatas, Sueuos fudit: multa millia interfecit. ærario exhausto pretiosam suam suppellectilē hastæ subiecit: Pannonias Marcomannorum seruitio liberauit: Romæ cum filio triumphauit, periit morbo, anno ætatis 61. Imperij 19. Eutro. li. 8.

FAVSTINA Antonini Pij & Faustinae filia, M. Anton. Philosophi vxor fuit, ex quo Commodum, qui postea imperat, suscepit, non sine magna adulterij suspitione, & Lucillam filiam. Iulius Capitolin.

L. CEIONIVS Commodus, qui & Aelius Verus, ab Adriano æuo iam ingrauescente, morbisq; tristioribus pressus, adoptatus est, anno mundi 4098. à Christo nato 136. hic tantum Cæsar est appellatus, & ab Adriano in Aeliorum familiam asciutus, hoc est in Adriani transcriptus: Prætor factus est, & Pannoniis dux ac rector impositus, mox etiam Cōsul creatus. hic solus omnia quæ cuperet, vel per literas, impetrabat ab Adriano: cui (ut aiunt) acceptior forma quā moribus fuit: attamen reip. nō omnino inutilis fuit, etsi delicatè vixerit. nam lectum mollem ac voluptarium extruxit, minuto reticulo vndiq; inclusum, eminentibus quatuor anacinteriis, eūmq; foliis rosæ, quibus demptum esset album, replebat, iacensq; cum cōcubinis, velamine de liliis facto se tegebat, vinctus odoribus persicis: præterea accubationes ac mensas de rosis ac liliis, & quidem purgatis fecit, quæ etsi nō decora, non tamen ad publicam perniciem sunt. libros amorum Ouidij in lecto semper habuit: Martialem, Vergiliū suum dixit. Cursoribus suis exemplo Cupidinum, alas sæpe apposuit, vētorūmq; nominibus vocitauit, indefessè faciens eos cursitare. Vxori conquerēti de extraneis voluptatibus, dixit: *Patere me per alias, exercere cupiditates meas, vxor enim dignitatis nomen est, non voluptatis.* hic tandem valetudinarius obiit, superstitē etiam Adriano: sepultusque est imperatorio funere. Iuli. Capi. in Ceionio.

DOMITIA Caluilla vxor L. Ceionij, peperit L. Annium Antonin. qui cum M. Antonin. Philosopho imperauit.

L. ANNIVS, Antoninus, Verus, aliàs etiam dictus L. Aelius Commodus, Verus, qui cum fratre & socero M. Anton. Philosopho, eiusdem fratris benignitate, imperavit, neque inter bonos, neq; inter malos principes ponitur. hic contra Parthos à fratre missus, qui tum primum post victoriam Traiani rebellaue- rant, Antiochia & circa Armeniam agēs, multa per duces, & in- gentia patrauit. Seleuciam Assyriae urbem nobilissimam cum 500000. hominum cepit: Parthicum triumphum reuexit: cum fratre, eodemq; socero, triumphauit. Deinde cum fratre ad Mar- comannicum bellum profectus, in itinere periit apoplexia, sedēs cum fratre in vehiculo. Ingenij fuit parum civilis, reuerentia ta- men fratris nihil vnquam atrox ausus. erat enim solus frater Im- perator à Senatu dictus. obiit anno Imperij fratris, & sui, 11. tunc M. Antoninus solus tenuit Imperium: ij autem fratres di- cuntur, non quòd sint iisdem parentibus prognati, sed, quatenus licet mihi ex autoribus historicis colligere, quòd M. Antoninus sorori huius primùm nupserit: tū etiam quòd ambos adoptarat Imperator Antoninus Pius: vel potius quòd ex eadem matre nati sint.

LVCILLA, filia M. Antonini Philosophi, nupsit L. An- nio Antonino supradicto: quanquam ex voluntate Imperatoris Adriani debebat hic L. Annius Anto. in vxorem accipere Fausti- nam, Antonini Pij filiam: verùm cum minimè congrueret am- borum ætas, nupsit potius Faustina M. Antonino Philosopho. Iul. Capi. in vita Veri principis, qui vnus & idem est cum hoc L. An. Ant. Vero, cuius nunc meminimus: qui filius fuit L. Ceionij Commodi, de quo paulò ante tractauimus.

L. ANTONINVS, siue Aurelius Commodus, succes- sit patri M. Antonino Philosopho: & quis talis Imperatoris filiū reieciisset: ipse verò etiam patri non satis probatus, statim Cali- gula & Neronis simillimus euasit. cœpit post patrem imperare anno mundi 4142. à Christo nato 180. in scena sæpe aurigæ habitu prodiit. ludis gladiatorijs & Dalmaticatus præsedet, & in amphitheatro gladiator dimicauit. athletarum etiam more pu- blicè se exercuit. quæ omnia actis inferenda publicis curauit. Cū à patre decrepito moneretur, vt ne attritos iam barbaros fineret vires recipere, respondit: *Ab incolumi, quamuis paulatim, ne- gotia perfici posse, à mortuo nihil.* In summa, nihil paternum cū re- ferat, iure à multis nothus dicitur: nec caruit hac nota mater: a- deò vt aliquando viro suo dictum sit, vt eam repudiaret, si non occideret: & dixisse fertur, *Si dimittimus, reddamus & dotem.* dotē intelligebat Imperium. Sed, vt ad Anto. Commodum reuertar, is tandem, autoribus Lato & concubina Martia, strangulatur, anno ætatis 32. Imperij 13. tanta omnium execratione, vt hostis humani generis etiam mortuus iudicaretur. Eutr. li. 8. Egna. Vic. Iuli. Capi. Oro. li. 7. cap. 16.

CRISPINA huius supradicti vxor fuit, cuius dolo Lucil- la, Imperatoris soror, quam idem ille compresserat, periit. Aelius Lampri. in L. Antonino, siue Aurelio Commodo.

P. AELIVS, siue Heluius, Pertinax, Commodus successit, coactusque imperavit Latini opera, ac decreto Senatus, anno mundi 4155. à Christo nato 193. hic dum renuit Imperium suscipere, tale Pertinacis cognomen sortitus est: quāvis Capitolinus aliam huius nominis originem tradat. Libertino fuit genitus pater apud Ligures, genere quidem humili, virtute autem atque innocentia summa. Militia clarus Pertinax in ea ad summas dignitates euectus est, unde & *pila ludus est dictus*. Summam de se expectationem omnibus cum daret, Latini insidiis, qui imperium illi astruxerat, & militari factione, Iuliano, qui ei successit, non inscio, imò conscio, periit, anno ætatis 71. Imperavit vix menses tres: cuius caput ab urbe delatum est in castra. Nam cum omnia in pristinum statum reducere conatur, à prætorii cohortibus odio habitus, interimitur: acclamatum est ad usque defectum, *Pertinace imperante securi viximus, neminem timuimus: patri pio, patri Senatus, patri omnium bonorum*. hic ex Senatusconsulto imperare iussus fuerat. Eutro. li. 8. Bap. Egna. li. 1. Sex. Aure. Vict. huius vitam vide fuisse apud Iulium Capitolinum & Herodianum li. 2.

FLAVIA Titiana Aelii Pertinacis vxor fuit. hanc Senatus nomine Augustæ donauit: filiumque eius nomine Cæsaris, quos titulos etiam recusabat pater, tanta præditus erat modestia. porro Flavia palam cytharædum amavit: Pertinax vicissim, cum vxoris pudicitiam non usque adeo curaret, Cornificiam perditæ, & ad infamiam usque deperisse dicitur. Iulius Capitolinus.

DIDIVS Iulianus, qui & Saluius dictus est, Mediolanensis, imperium quod per scelus, necis imperatoris conscius ipse, primus etiam licitatus esse dicitur, intra tertium mensem à nece Pertinacis, cum vita simul amisit. Nam Seuerus, ab exercitu Imperatore appellato, à Iuliano omnes defecerunt, qui ab eodem Seuerus victus, tandem in palatio etiam iussu Senatus interficitur. neque enim militi gratus erat, ob non integrum donatium datum: & populo etiam inuisus erat, ob perfidiam in principem optimum. fuit Didius factiosus, præceps, regni audax, nobilis, iure peritissimus, neposque Saluii Iuliani, qui sub Adriano perpetuum composuit edictum. educatus est apud Domitiam Lucillam, Marci Anton. Philosophi matrem. Imperium illi iussu Senatus abrogatum est, paulo ante necem, Eutro. li. 8. Egna. li. 1. Aure. Vict. & Hero. li. 2. Vixit annos 56.

MALLIA Scantilla vxor, & Didia Clara filia Didii Iuliani fuit. ambæ edicto Senatus Augustæ appellatæ, & in Palatium à viro & patre vocatæ, trepidæ & quasi inuitæ introierunt, velut iam iam imminens exitium præfagirent. Filiam, potius imperio pater, dato patrimonio emanciparat, quod ei cum Augustæ nomine obtruncato patre, statim sublatum est. Vide Aelium Spartianum in Didio Iuliano.

L. SEPTIMIUS Seuerus post Iulianum imperat anno mundi 4156. à Christo nato 194. Hic primus Afer ad imperij fastigiū euectus, ab Illyrico exercitu Imperator dicitur, hinc à Senatu: Pertinacem se appellari voluit in honorem eius qui à Iuliano fuerat occisus. Parcus fuit, saeuus, bellicosus. Pescēnium Nigrum in Oriēte, Clodium Albinum apud Lugdunum deuicit: erant siquidem hi Imperatores ab exercitibus dicti. Orientem, Parthis, Arabibus, Adiabenis deuictis, Romano restituit imperio: Britānos tumultuantes compescuit, vallo à mari ad mare per 32000. passuū ducto: vbi etiam septuagenarius morbo articulari decessit, anno imperij 18. Philosophiæ ac dicendi studiis deditus, latronum ubiq; hostis, vitam suam priuatam, publicamque composuit ad fidem: solum tamen vitium crudelitatis excusauit. De hoc Senatus ita iudicauit, *aut non nasci debuisse, aut non mori*. Eutro. lib. 8. Egna. lib. 1. Aur. Viç.

MARTIA, L. Septimij Seueri vxor fuit, tum cū Tribunatum plebis, Marco Imperatore decernente, promeruit: de qua tacuit in historia vitæ priuatæ: ei tamen postea, cū imperaret ipse, statuas collocauit: ex hac Bassianum, qui postea imperat, suscepit. Deinde Iuliæ nupsit, quam, domi minus cautus, adulteriis famosam tenuit, etiam coniurationis consciam: ex Iulia Getam quoque filium suscepit. Aelius Spart. in Seuer.

M. AVREL. Antoninus Bassianus, dictus Caracalla, Seueri patri succedit, imperatque anno mundi 4174. à Christo nato 212. hic Lugduni genitus est, dictusque Bassianus ex aui materni nomine: Caracalla autem, quod cū è Gallia vestem plurimam deuexisset, talarēsque caracallas fecisset, coegerit plebem ad se salutandū talibus indutam caracallis. Antoninus porro dictus est in honorem M. Antonini Imperatoris. Hic simulatque imperauit, fratrem ex patre, Getam nomine, falsò criminatum occidit ipse in gremio matris eius. Papinianum etiam Iuriconsultissimum occidi à militibus iussit, complurēsque alios. In summa, nullo in pretio apud populum fuit, etiam si vestes dedisset, & thermas nominis sui, id est Antonianas, eximiè fabrefactas, extruxisset. fuit patre duro crudelior, in eūque contumax, cibi & vini audus, præter milites prætorianos omnibus castris exosus, Alexandri Magni admirator, quem, collo in læuum humerum detorto, reddere, & eius nomine vocari cuperet. Alexandrinorum dicacitatem vltus est ingenti eorum cæde: Persas dolo magis quàm virtute fudit. Cū Carris iter faceret, apud Edesam secedens ad onus ventris leuandum, à milite, qui quasi ad custodiam sequebatur, occisus est anno imperij 6. ætatis 43. Herodian. lib. 4. Egna. li. 1. Eutr. lib. 9. Aurel. Viç. Aelius Spart.

IULIA, quæ erat Caracallæ nouerca, eiusdem etiam vxor fuit. nam cū esset pulcherrima, & quasi per negligentiam se maxima corporis parte nudasset, dixit Caracalla, *Vellem, si liceret*: at respondit hæc, *Si libet, licet: an nescis te Imperatorem esse, & leges dare, non accipere?* tunc nuptias celebrat, eique copulatur, in cuius gremio, eiusdemque filium nuper confoderat. Ael. Spartian.

dd

OPILIVS Macrinus obscuris parentibus ortus, Maurusij generis, proditor, & necis Caracallæ cōsciū, imperat anno mundi 4180. à Christo nato 218. vnà cum Diadumeno filio formosissimo. hic Artabano Parthorum Regi grauitè necē suorū ciuium vindicanti, quos occiderat Caracalla, primò restitit: postea missis legatis petiit pacem, eam libenti animo, interfecto Caracalla Parthus concessit. Inde cum se Antiochiam: recepisset, ac luxuriæ operam daret, iustam causam necis suæ præbuit exercitui, ac Bāsiani, vt putabatur, filium sequendi, id est Heliogabalum, fugiens itaq; cum filio in vico quodam Bithiniæ occiditur: caput eius ablatum ad Heliogabalum perfertur. Iul. Capito. Ael. Lam. vixit annos 50. imperauit menses 14. cuius caput amputatum ad Heliogabalum est perlatum.

M. A V R E. Anto. Bāsianus Varius, Heliogabalus, victo Opi. Macrino imperat anno mundi 4181. à Christo nato 219. fuit hic impurus, superbus, crudelis: honores & dignitates contulit in aurigas, mimos, histriones. cū omnia sordidè ageret, inireturque à viris, statim milites facti pœnituit: quare in Alexandrum, Heliogabali consobrinum inclinauere animos: tandēq; Heliogabalum, cum matre & satellitibus, interficiunt, operam etiam dante Alexandri matre, quæ militibus clam pecunias dabat. tractum est cadauer per Circi spatia priusquam in Tiberim præcipitaretur. Ael. Lamp. in Helioga. Herodianus li. 5. vixit annos 18. imperauit 4.

A V R E L. Alexander Severus, ab Heliogabalo adoptatus, post cum imperauit anno mūdi 4185. à natiui. Christi 223. à prima pueritia bonis artibus imbutus, pius, mansuetus & liberalis extitit: Christianis fauit: vetuit ne mulieres vulgato corpore matrē illius Mammeam salutarēt. in pretio habuit Vlpianum, & tanquam tutorem. bonorum principum vitam versibus descripsit. Fures valde persecutus est, quos inimicos reipub. dictitabat. cum solus accumberet, librum ad mensam habebat: quando conuiuias habebat, aderat Vlpianus atq; aliquot alij, quorum doctis sermonibus ac disceptationibus recreabatur inter epulas. aduersus Parthos, quos vicit, exercitum duxit, habens milites tantæ grauitatis & modestiæ, vt quacunq; iter facerent, Senatores esse dicerentur, non milites. Ad Alexandri magni mores sese componebat, cū eiusdem nominis esset, imò & exuperare satagebat, inquiens *multum interesse debere inter Romanum Alexandrum, & Macedonem.* clamabat sæpe, atq; per præconē proclamari iubebat, cū aliquem emendaret, *Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris.* Tandem factione militari vnà cum matre in tentorio necatur. vixit annos 29. imperauit 13. Ael. Lāpri. & Herodi. li. 6.

M A M M E A, mater Alexandri Seueri, à quibusdam dicitur Christiana fuisse, & ab Origene edocta. hæc filium eò coegerat, vt quæ mensæ superessent edulia, quamuis permodica, altera vice apponerentur. Aurel. Viç. Ab. V. sper. Euse. li. 6. cap. 16.

IVLIVS Maximinus Thrax, è militaribus imperavit cum filio eiusdem nominis, coactus à militibus, post Aurel. Alexandrū, anno mundi 4198. à Christo nato 236. altus fuit pedes 8. & digitum: tam validus ut Hercules, Achilles, Ajax, Milo, Antæus vocitaretur: tam ferox ut Cyclops, Busiris, Sciron, Phalaris, Typhon, Gyges diceretur. hunc usque adeo reformidavit Senatus, ut vota in templis publicè fieret ne vnquam urbem ingrederetur. erat ei persuasum nisi crudelitate imperium non teneri. simul verebatur ne propter humilitatem generis sperneretur (fuerat siquidem in prima pueritia pastor) quare ignobilitatis tegendę causa, omnes conscios generis interemit. Aduersus hunc Senatus Pupienum & Balbinū Imperatores declaravit. Hic verò in Italiam statim cum exercitu descendit: Aquileiāque frustra obsessa, à suis militibus penuria oppressis, cum filio disceperitur, conclamantibus cunctis militari ioco, *Ex pessimo genere ne catulum quidem habendum.* horum capita Romam perlata sunt. imperavit annos 3. vixit pater 50. filius 20. Herodi. li. 7. & 8. Iul. Cap. Aur. Viç.

GORDIANVS senior ab exercitu Africano, ipse Proconsul Africę, Imperator factus vnà cum filio eiusdem nominis, à Senatu approbatus est: idque in odium Iulij Maximini anno mudi 4200. à Christo nato 238. At Capelianus, Mauritanicę procurator, in gratiam Maximini bellum Gordiano mouet, vincit: occumbit Gordiani filius: pater laqueo se suspendit. imperarunt annum & sex menses, quo tempore etiam imperabat Iul. Maximinus. Vide Iulium Capit.

MAX. PVPIENVS, & Clodius Balbinus, siue Albinus, à Senatu Imperatores creati sunt, & Gordians iunior Cęsar electus est: idque aduersus Iulij Maximini innatam crudelitatem. anno mundi 4201. à Christo nato 239. Albinus in vrbe manet ad componendam rempublicam, Pupienus foris Iulium Maximinum vincit. tandem ambo Romę à militibus occiduntur, cum parum concordii inter se animo rempublicam administrarent: erant præterea odio militibus, quod à Senatu Imperatores facti essent. Imperarunt annum vnum ab obitu Maximini. Iulius Capit. Bap. Egn. li. 1.

GORDIANVS 13. annos natus Romę cum supradictis Imperatoribus, Maximo Pupieno, & Clodio Albino, siue Albino, imperavit. hic Senatui, populo & militibus charus, tum ob claritatem generis, tum ob peculiares animi dotes, cum bellum aduersus insolescentes Persas per Misitheū confecisset, Philippi præfecti dolo interficitur. nec tamen fuit inulta optimi principis cædes: quicunque in eum coniurauerant, crudelibus afflicti suppliciis interierunt. huius successibus cum posset Persicum nomen deleri, Philippi insidię obstiterunt. fuit hic maioris Gordiani ex filia nepos. imperavit annos sex, quinque solus, vnum cum Pupieno & Albino. dixit aliquando, *miserum esse Imperatorem, nempe apud quem vera ferè reticeantur.* Consulito Iul. Capit.

M. IVL. Philippus, occiso Gordiano iuniore, ab exercitu Imperator declaratus, ad Senatum scripsit de morte Gordiani (nempe graui eum morbo periisse) & de sua ipsius electione, postulans vt confirmaretur. Senatus, rem non planè intelligens, eum Imperatorem confirmat, anno mundi 4207. à Christo nato 245. fuit hic Arabs, humillimo ortus loco, patre nobiliss. latronum ductore. Misit eum primùm veneno sustulerat, Gordiani socerum, virum modestū ac frugi, cuius consilio Imperium augebatur: deinde Gordianum occidit. Huius tempore Scythæ descuerunt, contra quos Marinum misit, qui à militib. Imperator factus, ab eisdem occiditur: atq; iterum ab iis Decius Imperator creatur. Aduersus quem Philippus furens tendit, atq; à militibus occiditur Veronæ, medio capite supra ordines dentium præciso: filius annorum 12. Romæ necatur, qui à quinquennio nunquam risisse dicitur. Imperarunt annis 5. sunt qui hunc primum Imperatorem Christianum fuisse tradant, at perfidi mores obstant. Bap. Egn. Capi. in Gordiano iuniore.

DECIVS missus à Philippo ad comprimēdos motus Mœsios, vt primùm prouinciam attigit, Imperator omnium consensu dicitur anno mundi 4212. à Christo nato 250. Hic ciuiles in Gallia motus sedauit, prius quàm ad urbem rediret. Aduersus Scythas ad liberandas Thracias cum filio profectus, vnà cum filio perit, & loco, & fato aduersantibus, equo sedens, ne in manus hostium veniret, in paludem insiliit: nec cadauer vsquam inuentum est. imperauit annis duobus. vixit quinquaginta. inter optimos annumeraretur, si à cruciatibus Christianorum temperasset. Pompo. Lærus.

VIBIVS, seu Virius Gallus Hostilianus post Decium Imperator à militibus creatus est, anno mundi 4214. à Christo nato 252. hic cum Scythis fœdus pepigit, non sine Romani nominis ignominia, tributum eis annuum pēdens. tunc primùm respublica Romana iugum Scythicæ seruitutis accepit. hinc Barbari insolentiores facti, nec tributo contenti, ingenti exercitu comparato, terra mariq; sæpius irrumpunt: & Dardaniam, Thraciam, Thessaliam, Macedoniam, & Helladam infestant. Scytharum exemplo alij hostes insurgunt: iam viscera Syriæ penetrant Parthi, & Armenias fugato rege Tyridate occupāt. Interim pernitiosa pestis orbem peruasit, quæ ex Aethiopia orta, per annos 15. terras propè omnes exhaustit. prouenisse ex infelicibus Galli auspiciis visa est, vt qui prodicione Imperium arripuisset, Christiani etiam dogmatis hostis erat. Ita Imperium Galli infaustum, rerum gestarum monimentis obscurum, clade generis humani memoriæ traditum est. Hic cum aduersus Aemilianum in Mœsia Imperatorem factum proficiscitur, prælio victus, à suis militibus vnà cum filio Volusiano occiditur, annos natus 47. imperauit annos 2. Pom. Læ. Bap. Egn. Eutro. Orof. li. 7. cap. 21.

VOLVSIANVS, Galli filius, à patre Imperij consors factus, mortis item consors & socius fuit.

dd 4

AEMILIANVS Libycus, dux limiti Sarmatico in Mœsia à Decio præpositus est, nec à Gallo submotus. is itaq; cū Scythæ, solertissimum latrocinandi genus, contenti tributo non essent, id pro cōcione suis militibus pollicitus est, si hostes vicissēt. Premio accensi vicerunt. reuersus in Mœsiam Aemilianus præmia perfoluit. Hoc successu adeò gratus victori exercitui fuit, vt ab eo sit Imperator appellatus. ad hos motus opprimendos Gallus cum filio profectus non profecit. Aemilianus ad Senatū scribit se Imperatorem lectum, promittit se Mesopotamiam, & Armenias recuperaturum, depulsurum vndiq; hostes. At verò prius quàm opus aggredieretur, qui in Alpibus erant milites Valerianum Imperatorem faciunt. tunc qui sub Aemiliano erant, ne ciuili bello, & cognato sanguine se inficerēt, eum ob humilitatem generis trucidant. Valeriano, ob generis nobilitatem, & laudatiss. mores, sese dedunt. vixit Aemilianus annos 40. imperauit menses 3. Pom. Læ. Eutro. li. 9. Bap. Egn. Aur. Vict.

VALERIANVS, maioris spei quàm fortunæ, imperauit anno mundi 4216. à Christo nato 254. hic duplici nomine calamitosissimus extitit: tū quòd à Sapore Persarum Rege victus acie (siue dolo suorum, siue eius imprudentia id acciderit) in captiuitate consenuit: tum quòd Gallienum filium reliquit, qui Caligulæ ac Viteliis simillimus, Imperium contaminauit. Vixit Valerianus annos 70. imperauit 4. ante captiuitatem suam vnà cum filio. Quandiu captiuus vixit, Rex Sapor incuruato eo, pedem ceruici eius imponens, equum ascendere solitus est. Aurel. Vict.

GALLIENVS Romæ à Senatu Augustus creatus est, quādo & pater Valerianus ab exercitu in Rhetia. Ab initio Imperiū nō infelicer administrauit: at postea in luxū & socordiā lapsus, mirum in modum afflixit: externis hostibus adeò insultantibus vt fœminæ Imperium in eius contemptum occuparint, & tyranni 30. ex ipso & in ipsum quoq; insurrexerint Imperium. Græcia, Macedonia, Pontus, Asia vastata est à Gothis: Pannonia à Sarmatis, Quadiq; depopulata est. Germani vsq; ad Hispanias penetrarunt, & ciuitatem nobilem Tarraconem expugnauerūt, opulentissimam, vt inquit Pomponius Mela. Parthi Mesopotamia occupata, Syriam sibi cœperunt vendicare. Dacia, quæ à Traiano vltra Danubium fuerat adiecta, tum amissa est: quòd si Posthumus in Occidente, Odenatus in Oriente Imperium non sustentassent, actum de Rom. Imperio esset. Gallienus nouissimè aduersus Aureolum profectus, à militibus suis, commento Aureoli, ad Mediolanum obsessi, vnà cum fratre Valeriano occiditur. Annos vixit 50. imperauit 15. tam cum patre quàm solus. Eutro. lib. 9. Aurel. Vict. Bap. Egn. lib. 1. Pom. Læ. Trebel. Pol.

SALONINA natione, & Pipa nomine, siue Pipara, Marcomannorum Regis filia fuit, quam per pactiōem concessa parte superioris Pannoniæ, matrimonij specie accepit Gallienus: ex hac Salonianum alterum filium suscepit, quem in locum defuncti Cornelij filij sui, qui fuerat Cæsar creatus, subrogauit. Consulito Trebellium Pollionem, & Sextum Aurelium Victo.

dd 5

S EQUUNTUR triginta tyrannorum imagines, subiectis illorum vitis per compendium, ex Trebellio Pollione illis ferè contemporaneo. hi siquidem tyranni Imperium inuaserunt partim vi, partim dolo, temporibus Valeriani & Gallieni Imperatorum: quare & tyranni dicuntur, non quòd tyrannicè, hoc est iniquè, se gesserint, (nam nonnulli etiam inter eos optimi innocentem vitam duxerunt) sed quòd Imperium usurparint, nonnulli etiam coacti, seque Cæsares & Augustos appellari passi sint. Porro, dubium est magisne Ro. Imperium labefactarint, an asseruerint: ne, diffuente luxu & lasciuia Gallieno, ac patre eius Valeriano, bello Persico occupato, quinetiam à Persis victo & capto, omnino illa ipsa misera Ro. res. pessum ireret: dum vndiquaque ab ingruentibus hostibus premeretur. Ceterum Titus & Censorinus, qui in hac tyrannorum serie ultimi duo habentur, extiterunt, alter Iulio Maximo, alter verò Fl. Claudio imperante, qui Gallieno successit. Fuerunt alij vulgati 30. Athenis Tyranni, Lysandri temporibus, qui paulo post arreptam Tyrannidem à Thrasybulo victi sunt, & popularis status tunc restitutus est: sicuti diximus in priori huius operis parte, pagina 122. Porro eadem phrasi, imò iisdem pene verbis usus sum, quibus autor meus Trebellius Pollio: qui si haud ita purè latine loquatur, ipse viderit: institutum meum fuit eius orationem ac mentem persequi: quemadmodum & aliorum quorum ego in hoc opere cito autoritates.

CYRIADES primus è 30. Tyrannorum numero fuit: eorum inquā qui temporibus Valeriani & Gallieni Imperatorum imperarunt. hic dum luxuria sua & moribus perditis sanctum senem eiusdem nominis patrem grauaret, direpta magna parte auri & argenti, Persas adiit: atq; Saporì regi coniunctus, hortator belli Romanis inferendi fuit. Antiochia capta & Cæsarea, Cæsarianum nomen accepit: atq; inde vocatus Augustus, cum omnem Orientem vel virium audacia, vel terrore quateret, patrem etiam interemit: ipse quoq; per insidias suorum, cum Valerianus iam ad bellum Persicum iret, interemptus est. Consulito Trebellium Pollionem, in horum 30. Tyrannorum vitis, vt semel te candide lector, commonefaciam.

POSTHVMS vir fuit bello fortissimus, atque in pace constantissimus, in omni quoque vita grauis, vsque adeo vt Saloninum filium suum eidem Gallienus in Gallia positum crederet, quasi custodi vitæ, morum, & actuum Imperialium institutori. Sed vt plerique asserunt (quod eius non conuenit moribus) postea fidem fregit, & occiso Salonino sumpsit Imperium. Vt autem verius plerique tradiderunt, cum Galli vehementissimè Gallienum odissent, puerum autem apud se imperare ferre non possent, eum qui commissam regebat Prouinciam, Imperatorem appellarunt, missisque militibus adolescentem interfecerunt. Sic omnibus Gallis acceptissimus, Gallias per annos septem instaurauit, submotis omnibus Germanicis gentibus. Sed cum se grauissimè gereret, Lolliani opera interemptus est.

POSTHVMVS iunior, supradicti Posthumi filius, à patre appellatus est Cæsar, ac deinceps in eius honorem Augustus. Hic cum patre dicitur interemptus, tum cū Lollianus in locum Posthumi subrogatus, delatū sibi à Gallis sumpsisset Imperium. fuit ita in declamando disertus, vt eius controuersię inter Quintiliani declamationes dicantur insertæ.

LOLLIANVS fuit quidem vir fortissimus, sed rebellionis gratia minorem apud Gallos auctoritatem de suis viribus tenuit. attamen nonnihil reip. profuit: nam plerasq; Galliæ ciuitates, nonnulla etiam castra Posthumus per septem annos in solo barbarico ædificauerat, quæ ipso interfecto Posthumus, subita irruptione Germanorum, & direpta fuerant, & incensa: hæc Lollianus instaurauit, deinde à suis militibus, quòd in labore nimius esset, occisus est: idq; factione Victorini, Victorinæ, seu Victorinæ, filij, quæ postea Mater castrorum appellata est, & Augustæ nomine affecta, cū ipsa per se fugiens tanti ponderis molem, primū in Marium, deinde in Tetricum atq; eius filium contulisset imperia. Ita Gallieno perdente rempub. in Gallia primū Posthumus, deinde Lollianus, Victorinus deinceps, postremò Tetricus affectatores Romani nominis extiterūt. Lolliani autē vita in multis obscura est, vt & ipsius Posthumi: sed priuata virtute clari, non nobilitatis auctoritate vixerunt. Vide Trebe. Pol.

VICTORINVS militaris industriæ vir à Posthumus seniore in partem vocatus est Imperij, & cum eodem contra Gallienum confluxit: cūq; adhibitis non paucis Germanorum auxiliis, diu bella traxissent, victi sunt. Tunc, interfecto etiam Lolliano, solus Victorinus in Imperio remansit: qui & ipse, quòd matrimonij militum & militarium corrupendis operam daret, à quodam actuario, cuius vxorem stuprauerat, factione Agrippinæ, percussus est, Victorino filio Cæsare appellato, ab ipsa auia Victorina, seu Victoria, quæ Mater castrorum dicta est: hic autem Victorinus filius, adhuc puerulus, statim est interemptus, cū apud Agrippinam pater eius esset occisus. De hoc Victorino Iulius Aterianus sic scriptum reliquit, *Victorino qui Gallias post iuniorem Posthumum rexit, neminem existimo præferendum: Non in virtute Traianum, non Antoninum in clemētia, non in grauitate Neruam, non in gubernando ærario Vespasianum, non in censura totius vitæ, ac seueritate militari Pertinacem, vel Seuerum. Sed omnia hæc, libido in mulieres insana sic oblitterauit, vt nemo audeat virtutes eius literis mandare, quem constat omnium iudicio condignas voluptatis pœnas luisse.*

VICTORINVS iunior, Victorinæ nepos, Victorini supradicti filius fuit: hic & à patre & ab auia, sub eadem hora qua ipse pater Victorinus interemptus est, Cæsar est nuncupatus, ac statim à militibus occisus. diceres iram diuinam de paternis flagitiis etiam in hoc puero supplicium ac vindictam sumpsisse.

MARIVS, interemptis Victorino, Lolliano & Posthumus, triduo tantum imperavit: vir quidem strenuus, ac militibus vsq; ad Imperium gradibus euectus. Antea opifex fuerat ferrarius, cuius manus vel ad feriendum, vel ad impellendum robustissimæ fuerunt: nam fortissimos quosq; vno digito sic afflixit, ut quasi ligni vel ferri ictu percussi dolerent. Huius concio prima fuit, *Scio, commilitones, posse mihi obijci artem pristinam, cuius omnes testes estis: sed dicat quisque quod vult, utinam semper ferrum exerceam: Non vino, non floribus, non mulierculis, non popinis, ut facit Gallienus, indignus patre suo, & sui generis nobilitate, depereã. Ars mihi obiiciatur ferraria, dum me exteræ gentes ferrum attrectasse suis cladibus recognoscant.* Occisus est à quodam milite, quem dedignari ac spernere videbatur, cum tamen eius quondam miles ille operarius in fabrilis officina fuisset, dixisseq; fertur inter occidendum, *hic est gladius quem ipse cudisti.*

INGENVVS, qui Pannonias regebat, à Mœsiacis legionibus Imperator dictus est: neq; in quoquam melius consultum reip. à militibus videbatur, quam quod in stantibus Sarmatis creatus est Imperator, qui fessis rebus mederi sua virtute posset. Sed Gallienus (ut erat nequam & perditus, ita etiam, ubi necessitas coëgisset, velox, fortis, vehemens & crudelis) Ingenuum bello vicit: eoque occiso in omnes Mœsiacos tam milites quam ciues, ita saevit, ut in plerisque ciuitatibus viros è medio tolleret. fertur Ingenuus expugnata à Gallieno ciuitate, ne in tyranni veniret potestatem, domum intraffe, in qua se pugione transfodit.

REGILLIANVS Illyrico Præfectus, militari ioco ad imperium vocatus est, autoribus Mœsiacis legionibus. Nā cum milites cum eo quidam cœnarent, agitata est quaestio, unde Regilliani nomen? cui responsum est, credimus quod à regno. Tum aliquis coëpit quasi grammaticaliter inflectere, rex, regis, regi, Regillianus. Milites itaque (ut est hominum genus primum ad ea quæ cogitant) hoc omine sumpto, postridie ipsum ut Imperatorem salutarunt. Fuit vir in re militari semper probatus, & Gallieno iam ante suspectus, quod dignus videretur imperio: nec à Gallieno promotus erat, sed à patre eius Valeriano, quemadmodum & Claudius, Macrianus, Ingenuus, Posthumus & Aureolus, qui omnes in imperio interempti sunt, cum mererentur imperium. Mirum sanè fuit in Valeriano, quod omnes quoscunq; duces fecit, postea militum testimonio ad Imperiū peruenerunt. sed fortuna cum Valeriano & bonos principes tulit, & Gallienum diutius quam oportebat, reip. reservauit. Caterum Regillianus cum multa fortiter contra Sarmatas gessisset, autoribus Roxolanis, consentientibusque militibus, & timore prouincialium, ne iterum Gallienus grauiora faceret, interemptus est.

AVREOLVS quoque Illyricanos exercitus regens, in contemptum Gallieni, ut omnes eo tempore, coactus à militibus, sumpsit Imperium: cumq; Gallienus frustra tentasset eum expugnare, pacem cum eo, contra Posthumū pugnaturus, fecit. Hunc Claudius, interfecto iam Gallieno, conflictu habito, apud eum pontem interemit qui inde pons Aureoli dictus est. Trebel. Pol.

MACRIANVS, Gallieno & Aureolo vsurpate imperiū, factus est Imperator, cum duobus filiis suis, Macriano & Quietō: idque consilio & opera ducis Balistæ, ac omnium militum assensu. Hic cum statim cōtra Gallienū veniret, ac 45000. militum secum duceret, in Illyrico, vel Thraciarum finibus, congressus cum Aureolo, victus & cum Macriano filio interemptus est: triginta deniq; milia militum in Aureoli potestate concessere. Domitianus autem eum vicit, dux Aureoli fortissimus, & vehementissimus, qui se originem diceret à Domitiano Imperatore trahere, atque à Domicilla. De hoc sic scripsit Valerianus ad senatum è Persidis finibus: *Ego P.C. bellum Persicū gerens Macriano totam rēpub. credidi, quod à parte militari ille vobis fidelis, ille mihi deuotus, illum & amat & timet miles: nec noua vel inopinata nobis sunt: pueri eius virtus in Italia, adolescētis in Gallia, iuuenis in Thracia, senescētis denique in Illyrico & Dalmatia comprobata est, cum in diuersis prælijs ad exemplū fortiter faceret: huc accedit quod habet iuuenes filios Romano dignos collegio, nostra dignos amicitia.*

MACRIANVS iunior vnà cum patre factus est Imperator, vnà item cum patre cuius merito imperare cōperat, à Domitiano victus, triginta, vt superius dictum est, milibus militum spoliatus est. De hoc multa dicuntur quæ ad fortitudinem pertinent iuuenilis ætatis. fuit matre nobili, patre tantum forti & militia claro. Trebel. Pol.

QUIETVS cum patre & fratre, Balistæ iudicio, Imperator est factus. Sed vbi comperit Odenatus, qui olim iam Orientem tenebat, ab Aureolo Macrianum patrem, Quietū & eius fratrem Macrianum victos, militesque Macriani, in Aureoli potestatem concessisse, quasi Gallieni partes vindicaret, adolescentem Quietū cum Balista, præfecto dudum, interemit. Idem quoque adolescens, Ro. dignus Imperio fuit, vt vera Macriani proles. Porro Macrianorum familia speciale semper habuit, vt viri in auro & argento, mulieres in reticulis & dextrocheriis, & in anulis, & in omni ornamentorum genere Alexandri magni effigiem gestarent. Trebel. Pollio.

ODENATVS, princeps Palmyrenorum, capto Valeriano, fessis reipub. viribus, nisi sumpisset Imperium, in Oriente res perditæ essent. Nam hic collecto exercitu cōtra Persas profectus est, cum vxore Zenobia & filio maiore, cui nomen erat Herodes. Nisibin primū & Oriētis pleraq; cum omni Mesopotamia in potestatem recepit: deinde ipsum Regem, victum fugere coëgit, Saporem & eius liberos bello lacepsuit, captis concubinis, capta etiam magna præda. Macriano interempto, filium eius Quietum, interfecit. Composito itaq; magna ex parte Oriētis statu, à consobрино suo Maonio, qui & ipse Imperium sumpserat, interemptus est, cum filio suo Herode, qui & ipse post reditum è Perside cum patre Imperator est appellatus. fuit Odenatus bellicosus: præterea capiendis leonibus, pardis & vrsis à prima ætate assuefactus, iniuriarum cœli pertolerantiss. cuius etiam vxor non minus viro fortis extitisse perhibetur: huius vxoris postea meminerimus pagina 75.

HERODES, non Zenobia matre, sed priore Odenati uxore genitus, cum patre accepit Imperium, homo omnium delicatissimus, ac prorsus Orientalis, & græcæ luxuriæ, cui erant sigillata tentoria, & aurati papiliones, & omnia Persica. Denique ingenio eius vsus Odenatus, regias Saporis concubinas, & quæcunque gemmas ac diuitias cepit, huic filio suo Herodi tradidit paternæ motus indulgentia. Oderat illum Zenobia nouercali animo, quare commendabiliorem eum patri fecerat. Consulito Trebellium Pollionem.

MAEONIVS Odenati consobrinus inuidia extimulatus Imperatorem optimum, eundemque consobrinum suum interemit, cum ei nihil aliud obiceretur, præter filij Herodis delicias. Dicitur autem primum cum Zenobia conspirasse, quæ ferre non poterat ut priuignus suus Herodes princeps diceretur atque autoritate præiret eius filios, Herennianum & Timolaum. Hic spurcissimus fuit, quare Imperator appellatus per errorem, breui à militibus pro suæ luxuriæ meritis interemptus est. Videto ut supra.

BALISTA utrum imperarit ambigitur: sunt qui dicant Quietum per Odenatum occiso, Balistæ veniam datam: attamen eum imperasse, quod nec Gallieno, nec Aureolo, nec Odenato se crederet. Alij asserunt priuatum in agro suo interemptum. Multi & sumpsisse illum purpuram, & more Romano imperasse, ac exercitum duxisse. Fuit vir quidem insignis, valuit consilio: expeditionibus & prouisione annonaria singularis. Gratias egit Balistæ Valerianus per epistolam, in qua docet sibi præcepta gubernandæ reipub. ab hoc data, gaudens quod eius consilio nullum adscriptitium, id est vacantem haberet, & Tribunum nullum sti patorem qui non verè pugnaret. Hic nihilominus in tentorio suo cubans, à quodam gregario milite Odenati, in Gallieni gratiam dicitur interemptus. Vide Treb. Pol.

VALENS, militaris vir, simul etiam ciuiliū virtutū gloria pollens, Proconsulatum Achaiæ, dato à Gallieno tunc honore administrabat: quem Macrianus vehementer reformidans, misso Pisone interfici præcepit. At Valēs sibi diligentissimè cauens, nec aliter sibi posse subueniri existimās, sumpsit Imperium, & breui à militibus interemptus est. Fuit & alter Valens, huius auunculus, sed par in ambobus fuit fortuna: nam & ille cum paucis diebus Illyrico imperasset, occisus est. Vide ut supra.

PISO ad interficiendum Valentem missus, ubi eum prouidum futurorū imperare cognouit, in Thessaliam cōcessit, atque illic paucis sibi cōsentientibus sumpsit Imperium, Thessalicūq; appellatus, interemptus est, vir frugi, & summae sanctitatis, dictus ducere originē ab illa Pisonum familia, cui se Cicero nobilitandi causa sociauerat. Ipse quoque Valens, qui ad eum percussores misisse perhibetur, dixisse fertur, *Non sibi apud Deos inferos constare rationem, quod quamuis hostem suum, Pisonem tamen iussisset occidi, virum cui similem Romana respublica non haberet.*

AEMILIANVS coactus sumpsit Imperium, cum alioquin videret ob seditionem obortam vndecunque sibi pereundum. Conenserunt ei Aegyptiacus exercitus, maximē in Gallieni odium. Nec ei ad regēdam rempublicam animus defuit. Nam Thebaidem, totāque Aegyptum peragrauit: & quatenus potuit, barbarorum gentes armis ac auctoritate submouit. Denique Alexander, vel Alexandrinus, virtutum merito vocatus est. At cum contra Indos pararet expeditionem, missō Theodoro duce, Gallieno iubente, dedit pēnas: siquidem strangulatus in carcere, captiuorum veterum more, perhibetur.

SATVRNINVS, optimus ducum, à Valeriano dilectus fuit. hic cum dissolutionem Gallieni pernoctantis in publico, ferre non posset, & milites non Imperatoris exemplo, sed suo regeret, ab exercitibus Imperator designatur: vir sanē prudens, grauis, omnibus gratus, atq; adeo victoriarum barbararū insignis. qua die à militibus peplo Imperatorio est amictus, concione adhibita, dixisse fertur: *Commilitones bonum ducem perdidistis, & malum Imperatorem creastis.* Cum multa strenuē in Imperio gessisset, tandem quod esset seuerior, & grauior militibus, ab iis ipsis à quibus creatus Imperator fuerat, interemptus est. Vide Trebel. Pollio.

TETRICVS, senior, pop. Rom. Senator, cum praeses in Gallia esset, ad capeffendum Imperium instigatus est à Victoria, siue Victorina. Augustum itaque eum appellari fecit, filiūque eius Cæsarem nuncupauit, mortuo Victorino eiūque filio. Tandem cum multa feliciter gessisset, diūque imperasset, ab Aureliano victus, militum suorum impudentiam & procacitatem vix ferens, grauissimo principi, simul ac seuerissimo volens se dedit, Aureliano inquam: cui & statim scripsisse fertur,

Eripe me his inuicte malis.

Sed tamen seuerus ille Aurelianus hunc virum Senatorem, Consularem, Galliarum praesidem, in triumphum duxit, quo tempore & Zenobiam. pudore deinde victus, eum quem triumphauerat totī Italiae praefecit, nec solum vivere, sed etiam in summa dignitate esse passus est, saepe collegam, nonnunquam commilitonem, aliquando etiam Imperatorem eum nuncupans. Vide vt supra.

TETRICVS iunior, superioris Tetrici filius, appellatus est Cæsar (vt dixi) à Victoria, cum illa Mater castrorum ab exercitu nuncupata esset. hic vnà cum patre in triumpho ductus postea omnibus Senatoriis honoribus functus est illibato patrimonio, quod quidem ad suos posteros transmisit. Narrabat auus Trebellij Pollionis hunc sibi familiarem fuisse, neq; quenquam illi ab Aureliano, aut postea ab aliis principibus esse prælatum. Vide Trebel. Pollionem.

TREBELLIANVS factus est in Isauria princeps, ipsis Isauris sibi ducem quærentibus: quem cum alij archipiratam vocassent, ipse se Imperatorem appellauit: monetam etiã cudi iussit: in intima Isaurorum loca se contulit: munitusq; locorum difficultatibus & montibus, aliquandiu apud Cilicas regnauit: sed per Gallieni ducem Causi soleum, natione Aegyptium, fratrem Theodoti, qui Aemilianum ceperat, in campum deductus, victus & occisus est. Neq; tamen postea Isauri, timore ne in eos Gallienus sæuaret, ad obseruantiam, ac præstandam fidem quauis principum humanitate allici vnquam potuerunt. Denique post Trebellianum pro barbaris habentur. Non sunt statura decori, non virtute graues, non instructi armis, non consiliis valentes, sed hoc solo securi, quod in editis positi, adiri nequeunt. Videyt supra.

HERENNIVS, & Timolaüs, Odenato patre nati sunt, quos moriens superstites reliquit pater. horum nomine Zenobia mater vsurpauit Imperium, ac rempub. administravit diutius quàm scēminam decuit: paruulos Ro. Imperatorio habitu ostendit purpuratos, eosdēque adhibuit concionibus quas illa quasi vir sæpe ad populum habuit, Didonem, Semiramidem, & Cleopatram sui generis principem inter cætera prædicās. De horum exitu incertum est: aiunt nonnulli ab Aureliano interemptos, alij morte sua extinctos: nā & Zenobiæ posteri etiam Romæ inter nobiles agebant tempore Trebellij Pollionis, qui horum vitas descripsit.

TIMOLAVS, supradicti Herenniani frater, breui Græmaticam consecutus esse dicitur: fratri fuit haud absimilis, cum tamen ingenio longè anteuertit, nam potuisse Timolaüm summum etiam Latini sermonis Rhetorem instituere tradunt. Consulito quem supra citauī autorem.

CELSVS peplo deæ cœlestis ornatus, appellatus est Imperator ab Afris, autore Vibio Pafsieno Proconsule Africæ, & Fabio Pomponiano duce limitis Libyci. Hic priuatus ex Tribunis, in Africa positus, in agris suis degebat: sed ea iustitia & corporis magnitudine, vt dignus videretur Imperio. At verò per quendam mulierem Gallienam nomine, cōsobrinam Gallieni, 7. Imperij die interemptus, atq; adeò etiā inter obscuros principes vix relatus est. corpus eius à canibus laniatum est: nouòque iniuriæ genere imago eius in crucem sublata est, per sultatē populo quasi patibulo ipse Celsus videretur affixus.

VICTORIA, seu Victorina, vbi filium ac nepotem ex filio Victorinos, inquam, à militibus vidit occisos, ac Posthumū, deinde Lollianum, Marium etiam, quem principem milites nūcuparāt, interfectos, Tetricū, cuius supra memini, ad Imperium adhortata est, vt virile semper facinus tentare auderet. insignita est præterea hoc titulo, castrorum mater, sicq; ab exercitu vocabatur. Cusi sunt eius nummi ærei, aurei, & argentei. Non diu vixit: nam Tetrico imperante, vt pleriq; aiunt, occisa, vt alij afferunt, fato suo extincta est. Itaq; dum Gallienus popinatur, ac inter lenones & meretrices degit, partes Gallicanæ, orientales itē, Ponti, Thraciarum & Illyrici occupantur: mulieres deniq; imperant, nempe Zenobia & Victoria: de Zenobia meminimus statim, quam cum Aureliano collocauimus: nam illam vicit, ac triumphauit.

TITVS Tribunus Maurorum, qui à Maximino inter priuatos relictus fuerat, inuitus, atq; à militibus coactus, imperauit: atq; intra paucos dies, post vindicatam defectionem, quam Magnus, vir consularis, Maximino parauerat, à suis militibus interemptus est. imperauit menses 6. domi forisque fortunatus, sed Imperio parum felix. huic fuit vxor Calphurnia nomine, sancta & venerabilis fœmina, de genere Censorinorum, id est Pisonū. Hæc vniones Cleopatrarū habuisse perhibetur, & lancem 100. librarum argenti, cuius pleriq; poetæ meminerunt, in qua maiorum eius expressa visebatur historia.

CENSORINVS, vir planè militaris, atq; antiquæ in curia autoritatis, cum post omnes honores (nā multis functus fuerat) in agro suo degeret senex (atq; vno pede claudicans, eo vulnere quod bello Persico Valeriani temporibus acceperat) factus est Imperator, & scurrarum ioco Claudius quasi claudicans appellatus est. Hic cum se grauissimè gereret, neq; à militibus ob disciplinam censoriam ferri posset, ab his ipsis à quibus Imperator fuerat designatus, interemptus est. extabat tempore Trebellij eius sepulchrum, in quo grandiusculis literis iuxta Bononiam incisi erant omnes eius honores, vltimo tamen versu adscripto,

Felix ad omnia, infelicissimus Imperator.

Haftenus de iis qui Imperiū vsurparunt à Gallieno ad Fla. Claudium: de quo mox tractabimus, persequentes ipsorum Rom. Imperatorum seriem.

FLA. CLAVDIVS post Gallienum imperavit anno mundi 4231. à natiuitate Christi 269. Hic Sarmatas, Getas, Scythas, & Quados deuicit: Daciam recuperavit: Aureolum vicit, ac Imperio exiit. Alemannorum tam multa millia cecidit, vt vix media pars exercitus eorum superesset. Imperator optimus remp. bene administravit. Senatus auream illi statuam in Capitolio posuit. A plerisque Gordiani, cuius supra meminimus, filius existimatus est. Hic Gallieni morientis sententia Imperator designatus est, ad quem etiam regia misit ornamenta. biennium imperavit: & Diuus est appellatus: moriens Aurelium commendavit, quasi suffragium ferens, vt post se ille imperaret. Consulto. Aur. Vict. Pomp. Læ. Bap. Egna. lib. 1. atq; Eutro. lib. 9.

AVRELIVS Quintillus Flauij Claudij frater fuit: hunc Senatus, nuntiata Claudij morte, Cæsarem Augustum appellauit: at exercitus interea Aurelium Imperatorem lègit. Postquam nuntium ad urbem peruénit, illius conatibus se imparem cum videt, venas sibi soluit, & post paulò decessit, 17. Imperij die. fuit hic ante Imperium Italici præsidij dux. Videto Pomponium Latum, in Claudio.

VALE. AVRELIANVS imperavit post Quintillum anno mundi 4233. à Christo nato 271. Hic quanquam patre colono inter Daciam & Macedoniam genitus, haud dissimilis fuit Magno Alexandro, nam Ro. urbem triennio ab inuasoribus recepit, cum Alexander annis 13. ad Indiam peruenerit. Hic Sueuos & Sarmatas vicit: Marcomannos, qui Mediolanum vastarant, attriuit: Imperium ad antiquos fines perduxit: validioribus muris urbem sepsit. Sæuus ac sanguinarius hic, etiam sororis filium interfecit: ipse itidem fraude serui, inter Constantinopolim & Heracleam occisus est. imperavit an. 5. menses 6. primus apud Ro. diadema capiti innexuit, gemmisque & aurata veste usus est. Vide Aure. Vict. Bap. Egna. lib. 1. & Eutro. lib. 9.

ZENOBIÀ, bellicosa mulier, quæ se de Cleopatrarum Ptolemæorumque gente iactabat, nomine filiorum an. 8. imperauit, vixque tandem ab Aureliano victa & triumphata, concessit iniura Romana. Cum illam Aurelianus cepisset, interrogauit exprobandans, *Quid, o Zenobia, ausa es insultare Romanis Imperatoribus?* at respondit hæc, *Imperatorem te esse agnosco, qui vincis.* fuit castis. vocem habuit claram & virilem, oculos nigros ac vigentes: dentes tam cãdidos vt plerique margaritas putarent: ingenium diuinum. venusta fuit, seuera, atque etiam clemens vbi oportuit: in triumphum ducta, sub gemmarum pondere anhelãs sæpe restitit, alioqui fortissima: collum, manus, pedes aureis vinculis ac catenis, irretiebantur. huic agrum dedit Aurelianus: vixitque hæc more matronæ Ro. Vide Trebel. Pollio.

AN. TACITVS post Aurelianum imperauit anno à mundo condito 4238. à Christo nato 276. Siquidem Aureliano interempto, 7. menses vacauit Imperium: interim milites ad Senatum, Senatus ad milites Imperatoris eligendi prærogatiuâ deferebant. Tandem Senatus hûc Senatorij ordinis Augustum dixit. Quàm verò amplissimi ordinis iudiciû à militari tumultu distet, Taciti electio ostēdit, cû in curia testatû sit, *neminem aut iustius quàm grauem virû, aut prudentius quàm doctû imperare posse.* Verûm hic tantus vir sexto imperij sui mense obiit. Vide Orof. lib. 7. cap. 24. Hic ducentesimo Imperij die, vt inquit Aurelius Victor, apud Tarsum febre periit: at 6. mense postquam imperare cœperat, militari scelere periisse scribit Bap. Egn. lib. 1.

FLORIANVS, Taciti frater, cû suo iudicio ad tantam velut hæreditatem mortuo fratre properaret, Imperium & inuasit, & arripuit. Itaque cû vix duobus mensibus præfuisset, quasi per ludum Imperio vsus, & ad ludibrium fortunæ euectus esset, à militibus occisus est, aut ad Probi imperantis nuntium, solutis sibi venis, expirauit. Consulito autores quos supra.

AVRE. PROBUS, verè probus, mortuo Tacito, ac Floriano fratre, ex alio patre, imperauit anno mundi 4239. à Christo nato 277. patrem habuit agrestem Dalmatici sanguinis: sed nec genus humile, nec qui præcesserat Florianus obstitit quominus omnium consensu Imperator diceretur, vir omnium amâtis. pacis, bellique artibus clarissimus. Hic Gallias à barbaris occupatas, ingenti præliorum felicitate asseruit: ita se & in toga & in militia gessit, vt res ipsa nomen sequeretur. Saturninum in Oriēte, Proculum & Bonosum Agrippinæ Imperiû vsurpantes oppressit: Sarmatas cōtudit: tyrannos omnes sustulit: pacem orbi restituit. Pace terra marique parta, dicere solebat *milites minime necessarios fore, cû desunt hostes, quos nusquam virtute sua futuros, mox sibi promittebat:* quæ vox inuidiam sibi apud milites conflauit. In Smirnēsi agro, natali suo dum moram trahit, tumultu militari occisus est, anno Imperij 6. Pompo. Læ. Eutro. lib. 9. Egn. lib. 1.

CARVS Narbonæ genitus, ab exercitu Imperator dictus est anno mûdi 4245. à Christo nato 283. filios suos, Carinum & Numerianum, Cæsares dixit. Hic dum bellum Sarmaticum gerit, nuntiatio Persarum tumultu, ad Orientem profectus est cum filio Numeriano Cæsare, doctis. iuvene: bellum itaq; Persicum, quod Probus parauerat, aggressus, Mesopotamiam cepit, Ctesiphontem vsque peruēnit. quod si fulmine ictus non fuisset, dum ad Tigridis fluuium castrametaretur, regnum Persicû subuertisset. Aure. Vict. Oro. lib. 6. cap. 24. imperarunt hic, & duo proximè sequentes, annos duos.

CARINVS, Cæsar à patre dictus, omnibus se sceleribus inquinavit: plurimos innoxios fictis criminibus occidit: matrimonia nobilium corruptit. Ad extemum trucidatur, eius præcipuè tribuni opera, & dextera, cuius dicebatur coniungem polluisse. Consulito Aur. Viêt. Eutr. li. 9. imperavit annos duos.

NVMERIANVS Cæsar Carini frater, Carino tamen longè ab similis fuit. hic nempe adolescens tum probitatis, tum eruditionis eximiæ, maximè verò ad poëticen natus erat, atque etiam ad arma. hic itaque miles, orator, poëta, dum oculis æger in occlusa lectica ferretur, cōfecto bello Persico, vnà cum patre, ab Apro socero, Imperium inuadere cupiēte occiditur. Nec eius mors inulta est, cōcionātem Aprum Diocletianus manu propria confodit. Imperarunt hi tres, Carus, Carinus & Numerianus, annis duobus. Pomp. Lætus.

DIOCLETIANVS Dalmata, Amilini Senatoris Libertinus, matre atq; oppido nomine Dioclea, vnde & Diocles dictus, imperavit anno mūdi 4 2 4 7 à nat. Christi 2 8 5. hic Carinū omnibus odiosū prælio vicit: at 2. Imperij an. cum tāā molem grauiorem animaduerteteret quàm vt vnus esse vniuersæ par posset, Maximianum Herculium Augustum creat, ac in confortem Imperij legit. anno 6. Constantium Chlorum, & Galerium Maximianū siue Maximum, cognomento Armētarium, Cæsares creat in Aegypto: Alexandriam 8. mensibus obsessam cepit: Achilleum Alexādriæ imperium affectantem feris obiecit. anno Imperij 2 2. principatu se abdicat Nicomediæ, & Herculius Maximianus Mediolani eodem die: cūque in propriis agris consenscens, ab Herculio atq; Galerio ad recipiendum Imperium rogaretur, tanquam pestem aliquam detestans, respondit: *Vtinam Salone possetis visere olera nostris manibus insita, profecto nunquam istud tentandum iudicaretis*: sicq; per decem annos priuatus, & Imperij mole exoneratus vixit. Attamen adorari aliquando voluit: Christianos etiam afflixit. vixit annos 78. imperavit 2 2. obiit vel alienatione mentis, vel hausto veneno, dum veretur Licinium ac Constantinum. Aure. Viêt. Eutr. li. 9. & Bap. Egna. li. 1.

MAXIMIANVS Herculius in cōsortē Imperij à Diocletiano ascitus, tanquam filius patri obtemperavit: in Gallia & Africa exortos tumultus, armis repræsit: Romæ cum Diocletiano triumphauit: Dein à Diocletiano persuasus, se Imperio abdicauit: rem miram, vt sponte, nec grauante senectæ, vel rerum mole (nam pacatus erat orbis) vterq; in ordinem se redegerit. At verò Imperium iterum affectans Maximianus, dum inuidias Constantino, genero suo ex Fausta, parat, Mafsiliæ captus, strangulatur. regnavit annos 2 1. vnà cum Diocletiano. Pom. Eutro. lib. 9.

CONSTANTIVS Chlorus & Galerius Maximinus siue Maximianus, ambo à Diocletiano & Maximiano Herculo, priusquam se imperio abdicarent, Cæsares facti ac adoptati sunt, propter varia bella in diuersis locis pullulantia. Constantius natus patre Eutropio, qui genus ab Aenea deducebat, & matre Claudia, Claudij Augusti filia, Galliis, Hispaniis, Italiae & Africae praefuit: Galerius Illyrico, Graeciae & Orienti. At verò hac diuisione Imperij facta, Constantius natura mitis, & diuitiarum spreto, Italiae & Africae Imperium recusat, quòd putaret ab vno tantum pondus minimè sustineri posse: in Galliis & Hispaniis tantum regnat, propèsus ad promerendam Gallorum gratiam, nec à vera pietate abhorrens. Vxores habuit duas, prior fuit Helena, ex qua Constantinum magnum suscepit: posterior fuit Theodora, priuigna Maximiani Herculi: quam dimissa Helena, coactus est ducere. obiit Constantius Eboraci, quod est oppidum in Britannia, anno 2. postquam Imperio se Diocletianus abdicauit: nam longè antea Cæsar factus, & à Diocletiano adoptatus fuerat. duos igitur veri Imperij annos Constantio tribuo, ab ipsa abdicatione Imperij à Diocletiano, quæ facta est an. mun. 4269. à Christo nato 307. hoc regnante nulli motus in suis ditionibus extitere, hostes populi Rom. ab armis cessauere. Dictus est Chlorus, à colore, quasi virens. Vide Pom. Læ. Egna. li. i.

HELENA, prior vxor Constantij, ac magni Constantini mater, annos nata 80. diuinitus monita, Ierusalem perrexit: crucem in qua Christus pependit, non sine labore reperit: Romæ diem obiit, superstiti filio, Deo hominibusque gratissima, anno mundi 4286. à Christo nato 324. Vide Euse. lib. 10. cap. 7. & Supple. Chro.

SEVERVS à Galerio Maximiano, siue Maximino, adoptatus est, postquam Constantius Italiam & Africam reliquit: adoptatum Italiae & Africae postea praefecit. Romæ autem praetoriani Imperatorem fecere Maxentium, non abnuente Senatu. Aberat tunc ab vrbe Seuerus, qui citò rediit: sed Maxentij vires statim creuerant: quare impar viribus Seuerus, fugit, cupiens adire Maximianum qui in Illyriis erat: at verò interim Rauennæ captus occisusque est. Vide Pom. Læ. in Constantio.

MAXENTIVS Romæ à praetorianis Imperator factus, vt tyrannus imperauit. Porro Maximianus sororis Galerij filius, relicto in Illyriis Licinio, quem adoptauit, mortuo Seuerus, Romam proficiscitur, pugnaturus contra Maxentiū: in itinere certior fit de futura suorum militum defectione, si in prælium descenderet: quare in Illyriam reuertitur. Interea bona pars nobilium Romanorum nuntium clam mittunt ad Constantinum, qui apud Gallos imperabat: exorant vti Romam, Imperij caput, tyrannide Maxentij liberet: tandem horum precibus cedens, Maxentium vincit: qui vnà cum equo in Tiberim insiluit, submersusque est, nec vsquam inuentus. periit anno mundi 4276. à nato Christo 315. imperauit an. 6. Constantino imperante: hic haud fuit ab similibus Maximiano Herculo, Domitiano, & Comodo: plerisque claros viros occidit, bona eorum diripuit, noua vectigalia excogitauit ac exegit: in occidendo & exigendo inexorabilis fuit, libidine item inextinguibilis. Vide Pompo. Læ. in Constantio & Galerio.

CONSTANTINVS, natu maximus filiorum Constantini Magni, patre mortuo, anno mundi 4301. à Christo nato 338. imperat vnà cum fratribus Constante & Cōstantio. hi, siue ex testamento patris, siue ex propria eorum voluntate, Imperium ita partiti sunt, vt Constantinus Gallias, Hispanias, Britanniamq; insulam obtineret: Constans Italiā cum Illyrico & Græciam: Cōstantius Byzantium cum Oriente, qui Dalmatium patrualem Imperij socium haberet, quem postea militari factione oppressit. Nec durat diu fratrum concordia: nam Constantinus Gallico exercitu fretus, Constanti bellum infert: quod dum cupidius quàm cautius gerit, exceptus insidiis, vulneribûsque confossus perit, ad Aquileiam, anno ætatis suæ 25. Imperij 3. Consulito Pomp. Lat. & Bap. Egna.

LICINIVS, iunior, Constantini Magni ex sorore Constantia nepos, creatus est Cæsar vnà cum Crispo, eiusdem Constantini ex Mineruina concubina filio, anno mundi 4278. à Christo nato 316. verùm hi factione infaustæ Faustæ interficiuntur. Aur. Viç. Pomponius Lat. hic Crispus à Lactantio fuit eruditus.

CONSTANS, deuicto fratre Constantino, omni conatu superatis Alpibus Galliam intrat, variòq; euentu biennio pugnās, partem fratris in potestatem redigit. Primùm agit bonum principem, mox siue aduersa valetudine, siue rerum prosperitate mutatus, ingratus omnibus esse cœpit, donec & ipse Magnentij dolo, quem etiam seruauerat, dormiens intra tentorium, non longè ab Hispaniis, ad Helenam oppidum, opprimitur, anno ætatis 30. Imperij 13. Consulito Pomp. Lat. & Bap. Egna.

CONSTANTIVS, cædem fratris Constantis vlturus, magno exercitu aduersus Magnētium comparato, ingenti illum prælio, & memorabili, ad Murtium, siue Mursam, vicit: quò Romani vires Imperij penè concidère, 53. millibus vtrinque desideratis. Mox cum Magnētius bellum reparasset, & ad Lugdunum iterum victus esset, gladio sibi latus aperuit. Cæterùm Constantius, iterum in Persas contendens, dum agrè fert Iulianum à militibus Augustum esse dictū, iuxta Tauri montis radices æstuantissima febre correptus, moritur, anno ætatis 40. Imperij 24. Hic orbis dominum se vocauit: Iulianum adoptauit. Consulito autores quos supra.

MAGNENTIVS, Comes duorum ordinum Augustæ (vrbs est Germaniæ) conuiuium militibus exhibuit à mane ad vesperam, more gentis. inde in cubiculum ingressus, statim egressus est, indutus purpura, ac multis satellitibus cinctus: qui conscij non erant, coacti sunt assentiri: donatium dedit, posuitq; custodes ne quis rem aperiret. deinde cum lectissimis Gaïsonem mittit, qui Constantem in tentorio occidit, anno mundi 4312. à Christo nato 351. Hic Cæsarem facit Decetium fratrem, mittitque cum exercitu ut Gallias tueatur iamq; tota Italia: & Africa Magnentij erant. Constantius tunc in Oriente aduersam fortunam contra Persas experiebatur: ad quem legatos misit cum literis, uti Oriente & Thracijs contentus esset: qui nihil respondet, sed Gallum patruelem Cæsarem faciens, eum in Oriente relinquit: ipse Hesperios adit, ulturus fratris cædem. attamen ne sua Roma bello vexaretur ciuili Galliam Magnentio permittit, si arma deponat: Tyrannus sperans vincere, non paruit. pugnatur ad Mursum, magnis utrinq; viribus: vincitur Magnentius: bellum reparat: victus iterum, tandem gladio occultè prouiso mortem sibi consciscit. Pom. Læ. in Constante. Aurel. Victo. Hic Desiderium fratrem per furorem vulnerauit, & quosdam ex amicis occidit, paulò ante quàm seipsum occideret.

DECENTIVS qui Gallias tuebatur, audito fratris sui Magnentij casu, laqueo apud Senonas vitam finiuit, sibi metuens. horum frater Desiderius Constantium adiit, à quo humanissimè exceptus est anno mundi 4316. à Christo nato 354. Pom. Lat. Aurel. Vict.

FL. CL. IULIANVS natus Constantinopoli, patre Constantio, Constantini Magni fratre, matre Basilina, forma liberali fuit, ingenio callido, ad literas & ad arma apto. Hunc Constantius patruelis, Magni filius Constantini, adoptauit, Cæsarem fecit, ad Gallias tuendas misit. hostes hinc profligat, Gallias Alemannorum incursum vastatas, sub primū accessum, præter omnium spem asserit, regemq; Germanorum capit. Agrippinam (quæ nunc Colonia dicitur) recipit. Deinde assensu totius exercitus Parisiis Imperator & Augustus vocatur an. mun. 4325. à Christo nato 363. Ad Constantium literas mittit exorans ut qui licet repugnans, Imperator sit à militibus appellatus, in consortiū Imperij admittatur: renuit Constantius. Ad bellum ciuile parat se Iulianus, item & Constantius, qui nihilominus febre correptus, cum deficeret successorem statuit Iulianum. Adepto itaq; Imperio, solus rerū summa potitus Iulianus, Persis bellum mouet: verum à transfuga quodam Persa in insidias deductus, cum eum hinc inde Parthi vrgerent, ab vno ex hostibus, & quidem fugiente, cōto percutitur: & cum Philosophis de immortalitate animæ tractās, paulò post moritur, anno ætatis 31. Imperij, mensibus 19. à morte Constantini patruelis. Hic aduersus fidem Christianam liberos edidit. Egna. lib. 1. Pomp. Læ. Aure. Vict.

IUVIANVS, seu Iouianus, è Pannonia, mortuo Iuliano electus est princeps, & statim Antesignani Iuuiantum clamauerunt: tūc qui in medio, quiq; postremi erāt milites, opinati Iulianū reuixisse, ingenti lætitia effusi, choreas ducebāt. Hic cū Persis foedus icit, Transigritanas provincias quinq; reddidit: atq; Arsaci Armeniæ regi, Ro. socio, & amico, opem ferre vetitus est. At è Perside rediens hyeme aspera, ingressus cubiculum noui tectorij, positus etiā ibi prunis, ex cruditate in super stomachi periit, anno ætatis 33. Imperij mensibus 7. Vide ut supra. ff 4

VALENTINIANVS Gratiani filius, è Pannonia ortus, quemadmodum & Iulianus, apud Niceam, quæ vrbs est Bithyniæ, Imperator à militibus post excessum Iuliani creatur, anno mûdi 4328. à Christo nato 366. huic resistenti Imperium aggeritur: deinde Valentem fratrem consortem imperij facit. Hi Procopium imperium inuadentem Constantinopoli opprescere. Inde Gothi, ac barbaræ nationes à Valentiniano Thracia exturbatæ: Septentriõque omnis cum Saxonibus ad officiũ, eiusdem opera redacti sunt. Parthi è Syria per legatos eiekti. Inquietæ Germania sub eo pacata est, Theodosij maioris auspiciis. Ipse dum Quadorum legationem latrocinia excusantem audit, subita accensus ira incidit in morbum, quo arescētibus venis, cum nihil sanguinis emitti posset, obiit anno ætatis 55. Imperij 11. Pomp. Lat. Bap. Egna. alij scribunt eum subita sanguinis eruptione, voce amissa, sensu integro expirasse: idque ob intemperantiam ciborum, quibus artus suos diffuderat. Aurel. Victor.

SEVERA, vxor fuit Valentiniani, ex qua suscepit ille filium nomine Gratianum, quem Augustum creauit pater Valentinianus. vnà cum Seuera, quinetiam ipsa operam dante, in vxorem accepit Iustinam, ex qua suscepit Valentinianum filium alterum ac filias tres, Iustam, Gratam, & Gallam: lata, priusquam secundò nuberet, lege, vt qui vellet, duas impunè vxores assumeret: sic populosas fore gentes prædicabat. Eutrop. auctus li. 12.

VALENS, Valentiniani frater, qui cum eo, eiusdemque gratia & benignitate, imperauit in Oriente, mortuo fratre cum Gratiano fratris filio imperat, anno mundi 4339. à Christo nato 377. hic post prædicti fratris obitum infelicitè cum Hunnis, Tartaris, Scythiis & Gothiis pugnavit: qui olim à regione trans Tanaim venerāt, & superato nuper Istro (qui limes regionis erat) vagi Pannonias, Epirumque & Thessaliam, direptis & incensis aliquot vrribus, depopulabantur. Valens itaque propter ex Antiochia accitus, tantam pestem auertere nō potuit, sed magna clade victus, terga dedit, & in fuga vulneratus decidit ex equo: deportatusque in vile tugurium, ibidē, ab hostibus septus, concrematur anno Imperij ferè 14. post fratris mortem tertio. sic miserè interit, qui paulò ante terror Orientis fuerat: sed enim Christianos post mortem fratris afflixit, Arrianæ factionis fautor: monachos pugnare coëgit, repugnantes occidit. Pomp. Lat. Egna. Abbas Vrspergensis, Paulus Diaconus li. 1.

DOMINICA, Valentis vxor fuit, quæ Constantinopolim obsidione liberauit, magna vi pecuniæ data Hunnis, Alanisque & Gothiis, qui victricibus signis, superato Valētio, eam obsidebant. Pompon. Lætus. in Fla. Val. Valentiniano. Claruerunt hoc tēpore Basilus magnus, Cyrillus, Ambrosius, Epiphanius, Gregorius Nazianzenus, Theologi.

GRATIANVS, Valentiniani filius, à patre factus Augustus, cum eo imperauit annos 8. cum patruo Valente 3. cū Theodosio 5. attamen post patrum Valentem tunc demum ipse imperat annos 6. auspicaturque anno mundi 4342. à Christo nato 380. Hic pietate in suos egregius, Valentinianum fratrem ex patre, Iustinae filium, adhuc puerum, Augustū dixit, patre patruoque extinctis. Mox Theodosium Hispanum in consortem Imperij assumit (ad exemplum Neruae, qui Traianum ex Hispania asciuerat) eique Orientem committit ut esset velut vallum quoddam aduersus Gothos, & Hunnos, qui Thraciam & Daciam, tanquam naturale solum, occupabant. Gratianus admodū iuuenis, bellum apud Argentoratum formidolosissimum ingenti felicitate confecit: nam plusquam 30000. Alemannorum interfecit. At verò dum tandem tantum spicula & arcus meditatur, & paucos ex Alanis, quos ingenti auro ad se vocarat, veteri ac Rom. militi praefert, Maximus qui apud Britanniam tyrannidem arripuerat, in Galliam traiciens, ab infensis Gratiano legionibus excipitur. Gratianum Parisiis fundit, & Lugduni ex improviso adortum, & in Italiam transire properantem, dolo circumuenit, & occidit. Entro. auctus li. 12. Pō. Lat. Aure. Viñt. Egn. li. 1. Oro. li. 7. cap. 33.

VALENTINIANVS Gratiani supradicti frater, à Maximo ex Italia pulsus ad Theodosiū, qui Oriēti praeerat, vñ cum Iustina matre adiit: à quo benignè susceptus, & particeps Imperij factus, cum eo 7. annos imperauit. tādē in occidētis regnum restitutus, dum Viennae negligentius moratur, fraude Eugenij & Arbogastis, à cubiculariis noctu strāgulatur, ut voluntariam sibi mortem consciuisse putaretur. Pomp. Lat. Eutro. lib. 13.

THEODOSIVS, patre Honorio & matre Thermania genitus, genere Hispanus, originem à Traiano principe trahens, accitus ex Hispania à Gratiano, Imperij consors lectus, ac Orienti praefectus est, eodem certē anno quo solus imperat Gratianus. à cuius obitu ipsum merum Theodosij imperium incepit, anno mundi 4348. à Christo nato 386. Hic Hunnos & Gothos diuersis praeliis vicit, cum Persis quoque pacem pepigit. Maximum, tyrannum, qui Gratianum interfecerat, & sibi Gallias vendicabat, vñ cum Andragatio praefecto, subito incursum vicit, ac prostravit. Valentiniano Imperium asseruit. Eugenium tyrannum atque Arbogastem, in Valentiniani ultionē sustulit, non sine manifesto numinis auxilio, ut exclamat Claudian. his versibus:

*O nimium dilecte Deo, cui fundit ab antris
Aeolus armatas hyemes, cui militat ether,
Et coniurati veniunt ad classica venti.*

Aquileiam per inuias alpeis cum raptim contendisset, deletis aduersariorum multis millibus, insignem reportauit victoriam. Quantum veterum scripta & pictura docent, Traiano fuit similis corpore, & moribus: nisi quod vinolentiam, & triumphandi cupiditatem ita detestatus est, ut bella non mouerit, sed inuenerit, prohibueritque lege, ministeria lasciuia, psaltriaque comeffationibus adhiberi: & consobrinarum, tanquam sororum, nuptias vetuerit: tantum pudori & continentiae tribuebat. obiit Mediolani, atatis anno 50. Imperij 17. nam 6. cum Gratiano, & 11. post Gratianum imperat. fuit pius, sagax, nec à literis alienus. Aurel. Viñt. Pomp. Lat. Bap. Egn. li. 1. Pau. Diac. li. 12.

FLACILLA, Theodosij vxor, Arcadium & Honorium, qui etiam cum patre imperarunt, peperit. Vide Pomp. Latum.

ARCADIUS & Honorius, Imperatoris Theodosij filij, imperarunt cum eo 3. annos: attamen post mortem patris ipsius imperium incipit, anno mundi 4359. à Christo nato 397. Arcadius Constantinopoli imperat, Honorius Romæ: sed cum per atatem tantæ rerû moli impares essent, tres Imperij tutores testamento sanxit pater: Arcadio Rufinû, Honorio Stiliconem commēdavit: Africæ verò Gildonem præesse voluit. Quis autem animorû recessus intueri possit? sanctissimum legatius cupido regnâdi violat. Rufinus, clam missis muneribus, Alarico Gothorum regi capere arma contra Arcadium, persuadet, ut eo metu imperium ipse ab Arcadio extorqueat. Re intellecta, à militibus Italicis, perniciosus tutor obtruncatur. caput cum dextra ante Constantinopolis portas pendens, spectâtibus ludibrio fit. Caianus Rufini sceleris æmulus, eundem vitæ exitum habet. Imperavit Arcadius an. 13. obiit Cōstantinopoli. Pom. Lat. Bap. Egn. lib. 1.

HONORIUS imperat Romæ eodē anno quo Arcadius Constantinopoli. post annos 3. Gildo, Africam sibi vendicat: Mascezelis fratris filios enecat, à quo superatus, strāgulatur. Mascezelem insolescentem vicit Honorius. Stilico Honorij focer regnum filio suo affectans, Sueuos, Vandalos, Alemannos magna prædæ spe sollicitat: illi properant cum 200000. & Rege Radagaso, qui in Italiam irrumpens capitur, & in carcere strangulatur: in cuius locum hostes Alaricum Regem creant, qui Romam capit anno mundi 4373. à Christo nato 411. Tandem fraude cognita Stilico Vandalus vnâ cum filio sublati sunt. imperat Honorius annos 31. cum patre 2. cum fratre 3. cum fratris filio 16. obiit Romæ. Pau. Diaco. lib. 4. Pomp. Let. Bap. Egna. lib. 2.

THEODOSIVS iunior Arcadij filius, Orientale Imperium post patrem tenuit anno mundi 4372. à Christo nato 410. hunc puerum admodum, moriens pater reliquit sub tutela Isdigerdis Persarum Regis: quod bene celsit: nam barbarus Rex tutelam summa fide gessit, & pacem cum Romanis quoad vixit habuit. Honorio patruo defuncto Valentinianum Constantio & Placidia natum, Cæsarem facit, & peropportunè Româ mittit: nam Ioannem factione Castini Imperatorem factum, atque etiam Africam sibi vendicantem, nouus princeps oppressit. Genserius, Vandalorum Rex, post insignē victoriam & magnam stragem, Carthaginem occupat. Ad Aquilonem Bleda & Attila, fratres, Hunnorum Reges, Illyricum & Thraciam Thermopylas vsque deprædantur: attamen omnia Theodosius magna gloria tutatus est. Vide Pom. Læ. & Bap. Egn. vixit, imperauitq; annos 48. cum Honorio 21. postea 27. obiit morbo apud Constantinopolim. Vide Pau. Diac. li. 4. Hoc principe Venetiæ felicibus auspiciis in aquis habitari cœpere. Nestorius cum hæresi nominis sui, & cum Pelagianis, synodo Ephesina damnatur: & Pharamundus apud Francos primus regnat.

EVDOKIA, Leonis Atheniensis Philosophi filia, Theodosij vxor fuit, quæ præter egregiam formam, singularémq; pudicitiam, etiam literis excelluit: hæc filiam eiusdem nominis peperit, quæ Valentiniano nupsit, quo Romæ occiso, ut viri mortem vlcisceretur Genserium ex Africa vocauit: qui Romam venit, ac rediens Eudoxiam viduam abduxit.

GENSERICVS, Alanorum, Vandalorumque Rex ab Hispaniis euocatus à Bonifacio Africæ præfecto, in Libyam intromittitur, ut eidem Bonifacio aduersus Sigisuldum siue Suuldum opem ferat, nam Bonifacius ille Africam usurpare conabatur. Gensericus itaque cum suis Alanis & Vandalis totam penè Africam ferro, flamma, rapinis crudelissimè deuastans, catholicam insuper fidem Arriana impietate subuertit: anno mundi 4390. à Christo nato 428. post treis annos Hipponen obsedit: mense 3. obsedionis D. Augustinus, in illa ipsa vrbe cuius erat Episcopus, obiit annos natus 76. nec vrbs suæ ruinam vidit. Pom. Lat. Paul. Diac. li. 14. Ab. Vrsper.

ATTILA Hunnorum Rex omniumque Septentrionalium penè nationum, fratrem suum occidit, eiusque subditos sibi parere compulit. Hic Imperium Occidentale ambiens, ac Visigothis inuidens, exercitum 500000. hominum comparauit: in Galliam irrupit: cum Aetio, Imperatoris vicem gerente, & cum Theodorico Visigothorum Rege, in campis Catalaunicis grauissimo prælio pugnavit: caesa sunt 180000. (alii scribunt 200000.) utrinque hominum, inter quos Theodoricus: tantumque sanguinis effusum est, ut paruulus qui ibi labeatur riuulus, immodicus subito torrens effectus, cadauera secum traheret peremptorum. commissum est id prælium anno mundi 4414. post Christum natum 452. nullus pedem retulit, nullus retro vulnus accepit: tanta contentione pugnatum est. At superatus Attila, tandemque resipiens, Italiam peruasit furibundus, actumque esset de ea, ni Papa supplex illum adiens, totius Italiae salutem reportasset. Vxorem exinde duxit Imperatoris Valentiniani filiam, alias minitatus Imperatori: dein alteram duxit, cumque nuptiarum die nimio se vino ingurgitasset, expirauit. Pau. Diac. li. 15. Ab. Vrsper.

FARAMVNDVS, primus Francorum Rex incepit apud eos imperare anno mundi 4383. à Christo nato 421. fuit hic Marcomiri Francorum Ducis filius, sed ut paulò altius rem repetam, Franci Troia oriundi (qua capta, Duce primùm Francione, ad Mœotim paludem se contulerant, nec procul ab ea urbem condiderant, quam ad Valentinianum usque Valentinianum filium ac Gratiani fratrem incoluerant) Duce Marcomiro, Faramundi patre, in eam Germaniæ regionem, quæ nunc Franco-nia dicitur, concesserant tum cum ad vestigal pensitandum reuocati, Imperium, circa paludem Mœotidem agentes, detrectassent. Sub Faramundo primùm vñ sunt legibus Frāci: tunc enim quatuor ex primoribus qui controuersias dirimerēt, elegerunt: tunc etiam lex Saliqua condita. Regnat Faramundus apud Francos annos 11. Robertus Gaguin. li. 1. Paul. item Aemyl. li. 1.

CLODIO, secundus Francorum Rex Faramundo patri succedit, anno mudi 4394. à Christo nato 432. Hic Thuringos subegit: Cameracum cepit: Romanos ad Rhenum prostravit: traiecto flumine, Tornacū etiā cepit, in Galliā traiecit, finitimos Reges vicit: Burgundiam, Tholosam, totamque Aquitaniam in potestatem redegit: comatos voluit esse Frācos, libertatis indicium, comatus ipse dictus. Rexit annos 18. Vide ut supra.

MEROVEVS tertius Francorum Rex, succedit Clodion anno mundi 4412. à Christo nato 450. siquidem occisus à Bonifacio in Africa pueris Valentiniani Cæsaris, aduersus eum à matre Placidia missis, ad tantæ cladis famam Franci, velut nouo classico exciti, hoc Rege in Galliam regressi sunt. Cogitur Aëtius, exercitus Romani dux, cū pristinis hostibus Franci, Burgundionibûsq; fœdus ferire: cui etiam opem tulerunt aduersus Attilam in campis Catalaunicis, vbi prostratæ sunt vtrinq; 200000. armatorum: tūc rediit Attila in suam Hongriam. Porro Aëtius Francos cum eximiis laudibus dimittit. Franci longius spe promota, Senonum etiam, Parisiorūque ac Aurelianensium ciuitates occupauere. Quicquid in Gallia Meroueus Rex cum suis possedit, Francia dici cœpit. Expectatione autem magnorum nouorūque motuum consiliorūque, Meroueus obiit, anno regni 10. Vide Paul. Aemyl. li. 1. Gag. li. 1.

CHILDERICVS, Merouei filius, vir bello clarissimus, pacis artibus minus nobilis, successit patri anno mundi 4422. à nat. Christi 460. Hic cum pudicitiam illustrium fœminarum attentare diceretur, ob coniurationem procerum, sibi fuga consulere coactus, in Thuringiam ad paternos amicos se contulit, expectaturus fortunam aliquam redeundi: datis prius occultis mandatis amico Vidomaro, acerrimi ingenij viro: nummūmq; aureum cum in duas partes Childericus diuisisset, alteram sibi retinuit, alteram illi dedit, vt nulli nūtio fides haberetur, nisi qui partem nummi deferret. Sic itaque bello nil opus fuit ad recuperandum regnum: plus amicitiae necessitudo, quàm vlla arma, valuit. Rexit annos 26. Vide vt supra.

VALENTINIANVS tertius, Constantio & Placidia genitus, ab Honorio cum matre pulsus, in oriētem proficiscitur, à Theodosio iuniore suscipitur: subinde mortuo ipso Honorio, Eudoxia Theodosij filia in vxorem accepta, Romam opportunè missus, Ioannem tyrannum obterit: à Theodosio Augustus appellatur, Romæque Imperat, anno mundi 4329. à Christo nato 427. cum Genserico statim fœdus init, parte Africæ, vt videri voluit, cōtento: & aduersus Attilam Aëtij ductu, feliciter conflixit: quē Aëtium postea iussit occidi: à cuius militibus, in ultionem, ipse Imperator paulò post occiditur. Hoc principe Franci Gallias, Angli & Scoti Britanniam occupant. Vandali Africam populantur. Hunni Europam vexant & Italiam: tunc imperium Romanū funditus est collapsum ad Carolum magnum vsque: nihilominus tamen interea Constantinopolitani Imperatores, Romanos se quoque Imperatores nuncupabant. imperauit annos 30. Pomp. Læ. Egna. Pau. Diac. lib. 5.

MARTIANVS humili loco natus, militia tamen clarus, Pulcheriæ Archadij filia opera, Constantinopoli, post Theodosium primū admodū senex imperauit. Cum Vandalis fœdus percussit: arma nunquam nisi prouocatus mouit: dicere solitus, *Non decere principē arma sumere, dum licet ei in pace viuere.* Is Talianū Iuliumque (ambo fratres erāt, qui cum olim ægrum hospitio susceperant, & aquilæ superuolantis eius caput, auspiciū retexerāt, viaticūque 200. aureorū inopem & ægrum recrearant) statim vt princeps est dictus, illum Constantinopoli, hunc Illyrico præfecit. Imperauit Martianus annis septem, auspiciatus anno mundi 4413. à Christo nato 451. Vide vt supra.

FLA. Vale. Leo, primus Græcanici sanguinis, Asparis Patri-
cij factione, post Martianū Constantinopoli imperat anno mun-
di 4420. à Christo nato 458. Aspar conuenerat cum Leone,
vt factus Imperator, Ardaburium eius filiū adoptaret: quod Leo
præstitit: populus, vbi hæc nouit, Ardaburium cum patre inte-
remit: vel vt alij sentiūt, insidiarum in se autores occidit: Anthe-
mium Cæsarem fecit Leo, Romamque misit: deinde Olybrium
misit qui Anthemium regno pelleret: at factione Richomeri iam
iam fuerat Seuerus Lucanus Rauennæ Imperator electus. Leo
Basiliscū Patritium aduersus Gensericum misit, qui eum propul-
savit, cum iterum in Italiam irrumpere tentaret. Cum Ostrogo-
this fœdus pepigit, (nam Illyrium vastabant) eisque Pannoniā,
acceptis obsidibus, incolendam cōcessit. Hic Leo paulò ante obi-
tum Leonem, Ariadnæ filia suæ filium, consortem imperij fecit.
Byzantium magna ex parte conflagrauit: præterquam quòd Ita-
lia in perpetuo motu fuit. Imperauit annos 17. Pom. Lat. Egna.
lib. 2. Pau. Diac. lib. 16.

LEO iunior, puer ab auo relictus, cum annū præfuisset, Ze-
noni patri, aut saltem vitrico, manibus suis diadema imposuit, pa-
trémque pro se deinceps imperare iussit. Egna. lib. 2.

ZENO Constantinopoli imperat anno mundi 4437. à
Christo nato 475. fuit ex Isauris Ciliciæ, obscuri sanguinis, fa-
cie deformis, moribus tyrānus, vt Isaurum agnoscas. Hic Theo-
doricum Ostrogothorum Regem cum vnice diligeret, Consulē
fecit, ac in Italiam aduersus Odoacrem misit: occurrētem Odo-
acrem Theodoricus prælio vicit, fugauit: fugiens Odoacer, intra
mœnia vrbs non admissus, citissimè Rauennā contendit. trien-
nium ibi obsessus, tandēque à Theodorico in fidem receptus,
contra fidem truculenter excarnificatur. Pellitur regno Zeno à
Basilisco, factione vxoris Augustæ, cum in Isauriam concessisset
maritus Imperator: non multò post reuersus Zeno Basiliscū ex-
pulit, quem vnà cum filio inedia mori coëgit. Sunt qui viuū ad-
huc inclusum ab vxore sepulchro tradant. Hoc principe incen-
dium adeò graue fuit, vt præter maximam vrbs partem conflag-
ratam, centum & viginti librorum millia combusta sint: inter
quæ & Homeri poëma, intestino draconis 120. pedū, aureis li-
teris descriptum. Pom. Lat. Pau. Diac. lib. 6. Egna. lib. 2.

ARIADNA, supradicti Zenonis vxor, fratrem Basiliscū
Imperatorem fecit, filiūque eius Cæsarem, absente quidem vi-
ro suo, qui rediēs supplicium de patre & filio sumpsit, vti iam di-
ctum est. Bap. Egna. lib. 2. Romanorum Principum.

F L A. Vale. Anastasius, Constantinopoli post Zenonem, Ariadnae opera, imperat, anno mundi 4454. à Christo nato 492. Hic à Græcis cognominatus est Dicoros, à discoloribus oculorum pupillis, quarum dextra nigricans, sinistra cœrulea fuit. inter bonos principes referendus veniret, quanquam humili loco ad imperium sit euectus, nisi postea mutatus Eutychianæ hæresi adhæsisset: vnde illi aduersus orthodoxos graue dissidium conflatum. Legatos Indorum cum muneribus venientes, placidissime audiuit. à mari ad Selymbriam lōgum murum duxit, ne incursiones Myforum, Bulgarorum, & Scytharū obesse possent. Athenodorus Tyrānus in Cilicia pœnas luit: & Longinus tanquam fera dilaniatus est. Hunni, non cōtenti Armenorum spoliis, Cappadociam vastauerūt, & vsque ad Lycaoniam vrbes diripuerunt. Ad Aquilonem Vitalianus rebellauit: vt quiesceret nongenta pondo auri ab Imperatore accepit. Getæ Macedoniā, Thessaliā, Epirum diripuerunt: quibus, pro captiuis redimendis aurum cū misisset Anastasius, nec sufficeret hostium votis, Barbari captiuos aut in domibus suffocarunt, aut pro mœnibus in conspectu multitudinis trucidarunt. obiit octuagenario maior, subita morte, vel fulmine tactus, ob heresim vt aiunt, imperij anno 28. Pom. Læ. Egna. lib. 2.

I V S T I N V S Thrax, dolo imperium adeptus est: nā mortuo Anastasio, accepta ab Amatio eunucho pecunia vt militi pro Theocritiano eligendo distribueret, in se cautè Thrax suffragia vertit. fuit primum suūm custos, deinde boum, post lignarij cuiusdam minister, postea miles, deinde princeps ordinis, hinc Comes, dein Imperator: annis 9. optimè præfuit, & feliciter. Vide vt supra.

AMALASIVNTHA Theodorici filia Athalaricique Gothorum Regis mater fuit, cum qua imperauit ipse filius octo annos, auspicatus anno mundi 4488. à Christo nato 526. hæc mortuo filio Athalarico Theodatum cognatum in consortem imperij legit: verum ingratus hic, ac perfidus, eā paulò post relegauit, tandem etiam obtruncari iussit: nec ita diu postea imperauit: quinetiam ipsum Optaris occidit: quare Gothi Vitigem Regem crearunt: quem captū Belisarius Rauenna potitus, Constantinopolim duxit. Blondus lib. 3. Deca. 1. Pau. Diac. lib. 7. Ab. Vrsper. Pom. Læ. in Iustiniano. Pau. Emy. lib. 1. de re. Franc.

ATHALARICVS Gothorum Rex, Theodorico aucto materno, (qui Gothorum primus in Italia imperauit 34. annis) iuuenis admodum, nempe octo annorum, successit: huius immaturam ætatem mater rexit, erudiendamque ciuilibus, priusquam bellicis artibus curauit: nam pater Eutharicus obierat. hic ætatis anno 16. imperij 8. decessit. Vide vt supra.

CLODOVEVS hoc nomine primus, Francorum Rex quintus, Francicæ vtique religionis conditor, successit patri Childerico anno mundi 4448. à Christo nato 486. Hic vxorẽ duxit Christianam Clotildem Burgundionem. Syagrius, Egidij Romani filius (eius qui, expulso Childerico, Frâcis præfuerat) à Sueffionibus expulsus, Tolosam cõfugit ad Alaricũ Visigothorum Regẽ: à quo proditus, & Clodoueo redditus, securi percutitur. Sic desiere expulsi & cæsi in Galliis imperium habere Romani. Deinde Clodoueus Turingiã debellat: à Rheno ad Sequanã regnum ampliatur: ad Ligerim vsque fines suos extendit. In bello quod ad Tolbiacũ gessit, periculi magnitudine, idolorũque diffidentia, repente vouit se Christianũ fore: voto facto Germanos hostes vicit, subegit, tributa imposuit: à D. Remigio Remẽs Episcopo cũ Frâcis omnibus baptizatur. Post hæc Gundebaldũ Burgundiæ Regẽ regno & patria cedere coëgit: Alaricũ Regẽ cum suis Visigothis fudit. Mœnia Engolismẽ ruinosa in cõspectu Clodouei vrbe aggressuri ruunt: illinc Burdegala vsque hostes insectus, iterũ vicit. Omnes tum ferẽ Gallias, & vniuersam Germaniã Rex sub ditione tenuit: ab Anastasio Imper. dona recepit, Patriatus & Cõsulatus titulũ, & insignia, coronã insuper auream, multis vnionibus distinctã, quã postea Romã D. Petro offerendã remisit. rexit an. 30. Hic Lutetiẽ sepultus est in eadẽ quã D. Petro & Paulo crexerat: hodie Fanũ D. Genoueses vocatur. Aem. li. i.

CHILDEBERTVS patri Clodoueo successit ann. mudi 4478. à Christo nato 516. Hic Almaricum fundit, occidit: Hispanias populatur: sororem, quod ab Arriana hæresi abhorreret, à viro Almarico Alarici filio durẽ tractatam, reducit. Tandẽ obiit sine liberis anno regni 45. Sepelitur in æde D. Germani ad Parisios ab eo erecta, & dicata D. Vincentio.

IUSTINIANVS, Iustini ex sorore nepos, ab auunculo, paulò ante obitum successor instituitur, imperatque anno mudi 4491. à Christo nato 529. Hic Romani imperij gloriam plurimum ampliavit. Primum Persas, Belisarij opera, intra suos fines continuit, fudit, fugauit, trans Eufratem abire coëgit: iura imperij toto Oriẽti posuit: Belisarium cum victoria redeuntem, & aureo curru triumphantem Iustinianus magno plausu excepit. Inde eodem duce Romam à Gothorum seruitute afferuit: Africa quoque recuperata, Gelimerem, Vandalorum Regem, catenis vinctum Constantinopolim misit Belisarius: triumphus maior Persico fuit. Narsete duce, occupato aliunde Belisario, tandem Gothos deleuit Iustinianus. Leges, fusissimẽ antea dispersas, opera Triboniani contraxit: Institutionum libros quatuor edidit: Codicem inuulgauit. Maximus sanẽ princeps, nisi avariciæ, & delirij Eutychiani reus fuisset. Serici vsus è Persis ad Græcos hoc tempore transiit, iam pridẽ desitus. Moritur morbo, & mente captus, anno ætatis 82. imperij 38. Pom. Læ. Pau. Diaco. lib. 7. & 8. Egna. lib. 2. Eutr. auctus lib. 16. autor est, Iustinianum morte præuentũ cùm edictum vbique à pietate alienũ transmississet.

THEODORA vxor fuit Iustiniani, ex quo matrem Iustinæ suscepit Iustinianus. Hæc fraudem molita est in Syluerium Papam, quem Belisarius falsis testibus conuictum in exilium misit, vbi etiam mortuus est. consulito Eutropium auctum lib. 16.

CLOTARIVS Francorum Rex septimus, atque huius nominis primus, succedit fratri Childeberto, imperatque Francis anno mundi 4522. à Christo nato 560. Hic tertiam reddituum ecclesie partem sibi dari iussit: cui dationi Turonum Archiepiscopus liberè & fortiter se opposuit, vaticinatus regno spoliatum iri Regem, si pauperum bona imminueret aut eriperet. Cranum filium bello subactum, cum vxore, liberis, & vniuersa familia exurendum curauit. is enim patri non obsecundans, multa Gallie dāna intulerat, primū à Childeberto patruo instigatus, deinde socero Aquitanie duce eius causam defendēte. Conatus Britannus eum excepit, ac tutatus est. Socerum illum Rex ferè perdiderat. Britannum autem paulò ante filij necem interemerat. Rex Cōpēdij obiit anno regni quinto. Pau. Aemy. lib. 1. Robertus Gaguinus lib. 2.

CHEREBERTVS, qui & Aribertus, patri Clotario succedit anno mundi 4527. à Christo nato 565. nam ei, diuisa inter fratres hæreditate paterna, Parisij sorte obuenerunt: Chilperico Sueffionum regnum, Guntrano Aurelianensium, Sigiberto Metensium. Fertur Cherebertus paucos annos vixisse, muliere quauis corruptior, scortationi & luxui addictissimus: computantur tamē in chronicis anni nouem administrationis huius Childeberti. Pau. Aemy. lib. 1. Ro. Ga. lib. 2.

IUSTINVS Iunior, filius filie Iustiniani Imperatoris, post auum imperat Constantinopoli anno mundi 4529. à Christo nato 567. Hic æmulus Iustini, atque perinde ac filius à Iustiniano in regia semper enutritus, facili admodum ingenio fuit, atque ad promerendam, ex liberalitate, hominum gratiam accommodato. Cum Persis fœdus pepigit, tributo, quod Romani annum his penderent, sublato. Porro Narfes cum post Gothicam victoriam Italiae præesset, accusatur apud Iustinum, male administrationis: hic per literas se purgat. Sophia Iustini vxor, scripsit ad Narsetem ut ad pensa muliebria rediret, eunuchus enim erat Narfes, quare eum oderat. tunc Longobardi, Germanica gens, qui in Pannonia erant, à Narfete indignato vocati, in Italiam irrumpunt, quam ab Alboino Rege ad Desiderium, per 204. annos in principatus diuisam tenuere: responderat utique Sophiæ Narfes, se talem texturum telam, quam ipsa discutere & diuellere nequiret: obiit graui pedum dolore Iustinus anno imperij 11. Pomp. Læ. Egna. lib. 2. Longinus, primus Rauennæ exarcha fuit anno mundi 4533. à Christo nato 571.

TIBERIVS Constantinus adoptatus à Iustino, rem per septennium satis feliciter administrat, Persas sæpe profligatos, intra suos fines compellit, recepta Mesopotamia. Longobardi rupto fœdere urbem Romam graui obsidione premunt: sed eos iniuria decidentium imbrium depellit: nihil hoc principe fortunatius, si res ut in Oriente, ita in Occidente successisset. vixit summa cum pietatis & liberalitatis opinione. Pomp. Læ. Egna. lib. 2. Diac. lib. 8.

MAVRICIVS, Cappadox, Tiberij Constantini gener fuit: à Socero successor declaratur, imperatque ann. mun. 4547. à Christo nato 585. Hic imperium sub initia Persis victis, Scythis afflictis, Longobardis repressis, ac Hunnis è patrio solo in solitudines pulsas, feliciter administravit. Mox tamen cum præ avaricia, stipendia aut nulla aut rara daret, coniuratur in eum ab exercitu cui præerat Phocas imminens Sarmatiæ. Tandem cum frustra Phocæ insidias, somnio etiam admonitus præcauet, cumque miles stipendio fraudatus, seditiosius agit, ab eodem Phoca imperio & vita priuatur Mauricius anno ætatis 66. imperij 20. vxor, liberi, omnisque eius prosapia cum eo sublata est. Turcicum nomen tunc primum Asiæ auditum. Pomp. Læ. Egna. lib. 2. Hic Mauricius Childeberto Francorum Regi summam argenti misit ut Longobardos Italia exturbaret. Pau. Diac. lib. 8. mirum est sanè in hoc Imperatore opum cumularum cupiditatem eius oculos ita excecasse, cum præsertim notarius primum fuisset, deinde miles, postea præfectus vigilum, deinde Imperatoris gener, postea Augustus. Discant itaque Principes avaritiam non tantum illos dedecere, sed & damno & exitio interim illis esse: (exemplo sint Imperatores Pertinax & Mauricius) contra verò maximum esse Principis ornamentum liberalitatem.

CONSTANTINA, Tiberij Imperatoris filia, Mauricij vxor fuit, ex quo liberos suscepit, qui una cum patre & matre cæsi sunt, uti dictum est. Vide autores quos supra.

CHILPERICVS, post fratrem Cherebertum apud Francos imperat anno mundi 4536. à Christo nato 574. Initio Chilpericus neque omnia tenebat, neque fortior erat. Inter fratres de regno lis est. Sigiberto in Germania trans Rhenum occupato, Remorum oppidum quod ditionis Sigiberti erat, nonnullaque in Campania loca Chilpericus adorat: paratque bellum quantum potest maximum cum filio Theodeberto. Sigibertus redit: Suefsionum deditioe facta, Theodebertum capit, quem statim ad Chilpericum remittit, iureiurando tamen prius astrictum, ut ne unquam bellum aduersus eum susciperet. At tamen iussu patris, violato iureiurando, contra patruum dimicans occiditur Theodebertus. Rebus accisis Chilpericus Tornacum se recipit. Sigibertus magna pompa cum vxore Brunehilde Parisios ingreditur: atque post paucos dies cum statuisset fratri ne vitam quidem saluam iri, à duobus percussoribus, quos Fredegunda Chilperici vxor immiserat, trucidatur: Hæc tandem etiam cum adultero Landrico, virum, regem, noctu à venatione redeuntem, cædi curauit: ad Calam Parisiorum vicum. huius item imperio nouerca, puer regius Clotaire, natus postremus, iam ante necatus fuerat. rexit annis 14. Sepultus est in æde D. Germani à Pratis, iuxta Lutetiam. Aemy. lib. 1. Gaguin lib. 2.

CLOTARIVS, huius nominis secundus, Francorum Rex 10. Chilperico patri puer admodum successit; anno mundi 4549. à Christo nato 587. Tutor à Guntrano patruo ei datur Landricus: apud matrem Fredegundam educatur. Cruentam de Saxonibus victoriam reportat Clotaire: rexit annos 44. in æde D. Germani sepultus est. Vide ut supra.

PHOCAS in eius Imperatoris, & Domini sui, locum succedit, quem nuper imperio & vita priuarat: nec tamē ipse ab avaricie vicio temperavit, cum causam ei avaricia Mauricij præbuisset coniurandi in caput illius: quin longē studiosius corradendę pecunię incubuit: & omnia ex Persicę seruitutis instituto egit. Hic Romanum Pontificem primarium omnium declaravit sollicitatus à Bonifacio 3. Cætera adeò socors & ignauus, & frequentibus adulteriis infamis, ut cum Ro. imperium vndique barbari vastarent, statetque solū eius nominis vmbra, conspiratum sit in illum ab Heracliona, Heraclio & Prisco, qui captum inertissimum hominem prius interfecere quā ferre ei supplicias eius milites potuerint, omnemque stirpem impurissimi principis sustulere. cœpit imperare anno mundi 4567. à Christo nato 605. imperatque annis 8. Eгна. lib. 2.

HERACLIVS, qui in Phocam coniurarat, à militibus primū Imperator pronunciat: populus dein & Senatus ingenti acclamatione probant: accepto itaque diademate à Sergio Constantinopolitano patriarcha, Persicum bellum parat, legatis antea missis pro induciis impetrandis. Ludibrio habitus à Persis, adeò excanduit ut differre non potuerit: respondebant enim impij hostes non prius se Romanis pacem duros, quā Christum abnegasset Imperator. Perside igitur omni, in ultionē, igni ferroque vastata, lignum salutiferę crucis recepit. Celebris adhuc est nobis dies festus, argumentum victorię insignis: Tigris factus est inter vtrosque limes: nouo tandem morbi genere obiit Heraclius, anno imperij 30. Pomp. Lat. Eгна. lib. 2. Tunc Mahometes insanus emerfit.

MAHOMETVS ex stirpe Ismaëlis oriundus, in Arabia humili loco natus, inops, ac orphanus, captus est ac veditus mercatori cuidam diuiti, qui eum mercimoniis præposuit. hero mortuo vxor eius vidua ac vetus nupsit Mahometo robusto iuueni: qui à Sergio monacho hæretico praua imbutus opinione, diuinitatem quandam inde sibi adstruxit, quam leuissimo hominū generi facile persuasit: cumque epilepsia laboraret, conspectum se Angeli Gabrielis minime ferre posse cōminiscebatur: sunt etiā qui prodant assuefactam columbam ei ad aurem aduolasse, grana in aure captaturam, mentitūque eum hanc esse spiritum sanctum. hic vinū lege prohibuit: plures vxores permisit: paradisum etiam voluptarium constituit: legem suam armis tutari sanxit. Hic itaque rerum successū elatus, Syriam vastat, Damascum expugnat: in Persas mouet: à quibus victus Scenitas Arabes, Romanę assuetos militię, ab Heraclio, ob negata stipendia deficientes, adiungit. Sic stabilito paulatim imperio, an. ætatis 40. veneno, ut aiunt, à cognatis ad quos vxoris hæreditas spectabat, inter epulas immixto, interiit spurcissimus ille: cuius tandē superstitio Romanorum principum ignauia, eò creuit, ut iam non Asiam solum, & Africam, sed bonam Europe partem infecerit. Vide Eгна. lib. 2. Pomp. Lat. Blon. lib. 9. Deca. 1. Chro. Antonini. titu. 13. ca. 5. hunc Turci vocant Mehemet, alij autem Muhamet.

CADIGA, seu Tadiga Mahometi hera, cū vidua esset quin quagenaria, ac diues nupsit seruo suo Mahometo, à Sergio monacho, uti censet Pomp. Lat. persuasa. hic Mahometus primò Cadigę camelis ad negotiandū utebatur: cumque veniret in Palestinā cū Iudæis & Christianis versatus, religionemque eorū edoctus, ex his duabus doctrinis mixtis, vnā quandā tertiam ac nouā confinxit circa ann. mun. 4586. à Christo nato 624. Vide Ab. Vrsper. in Heraclio Imper. & Volater. lib. Geographiæ 12.

HERACLIVS, qui & Constantinus iunior, & novus Constantinus dictus est, Heraclij ex Fabia Eudoxia filius fuit: admodum adolescens erat tum cum à patre imperiali diademate donatus est. Hic veræ pietatis cultor, cum nondum annum imperasset, Martinæ nouercæ insidiis, quæ Heraclionæ filio imperiū astrueret, veneno sublatus est. Vide Baptistam Egna. lib. 2. Pom. Lat. Succedit Heraclionas Heraclio anno mundi 4604. à Christo nato 542.

HERACLION, siue Heraclionas, imperavit Constantinopoli cum Martina matre, quæ imperium inuaserat venefica: hæc cum esset filia fratris Heraclij prioris Imperatoris, fuit item illi Heraclio vxor, suscepitque ex eo hunc Heraclionam siue Heraclionam. Cum imperium male partum vix biennio tenuissent mater, & filius decennis, in exilium à Senatu in Cappadociam mittuntur: mulieri lingua præciditur, ne oratione, qua plurimum valebat, populos commoueret: puero nasus abscinditur, ne decor aut gratia vultus in miserationem populum flecteret. Senatus tunc sine militibus Imperatorem Constantem fecit, quod raro contigit, vel ante vel post Tacitum. Pomponius Lætus, in progenie Heraclij.

DAGOBERTVS huius nominis primus, ac Francorum Rex vndecimus succedit patri Clotario, huius nominis secundo, anno mundi 4593. à Christo nato 631. Hic viuo adhuc patre, pædago barbam vulsit, virgisque eum cædi iussit: pro miraculo habetur, patris iram vitare potuisse. Fratri Ariberto Aquitanæ regnum in partem hæreditariam dedit: Sclauos adhuc idolatras debellauit. Effeminatus Dagobertus, scortorum & pellicum agmen secum traxit: & variis in locis formosarum collegia instituit, quæ vt Regina adornarentur: D. Amandus, id flagitij corripiens, in exilium mittitur. Rex Iudæos omnes qui Christum amplecti nollent, edicto expulit. Templum D. Dionysij, ad Parisios, à fundamentis erexit: ex aliis vnde quaque corrasit, quod id vnum ditaret: nec quisquam ante eum patrimonij redditus annuos templis tam profuse donauit. Vascones rebelles in fidem recepit. Tandem profluvio ventris obiit anno regni 14. Pau. Emyl. libro 1. Gag. lib. 3.

CLODOVEVS, huius nominis secundus, Francorum Rex duodecimus, succedit patri Dagoberto anno mundi 4607. à Christo nato 645. cum Sigibertus natu maior Austrasia contentus esset. Clodoveus & Ludovicus idem nomen est Germanicè. Sigibertus, nulla prole suscepta, Ildebertum filium Grimoaldi adoptat: verum mox nascitur illi filius Dagobertus: quem Grimoaldus valde puerum, & tonsum, & monachum in Scotiā mittit, patre Sigiberto defuncto: & eundem Ildebertum Austrasiæ Regem creat. Clodoveus hanc perfidiam minimè fert. Ildeberto in bello occiso, Grimoaldus captus, Parisijs in carcere vitam miserè finit. Fames maxima Galliam inuadit: cui vt succurrat Clodoveus, thesauros & opes, quibus ædem D. Dionysij Dagobertus pater ornarat, aufert, obiitque anno regni 17.

CONSTANS, qui & Constantinus, Heraclij Constantini supradicti ex Gregoria, filia Nicetæ Patricij, filius, imperio potitur adnitente Senatu, vti dictū à me est, qui Martinæ scelus execrabatur. Hic dicitur etiam Constantinus tertius, qui valde dilectus ab auo Heraclio, Phocæ successore, magnisque honoribus functus, auitæ tandem impietatis hæres, Martinum Ro. Pontificem sibi aduersantem comprehendi iubet, in exiliūque mori cogit. A Saracenis victus aufugit. Biennij ab eisdem induciis impetratis, Italiam petit, vt eam à Longobardis liberet: à quibus etiā victus, in suos conuertit irā, laminas argenteas, quibus Pantheon tegebatur, & alia quedam pretiosa, reliquias hostilium prædarū atque incendiorum aufert: plūsque ornamentorum intra quintū diem vrbi detrahit, quā barbari per tot annos: quicquid Romę antiqui operis, signorumue fuit, in Siciliam secum asportat: vbi cum sextum annum agit, & avarè ac crudeliter tributum exigit, in balneis, à ministris, autore Mazese, interficitur, anno imperij 27. cœpit anno mundi 4605. à Christo nato, 643. Pom. Lat. Diaco. lib.8. Egn. lib.2.

CONSTANTINVS, natu maximus Constantis prædicti, post patrem imperat. Hic in Siciliam venit, vltūsque Miziū, siue Mazesen, tyrannum, & cædis paternæ conscios, bellū in Saracenos annos septem terra marique feliciter gessit: vnico congressu 30000. cecidit: tributarios fecit. Ignis sub aqua ardet, Callinici inuentum: quo valde terrentur hostes Arabes. Bulgari trans Danubium derepente bellum ostendant: inhonesta pace, Mysia ad inhabitādum datur, cum annuo tributo. imperat annis 17. Pogonatus dictus, id est barbatus, quod barbatus è Sicilia rediisset. Egn. lib.2. Dia. li.8. hic è palatio præcipitatus interiit.

CLOTARIVS, huius nominis tertius, Francorum Rex decimus tertius, succedit patri Clodouco secundo, tanquam maximus natu filius, anno mundi 4624. à Christo nato 662. Hic egregij nihil præstitit. Theodoricus huius frater Childerico minor, post hunc, Ebroini Magistri equitum opera regnat: sed ob incontinentiam & scelera regno pellitur: & cum suo Ebroino in cœnobium truditur Theodoricus. Childericus frater, qui in Austrasia imperabat accersitus, Rex creatur. Tūc inertes Reges toti se Magistris equitum permittebāt, in deliciis clam volutabantur: tantum in publicum prodibant Calendis Maij, cū pompa & regio apparatu. Ferè Parisij & Neustrię regnum erant vniuersæ eorum ditiones: reliquū Galliæ in controuersia erat, quā plurimis ab eorum imperio deficientibus, dum penes Magistros equitum summa rerum esset, apud quos stetit ad Pipinū vsque, id est annis ferè centum: vixit, ex quo patri in regno successit Clotarius ann. 4. regio magis ornatus nomine, quā Regem agens, sicuti nec qui ad Pipinum vsque ferè sunt. Aemy. lib.1. Gag. lib.3. obiit nullis relictis liberis.

CHILDERICVS, huius nominis secundus, accersitus ex Austrasia, vti dictum est, creatur Rex, in locum Theodorici prædicti anno mundi 4629. à Christo nato 667. Crudelis hic in suos, insignem virum Bodillum, palo alligatum flagris cædi iubet. Bodillus in vindictam inter venandum Regem adortus eum occidit 12. regnantem annum, atque vnā cum eo Reginam Blitildem, vterum ferentem. Sepultus est ad fanum D. Germani à pratis. Consulito autores quos supra.

hh

THEODORICVS, huius nominis primus, ac Francorum Rex decimusquintus, qui iam post Clotarium tertium ferè annum regnarat, & ob scelera in monasterium detrusus fuerat, perempto Childerico, è monastica vita reuocatus, à Frâcis in solium reponitur, anno mundi 4641. à Christo nato 679. Lendefius, Ercembaldi filius, Magister equitum creatur. Ebroinus, tādē relicto monachatu, ingenti sceleratorum manu collecta, inopinantes hostes magna celeritate opprimit. Gaza capta, Rex agrè effugit initio: mōxque se Ebroino cōmittit, Magistro equitum ab se dicto, & periculorum socio: medio in colloquio trucidatur Lendefius ab Ebroino. Ira sublato aduersario, Ebroinus vnus rebus, Regique præest: sequiturque in eos quos sibi in calamitate insultasse sentit, nec dignitati, nec sanctitati cuiusquam parcat. Pipini dein, & Martini, fratrum, Austrasianorum Ducū acies fundit Ebroinus, cōtrāque fidem datam Martinum occidit. tandēque occiditur ipse, ab Ermenfredo in Martini vltionē. Moritur Rex anno regni 14. qui à Pipino victus, fugatusque fuerat ante paucos annos: tum Pipinus Palatij curam suscipiens, multū res Francorum auxit. Vide Gag. lib. 3. Aemy. lib. 1. Rex Atrebatibus sepelitur in D. Vedasti æde.

CLODOVEVS, huius nominis tertius, Francorum Rex 16. succedit patri Theodorico anno mundi 4655. à Christo nato 693. Hic brevis æui, moriens post annos quatuor, fratrem suū Childebertum regni successorem habuit. Claret venerabilis Beda. Frisij, Rabodo eorum Duce superato, in Christianismum à Pipino inducuntur: apud quos Vuillibrotus, quem nonnulli Clementem Papam vocant, frequentes de Christi verbo conciones habuit, cōsque instituit. Vide Chro. Reg. Fran.

IUSTINIANVS huius nominis secundus, qui etiā Iustinus quartus dicitur, Heraclianæ stirpis vltimus, imperat post patrem anno mundi 4648. à Christo nato 686. hunc pater Constantinus 4. imperij heredem reliquerat, & fratribus minoribus, ne ad imperium aspirarent, nares absciderat. Praui hic ingenij, synodum aduersus sextam à patre celebratam indixit: aduersantem Papam comprehendere iussit, quod hanc synodū minimè probaret. Bellum in Arabas & Bulgaros cōtra fœdus mouit, vtrunque infelicitè gessit. Ammirathus Saracenorum Rex cū eo fœdus icit, Africāque restituit. Tum crudelitate in suos inuisior factus, imperio deturbatur anno imperij 10. & relegatur Chersonam, nare prius abscissa: opera Bulgarorum post annos sex restitutus in hostes sæuit: Tiberium qui Leōcio successerat, fugat: Callinicum exoculat: ac quoties truncas nares mungit, vnū aliquem ex iis qui Leontio fauerant trucidat. Post annos sex restitutionis, Chersonam euertere studens, à Philippico, quem exilio dānauerat cum Tiberio filio, bello superatur, & occiditur. Egn. lib. 2. Pau. Diac. lib. 8. Ab. Vrsper.

LEONTIVS, qui & Leo secundus, adnitente Callinico Patriarcha Constantinopolitano, Iustinianum imperio deturbat, imperiūque inuadit, anno mundi 4658. à Christo nato 696. itaque ab Heraclio, qui Phocam occidit, in vna gente imperatum est annis plus 80. quod vix vlli priorum contigit: fuit Iustinianus sextus continua serie ab Heraclio Imperator, traditūque est imperium velut per manus Heraclianæ stirpi, quæ defecit in hoc Iustiniano. Porro Leontius itidem cum infecta re ab expeditione Africana rediret imperio pellitur à Tiberio Abdimaro, post annos tres, nasoque mutilatur, & in carcerem truditur. Eгна. lib. 2. Diac. lib. 8.

ABSIMARVS, qui & Tiberius tertius, ab exercitu Imperator eligitur, cum Leontius ingenti classe parata aduersus Arabas Africam occupantes, infecta re rediret, anno mundi 4661. à Christo nato 699. Hic Arabas, opera fratris, repressit. Philippicum nobilitatis præcipuæ Chersonam relegauit, quod aquila caput obumbrasse videbatur Philippico dormienti. Cæterum septimo post anno, reuerso tandem Iustiniano, qui pulsus fuerat, ab eoque captus, vnà cum Leontio interimitur: calcato prius eorum collo, à Iustiniano in solio sedente, vniuersaque plebe clamante: *Super aspidem & basiliscum ambulasti, & leonem, draconemque conculcasti.* id etiam fecit Papa Friderico primo, vt infra dicitur. Vide Ab. Vrsper. Egna. lib. 2. Diac. lib. 8.

PHILIPPICVS, cognomento Bardanes, quem acriter infectatus fuerat Iustinianus, quémque relegarat Absimarus, vita & imperio Iustinianum, secundò imperantem priuat, prius à se victum: ab exercitu etiam Iustiniani Imperator dicitur, anno mundi 4674. à Christo nato 712. Hic sextæ synodi decreta, altera synodo infirmare contendit, gratificaturus monacho, qui imperaturum illum prædixerat, id prædictionis præmium petenti. Huic cum sermonis multum, sapientiæ patum inesset, opesque imperij iam pridem congestas dissiparet, passus etiam Bulgaros Thraciam deprædari, post annos ferè duos, ab Anastasio in ordinem redigitur, oculisque pridie Pentecostes priuatur, & sequenti die Arthemius Imperator designatur. Vide Pau. Diaco. lib. 8. Egna. lib. 2.

CHILDEBERTVS huius nominis secundus Francorum Rex 17. fratri Clodoueo tertio succedit anno mudi 4659. à Christo nato 697. De huius gestis, quasi nil commendatione vel memoria dignum gessisset, nil scriptum reperi. Pipinus regnum administrans, D. Lambertum Traiectentium Episcopum, ab Ebroino, virtutum hoste, sede pulsum, in pristinum locum restituit: qui cum non dubitat Pipinum adulterij arguere, à Dodone pellicis fratre interficitur. percussor & conscius intra annum pereit. Obiit Pipinus crassus 27. Magisterij anno, cum iam instituisset Austrasianorum ducem Carolum, à viribus Martiis cognomèto Martellum, ex Alpaide concubina natum: quem Plectrudis Pipini viua in carcerem coniicit, speras cum Theobaldo nepote summa rerum potiri. Anni regni huius Childeberti numeratur 18. Sepultus est apud D. Stephanum in oppido Canciao. Vide Guag. li. 3.

DAGOBERTVS, huius nominis secundus, qui & Clodoueus à Sigiberto dicitur, succedit patri Childeberto ann. mundi 4677. à Christo nato 715. In Fràcia tunc maxima fuit rerum perturbatio, quousque genus hoc regum extingueretur, & regni administratio ad Martelli familiam deuolueretur. Theobaldus Magister equitum Dagoberti, & Ramanfredus Magister equitum Chilperici præliantur acerrimè ad syluam Cociam. Theobaldus multis suorum millibus prostratis effugit. Interea obiit Dagobertus anno regni sui quarto: quo mortuo, à victoribus Rex salutatur Chilpericus, quem Austrasiani dicebant Danielem vocatum monachum, in cœnobio adolescentiam egisse. Pau. Acmy. li. 1.

ARTEMIVS, qui & Anastasius secundus, ab exercitu Imperator creatus, in Philippicum, vti dictum est, insurrexit, regno oculisque eum priuauit, nec tamen occidit. Hic imperium adeptus est anno mundi 4676. à Christo nato 714. Cum optimè quæ ad pietatem attinent instituisset, classem ingentem aduersus Arabes in Alexandriam misit. Verùm classiarij quidam cõtumacius agentes, qui illum oderant, domum reuersi, Theodosium ignobilem alioqui virum Imperatorem creant: captæque Cõstantinopoli, monasterio Anastasium includunt, annos tres imperantem. Vide Pau. Diac. lib. 8. Egn. lib. 2. Ab. Vrsp.

THEODOSIVS Atramitenus coactus à militibus sumpsit imperium: anno mundi 4679. à Christo nato 717. Hic ad Niceam graui prælio Artemium vicit: obscuro licet loco natus, non pœnitendum Imperatorem egisset, si diutius illi per Leonem & Cononem, Oriëtis præfectos, imperare licuisset. Verùm cum Leonem exercitus Imperatorem dixisset, pertectus belli ciuilis Theodosius, celsit imperio, monasticam vitam amplexatus. Vide Diac. lib. 8. Egn. lib. 2. Ab. Vrsp. hic annum imperat.

LEO Isaurus sceleratus, imperat post Theodosium. huius temporibus Saraceni triennali obsidione terra mariq; Constantinopolim obsident: verùm peste faméque confecti, à Bulgaris etiam saepe victi, classe magna ex parte igne sub aquis ardente consumpta, numinis iram sensere: nec minori interim clade in vrbe sauitum, trecenta & amplius ciuium millia peste faméque cõsumpta sunt. Hic, in gratiam duorum Iudæorum, imagines sanctorum deiecit atque incendit, imperauit annis 24. Vide Diaco. lib. 8. Egn. lib. 2.

CLOTARIVS, huius nominis quartus, Francorum Rex 19. extitit. Nā cū Carolus Martellus è custodia nouercę Plestrudis elapsus esset, Chilpericum Danielem, Regem à morte Dagoberti statim creatum, persequitur, & magna tandem clade castigat ad Vinciæ Samarobrinensium: iterumque eundem cum Eudone Aquitanie duce, quem in auxilium aduocarat Chilpericus, fugat: & Ramanfredum Andegavi assequitur. Tunc Martellus Regem salutatur Clotarium quendam (nonnulli scribunt fuisse Dagoberti secundum fratrem, alij autem auunculum aut patruum), qui annos duos regnat: sepultus Canciaci cum Childeberto & Dagoberto.

CHILPERICVS huius nominis secundus, Francorum Rex vicesimus, qui antea & Daniel vocatus & monachus fuisse dicitur, siue vera Clodouei magni soboles, siue falsa, mortuo Clotario, ex Vasconia à Martello reuocatur: quem reddidit Eudo cum parte gaze. Vt venit Chilpericus, Regem sibi facit eum Martellus anno mundi 4683. à Christo nato 721. regnat Chilpericus hic, qui & Daniel, annos quinque, deinde moritur, & sepelitur Nouioduni. Vide Chro. Regum Francorum.

hh 4

CAROLVS Martellus, gloriæ suæ augendæ, opibûsque Francorû tutandis incûbēs, Saxones, arma parâtes, finitimósque sollicitantes, antequâ maius exoriretur bellû, ad officiû redire cogit, Bauaros debellat. Alemanis vi armorû perterritis recipit, reducitq; Plestrudē vnâ cûm Sonichilde eius nepte, quæ profugerât illuc, sibi à Martello metuētes. Interea Eudo Aquitanicæ Dux multa hostilia in Frâcos ausus est. Celerius omniû opinione reuersus Martellus, primûm omniû conuentû vniuersæ Frâciæ habuit: ab eoq; iam non Magister equitû, sed altiore fastigio princeps Francorû salutatus est, an. mun. 4686. à Christo nato 724. Tum noua nominis nobilitate inclytus, Aquitanicû bellû suscipit, aduersus Eudonē qui Saracenos ex Africa exciuerat: quo in bello ad 370000. barbarorû cecidere: ex Frâcis 15000. tantûm. exteri rerû scriptores de nobis hoc literis prodiderunt, cum magna laticia significatione quòd gens legis ac religionis tam impiæ, penè occisione occiderit. Obiit Martellus Carisiaci ad Isaram: conditus in Mausoleo Dionysiaci in ordine Regum. Clotarium quartum vt dixi, Martellus Regem creauit, deinde Danielem Chilpericum vocatum, postea Theodoricum secundum. Vide Aemy. lib. 2. Gag. lib. 3.

THEODORICVS secûdus, Dagoberti itē secûdi filius, post Chilpericû qui & Daniel dictus est, apud Francos imperat ann. mun. 4688. à Christo nato 726. Huic fuit cognomētû Calala, qui in cœnobio, educatus fuit: imperauit Martelli opera, nec præter nomē, regiû quicquâ habuit, cû summa rerû, penes vnicû principē Martellû esset: qui, hoc rege, Abdiramā, atque Athinû, Saracenorû Reges, variis præliis strenuè debellauit. Obiit Theodoricus hic, anno regni 15. (eodem anno etiam obiit Martellus.) atque in æde D. Dionysij sepultus est. Vide vt supra.

CHILDERICVS, huius nominis tertius, dictus stupidus, ob ignauia, fratri suo Theodorico secundo supradicto, succedit in regno Franciæ anno mundi 4703. à Christo nato 741. hoc principe, Gripho hæreditate Martelli patris priuatus, Laudunum arcem belli occupauerat, mox fratribus in fidem se permittere cogitur. Carolomanus eius frater Roma rediens, abiectis omnibus fortunis, in cœnobium secessit: deinde in montē Casinum migravit, tōsu, habitûque monachi. Childericus anno regni nono, cum regio nomine indignus ac solij dehonestamentû videretur, opera Pipini consilióque Zachariæ, Pontificis, regno pellitur: conuentu præterea habito, mira procerum consensione Pipinus ipse salutatur Rex: Childericus fit monachus. Vide Aemy. lib. 2. Chroni. Reg. Franc. Gag. lib. 3. defecit primûm in hoc Childerico masculæ Regum Francorum progenies.

PIPINVS Breuis, Francorum Rex dicitur anno mundi 4712. à Christo nato 750. In hoc defecit prima Francorum Regum masculæ proles. Pipini præsidium contra Aistulfum Longobardorum Regem Papa implorat: conscripto exercitu Pipinus Italiam intrat: Aistulfum Papiæ obsidet, atque ad deditiōnem cogit. Papæ exarchatum Rauennatem dono dat, monitis etiā Constantini Copronymi Imperatoris neglectis. Vide Blon. lib. 1. Dec. 2. Aemy. li. 2. Aistulfus Longobardorû Rex inter venandum obiit. Rex Pipinus Parlamētum in Frâcia instituit: Parisiis obiit anno regni 18. relictis filiis Regibus, Carolo Magno & Carolomano: succedit ei in Franciæ regno Carolus Magnus anno mundi 4730. à Christo nato 768. qui imperat Romæ anno mundi 4763. de quo, vt Imperatore, suo loco meminimus: à Pharamundo ad Pipinum sunt anni 331. à Meroueo 302. à Clodoueo Christiano 252.

CONSTANTINVS huius nominis quintus Leonis Isauri filius, impio patri scelestissima proles succedit, imperatq; Constantinopoli anno mundi 4704. à Christo nato 742. Hic dictus est Copronymus, quòd infans dum baptizatur, ventrem purgat. Sanctorum imagines non tantum, sed & reliquias aut contemnit, aut comburit: nobilissimum quēque è medio tollit. Constantinopolitanos antistites duos graviter excruciatos capite plectit. Bulgaricum, variante fortuna, bellum, terra marique gerit. Artabasdum Imperatorem creatum oculorum usu cum liberis privat. Gravissimam hyemen, uti Pontus, Bosphorusque Thracius perglaciauerit expertus, post infinita flagitia exquisitissimo cruciatu, nempe lepra consumptus, obiit anno imperij 35. Consulito Egna. lib. 2.

LEO quartus, succedit patri Constantino Copronymo anno mundi 4739. à Christo nato 777. Hic paterni sceleris atque imperij haeres extitit, idque minimè assentiente matre, pia quidem ac proba muliere. Coronam à Mauricio principe Deo dicatam, nefario capiti imponens, captus gemmarum & auri splendore, breui poenas luit. In Saracenos, Syriam inhabitantes, impetum fecit. Imperavit annos quinque, relinquens ex Irene coniuge, proba, & speciosa, filium Constantinum, qui post patrem imperat. Vide Egna. lib. 2.

CONSTANTINVS, huius nominis sextus, succedit patri, Leoni quarto, imperatque eum matre apud Constantinopolim, anno mundi 4744. à Christo nato 782. Hic & mater eius, persuasi consilio Therasij Patriarchae Constantinopolitani, septimam synodum in Nicea vrbe 350. Episcoporum celebrarunt, in qua sanctorum imagines templis restitutae sunt. Nec multo post tamen, Constantinus iam adultus, matrem haud amplius passus imperare, imperio deiecit, eiectamque in ordinem redigit. Nicephorum, in quem suffragia multorum tacite inclinabant, oculorum & linguae usu privat. Et ne quid sceleris deesset, Maria vxore monasterio obtrusa, quae filia erat Caroli magni, Theodoram concubinam superinducit: idque etiam matris consilio, ut filium inuisum omnibus faceret: vnde mox rerum sola potita, filium in potestatem redactum excecavit. Consulito Blondum & Baptistam Egna. lib. 2.

IRENE, Attici sanguinis mulier, Leonis quarti vxor, atque huius Constantini mater, imperavit cum filio puero admodum, annis novem: deinde à filio deiecit. Verum exacto circiter anno deiectionis septimo, iterum, sed sola, quatuor annos imperat. Postea à Nicephoro pulsa, in Lesbum insulam relegatur. Hac principe, Carolus Magnus à Leone tertio huius nominis Romano Pontifice, Imperij Romani corona donatur, virtutis ac pietatis gratia. Vide Egna. lib. 2.

NICEPHORVS Patricius, relegata Irene, Cōstantinopolitanum imperiū inuadit anno mundi 4764. à Christo nato 802. Hic fœdus cum Carolo magno icit. Nemo maiore opinione hominū ad imperium venit, dum singulos aut muliebris impotentia, aut flagitiosi principis tēdet: nemo tamen auarius aut crudelius administrauit: quorum scelerum mox pœnas meritas luit. A Bulgaris enim paulò ante à se victis, improuiso noctis assultu oppressus, ipse cum toto exercitu ad internecionē cæditur. Stauracius filius faucibus euadit, qui cum patre imperarat, & post patrem Imperator ab amicis salutatus, nō multò post à Michaële Curoplate, qui sororem eius in vxorem duxerat, imperio deturbatur, & monasterio includitur. Vide Blon. lib. 2. Egn. li. 2. Stauracius in hac Imperatorum serie minimè à nobis inseritur, quòd paucis diebus post Nicephorum patrem imperitarit.

MICHAEL Curoplates, Rangabe cognomēto, imperat, qua dixi via, Constantinopoli anno mundi 4773. à Christo nato 811. hic melior pacis artibus & pietate, quàm bellicis rebus administrandis, ad vnam aduersam cum Bulgaris pugnam, ita deiecit animum, vt accepto nuntio de Leonis imperio, qui post eum Cōstantinopoli imperat, monasterio sese abdiderit: habenas imperij facillè relinquens post annum alterum imperij. Hic quēadmodum Nicephorus, legatis ad Carolum magnum missis pacē fecit, hac conditione vt Veneti suis legibus ac iure viuerent: immunitate his seruata, quam ad eam diem retinuerant. Egn. li. 2.

LEO Armenius, huius nominis Constantinopolis Imperator quintus, ac post Carolum magnū Romanorum Imperatorē, quartus à Nicephoro, dum in oriente Michaëlis supradicti Imperatoris Ducem agit, ad imperium aspirans seditionem in exercitu excitat, factusque est à militibus Imperator ann. mun. 4775. à Christo nato 813. hic vbi regiam ingressus est, Michaëlis filiū abscisis genitalibus in exilium misit. victoriam de Bulgaris retulit, Thraciam recuperauit, quàm plurimos hostes cepit, repressitque eorum audaces conatus, qui iam Adrianopoli potiti, in Constantinopolim arma meditabantur. Diuorum imagines quas sustulerat ipse, cum nollet restituere, noctu per insidias dum sacris operatur, in ipso templo ab imaginum cultoribus capite truncatur, ac multis confoditur vulneribus, anno imperij octauo: vxor in monasterium truditur, filij in exilium pelluntur. Vide Egn. li. 2. ac Cosmographiam Munsteri lib. 4. & Blond.

MICHAEL Balbus prauissimis moribus imbutus, quique Leonē prædictum confoderat, imperat Constantinopoli anno mundi 4783. à Christo nato 821. Hic humili ac sordido loco natus, Thomam virum quidem obscurum, qui tyrannidem inuaserat, vario primū rerum euentu aggressus, tandem oppressit: cum prius eò desperationis deductus esset, vt ex arce Cōstātini ad Peram, oppidulum, ferream catenam produxisset. Itaque traditum sibi Thomam, qui Adrianopolim se receperat, manibus pedibusque truncauit, multisque cruciatibus affectum, tandē iugulauit. Saraceni hoc principe Cretam occupant, totāque ferè in ditionem redigunt, Græcos duplici vincunt prælio. Obiit Michaël ventris profluuiō anno imperij nono. Vetus oraculum innotuit, tum rem Romanam ruiturā, cum & Balbus & auarissimus princeps imperaret. Vide vt supra.

CAROLVS MAGNVS, Francorum Rex, vicesimus quartus, scito Romani populi, clerique rogatu, Romanorū Imperator dicitur, ob egregia in Christianum nomen, & Romanā sedem merita: inunctusque cum Pipino filio à Papa Leone tertio Augustus consecratur, anno mundi 4762. à Christo nato 800. acclamatusque est ter à populo Romano: *Carolo Augusto à Deo coronato, Magno, & pacifico, vita & victoria.* Hic Pipini filius fuit (eius qui huius nominis primus Frācorum Rex, primus item Christianissimus vocatus est) filiūque Pipinum alterum suscepit ex Hildegrande. Carolus & Nicephorus diuiserunt imperiū: hic Orientis, ille Occidentis Imperator est dictus: sub regni initia bello defunctus Aquitanico, Longobardorum regnum, capto eorum Rege, Francico nomini subegit. Saxones saepe rebellantes, tricēnali tandē bello vicit: & vera pietate imbuit, Saracenos, Hispaniam ferē omnem vastantes, intra Beticā angulum cōpulit. Sclauos, Danos, & Boiarios tumultuantes, in ditionem suam redegit. Hunnicum bellum octauo post anno feliciter confecit. Moritur anno ætatis 71. regni 46. imperij 13. obiit febre, atque Aquisgrani sepultus est: vocatus est Magnus à magnanimitate, sicut & ante eum Pompeius & Alexander hoc nomine, magni, donati sunt. Parisiense gymnasium & Papiense viris vndique doctis accersitis, instituit: templa diuis erexit: iniurias illatas ciuili animo tulit: in hostes rarō acerbē sæuit. His meritis ad hęc usque tempora à multis vt cœlitum vnus colitur. Aemy. lib. 2. Egn. lib. 3. Ab. Vrsper. lib. 4. Hic synodos quinque pro statu ecclesiastico celebravit.

HILDEGRANDIS Sueuæ nobilitatis princeps, Caroli Magni vxor secunda fuit, ex qua Carolum, Pipinum, & Lo-
doicum sustulit.

LVDOVICVS Pius, patri Carolo Magno succedit, imperatque Romæ & Franciæ anno mundi 4776. à Christo nato 814. à pietate, cognominatus est Pius. Dacicum bellum conficit: nec multo post Bernardum Pipini fratris filium, in Italia res nouas molientem, capite plectit. Cōiurarunt in eum filij eius, & optimates, maximè verò prælati, in quos non alia animaduersione vsus est, quàm quod in monasteria eos intrusit. Synodū habuit in qua vanitates vestium, luxūque gemmarū, & auri & argenti nimia pompa ecclesiasticis sunt interdicta. A filiis tribus imperio præter spem deturbatur, & in cœnobium truditur, imperiūque eiurare cogitur, tanquam in Carolum natu minimum propensior esset, sed tumultuante optimo quoque, eodem anno restituitur. Lotarius filius in Italiam pedem refert: data fide ad patrem redit, reconciliatur: eique pater imperij dignitatē, regni que tribuit coronam. Obiit Ludouicus Maguntia anno ætatis 64. imperij 26. in Mediomatricibus sepultus est. Vide Gaguin. lib. 4. Egn. lib. 3.

IUDITH Comitissæ Altorf filia, & Ludouici Pij vxor, suscepit ex eo Carolum Caluum: hanc Ludouicus Pius maritus repudiavit, ac postea recepit: inde concitati prioris vxoris filij, odium in patrem aluerunt: eūque in monasterium intruserunt. Vide Chronica Regum Francicorum.

THEOPHILVS Michaëlis Balbi filius, post patrē imperat Cōstantinopoli anno mundi 4792. à Christo nato 830. Hic erga subditos iustum ac æquum se præstitit, diuorum autem imagines execratus est, eorūque cultores acriter puniuit, patrē imitatus. Cum Saracenis Asiæ prouincias vastantibus, bis congressus, bis victus est, castrisque exutus. Amorium, vnde illi genus, ab iis obsessum, ac proditione captum, direptum est. inde ob animi mœrorem ab omni cibo ille abstinens, solamque aquam frigidam potans, in dysenteriam incidit, qua periit post annum imperij decimumquintum. Vide vt supra, in huius Imperatoris patre.

MICHAEL Theophili filius, successit patri adhuc infans, & sub tutela matris Theodoræ, quæ pro filio imperium administravit Constantinopolitanum anno mundi 4807. à Christo nato 845. Michaël autem adolescentiam ubi attigit, regni negotia tractare cœpit, cessitque ei mater. Hic auo quàm patri similior, per ignauiam ac prodigalitem rem afflixit: irruētibus subinde multis bellis, à cursu equorum in quem omne studium collocarat, auocari non potuit. Circensibus itaque ludis dum plus nimio indulget, Basilium Macedonem Barda interfecto, cōsortem imperij ascit: à quo mox occisus est, cum imperasset annis tredecim. Vide Blondum lib. 2. Deca. 2. Baptist. Egna. lib. Ro. principum. 2. & Cosmog. Mun. lib. 4.

LOTARIVS post patrem Ludouicum Pium Romæ imperat anno mundi 4802. à Christo nato 840. hic paterna diuisione inter filios minimè contentus, omnia sibi, tanquā natu maximo, & Imperatori à patre declarato, vendicabat. bellum inter fratres vtrique atrox & cruentum die paschæ, dum vterque alteri insidias parat, committitur ad Fontoniacum in Altisiodorensibus: tot hominum millia vtrique cecidere, vt cōuulsæ prope sint imperij vires: victus tamen est Lotarius à Carolo caluo: qui cum bellum iterum repararent, iterum fusi, pacē petiere: quadraginta vtrique dictis arbitris, fœdus ineūt: imperij titulo, Lotario Italia, cum Prouincia, & Lotaringia, ab se sic dicta, cessit: Ludouico Germania, Carolo Francia, quæ Britannicum Oceanum & Mosam terminos haberet. Huic Carolo Francici nominis primo, separatim contigit quod veræ Franciæ regnum nunc dicitur: nam Carolus Magnus, & qui præcesserant, Germanicū quiddam referebant. Lotarius Ludouicum filium in cōsortem imperij assumpsit: & post aliquot annos imperio se abdicans, monasticam vitam vixit, tædio (vt opinantur) rerum aduersarū. Imperat Lotarius annos 15. Vide Blond. Aemy. lib. 3. Egna. lib. 3.

LVDVICVS Lotarij filius, post patrem Romæ imperat: inter eum, & Carolum Caluum patrum, minimè conueniebat, propter Austrasiam quæ Lotarij fuerat, quam tamen sibi Caluus vendicabat, sed compositis rebus, cum imperasset annos 21. moritur, superstitē filio Ludouico. Vide Egn. lib. 3.

BASILIVS Macedo, qui Michaëlem occiderat, eiusdem imperium occupavit Constantinopolitanum, anno mundi 4831. à Christo nato 869. Hic in pueritia captiuus inter venales Constantinopolim adductus fuerat: præfuit tamen, & eo rerum successu, ut ad eius nepotes imperij maiestas transferit. Adepto imperio, Michaëlis largitiones ita reuocavit, ut dimidium eorū quæ quisque acceperat, arario inferret. Treis liberos imperij hæredes instituit: deinde plurima cum Saracenis gessit bella, victoria plerunque potitus: multos Iudæos ac Scythas ad Christum perduxit. Anno imperij 17. à ceruo in venatione cornu ictus, mox periit, vir frugi, & quem principem non contempnas. Vide Liut. lib. 1. Egna. lib. 2. Cosmog. Mun. lib. 4.

LEO Basilij filius, huius nominis Imperator sextus, Cōstantinopoli imperat anno mundi 4848. à Christo nato 886. Bulgarios desciscientes, Turcarum auxilio primò vicit: postea ab his per inanes inducias delusus, magna ipse clade affectus est: inde in Saracenos classe comparata, Nicetæ ductu insignem adeptus est victoriam. Philosophus fuit, literarum omnium, Astrologiæ in primis studiosus, quæ etiam filium Cōstantinum imperaturū prædixit, ac diuinavit: in rep. moderanda, ac vrbe custodienda sollicitū ac solertem se præstitit: huius prouidentiam ac vigilantiam pro Reipub. salute, describit Liuthprandus, qui à Basilio Imperatore ad Nicephorum Phocam, historiam rerum per Europam cōscripsit. Hic Leo ut vigilum siue custodiarum vrbis fidem experiretur, noctu solus è regia mutato habitu sese proripuit: à primis custodibus numerata se liberat pecunia, ab aliis verò, pugnis, flagrisque cæsus, in carcerem truditur: hos postea muneribus donat, illos autem bonis exutos expellit. Vide ut supra.

CAROLVS Caluus Ludouici Pij filius, Francorum Rex vigesimus sextus, mortuo Ludouico secūdo huius nominis, Imperatore, Lotarij filio, Italiam petit: à Ioanne Pontifice huius nominis octauo, corona imperij donatur, anno mūdi 4838. à Christo nato 876. Hic antea cum Britonibus & Normanis varia fortuna dimicauerat: nā Normani Danis finitimi, qui à Carolo magno debellati fuerant, ditionem Caroli Calui infestarunt, & piraticam exercentes, Nannetes vsque peruolarunt molestis incursionibus: contra quos Carolus annis ferè decem pugnavit. tandem fortiter apud Andegauum, quod ceperant, obsessi, pecunia se redimunt. Carolus in Saracenos mouens, facile conatus eorū repressit: inde in Galliam reuersus, breui Italiam repetit: aduersus quem dum Ludouici Imperatoris filij bellum parant, ipse curis confectus, & Mantuæ morbo correptus, veneno à Sedechia, medico Iudaici sanguinis, dato, moritur anno regni sui Francici tricesimo octauo, imperij verò, secundo. Nec tradunt autores quo sollicitatore, corruptorēque id sceleris perpetrarit Hebræus ille: neq; an scuitum in eum sit, ut domesticis magis insidiis quàm externis petitus videatur Caluus: qui impotentia, superbiæq; à suis insimulabatur: & quod contemptis patriis moribus, cultu in externos ritus degenerasset: ita dum oculis hominum augustiorem se facit, pectoribus inuisus fuit. Paul. Aemyl. de rebus Francorum lib. 3. Bap. Egna. Ro. prin. lib. 3.

LUDOVICVS Balbus Caroli Calui filius, à Papa Ioanne huius nominis octauo, qui in Galliam se contulerat, coronam imperij accipit anno mudi 4840. à Christo nato 878. Hic Papa præter Italiae multorum principum voluntatem solus titulū imperij Balbo asseruit: nam ē custodia fugiēs, cui Romani illum incluserant, & in Galliam contendens, ratum Balbo imperium suo assensu fecit: quod tamen valetudinarius princeps biennio vix obtinuit. Hic paruam expeditionē in Cenomanos fecit, ac Gothofredi Cenomanensium comitis filios præfractos quidem, ac patri, ipsi denique Imperatori minus obsecundantes ad obseruantiam compulit: interminatus nisi ad officium redirēt, vltima passuros. Obiit Compendij, quo die Christus passus est: vxorem reliquit grauidam, quæ Simplicē peperit: cui Odo Roberti Andium Ducis filius, in spem ventris, fuit à patre tutor designatus. Amy. lib. 3. Egna. lib. 3. Chro. Reg. Fran.

LUDOVICVS Carolomanusque fratres, Balbi expellere filij, Francia regnum obtinent anno mundi 4842. à Christo nato 880. Hi duo nothi initio feliciter rem gerunt aduersus Normanos & Danos, qui numerofo exercitu, igni ferroque Galliam per quinquennium vastabant. Carolomanus in equo ludibundus dum refugientem domum puellam insequitur, impetu equi intra humile ostium illatus, corporis compagem soluit. Ludouicus aprum venabulo premens, intorto aliundē telo transfigitur: hic anno regni quarto, ille quinto: Porro Carolomanus, quod natu maior esset, Rex præ altero censetur. Consulito Amyl. lib. 3.

LUDOVICVS nihili, mortuo patre Carolomano coronam regni Francia suscipit, anno mundi 4846. à Christo nato 884. hunc non annumerat Paulus Aemilius in serie regū Francia, vel quod eundem hunc putet cum Carolo Simplicē, Balbi posthumo, cuius simplicitas hic, sub nomine Ludouici nihili, interposita sit: (nam etiam hic attentioribus turbata & confusa videtur historia) vel quod huius Ludouici loco (si quidem alter sit ab illo Simplicē) ob ignauiam quasi reiecti, censeatur potius Carolus Crassus, qui Romæ tunc imperabat, Francia quoque Rex: nam & is Carolus regnum etiā optimē dicitur administrasse, ab Italia euocatus, vt statim dicitur. Fertur Ludouicus hic pulsus fuisse regno, anno quinto: cuius regni annos quinque in Carolū Crassum, ob eam quam diximus causam, transferimus. Gag. li. 5.

CAROLVS cognomento grossus, siue crassus, Ludouici 2. Germania regis filius, Romæ imperat post Balbū, anno mundi 4842. à Christo nato 880. hic cum subsidio opus esset Italis contra Saracenos, à Papa Ioanne octauo, necessitate compulso, ē Germania accersitus, profligatis Saracenis, imperialem coronā accipit. Accersitus à Francis aduersus Normanos, Francia Rex appellatur. Neustrij publicē detrectabant imperium: pacem cum eis composuit: idque Neustria, quod nunc Normania est, nomine à nouis incolis indito, incolendum eis dedit. Exin qui iuuenis mira indole fuerat, adeo degenerauit ab illa Caroli Magni stirpe, vt quod rebus suis, publicisque superesse non posset, curator ei daretur, nouo exemplo fratris filius patruo: is est Arnulphus. Amy. Egna. lib. 3. imperat annis 10.

ODO, Roberti Andium Ducis filius, alienus à genere Caroli Magni, tutorque Caroli Simplicis, iussus regnat apud Frācos post Carolū Crassum, anno mundi 4852. à Christo nato 890. nec obstitit Arnulphus Crafsi curator, & Augustus Imperator salutus, qui regnum occupare satagebat. Is Odo aduersus Normanos præclare se gessit. Franci biennio postquam Odonē Regem salutarunt, in Aquitania omnino eum regnare iubēt, assumpto Rege, ante tempus, Simplicem adolescentulo: id emulatione factum putarim: multi enim pro vno tutores exorti sunt, atque armis in Odonem actum ac decertatum est: aduersus quem Arnulphus Augustus accersitus est: virtute tamen, opibus, fortunâque superior Odo euasit. Odo in Galliam attulit nobile illud signum innumeris sparsum liliis, quod ad Caroli sexti tempora durauit, numerantur anni regni huius nouem. Vide Aemy. lib. 3. & Gag. Chro. li. 5. moriens Odo pupillo Simplici regnum restitui iussit.

CAROLVS Simplex, Balbi filius, post Odonem tunc demum dicitur regnasse apud Frācos, nempe anno mundi 4861. à Christo nato 899. huic pupillo coram proceribus regnū iubet restitui Odo animam agens. hoc Rege finitum est bellū Normanicum: Rhollo primus Normaniæ Dux factus est. Tot rerū fluctus in Gallia extitere à Balbo ad Simplicem, vt vix certò sciri possit quis potissimum regnarit. Robertus Odonis frater, regni emulus, aduersus Simplicem pugnas occiditur. Herbertus, cuius sororem in vxorem duxerat Robertus, Simplicem ad se in speciem rei componendæ accersit, & in carcerem Peronæ cōiicit: vbi post annos tres moritur, ac Peronæ sepelitur. Aemyl. lib. 3. regnat annis 27. fuitque iuxta nostram supputationem 32. Francorum Rex.

ARNVLPHVS, Carlomani filius, patruo Carolo crasso, cui curator datus fuerat (nempe nouo ac inusitato modo nepos patruo) succedit in imperio Romano anno mundi 4852. à Christo nato 890. eodem nempe anno quo Odo apud Francos regnat. Hic Normanos strenuè superat: mox in rapinas conuersus, iusta numinum ira plectitur: nam pediculari morbo cōfectus obiit, anno imperij 12. Vltimus hic è Caroli Magni prosapia imperat Romæ: in eoque imperij maiestas deficit ad Germanos, quæ per centum annos apud Francos steterat: sub quorum principatu Francorum, adeò floruit, vt vetera tempora nō desideres. imperat annis duodecim. Vide Baptistam Egn. libro Romanorum principum sexto.

LVDOVICVS à Gallis & Germanis successor Arnulpho patri creatur, anno mundi 4864. à Christo nato 902. imperat annis decem in Germania & Galliis, puta Lotaringiæ. aduersus Berengarium bellum mouit, quæ primò vicit: deinde Veronæ victus, luminibus priuatur. Imperat annis decem. Hic grauius prostrauit Hungaros Germaniam vastantes. Sed ab illis postea vicissim victus est, coronam accepisse nusquam legitur. Vide Chro. Imperatorum, & Carionem lib. 3.

BERENGARIVS hoc nomine primus, Foroiulij Princeps, ex genere Longobardorum, Arnulpho successor in imperio ab Italis creatur, eodem anno quo Ludouicus, de quo proximè, à Gallis & Germanis. Itali siquidem assiduis barbarorū incursionibus vexati, ius antiquum, & veterē imperij gloriā amittere nolentes, hunc sibi praeferunt: fuit ingenio & re bellica potens. Guidonem Spoletinum Ducē interfecit. imperat annos fere quinque. Videto Chro. Impe. Scribit Ioannes Carion li. 3. hūc Berengarium collectis ingentibus copiis aduersus Hungaros quanquā infelicitè pugnasset, attamen ex ea expeditione tantam nominis existimationem consecutum esse, vt postea Cæsare se voluerit nominari. Chronica Phry. referunt hunc Berengariū ad Arnolphi Imperatoris Romani tempora. Ceterū imperij Romani maiestas in Arnulpho defecit, quæ tanta indole à Carolo magno quæsitā fuerat, & ad Germanos translata est. terra certè Itala sub Gallorum principatu adeo floruit, vt vetera Romanorum principum tempora minimè desiderares, sed & anni sexaginta vsque ad Othonem primum Saxonum Regem, quibus nullum non calamitatis genus sensit Rom. imperium, ac terra Itala, effecere vt Gallicum nomen desiderabilius foret. Vide Egn. li. 3.

BERENGARIVS secundus priori succedit anno mundi 4868. à Christo nato 906. Hic post tertium aut quartū annum à Rudolpho Burgundo Rege pellitur. Vide vt supra.

ALEXANDER Leonis supradicti Imperatoris frater, eidē in imperio Cōstantinopolitano successit, anno mun. 4866. à Christo nato 904. Hic & Basilio patri, & Leoni fratri dissimilis, luxu & delitiis perditus, annum & mensem imperauit: turpissimum quēque rebus praeferit: erumpente tandē è naribus & pudendis toto die sanguine, ob crapulam ac ludum pilae intempestium, obiit. Vide vt supra, vbi de patre ac fratre huius memini.

CONSTANTINVS Leonis supradicti filius, septennis à patre sub matris tutela relictus est. imperauit Constantino poli post patrum Alexandrum praedictum anno mundi 4867. à Christo nato 905. Huic Romanus quidam Lecapenus insidias tetendit, vtq; eum omnino imperio deturbaret, nullum non lapidem mouit: frustratus tamen spe sua, à propriis filiis captus, ac in monasterium trusus est, qui antea matrem Constantini Zoen, in monasterium truserat. Cum autem hi Romani Lecapeni filij idē Constantino facere tentarēt, capti ipsimet, & tonsi in monasteriū detrusi sunt. Constantinus itaque qui à Romano vitrico multis annis oppressus fuerat, monarchiam sic recuperat, solusq; prudenter satis administrat, tyrannis quibusdam oppressis, Turcarumque principibus aliquot, Christianam amplectentibus pietatem. Hic literas penē extinctas ab interitu vindicauit. Librū filio Romano, qui alter est à Romano Lecapeno, reliquit: in quo totius imperij summam, sociorum foedera, hostium vires, rationes, & consilia aperuit, quem Veneti in bibliotheca vt thesaurum adseruāt: nam & multa de Venetorum rebus differit liber ille. Vide vt supra. Imperauit Constantinus hic, tam solus, quā cum Romano Lecapeno annos 55.

CVNRADVS Ludouici, Arnulphi filij, ex fratre nepos, vltimus ex nobilissima posteritate Caroli Magni, Germaniæ Rex, Cæsar designatur anno mundi 4873. à Christo nato 911. nec tamen à Pontifice coronatur. Hic Hungaros, quos instigarat Berengarius (qui Imperatoris sibi nomē in Italia vsurpabat) vt iterum Germaniam depopularentur, superauit, Othonis Saxonis ducis præsidio: cuius filius Henricus à Cunrado morituro, Imperator declaratur. Consulito Chro.

HENRICVS Saxonum Dux, supradicti Othonis filius, in Germanorū imperio succedit, defuncto Cunrado anno mundi 4881. à Christo nato 919. tunc imperium à Caroli magni posteris ad Saxones trāslatum est. Hic Hungaros vicit, Sclauos subegit, Dalmatas tributarios fecit: Bohemos imperij legibus subiecit, quadraginta millia Hungarorum apud Meresburgum prostravit: Brandeburgum cepit: Vandalos subegit ad mare vsque (hi Christianam religionem tunc amplexi sunt) toti Germaniæ summam tranquillitatem peperit: hic cognomento auceps, iam morti proximus successorem imperij instituit Othonem filium suum, cum ipse imperasset annos octodecim. Vide Liuthp. lib. 2. ca. 9. Vuitich. lib. 1.

BERENGARIVS tertius, in Italiam accersitus anno mundi 4872. à Christo nato 910. vnà cum filio Adalberto Italiæ regnum administrait. Sed cum tyrannum verius quam principem ageret, accersitur à Romanis Otho, cuius tunc nomen ac pietas celebris erat, qui Berengariū cum filio Italia expulit. Vide Bapt. Egn. lib. 3. & Carionem lib. item tertio.

OTHO Henrici supradicti Saxonum Ducis filius, in Italiā accersitus, cum quinquaginta millibus armatorū venit: Berengarium, eiūsq̃ filiū ad obsequiū retrahit: quos, data venia, magna Galliæ Cisalpinae parte donat. Romam inde profectus, à populo Imperator & Augustus salutatur, à Pontifice coronatur anno mundi 4923. à Christo nato 961. iamque annos 25. Rex Germaniæ extiterat, succedens Henrico patri. Hic Otho conscripto exercitu Franciam intrauit, cuius Regem Ludouicum à Normannis proditum, & in carcerem coniectum, libertati regnōque restituit. Berengarium cum filio res nouas iterum molientes, facile vicit: captosque alterum Bizatiij, alterum in Austriam relegauit. Huic, cum administrasset annos 36. successit eiūdem nominis filius, quem etiam pater Romam vocatum, Imperatorē designarat. Vide Egn. lib. 3. Aemy. lib. 3. Vuit. lib. 2. Luithpr. lib. 6. ca. 6.

ROMANVS Lecapenus obscuro genere natus, insidias Constantino parauit, imperiique Constantinopolitani socius ac particeps ab eodē necessariō adscitus est, eodem quo regnare cœpit Constantinus anno, vti supra videre est: Helenamq; Constantini filiam, pulsa matre Zoë uxorem habuit. Nec tamen iusurandum sanctissimum quod præstiterat Lecapenus, nec gener Constantinus obstitit, quo minus imperium & sibi & Christophoro filio idem Lecapenus assereret. Cum autem aduersus Bulgaros, Simeonemque eorum ducem, infeliciter congressus esset, à Stephano & Constantino, filiis suis captus, imperio exuitur, & in vicinam insulam in monasterium ad Philosophandum relegatur. At cum iidem ipsi aduersus Constantinum Leonis filium idē molirentur, in laqueum quod tetenderant incidunt, nam & ipsimet, Lecapeni inquam filij, monasterio mancipantur. Imperauit Romanus Lecapenus annos 39. Vide Liuthprandum lib. 5. ca. 9. 10. & 11. Egna. lib. 2. Cosm. Mun. lib. 4.

ROMANVS Constantini, Leonis filij, filius iunior, post patrem imperium suscepit Constantinopolitanum, quod tamē alieno rexit arbitrio, nēpe Nicephori Phocæ, de quo statim meminimus, vbi & annorum supputationem inseram, nō hīc, ne bis id faciam. Fuit Romanus hic foris aduersus Saracenos Cretam occupantes, & Turcas Asiam vastātes, Nicephori ductu felix: domi in matrem ac sorores impius, vt regia eiectus, ob mœrorem quod regio essent exuta vestitu, quæstum fecerint meretricium: ipse ludis ac crapulæ deditus, anno imperij decimo, veneno potionatur. Vide vt supra.

RODVLPHVS post Carolum Simplicem Franciæ trigessimus tertius Rex imperat, anno mundi 4888. à Christo nato 926. Nam dū anceps fertur Carolus Simplex in potestatē Herberti Viromandui, Peronam profectus, præsidio custodibûsque circumfusus, adducitur, & velut cogitur vt regni iure cedere se in procerum concilio profiteatur, illudque dono dare huic Rodolpho Burgundiæ Regi, Richardi filio, post Ludouicum in Italia captum, luminibûsque orbatū. Hic imperij veluti vagi ac in medio positi spem affectans, in Italiam transscendit, Berengarioque victo, rerum illarum magna ex parte triennium potitur. At verò mortuo in custodia Simplicis, cum Italos iam eius poeniteret, in Galliam rediit. Continuo Hugo Arelatensium Rex, in Italiam tanquam vacuam possessionē, spe imperij se contulit: quod Proinciæ Regibus Italiam deberi diceret, Gallis, Germanisque ac Italis de imperio decertantibus. Regnat in Francia Rudolphus Burgundio, annos duos: alij dicunt 12. Ad fanum D. Columbæ apud Senonas sepultus est. Vide Chro. Reg. Franc.

LVDOVICVS, huius nominis quartus, Simplicis filius, ex Anglia, quo se ad auunculum Regem cum Ogenia seu Ogenia matre post comprehensum ab Herberto patrem, contulerat, reuocatur: inde huic Transmarino cognomen est: regnatque apud Francos anno mundi 4890. à Christo nato 928. De regno fuit inter ipsum & Rodolphum cōtrouersia: Rodolphus moritur anno regni huius nono. Rex aduersus Othonem Cæsarem, in Lotaringiâ bellum mouet: Gerberga Gisleberti vidua Othonis soror nubit Regi. Hugo Roberti filius, Regi facessit negotium: cuius opera quidā aiūt Regē à Normanis captū, & Laudunum in carcerē ductū, vnde eum liberat Otho. Regnat Ludovicus annis 27. Apud Remos sepultus est. Vide vt supra.

LOTARIVS, Ludouici transmarini filius, post patrem apud Francos regnat anno mundi 4917. à Christo nato 955. Hic Imperatorem Othonem huius nominis secundū, bello adortus, penè opprimit: is vicissim ab octobre ad decembrem Regem persecutus, præter templa, resque sacras nihil non funditus evertit Lutetiam vsque: sed pedem cum suis referre coactus, eruptione ciuium ac præsidij, fortissimos suorum, & nobilissimos amisit. Mox ad colloquium congressis Rege & Cæsare, in possessione Lotaringiæ Carolus Regis frater perseverauit, sed angustioribus finibus descripta quàm ante fuisset. Mortuo Othone secundo, imperij anno decimo, successit Otho tertius. Tunc Francus repetito Lotaringico bello, Viriduum, eiusque oppidi Comitem Gothofredum capit: sed supremis suis diebus Cæsari Comitem, Comiti opes restituit. regnat Lotarius hic annos 31. Obiit, sepultusque est Remis. Vide Aemy. li. 3. & chro. Reg. Francicorum.

LVDOVICVS, huius nominis quartus, supradicti Lotarij filius, mortuo patre, apud Fracos regnat anno mun. 4948. à Christo nato 986. vltimus hic ex agnatione Caroli magni regnat: nā cum is annum omnino regnasset, veneno periit, Compendiūque sepultus est, cui Capetus subrogatur. Ita tertiū stemma in solio locatur, haudquaquam Francis poenitendum: nempe Pipini, Martelli, & Capeti. Vide Aemy. lib. 3. huius Capeti agnatio ad hæc vsque nostra tempora feliciter perdurat. Cæterum à Faramūdo ad vsque Hugonem Capetum anni sunt 568. à Clodoueo Christiano 487. à Pipino 237. Vide vt supra.

NICEPHORVS Phocas Constantinopoli imperat anno mundi 4922. à Christo nato 960. Cum Saracenis sæpe ac feliciter congressus est, qui Calabriam, Siciliam, Candiam, Ciliciam & Cyprum occupant: in Sicilia res haud ita bene per duces acta est: ipse Ciliciam, & bonam Asiæ partem letis recepit auspiciis: mox Antiochiam noctu aggressus, pulsus Saracenis imperio eam adiecit. Inuis omnibus fuit, quod bellorum prætextu nouis tributis & exactionibus populum expilaret, numismata adulteraret, ac pondus imminueret: quare odiosus ciuibus, facile à Ioanne Zimisce, noctu dormiens in cubili occiditur: intromittente etiam sicarios, Theophania Nicephori vxore: imperat annos decem. Vide Egnat. Ro. prin. lib. 2. & Cosmograp. Mun. de Græcia lib. 4.

IOANNES Zimisces occiso, vt dixi, Nicephoro, post eum imperat Cōstātinopoli, an. mun. 4932. à Christo nato 970. Hic clarus antea militari laude, in Roxolanos feliciter mouet, Bulgariamque totam, quam sibi Roxolani vendicabāt, imperio subiicit, Sphendoslauo eorum Rege ad deditionem coacto. Basiliū & Constantinum fratres, Romani secundi supradicti filios, Cæsares facit, ac imperij consortes creat: Nicephoro deditos è medio tollit: & damnatos exilio ab eodem, reducit. At mox parua de Roxolanis victoria, cum triumphantis specie Constantinopolim ingressus esset, veneno potatur, post annum imperij sextum. Vide vt supra.

OTHO junior, siue Otho huius nominis secundus, superioris Othonis filius, patri Romanorum Imperatori succedit anno mundi 4935. à Christo nato 973. attamē à patre iam ante sex annos fuerat Imperator creatus: cuius etiam opera Saracenos, Græcosque Calabria expulerat. Hic mortuo patre Henricum Bauiariæ Ducem nouis rebus studentem, debellauit: atque aduersus Lotarium Francorum Regem, qui sibi Lotaringiam asserebat, Galliam ingressus, fœdis populationibus eam vastauit. At dum reuertitur, in Axonę fluuij transitu graui incommodo à Francis afficitur, quibusdam ex suis militibus vorticibus absorptis, pluribus ab insequente hoste interfectis. Dum in Italiam festinat ad famam Græcorum principum, qui Saraceno etiam milite instructi Italiam sibi vendicabant, vincitur: ac scapha conscensa, à piratis captus, in Siciliam ducitur: liberatus, omnem in Beneuentanos iram, quod signa deseruissent, effundit: ciuitatem capit, spoliatur, incendit. Tandem fato concessit, cum imperasset solus post patrem annos decem. Consulito Blond. lib. 3. Deca. 2. Egna. lib. 3. Ab. Vrsper.

THEOPHANIA vxor huius Othonis secūdi filia fuit, Nicephori Græcorum Imperatoris, quem regno pulsum, restituit, & confirmauit Otho. Vide Sup. Chro. lib. 12.

BASILIVS & Constantinus fratres, Romani iunioris filij, post Ioannē Zimisken Constantinopoli imperant anno mundi 4938. à Christo nato 976. nullique diuturnius imperarūt, nam annos 53. præfuerunt: ille 50. hic treis etiam solus, post fratrem: & ne sine ciuili bello rem transigerent Bardæ Scleri ambitio effecit, quem imperium inuadentem, victum ad Persas fugarunt. postea Phocam, egrē ferentem se contēni post rem in Sclerum se duce egregiē nauatam, in acie cæsum, ac tyrannidem vsurpantem superarunt. Inde Bulgari victi sunt præliis aliquot: horū 15. milibus captis oculos eruit Basilus, vno tantū incolumi, qui ad Samuelem eorum Ducem præiret: idque ad compescendam eorum perfidiam, qui Thraciam, Macedoniam & Græciam flammis & ferro vastarant. Tunc demum Bulgaria tota subditur imperio Constantinopolitano, quę in illum vsque diem semper rebellarat: mœrore ob id confectus Samuel, nō ita diu vixit. Obiit autem septuagenario maior Basilus, cui per treis annos successit Constantinus frater, qui cum eo dignitatis potius quàm potētię particeps fuerat: hic totus deliciis diffuens, gulę, veneri ac ludis operam dedit. Vide Egna. lib. 2. Cosmo. Mun. lib. 4.

ROMANVS Argyropylus Constantini, de quo hīc meminimus, gener, eidē vitrico successit in imperio, anno mundi 4991. à Christo nato 1029. hic sub initia, liberalis fuit: verū cum parum ex sententia illi celsisset in Saracenos expeditio, statim ignauia ac pecunię corradendę se totum tradidit. Zoę vxoris salacissimę ac sterilibus insidiis, & Michaelis Paphlagonis adulteri, dolo intra balneas immersus obiit, anno imperij sexto. Vide vt supra.

OTHO tertius, secundi Othonis supradicti filius, post patrem imperat anno mundi 4945. à Christo nato 983. ætate puer erat vixdum annum duodecimum egressus, cū moreretur pater: quare Henricus Bauariæ Dux, cognatus eius, seruandum eum Romæ curauit, & iterum cœpit imperij dignitatē sibi vsurpare. Itali plerique Crescentium declarandū Cæsarem censebāt, vt ad Italos imperij maiestas rediret: sed fideles erga dominum suum Germani, hunc Othonem Cæsarem creant: hic iam natus annos 28. eo fuit ingenio præditus, vt mirabilia mundi vocaretur. hic Brunonem Saxonem cognatum suum, Gregorium quintum appellatum, Pontificem creat, qui à populo Romano minis & maledictis ex vrbe pellitur. Crescentius Numentanus Consul se Romanum titulo præferens, vrbis dominium ante cœperat: Romā itaque ingētibus copiis accinctus aduolat Otho. Papa Ioannes 18. quē Romani designarant, cum Crescētio fugit. Crescentius captus interficitur, prius naso & auribus truncis retrorsum asino impositus. Ioannes Papa exoculatur: sed Gregorius pristina restituitur: qui statim sanctionē eam tulit, quæ in hunc vsque diem durat, in hæc verba: *Imperatorum nullus hereditariam dignitatem vëdicato. Principes sex, sacri ordinis tres, profani totidem eum deligunt: hi si discordes fuerint, Bohemiæ Regem coaptant.* Egn. lib. 3. Blon. lib. 3. decade 2. Imperauit hic Otho tertius, annos 19. vixit 30. missóque per insidias à Crescētij vxore veneno, necatus est, ac Augustæ sepultus.

MARIA, Regis Arragonum filia, vxor fuit huius Othonis tertij, intemperans quidem mulier, vti autorum scripta testatur.

HUGO Capetus Parisiorum Comes, mortuo sine liberis Ludouico huius nominis quinto Francorum Rege, Lotaringiæ Ducem ac Lotarij Regis fratrem, Franciæ regno inhiantem, reprensit, atque ex insidiis cepit: deinde vi & militum fauore, Hugo primū Nouioduni Rex salutatur, mox Remis cōsecratur, anno mundi 4949. à Christo nato 987. Hic cū annum solus regnasset, Robertum filium, liberalioribus literis institutū, Aureliani coronandū curauit. Nā ipse Hugo neque diademate, neque regiis insignibus vnquam, sed tantum vi & armis vsus est. Regnat, tam solus quā cum filio Roberto, annis nouem. Vide Aemy. lib. 3. Chron. Reg. Franc. Sabaudię domus apud Allobrogas, hoc Rege in Comitatum primū erigitur.

ROBERTVS, Hugonis Capeti filius, succedit patri, & solus apud Francos regnat anno mundi 4958. à Christo nato 996. Henricus Dux Burgundiæ, quod liberos nullos suscepisset, Ducatum suum Regi testamento legat: quem confestim Rex Hugonis filio, eiusdem nominis Roberti, tradit: eūque mittit aduersus Landricum Niuernensem Comitem Burgundionibus acceptissimum. Senonū vrbs ob Comitis Reginaldi scelus, Regis patrimonio adiicitur. Rex cū Ricardo Normaniæ Duce Valentianas proficiscitur, opem laturus Balduino Flandriæ Comiti, quas is contra Henricum Imperatorem occupauerat. Aduentu Francorum Cæsar soluere obsidionem cogitur: sequitur exinde incredibilis fames & pestis. Pace terris, veniāque à numine redita, Henricus Cæsar, Robertusque Rex, ad Charum fluuium conueniunt, ac pacem firmant. Regnat annis 34. Vide Aem. li. 3.

HENRICVS huius nominis secundus, Bauarus, dictus Claudus Othonis primi vel filius, vel ex filio nepos (nam id ambigitur) designatus est Imperator Romanus, anno à mūdo condito 4964. à Christo nato 1002. Romæ post aliquot annos coronatur. Principio Bohemos & Vandalos bello fatigatos tributarios ac subditos fecit: Metas & Gandauum obsedit: Lotaringiam ac Flandriam debellauit: post hæc accepta Romæ imperiali corona, in Capuam mouit: Saracenos ex Italia expulit. Constantinopolitani Imperatoris Ducem Bubaganum, Saracenis fauentem, bello insecutus est acerrimo. Troiam in Apuliæ finibus, vbi olim Annibalis castra fuere, à Græcis ædificatam obsedit, & per deditiōem accepit. Hic Episcopatus Bambergensis fundator, Bambergæ sepultus est. Hungaros debellatos ad fidem Christianam pertraxit, data sorore Hungarorum Regi in matrimoniū. Cunradum Francum, hoc nomine secundum, Cæsarem creauit, addito legitimo Electorum suffragio. Hunc cum vxore Cune-gunda virginitatem perpetuam obseruasse sunt qui scribant, ac post mortem miraculis claruisse. Primus Electorum principum suffragiis Cæsar, iuxta Gregorij formulam designatur: imperat-que annis 22. Vide Blon. lib. 3. deca. 2. Egna. lib. 3.

CUNEGVNDV Henrici secundi supradicti Imperatoris vxor fuit: quam castissimam fuisse, quinimo virginitatē perpetuam vnā cum viro obseruasse, memoriæ proditum est. Vide autores quos supra.

CONRADVS Francus, huius nominis secundus, successit Henrico proximè supradicto, Imperatorque designatus est, anno mundi 4986. à Christo nato 1024. Hic sub initium imperij, cum videret turbari passim omnia, effecit vt in consortium imperij filius suus eligeretur. Catulos Sueuos, cum Ernesto Sueuiæ Duce, compescuit: ad domandos Hungaros, Hungariam cū exercitu intrauit: res composuit. Burgundi ad eū defecerunt: unde Burgūdia diuisa, altera quæ Campaniam attingit Francis, altera quæ Bisantinos spectat, Imperatori fuit subiecta. Lugdunū, & regnum Arelatense cepit, & subiectum suo imperio administrauit. Mediolanum obsedit, cūque exitium vrbi minaretur, deterritus oraculo recessit. Inde Romam veniens, à Pontifice coronam accepit: insurgunt Romani, quos reprimat. Ernestus Sueuiæ Dux, nouos iterum motus concitans, à Cōrado, in regressu, fugatur, & confoditur: Ducatum donat Hermannō, Ernesti fratri. Imperauit Conradus annos quindecim: dicitur fuisse Othonis ex filia nepos, eius inquam qui Henrico Imperatori successit. Gag. lib. 5. sub finem. Aemyl. lib. 3. Hic magnis sumptibus extruxit Basilicam Spirensē, in qua cum vxore sua Gisela, seu Gisla sepultus est. Vide Carionis Chro. lib. 3.

GISLA, siue Gisela, Regina fuit Burgundica, ex posteritate Caroli, de qua magnæ laudes feruntur, maritum primò hæc habuit Ernestum Sueuiæ Ducem, ex quo duos suscepit filios, Ernestum, qui pulsus est, & Hermannum: postea in matrimoniū accepit Conradum. Vide autores quos supra.

HENRICVS huius nominis primus, Roberti Frācorum Regis filius, succedit patri, regnatque apud Francos anno mūdi 4992. à Christo nato 1030. Contendit Henricus hic (minor natu, ut aiunt, sed à patre hæres nuncupatus) cum Roberto fratre, cuius partes Odo Campaniæ, & Balduinus Flandriæ Comites sequuntur: Henrici verò partes Robertus Normaniæ Dux sequitur: priores ab Hērico vincuntur: frater Robertus Ducatu Burgundiæ contentatur. Rodolphus TransIurensis Burgundiæ Rex, regnum Imperatori Conrado dat: Odo Campanus suū iure censet, armisque inuadit: tūc in Comitatum qui ad imperij ditionem, & in Ducatū, qui ad regiam pertineret ditionem, diuiditur Burgundia. Henricus Philippum filium Regem creādum, coronandūque Remis curat: moriens Balduinū Flandriæ Comitem filiis suis tutorem dat. Vide Aemyl. lib. 3. Gag. lib. 5. Regnat Henricus annos triginta, & sepelitur in æde Diui Dionysij ad Parisios.

PHILIPPVS Henrici supradicti filius adulescens, succedit patri in regno Franciæ anno mundi 5022. à Christo nato 1060. Balduinus Regis tutor, simulat in Saracenos bellū, quo audaces nobiliū animos reprimat. Hoc Rege è Galliis duæ illustres prodire familiæ, quæ apud exteros duo potentissima regna erexerunt. Gulielmus nothus, Normanorum Dux, Angliā Rege cæso occupat: Gothofredus Bullionius terram sanctam, & Ierusalem postea obtinet: 9. obsidionis die, anno mundi 5060. à Christo nato 1098. Obiit Philippus Meleduni, anno regni sui 49. Ad ædem Benedicti prope Ligerim sepelitur. Vide Gaguin. libr. 6.

MELVINA, quæ olim apud Mellam & Lusignanum dominabatur (vnde fortè Mellusine nomē accepit) Comitis cuiusdam Pictaviensis soror, aut (ut alij volunt) filia fuit: hæc Raimondo, Comitis cuiusdam filio, seu nepoti, nupsit, ex quo Gotfridum Magni dentis suscepit, atque alios fortissimos milites: idque circiter annum à mundo condito 5040. à Christo nato 1078. regnante apud Frācos Philippo huius nominis primo, Roberti, Capeti filij, aut (ut alij censent) Henrici, Roberti filij, filio: non autem regnante Philippo illo secundo, qui Ludouici filius, fuit: ut malè quidem, Aquitaniæ Annales ferunt. Quod autē fingitur fuisse Mellusina semiscerpens, id fortasse non absurdum fuerit sortilegio tribuere, cuius peritissima esset, sicuti etiam tūc temporis ars magica erat vulgatissima: vel quod pro insigni tale etiam monstrum ipsa gestaret. Vide Annales Aquitaniæ.

GOTFRIDVS Magni dentis, Mellusina supradictæ filius, vnā cum fratre, Gotfridum Bolionium, siue Billionensem, in expeditione Ierosolymitana secutus est, vbi strenuum se militē præstitit. Ab hoc Gotfrido Magni dentis originem traxere Cypri insulæ Reges complures, cognominis Lusignani. Videto Annalium Aquitaniæ, partem tertiam: nam in partes quatuor digestus est liber 15.

kk 4

MICHAEL Paphlago, Zoës adulter, quique eius virum Romanum Argyropylum intra balneas immerferat, ab eadem Imperatrice Zoë Imperator instituitur Constantinopoli, anno mundi 4996. à Christo nato 1034. Fuit hic mancipium barbarum, nulla re nisi forma commendatum, mente etiam commotum, labensque ad singula momenta, spuma insuper oris foeda. Quis non effrenem in quinquagenaria muliere Zoë libidinem, amorémque foedissimum excretur, aut fortunæ aleā in hoc principe non admiretur? asciuit primū illa omnem sibi potestatem, Michaële velut ministro vsa, sed non diu duravit hæc obseruantia: nā Michaël imperij habenas retinuit, nec malè rexit. Tricennales inducias cum Aegypto Rege percussit: Edeßam obsidione liberauit: domi in suos facilis, vni Zoë, propter expertam libidinem, parum æquus fuit. Intercutis morbo laborās, Michaëlem Calaphaten hæredem imperij dixit. imperauit annos ferè septē. Vide Egna. lib. 2. Cosmo. Mun. lib. 4.

MICHAEL Calaphates à Zoë adoptatus, eius pedibus aduolutus iurat se titulo tenus imperaturū, potestatē penes eam mansurū: his blandiciis ad imperiū euehitur Constantinopolitanum, anno mundi 5004. à Christo nato 1042. paulò post in Zoën machinatur, fingens ab ea sibi structas vitæ insidias, ac venenum positum, à quibus innocēs erat: relegat itaque eam in insulam, detōdet, ac monacham facit: interim genio ipse indulget. Id iniq; ferens plebs, Theodorā Zoës sororē, Imperatricē creāt: Zoën reuocant: Michaëlem fugientē, capiunt, exoculant, vnā cū fratre: quæ familiaris Græcis pœna est. Sic præter sordes parentum, qui naues apud Paphlagonas pice oblinerent, vnde Calaphates etiam dictus, avarē, perfidē, ac crudeliter imperat Michaël hic, menses quatuor. Vide vt supra.

HENRICVS, huius nominis tertius, dictus Niger, post Conradum 2. Romæ imperat anno mundi 5001. à Christo nato 1039. Hic Conradi Franci filius siue gener, primū Bohemos bello inuasit, sed ab his Hungarorum præsidio adiutis, vincitur: sequente anno adeò illos bello fatigat, vt Regem eorum tributarium fecerit. Lotaringiæ Ducem parēre imperio cōpulit: apud Capuam Saracenos vicit. Caterum pertēsus eorum quæ Romæ circa Pōtifices per summum scelus agerentur, Romam contendens, abdicatis adulterinis Pontificibus aliquot, Clementem secundum Pontificiæ sedi præfecit: & vt caueret in posterum Pontificum securitati, iureiurando Romanos adegit, neminem creationi eorum interfuturum sine eius permissu. Petrum Regem ab Hungaris eiectum, regno restituit: Capuam aduersus Saracenos nouo præsidio firmauit. Hēricum filium annos quinque natum, Cæsarem eligi, & Aquisgrani coronari curauit: qui sub matris Agnetis tutela aliquādiu fuit. Imperat Henricus Niger ann. 17.

AGNES, Gulielmi Aquitaniæ principis filia, nata in Pictorum Comitatu in Gallia, vxor fuit huius Hērici tertij, quæ suscepit ex eo Henricum quartum huius nominis Imperatorem: hæc non sine laude imperio præfuit annos quinque, dum adolefceret filius: sed Colonienfis Episcopus Otho, clam abducto puero, imperio eam deturbat. Vide Chron.

ZOE, ab exilio & monasterio assentiente vniuersa plebe (vt dictū à me est) reuocata, & Michael Calaphate exculato, imperij fasces suscipit Constantinopolitani, vnā cum sorore Theodora. anno mundi eodē quo Michael Calaphates quatuor menses imperauit: itaque flagitia Imperatorum effecere vt muliebre æquius videretur imperium. At verò, cū sit *varium, ac mutabile semper Fœmina*, vt inquit poeta, Zoe sexagenaria, ardens tamen adhuc libidine, Cōstantinum Monomachum ab exilio reuocat, sibi que cum maritum adiungit: curātque vt sceptrum imperij illi tradatur, cū fœminarum vix treis menses durasset imperium. Vide Egna. lib. 2. Cosmog. Munst. lib. 4.

CONSTANTINVS Monomachus, imperatorij quidem & ipse stemmatis, quem sibi in virum asciiuit Zoe, Constantinopoli imperat anno mūdi 5005. à Christo nato 1043. Hic ignauus, & luxu totus diffluens, concubinā, egregia alioqui forma, iustæ vxoris loco habuit, quam efflictim deperiit. Sustinuit tamen duo grauissima bella ciuilia, alterum à Maniace Georgio, alterum à Leone Tornicio, illata: & multa externa. Turcarum arma tunc primum per Asiam latius sunt euagata: victi tamen Roxolani, & Patzinacæ, Scythicum genus hominum. Zoe vxore septuagenaria fato mox functa, & ipse tandem podagricus, & pleuritide correptus obiit, anno imperij ferè 13. Vide vt supra.

THEODORA, Zoës soror, quæ iam etiam cum ea menses circiter treis imperium tenuerat Constantinopolitanum (vt in Zoë dixi) nunc denuo, sed sola, post Cōstantinum Monomachum imperat, anno mundi 5017. à Christo nato 1055. Nec verò est quòd pudeat hanc in ordine ac serie Imperatorum inferre, cū non muliebriter se gesserit: quimo tāta domi, forisque hac imperante quies & ocium fuit, tāca rerum omnium vbertas, vt fœminei imperij neminem posuiteret. Verū in grauescente cum atate morbo, illecebris Eunuchorum adducta, Michaëlem iam senem imperij ac curæ participem fecit: nec ita diu superuixit: annos propè duos imperauit. Vide Egna. lib. 2. Rom. prin. & Cosmog. Munst. vbi de Græcia tractat, libro quarto.

MICHAEL senior, post Theodoram supradictā, qua dixi via, Constantinopoli imperat, anno mundi 5019. à Christi natiuitate 1057. Fuit quidem hic Michaël genere & opibus clarus: cetera minus ad imperij fasces ac administrationē suscipiendam, aut exequendam, idoneus, vel propter ætatem decrepitā & prægrauantem. Quare cū vix etiam annum imperitasset, Isaacij Comneni factio eum imperio deturbauit, & in ordinem redegit: priuatus itaque factus, paulò post fati ac naturæ concessit. Videto vt supra.

HENRICVS quartus (tertium facit Egnatius) Henrici Nigri filius, Romanus Imperator patri Romanorum Imperatori succedit anno mundi 5018. à Christo nato 1056. Hic dicitur M. Marcellum & Iulium Cæsarem supergressus, bis & sexages pugnasse. In hoc huius generis Imperatorum virtus defecit: & totius Germaniæ imperium adeò corrui coepit, vt postea in veterem statum redigi nūquam potuerit. Tragædiæ huius autor Papa Hildebrandus fuit: qui statuit Pontificatus confirmationē à Cæsare non esse petendam, contra sanctionem Henrici Nigri, quam patris constitutionē ratam haberi voluit: quamobrem nō tantum à Papa excommunicatur, sed & principibus potentioribus mādatur, vt Imperatorem alterū creent: Rudolphus creatur, aduersus quem mouet Henricus, & multis præliis tandē vincit. Deinde Romam venit, & vrbe per vim capta, Papam cepit. Obiit Henricus Leodij, carcere detentus à filio, ab Episcopis sollicitato, quem etiam Imperatorē delegerat pater: imperat Henricus quartus annos 50. Rodulfo misit Hildebrandus coronam cum hac inscriptione,

Petra dedit Petro, Petrus diadema Rodulfo.

HENRICVS quintus, Henrici quarti filius, qui patrem bello & carcere est insectatus, post eum imperat ann. mun. 5068. à Christo nato 1106. Recusat eum coronare Papa, nisi prius statuatur Pontificem & Episcopos sine Cæsaris consensu creandos, Romam & Papam capit, coronam extorquet, & inuestituram. Tertiò Italiam intrās Gelasium Papam vrbe pepulit. Obiit nullis relictis liberis anno imperij 20. Vide Chron.

ISAACIVS Comnenus post Michaëlem seniorempreerat Constantinopoli, anno mundi 5020. à Christo nato 1058. Hic Michaëlem Seniorempre in ordinē redegit: fuit tamen vir alioqui strenuus, pace ac bello clarus, ac infractus, moribúsque arrogantiorebus. Cooperate Patriarcha Imperium sumpsit, in quē tamē postea ingratus, ac velut collati beneficii immemor, ipsum cum suis in exilium misit. Comnena hic gēte nobili ortus, in negociis obeundis expeditus fuit. Cæterum lateris morbo inter vendendum subito correptus, cum de salute desperat, cucullam induit, atque imperio se abdicat. Constantinus Ducas de Senatus populique consensu ei successor declaratur. Tanta continentia fuisse perhibetur Isaacius, vt nec vxorem cognoscere vellet post prolem semel ex ea susceptam, cum tamen ad morbi subleuationem medici in primis consulerent vt coitu vteretur frequentiore. Imperauit annos 4. Vide Egna. lib. 2.

CONSTANTINVS Ducas Constantinopoli imperat post Isaacium, anno mundi 5024. à Christo nato 1062. hunc conspiratio sub initia grauis excepit, quam non sine discrimine compressit: pietatem coluit, equitatem obseruauit: sed auaricie supra modum operam dedit, hinc suis odiosus, hostibus etiā ludibrio, res imperij vndique vexantibus, fuit. Ad externa mala familiaris Constantinopoli clades accessit, nempe grauis terræ motus, quo templa, ædésque multæ pessum ire. Obiit sexagenarius, anno imperij sexto, Eudociæ vxori & liberis tribus imperiū tradens. Vide vt supra & Chro. Phry.

EVDOCIA cū filiis imperat Constantinopoli post Constantinum Ducam, anno mundi 5031. à Christo nato 1069. Poterat muliebri fortasse prudentia hæc, si foris cessassent bella, imperium domi administrare: sed laceffentibus vndique imperium barbaris, vicit eorum sententia, qui rebus præficiendum virum appositum ac idoneum contendebant. Quare iurisiurandi oblita, quo marito Ducæ, morienti, se obstrinxerat, nō superinducturam se virum, etiam si coacta esset, Romanum cognomine Diogenem, post menses imperij septem, in virum Eudocia assumit, qui rempubl. prudentia ac fortitudine tueretur: at pœnituit statim Eudociam, quod vir hic insolēs rem ad se totam traheret. Vide Egna. lib. 2. Cosmog. Mun. lib. 4.

ROMANVS Diogenes Eudocię vir, imperat Constantinopoli, anno mundi 5032. à Christo nato 1070. duas hic suscepit expeditiones vario rerum successu: prior quidem optimè cessit, posterior autem pessimè: nam vel fugatis, vel cæsis militibus suis ipse Imperator Constantinopolitanus capitur: quod ad eam diem nunquam contigerat. Ferunt tamen Turcam nomine Azan, ad primum huius euentus nuncium, vix credentem cōstitisse: mox ad se adductum Ro. Diogenem, & cognitū, in precio habuisse: ac amplis donatum muneribus, pace inita, dimisisse. Sed ad primum aduersæ cladis nuncium, vt ferè fit, omnia Cōstantinopoli iam mutata erant: Eudocia nempe relegata est: Romano abdicatum est imperium: Michaël Imperator creatus, Romanum Diogenem victum, deditūque, contra iusiurandum exculat, ac in insulā deportat, vbi ab vxore Eudocia sepelitur, post annos imperij ferè quatuor. Vide vt supra.

MICHAEL Constantini Ducæ filius, Parapinaceus à fame, quę sub eo inualuit, dictus, imperavit Cōstantinopoli anno mundi 5036. à Christo nato 1074. post Romanum Diogenē vitricum suum. Hic ad imperium administrandum ineptus, studiis tantū literarum intentus, ac sub Psello præceptore versus factitans, à Turcis interim vndecunque premebatur, maximè ab Orientalibus regionibus: quare præfecti etiam, velut coacti, alterum sibi delegerunt Imperatorem: putà Nicephorum, sanè nobilissimum, quem, in principis ignavi inuidiam, facilè ciues admiserunt: Michaële prius, cum vxore & filio, in monasterium detruso, ac monacho facto. Imperavit Michael annos sex. Vide Egna. lib. 2. & Cosmogra. Mun. lib. 4.

NICEPHORVS Botaniates, à Phoca Imperatore originem trahens, tanquam omnium nobilissimus, facilè Michaële deturbato, imperium obtinuit Constantinopolitanū, anno mundi 5042. à Christo nato 1080. Hic Constantinum, Constantini Ducę filium, imperium sibi asserere contendentem, cepit: totondit, ac in sacerdotē inūxit. Paulò pōst Nicephorus qui Comnenorum fratrum forti, fidelique opera vsus fuerat (nā hi Bryennium & Basilacium imperij inuasores sustulerāt) ab illis deiicitur, anno imperij tertio, in cœnobiūque cōiicitur, vbi aliquandiu vixit. Post hunc Alexius Comnenus, natu minor, militibus acceptior, imperat: qui die ipso Paschę Bizātium clam ingressus, hostilem in modum urbem diripit. Vide vt supra.

GOTFRIDVS Bolionius, seu Billionensis, Lotaringia Dux, Bulionis Ducatum Sperto Eburonum Episcopo magna vi auri vendidit: primusque Dux huius expeditionis in Iudæā aduersus Saracenos extitit: quem illustrissimi ac præstantissimi è Gallia principes comitati sunt, diuēditis vel oppigneratis bonis suis. Habuerat siquidem orationem Pontifex Urbanus secundus, super hac re in concilio Claromōtano, qua huiusmodi primores ad suscipiendam hanc expeditionem extimularat: id ipsum suaserat Petrus heremita, qui apud Iudæam peregrinatus Christianos à Saracenis valde opprimi renuntiabat. Itaque tercentum hominum millibus cruce signatis comitatus Bolionius, Ierosalē ipsam trigessimono die cepit, idibus Iulij, nēpe ann. mun. 5060. à Christo nato 1098. Corbana Persa victo, cæsa sunt infidelium centum millia: ipse Gotfridus Rex Ierosolimitanus designatus est: attamen auream recusauit coronam, quod eò loci, corona spinis contexta capiti Christi imposita fuisset. Cōtiguit id post annos fere quingētos quā Persæ Ierusalem etiā cœperant, atque ad centum Christianorum millia occiderant: quam urbem exactis decem annis Heraclius receperat, Saraceni quoque post annos 16. expugnant. At verò Dux Bolionius, anno postquā rex creatus fuerat, febre correptus obiit, sepultusque est ad nobile illud Christi sepulchrum. Regnatum est Ierosolymis à Christianis Regibus septem, spacio annorum 88. Vide Blondum lib. 4. decade 2. & Chro. Chronicorum.

BALDVINVS Gotfrido Bolionio fratri in regno Ierosolymitano succedit die natalitio Christi, anno mundi 5061. à Christo nato 1099. atque post suscepta, ac confecta multa bella, in hostes nominis Christiani, mortuus est anno regni 18. Vide vt supra.

ALEXIVS Comnenus Isaacij Imperatoris filius, Constantinopoli post Nicephorum Botaniatem imperat, anno mundi 5045. à Christo nato 1083. Hic Roberto Guiscardo cum Venetis occurrens, victus, fugatusque est, præterea memorabilē illam Gallorum in terra sancta recuperanda expeditionem turbare conatus est: sed Bohemundus Apuliae Dux, exercitū aduersus eum duxit, ac Dyrachium obsedit. Alexius, eius potentiam reformidans, cum eo fœdus init, com meatumque, & aliis rebus adiuturum se Gallos pollicetur. Inde ad pacis artes conuersus orphanotropheion, & Musæum erigit: in altero pueros, puellāsque parentibus orbos, alendos, in altero instituendos curat, sumptus ex regio vetigali suppeditat. ad supplicia minimē præceps, moribusque moderatus fuit. Longo tandem pressus morbo, obiit anno ætatis 70. imperij 33. Vide Aemy. li. 5. Egna. lib. 2. Cos. Mun. lib. 4. & Platinam. fauit omnibus qui egregias artes, virtutēque amplexarentur, quos & euexit.

CALOIOANNES Alexij filius, post patrem imperat anno mundi 5078. à Christo nato 1116. Variis hic expeditionibus in Asiam vsus, Turcas, Persasque aliquot præliis vicit, urbesque illis non paucas ademit. Gallis & Venetis infestus fuit, qui socia arma iunxerant. Dux tamen Venetus Rhodū, Samum, Lesbū, Andrūmq; cepit. Perit Caloioannes manum saucius, telo à seipso intoxicato, quod in aprū tendebat, anno imperij 25. Hic initio imperij sui dignitatibus suos omnes consanguineos ornauit: Manuelem fratrem natu minorem imperij hæredem dedit, cum alterum minus aptum sentiret. Vide vt supra.

LVDOVICVS Crassus mortuo Philippo patre, continuo Aureliani inungitur à Gilberto Senonum Archiepiscopo, causante Remensia sacra expectari, nimis longum: nempe anno à mondo condito 5071. à Christo nato 1109. Nobiles & Principes ab Anglo Rege adiuti in Regem seditionem mouēt, quem diu multumque vexarunt: tandem tamen superior euadit Rex. Tunc cœpit initium belli Anglici, quod sexcentis fœderibus compositum semper renouatur. Gelasius Papa in Galliam venit, opem implorans aduersus Cæsarem. Henricus Cæsar ab Anglo focero impulsus Galliam inuadit: timore perculsus, Regis potētia cognita, domum reuertitur: paulò post in amicitiam cum Rege rediit, re cum Papa composita. Ludouicus iunior Remis presente patre, à Papa Innocentio vngitur in Regem. post sex annos Parisiis obit pater Crassus, anno regni 28.

LVDOVICVS iunior, proximè supradicti filius, succedit patri in regno Franciæ anno mundi 5099. à Christo nato 1137. Hic D. Bernardi consilio, Conradum Imperatorem secutus, exercitum in Saracenos duxit, atque vnà cum vxore per Germaniam & Hungariam, Constantinopolim se contulit: deinde Ierosolymam ipse & Conradus, cladem cum vterque accepisset, ad Regem Balduinum adeūt, tunc coniunctis viribus Damascum oppugnant, sed dissidio ac dolo obsidionem relinquere coguntur. Redit ad suos Conradus. Galli in Syria multa mala patiuntur: Rex in reditu penè captus, Georgij Siculi Regis Prætoris ope euadit. multæ ingentes pugnæ à nostris in Asia & Ierusalem ante reditum commissæ. Aemyl. li. 5. Regnat an. 43.

LOTARIVS, huius nominis secundus, Saxonix Dux, ab Electoribus Cæsar creatus est anno mundi 5088. à Christo nato 1126. fuit huic cum Conrado tertio de imperio cōtrouersia, qui cum esset nepos ex sorore, Hérici quinti, vt Lotarium anteverteret, Italiam ingressus, Longobardiā occupauit, vbi & ferrea corona insignitus est. Interea à Lotario obsessæ sunt & capte vrbes Spira, Vlma, & Norimberga: exinde persequitur Conradum in Italiam: at vbi rescuit Conradus vrbes Germanicas amissas, nilque sibi præsidij expectandum è Germania, pacis conditiones Diui Bernardi opera, cum Lotario pactus est, atque vltro imperio celsit: post Lotarium tamen etiam imperauit. bis in Italiam profectus est Lotarius, primùm ad compescēdos motus contra Innocentium, alio Pontifice electo, Romæ coortos: deinde contra Rogerium, qui Campaniam & Apuliam inuaserat. Imperat Lotarius hic annos vndecim.

CONRADVS tertius Lotario succedit, imperatque Romæ anno mūdi 5099. à Christo nato 1137. hic mouit in Saracenos, vti iam dictum est in Carolo iuniore. postea in bello cum Catulis gesto, urbem quandam cum cepisset, mulieribus abire permittit cum tanta bonorum sarcina, quantam ferre possent. hæc verò relictis rebus, nobiles pueros omnes asportare maluit: quos cum quidam captiuos retinere vellent (bonorum nō puerorum asportandorum copiam causati) adeò delectatus est Cæsar nobilium fœminarum virtute, vt eis non solum puerorum, sed & omnium opum copiam fecerit.

MANVEL, siue Emanuel, Caloioannis, vt quidam putāt, filius, vt alij volunt, frater, post eum Constantinopoli imperat, anno mūdi 5103. à Christo nato 1141. Ab hoc Conradus Germanus Ro. Imperator, sollicitatus est vt opem ei ferret, siue aduersus Rogerium, vtriusque inuasorem imperij, siue vt in Turcas Conradus ipse moueret: sed mutatus Manuel, fame laborantibus Conradi militibus, gypsum cōtūsum farinae immiscet: nec sat illi fuit semel id sceleris perpetrasse: simili fraude Ludouicum Francorum Regem, impius ille, decipit: sic breui magna militum nostrorum vis consumpta est: inde Manuelis nomen Francis odiosum. Rogerius Siciliae Rex, omnem Graeciae oram vastauit: Byzantium etiam per suos duces adeo oppressit, vt sagittas argenteas, aureasq; hortis regiis immiserit. Contra ius gentium Manuel legatum violat Venetum: negotiatores, quos simulata pace euocarat, vno die comprehendit. quare armis pressus Venetis, æquis pensionibus pacem impetrat. Prælium cum Turcis gessit funestissimum, in quo penè captus est. Imperauit annos 38. quibus exactis, monasticam secutus vitam, morbo periit. Vide Blon. lib. 5. deca. 2. Egna. lib. 2. Cos. Mun. lib. 4.

ALEXIVS, Manuelis filius, puer adhuc, patri successit: Andronico Comneno à patre commissus fuit, qui primò tutorem egit, dein imperij consortem, demum Alexium cognatum quindecim annos natum, cum treis à patris morte annos rerum esset potitus, clam miserè necat, capiteque truncato, reliquum cadaver sacco inclusum in mare proiicit. Vide vt supra.

FRIDERICVS, huius nominis primus, natione Sueuus, cognomento Aenobarbus, à colore barbae ruffae, nepos Conradus ex fratre, post eundem Conradum tertium Romae imperat anno mundi 5114. à Christo nato 1152. Hic Dertona (nunc Tortona vocat) portas sibi claudere ausam, obsessam capit: inde Romam contendens ab Adriano coronatur. Eversa Dertona quae in partibus Alexandri stabat, in cuius locum Octavianum Pontificem crearat, Mediolanum inde solo æquat: Galliamq; omnem Cisalpinam eadem sentientem vastat: tertio & quarto Italiam intrans Alexandrum fugat. Tandem Friderici filio, nauali prælio victo, vtitur Fridericus summa humilitate: nam pro templi foribus humi prostratus ante Pontificem, pedibus eius se opprimi permittit. Pontifex clamari præcipit, *Super aspidem & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem*, ac tum eum absoluit. Fridericus eam à se exhiberi humilitatem Petro, non Alexandro, dixit: respondit Alexander, *& mihi & Petro*. Hic deinde Sacrenos ac Turcas prostravit, Sultanum in Aegyptum fugauit. verum capta iam Armenia, cum in equo rapidum amnem ingreditur, strenuissimus heros perit, anno imperij 37. Egna. li. 3.

HENRICVS Friderici filius post patrem imperat anno mundi 5151. à Christo nato 1189. huic Papa Clemens tertius Constantiam virginem sacram, Rogerij Normani filiam, uxorem dedit. Siciliam obtinuit, Tancredo spurio expugnato. Philippum fratrem, qui postea imperat, cum exercitu in Syriam misit: ducibus etiam Archiepiscopo Maguntino, & Saxoniae Duce existentibus. Aemy. li. 6. Blond. li. 6. Egna. li. 3. imperat ann. 10.

PHILIPPVS à Deo datus hoc nomine secundus, Ludovici iunioris filius, apud Francos regnat anno mundi 5142. à Christo nato 1180. Hic Aediles, quos Scabinos appellat, Parisiis creandos curat: bonam urbis partem muro cingit, forum venale, Hallas vocant, reedificat. Saltum Vicenarum moenibus cingit. cum Ricardo Angliæ Regis filio ad recuperandam Ierusalem, quæ victori Saladino reddita fuerat, expeditionem suscipit: Ptolemaida expugnat. Deinde grassante per exercitum peste, in Galliam reuertitur. Totam Normaniam & Aquitaniam iure belli recipit 260. an. postquam Rolloni data fuerat Normaniam. Galli Græcorum imperium, Byzantio recepto, tenent, à Venetis, & quibusdam aliis adiuti, quibus impensas refundunt. Otho quintus, Saxonum Dux, qui post Philippum Henrici sexti fratrem imperat, à rege victus in pugna Bouinensi, fugatur: Ferdinandus, siue Ferrandus, Lusitanus, Flandriæ Comes, in arcem Luparam recens ædificatam, captivus ducitur. Ioannes Brennus Rex Ierusalem, Philippum inuisit, moribundum, à quo 60000. librarum ex testamento accipit. regnat an. 43. quartana febre Medunte interiit: ad fanum D. Dionysij sepultus est. Aemy. li. 6.

LUDOVICVS Octavius, Philippi filius, post patrem apud Francos regnat anno mundi 5185. à Christo nato 1223. Hic cum Anglo Rege fortiter cōfligit, quo tempore pater cum Othone. Cum Friderico Imperatore colloquitur: fœdere inito, fraternum nomen inter Francos & Germanos redintegratur. Albigensum errorem extripavit Rex, Avenione capta, & muris deiectis. Regnat an. 3. obiit Montisperij: sepultus est in æde D. Dionysij. Gagui. li. 7. Aemy. li. 7. huic succedit D. Ludovicus.

LIBVSSA, Craci, secūdi Bohemiæ Regis filia, aliquot annos principatum tenuit: tandem cum litem aliquam, quanquam iure ac rectè definiisset, attamen qui causa ceciderat, humi procumbens, clamavit, indignè viros à fœmina gubernari: accurrens multitudo Regem postulat. Quare hæc Primislao agricola, nescio quo modo (vel quod sic collibuerit, vel sorte quadam) nupsit, qui Bohemos rexit, & Pragam primus aggere & muro cinxit circiter annum mundi 5165. à Christo nato 1123. Videto Chronographiam Ioannis Naucleri, generatione trigesimanona.

VALASCA, vna quidem ex puellis Libuffæ, ingentis animi & generosi, Amazonicæ gentis virgo, mortua Libuffa, accersivit mulieres ac virgines, quas his verbis compellavit: *Heram perdidimus, quæ non passa est nos viris subijci: adeste mihi, & ego vobis imperium polliceor*: coniurant in viros singulæ, quos obuios habent ex improviso trucidant: armata postea, bella multa feliciter conficiunt, virorum semper victrices: & more Amazonum vivere statuunt. Tandem verò Primislai dolo & insidiis capta, omnes ad internecionem usque maculantur. Vide ut supra.

ANDRONICVS Cōnenus, Isacio, Caloioannis fratre natu maiore, natus, post Alexium cognatum, quem crudeliter necarat, Constantinopoli imperat anno mundi 5144. à Christo nato 1182. huic Gulielmus Siciliae rex, bellū intulit, Alexij mortem vindicaturus, à quo cū vndiq; premeretur, tandem ab Isacio Angelo præter suam, omniumq; opinionem, præliovictus, imperio deiicitur, capitur, ignominiosè occiditur. Nam altero effosso oculo, asinae præposterè imponitur: caput aliorum recte, diadematis loco præcingitur: cauda manibus sceptri vice alligatur: per urbem sic ornatus circumuehitur: vulgi turbæq; tumultu lacer, perit foedissimè: quippe in cuius faciē pueri, puellæ, viri, fœminæ, præter probra, lutū, stercus, & foedissima quæq; cōiiciunt ac cōgerūt: deinde laqueo suspensus, vncis à mulieribus frustillatim discerpitur, anno imperij altero. Vide Eg. li. 2. Cos. Mū. li. 4.

ISACIVS Angelus post Andronicum, Cōnenorum stirpe sublata è medio, Cōstantinopoli imperat anno mundi 5146. à Christo nato 1184. Hic varias multorum tyrannides opprefsit: Fridericum Aenobarbum Ro. Imperatorem in Syriam prope rantem magnificè excepit. Alexium fratrem natu minorē, à Turcis captum, magno redemit: à quo postea, ingratisimo homine, per summum scelus imperio oculisq; priuatus, in carcerem truditur: donec filius Isacij, Alexius alter, & lōgè ab illo dispar, à Frācis ac Venetis opem implorans, patrem lachrymis obtinuit. Sed carcere post longam captiuitatem eductus, morbo ex aëre cōtra cōto, non diu supervixit. Imperauit annos 16. Vide vt supra.

PHILIPPVS Henrici sexti (Friderici primi filij) frater, mortuo ipso eodem fratre Romanis imperat anno mūdi 5161. à Christo nato 1199. huic fuit de imperio cōtentio cum Othone, cui Innocētius, tertius huius nominis Papa, præterea Angliæ Rex fauebat: Sed Gallia Rex eiusdem nominis, Philippi, Philippo opem tulit, qui fugato sæpius Othone, rerum tandem potitur. Hic cū annos nouem imperasset, ab Othone Comite Palatino (cuius genus celebre & clarū fecerat Fridericus primus) occiditur, die quodā cū esset ei à medico vena incisa, & nihil iam ab aduersariis suspicaretur optimus princeps. Credo Othonorum nomen illi fatale fuisse. Imperauit annis nouē. Vide Aemy. li. 5. Egna. li. 3. & Carionem lib. 3. Philippus Bambergæ occisus, Bambergæ sepelitur: cuius corpus humatum postea Spiram, iubente Friderico secundo, translatum est.

OTHO Saxonum Dux (Comitem Palatinū vocat Aemylius) quem Imperatorem elegerat Innocentius aduersatus Philippo, eidem Philippo mactato surrogatur, & à Papa, omnium cōsensu, ad tollendam discordiam coronatur anno mundi 5170. à Christo nato 1208. Sed cū hic Pontificiæ ditionis oppida quædam caperet, & Friderici iunioris inuadere cuperet regnum, diris Pontificiis petitus, imperio priuatur anno imperij 3. Fridericusq; Henrici sexti filius, adnitente etiam Innocētio, Imperator creatur: qui cum Philippo Francorum Rege in Othonem arma sumpsit: nec sine manifesta vi numinis, & Gallorum virtute, clade memorabili affectus Otho, etiā ab Anglo adiutus, in patriam inglorius se recipit. neque verò suo tādē supplicio caruit, nam & ipse non multo post trucidatus periit. Vide Aemy. li. 5. Egna. lib. 3. Carionem. lib. 3.

ALEXIVS Angelus fratricida, post Isacium Angelū fratrem, Constantinopoli imperat, anno mūdi 5162. à Christo nato 1200. Hic planè impius, maiori fratri imperium per scelus ademit: & Alexium Isacij filium, nepotem suum, voluit perdere: qui fugiens, in Dalmatiāq; delatus, Francorum proceres, Balduinum & Venetos in patrum mouit, paciscendo 30000. marcarum auri, & cōmeatum, si eorum ope, vel solus, vel cum patre, qui in carcere agebat, imperio restitueretur. Quare hi proceres classe parata, Byzantiū versus nauigant, expugnant, fracta prius catena, que ab vrbe ad Peram tensa erat. Fratricida fuga salutis suæ consulit: Isacius carcere liberatur: & Alexius iunior, post subitam patris liberati mortem, imperat. Vide Egna. li. 2. Cosmo. Mun. lib. 4.

ALEXIVS iunior, Isacij filius, qua dixi ope, imperio restituitur Cōstantinopolitano, anno eodem quo supra imperasse dicitur Alexius Angelus. In fœdere sanciendo inter hunc, & Gallos, ac Venetos, cautum est vt Patriarcha Cōstantinopolitanus Romano subesset Pōtifici, & damna Francis, Venetisq; à Manuele illata cōpensaret: at mēse post restitutionem vix exacto, cum rerum quas promiserat satageret, à Murziphlo quodam ignobili, quem tamen ad summum dignitatis gradū euexerat, iuuenis admodum necatur. Murziphlus frustra se hostibus opponens, vrbe Byzātio amissa, noctu cū vxore, pellicibus ac thesauro fugit: paulo post in Pelopōneso captus, ac Byzantium retractus, miserè perit. Vrbis Frācis, Venetisq; dedita cum omni milite, ab eis est possessa: & res imperij deinde ad Francos translata: è quibus primus fuit Græcorum Imperator Balduinus. Vide vt supra.

BALDVINVS, Flādriæ Comes, ab omni milite, & exercitu, Flandrensi scilicet, Montis-ferratenfi, Allobrogum & Venetorū, Imperator Cōstantinopolitanus creatur post Alexium iuniorem anno mundi 5162. à Christo nato 1200. hac conditione vt si ex Francis designaretur Imperator, Veneti Patriarcham darent: quod & euenit. Balduinus cuncta præter Adrianopolim recepit: in qua imperauit Theodorus, Alexij Imperatoris pessimi gener, quam & nomine dotis accepit. Cum Franci eam obsiderent ac propè expugnarent, captus & mortuus est Balduinus, qui annum imperio vix præfuerat. Vide Egna. li. 2. Ro. prin. & Cosm. Mun. li. 4.

HENRICVS Balduini frater, Imperator post eius mortem creatur, anno mūdi 5163. à Christo nato 1201. Hic expugnationem Adrianopolitanam persequitur, ac repetit: sed irruentibus Saracenis, obsidionem soluit: Constantinopolim rediit, quam & muniit. Fœdere cum Valachis firmato, & filia Ducis eorum in vxorem ducta, domi, forisq; cum prudenter se Henricus gereret, Gulielmum Bonifacij filiū, Regem Thessaliæ designat. mox moriens, Iolantem filiam, Petro Altisiodorensi nuptam, hæredem relinquit, anno imperij 13. Vide vt supra.

FRIDERICVS, secundus huius nominis, deturbato Othone quarto, imperat anno mundi 5173. à Christo nato 1211. Vigere in hoc principe corporis animiq; dotes, auo simillimus Aenobarbo, militaris laudis appetētis. fuit: Græcā, Latinā, Germanicā & Saracenicā linguā calluit: bonarū artiū disciplinas promouit: Sed has virtutes animi calliditas ac perfidia, et in Guelphū nomen sēuitia, neq; nō in Pōtiffes odiū obscurarunt. Guelphos ac Gibellinos, perniciosissima Italiæ nomina, primus inuexit: hi Imperatori, illi Papæ fauebāt. Mediolanēses, qui stabant à Pōtiffice, vicit. A Papa Innocētio quarto, imperio priuatur, ac excomunicatur. Henricus Thuringiæ, dictus Lanthgravius, Imperator dicitur: bona Italiæ pars in Fridericum armatur: Parma ei adimitur: Victoria quoq; vrbs quam condiderat, & multis ornamentis decorarat, diripitur. Hic Ierosolymā profectus, ita negotium confecit, vt à Sultano non solū Ierosolyma, sed & multæ aliæ vrbes ei sint redditæ, coronatūsq; est Ierosolymæ, quam munivit, & Ioppen item aduersus hostium vim. Panormum profectus, Manfredi filij nothi dolo necatur: sunt qui veneno extinctū scribunt, cōscio Pontiffice. imperauit an. 35. Vide Egn. li. 3. & Carionem li. 3. & Chr. Phry.

IOLE Ioannis Ierosolymorum Regis filia, nupsit huic Friderico secundo, cui pater in dotem omne ius in Ierosolymæ regnum dedit. inde etiam hodie Siciliæ Reges, Ierosolymitanos se Reges vocitant: Nam erat Fridericus Siciliæ Rex, & Sueuiæ Dux. Ex hac vxore filium nomine Conradū sustulit Fridericus, quem regnorum hæredem reliquit: & Manfredum nothum Tarentinum principem instituit. Acmyl. li. 7. Blon. li. 7. deca. 2.

PETRVS, Altisiodorensis Comes, vxorio innixus iure, Henrico vitrico (quando mascula supererat nulla proles) succedit, imperioque Constantinopolitano præest, anno mūdi 5176. à Christo nato 1214. Hic Roma rediens, vbi imperij insignia sumpserat, Dyrachium in Venetorum gratiam cum frustra tentasset, à Theodoro Lascare, qui se Adrianopolitanum, ac Græcorum Imperatorem dicebat, ac pro tali se gerebat, per assimulationem pacis, præter iurisiurandi religionem & fidē, medio conuiuio obtruncatur. Scribunt alij Lascarem in nemorosis Thessaliæ locis (Tempe ea vocāt) insidias collocasse, captūmq; Petrum abduxisse: tandēque eum in vincula coniectum, occidisse. Vide Egn. li. 2. Cosmo. Mun. lib. 4. Imperauit Petrus Altisiodorensis annos quinque.

ROBERTVS, Petri supradicti filius, ex Galliis accersitus, ad paternæ calamitatis nuntium, Byzantium aduolans, Imperator dicitur, anno mūdi 5181. à Christo nato 1219. Puellam hic nobili cuidam Burgundo pactam, matrimonio sibi copulauit. quare Burgundus animi impotens, in regiam irrupit, nares puellæ abscidit: matrem, quæ noui erat connubij conciliatrix, proximum in mare proiecit. Nec est ausus ad iniuriam hanc vel mutire quidem Imperator, Romam adiens pro diademate impetrando: at inde rediens iniuriam vlturus, in Achaia morbo decessit, anno imperij 7. Vide vt supra.

BALDVINVS secundus, Roberti Constantinopolitani Imperatoris prædicti, filius, post patrem Imperator creatur anno mundi 5188. à Christo nato 1225. sed cum per ætatem haud esset idoneus, Ioannes Brennius Ierosolymitanus quidem nomine solum Rex, Italia euocatus, adiutor ei datur: cuius filiam in uxorem duxit, spreta quæ illi offerebatur Regis Pontici filia: vnde bellum atrox obortum. Balduinus multis bellis exhaustus, ac pressus filium, & crucis dominicæ partem Venetis oppignerat, templorum omnium donaria aufert, exercitum ingentem ad Bosphori fauces obiicit: interim Byzantium proditione amittit: profugus cum patriacha, naui in Euboëam delatus est: ita dum externam vim timet, à domestica opprimitur, anno imperij 33. tunc Græci imperium recipiunt Constantinopolitanum, quod Franci annos 58. tenuerant. Vide Blon. lib. 7. deca. 2. Egna. lib. 2. Volater. li. 23. Acmyl. li. 7. Cosm. Mun. li. 4.

MICHAEL Palæologus pulso Balduino, Byzantium capit, imperatq; anno mundi 5221. à Christo nato 1259. Hic Ioanni Lascari tutor datus à patre Theodoro moriente, puerum interemit: imperium sibi ac suis destinans, primum Achaia regno Guilelmum spoliatur, Genuensium classe fretus: deinde Balduini opes frangit, urbem (ut dixi) capit. Bellum cum Venetis diu gessit, quem facile imperio deturbassent, nisi Genuenses obstitissent. Induciis factis Lugdunum ad concilium quod Gregorius decimus indixerat, venit: facileq; illi cum Pontifice convenit: vnde tantam suæ gentis invidiam contraxit, ut mortuo sepulturam negarent. mansit tamen imperium in familia eius annis 193. donec in Turcarum manus devenit, Mahomete, vi capto Byzantio, Constantinum obtruncante, anno mundi 5414. à Christo nato 1452. Vide ut supra. regnat an. 34.

D. LVDOVICVS post patrem Ludovicum octavum, Philippi secundi filium, apud Francos regnat anno mundi 5188. à Christo nato 1226. huius mater Blancha rectorix testamento relicta, moderata & sapiens, partim obscuras, partim apertas inimicitias, initio regni exortas sedat, tum vi, tum benevolentia concilians sibi principes, aliosq; qui secesserant, facta in filium coniuratione. Innocentius quartus Fridericum metuens cum in Galliam fugisset, Lugduni concilium habuit, in quo ruber pileus & purpura primum Cardinal. data sunt. Spinea corona, & sacrosancta Christi monumenta, quæ Balduinus Venetis oppignauerat, D. Ludovicus redemit hæc apud sacrum palatij sacellum quod Lutetia erigebat, asservanda commisit. Ad iuvandas res Christianas cum ingenti exercitu in Asiam nauigavit: Aegyptum ingressus, Damiatam expugnauit. Christianos barbarorum servos gregatim vendiq; cogens, redemit. Pastores, ingens manus perditorum hominum, cum Regem captum esse audissent, arma capiunt, sed à Biturigibus, Aurelianensibusq; delentur. Robertus Regis frater, Lutetia Sorbonam instituit. Rex histriones & paralitos ab Aula exegit: Magistratum ambitum coercuit: honorum dignitates non erant tunc venales, nec aut fuissent toto iurisdictionis tractu aut fundos emere, aut sacerdotia liberis accipere: blasphemis in fronte cauterium inussit. Rex in Africam traiecit, Carthaginem expugnauit, Tunetum obsedit: pestilentia grassante obiit ex profluvio anno regni 44. sepultus est in ecclesia D. Dionysii. Gag. & Ae. li. 7.

PHILIPPVS D. Ludovici filius, mortuo patre Rex in castris salutatur, postea Remis inungitur anno mundi 5232. à Christo nato 1270. Hoc Rege gesta sunt bella Flusatiu, Hispanicum Castellonense, & Tarraconense. Siculi, die Pasche, ingenti Gallorum caede facta, à Carolo Regis patruo deficiunt. Obiit Rex Perpeniani, sepultus est in templo D. Dionysii.

RVDOLPHVS, Comes Habsburgensis seu Habisburgius, Imperator eligitur anno mundi 5234. à Christo nato 1272. Interregnum imperij à deturbato Friderico per 26. annos durauit. Hic Othocarum Bohemiæ Regem acie victum occidit: Pseudofridericum qui se in Sueuis erexerat, combussit. In Italiam non est profectus Rudolfus, solitus Aesopi fabulam recitare de Vulpe, & Leone in spelunca ægrotante, apud se reputas maiores suos ingressos quidem sæpe magnis copiis Italiam, sed male acceptos demum plerumque rediisse. Hic redacta sub ditionem Austria, constituit in ea Ducem filium suum Albertum, à quo originem trahunt Austriaci principes, ad Carolum quintum usque, & Ferdinandum eius fratrem. Vuenceflao Othocari filio, Bohemiæ regnum, humanitate summa vsus Rudolfus, reliquit, deditque ei in vxorem filiam suam. Imperat annis 19.

ADOLPHVS post Rudolphum imperat anno mundi 5253. à Christo nato 1291. Hic Comes de Nassau cum esset, Imperator eligitur. Sed ab electoribus pertaxis eius sordes ac ambitionem, imperio destituitur, in cuius locum subrogatur Albertus Austriæ Dux, ac Rudolphi frater: cum quo dum congreditur Adolfus, occumbit anno imperij 7. Consulito Aemyl. lib. 8. Egna. lib. 3.

PHILIPPVS Pulcher, post patrem Philippum apud Francos regnat anno mundi 5247. à Christo nato 1285. Hic Palatium in insula quam Sequana Lutetiæ facit, extruxit magnificum: vbi forum est quod Parlamentum vocant. Vniuersam Flandriam Rex, opera Caroli Valeijs subigit: Vido Comes cum liberis Lutetiam captiuus adducitur. Rex à Flandris magnifice excipitur. Comes cum filio Hilermo Regi data fide, in patram ad tumultus sedandos proficiscitur: qui vbi nil promouet, ad Regem redit, obitque Compendij, tribus deinde præliis plus 20000. Flandrorum caesa sunt. Certis tandem conditionibus Roberto Vidonis filio maximo, Comitatus Flandriæ redditur. Hoc Rege, Clemens quintus Lugduni in Papam coronatur: sedes Papalis Roma Auenionem transfertur, vbi 70. constitit annos: tribus Cardinalibus missis cum potestate Senatoria, quorum auspiciis Roma & Italia regeretur. Turcis expulsis, D. Ioannis Hospitalarij Rhodum capiunt: qui ob id ipsum postea vocari coeperunt Equites Rhodij. Templariorum nomen Papa abolet, quorum reditus D. Ioannis Hospitalariis conceduntur. Obiit Philippus Pulcher ad fontem Blaudi locum natiuitatis, anno regni 28. in æde D. Dionysij sepultus. Gagui. li. 7. Aemy. li. 8.

LVDOVICVS Hutinus Puchri filius, patri succedit, atque apud Francos regnat anno mundi 5275. à Christo nato 1313. Hic iam ante matrem Ioanæ in regno Nauarræ successerat. Engerranus Marinius suppeditur, eius statua è summis palatij gradibus deiicitur. Regnat Hutinus annos ferè duos: ad Vicenarum saltum moritur, ad fanum Dionysij sepultus. Vide vt supra.

ANDRONICVS, ex tribus maribus, filiis Michaëlis Paleologi, natu maximus, patri in imperio Constantinopolitano succedit, anno mundi 5255. à Christo nato 1293. Andronicus Michaëlem quendam, matre natū Hungarica, generum ac imperij consortem assumpsit: quo mox defuncto, Andronicum Constantinum Despotem iuniorem, ad imperij successionem inuitat: id Michaëlis prædicti filius Andronicus, molestè ferēs, in auum insurgit, Genuensium ope fretus, ius omne ad se trahit. At Veneti seniore cum restituisent Andronicum, tandem prægrauantibus Bulgaris & Genuensibus, Venetos destituit, partēsque Ligusticas, à nepote coactus, amplectitur: & septuagenario maior tandem moritur, anno postquam imperare cœperat decimo octauo. Vide Egna. lib. 2. Cosmo. Mun. lib. 4.

ANDRONICVS iunior, Michaëlis filius ex superioris Andronici filia, sex & amplius annis cum Andronico auo prædicto, varium ac anceps bellum gessit, sæpe tamen reconciliatis animis, amicorū opera, & gratia malè facta non coeunte. Byzantium tandem clam ingressus, in auū nil molitur: quin illum quoad vixit, secum imperare permisit: quo mortuo, cum aduersus hostes fortem se præstitisset, quinquagenarius obiit, febre capitisque dolore intra quatrimum confectus, anno imperij circiter 16. cœpit imperare anno mundi 5273. à Christo nato 1311. Vide ut supra, & Chro. Phry. De hoc Andronico, sequentibusque Imperatoribus ad Constantinum vsque, qui à Mahomete, capto Byzantio, est obructus, quot annis imperarint, ac quo anno definito singuli cœperint, nil certi statuunt autores: ordine tamen vniuscuiusque imago, ac vita, descriptæ sequuntur.

ALBERTVS Rudolphi filius, & Austriæ Dux, uti dictū est, deuictō, ac occiso Adolpho, imperat anno mundi 5260. à Christo nato 1298. Noluit primò Bonifacius Papa ratum habere imperium Alberti: postea tamen ultro cōfirmavit in odium Philippi Pulchri Gallorum Regis: quinetiam donatū Albertum titulo regni Gallici, extimulauit eum aduersus eundem Franciæ Regem. At Philippus data filia in vxorem filio Alberti, placauit Albertum. Porro Albertus filium suum Bohemiæ Regem constituit: Bauaros & Magūtinōs hostilia fœdera ineuntes, ita domuit ut parerent imperio. Tandē à Ioanne fratris filio prope Renum interficitur, anno imperij 10. Consulito Acmy. li. 8. Egna. li. 3.

HENRICVS Lucelburgen̄sis, mortuo Alberto Imperator creatur anno mundi 5270. à Christo nato 1308. Hic Comitem Vuirtembergensem, quod Imperatori patere nollet, iugūque detrectaret, fortunis omnibus exuit. Deinde in Italiam penetrans, Longobardiam capit, & Mediolani ferrea insignitur corona. inde Romam profectus, post diadema acceptum, ab Vrsinis expellitur. Tandem graui obsidione Florentiam premens, veneno in Eucharistia dato, opera Dominici cuiusdam, è medio tollitur, anno imperij 5. Hic Ioanni filio suo Regis Bohemici filiam vxorem dedit: estque hac occasione princeps Lucelburgen̄sis Caroli quarti pater, Rex Bohemiæ factus. Vide Acmy. lib. 8. Egna. lib. 3.

OTTHOMANNVS regnat apud Turcas anno mundi 5261. à Christo nato 1299. Hic primus in ea gente hoc nomen tulit, à castello Galatiæ à se capto: primusq; veterem gentis gloriam asserere ausus est: nam gēs ea Ierosolymam ceperat anno mundi 4970. à Christo nato 1008. Sed à Christianis Gothofredo Bolione duce victi, ac pugna non incruenta, fusi, fugatiq; ad Niceam Turcæ, nullum dehinc Ducem cuius extet memoria præcipuum habuere, ad hunc vsq; Othomannum, qui primus neglecta paucorum potentia, Monarchiam inuasit, primumq; in Turcica historia inter Imperatores locum tenet. Hic cum esset obscuriore loco natus, attamen ingenio felix, cautus, diligens, ambitiosus regna semper meditabatur: cui etiam impense fauit fortuna: nam magnam Bithyniæ partem, plurimāq; loca munita Ponto adiacentia subegit: sed egregias suas victorias maximè nobilitauit, expugnata Siua, quæ olim Sebastia dicebatur. Regnat annos 28. obiit affecta ætate anno primo Philippi Valesij Regis. Pau. Iouius, & Munst. in Cosm.

ORCHANES Othomanni supradicti filius, post patrem imperat anno mundi 5289. à Christo nato 1327. Hic noua dignitate auctus, nihil mutatus, nec patri absimilis, quin etiam militaris disciplinæ peritior, liberalitate, facilitate, & dexteritate fauorem & multitudinē vndiq; comparās, rem à patre inchoatam industria, studio, & prudentia auxit, Mysiam, Lycaoniam, Phrygiam & Cariam domuit: Prusiam (quæ nūc Bursia) Regum olim Bithyniæ sedem vicepit, accepto ibi graui vulnere, quo postea interiit, anno primo Ioannis Francorum Regis. Regnat an. 22. Pau. Io. Christoph. Recherius. lib. 1.

IO. GALEATIVS Vicecomes, Galeatij Mariæ filius, anno mundi 5333. à Christo nato 1371. postquam more patrum suorum, annos 17. Mediolani imperauerat, à Ladislao Cefare, Dux Mediolani creatur. Vt autem à suis inciperet, Barnaba patruo occiso, opes eius & imperium occupauit. Hinc Veronam, Vicentiam, & Paduam subiugauit. ad Occidentem, Vercellas, Albam, atq; Astam subegit. ad meridiem debellauit Aquas, Alexandriam, Tortonam, Bubbium, Placētiam, Parmam, Regium, Bononiam, Pisas, Massam, Senas, Grossetum, atque Clusium. & reuertens Perusium, Assisium, Noceam, Ciuitatem, Bellonā cepit & Feltrū: & (vt velut circulū absolueret) Brixiam, Bergamum, Laudem, Cremonam, atque Cremam, subegit. Lucēses in dedicationem accepit, tota ipsum Italia reformidauit. Ticini ædificauit arcem superbam, ad quartum verò lapidem, septum admodum ingens, ad feras omnis generis asseruandas, cum canobio magnifico extruxit. fuit pulcher, doctus, & eloquens: sed imprimis sagax. Tandem 55. ætatis anno, post 24. imperij obiit, relicta Valentina, Caroli Regis Fraciæ postea vxore. Pau. Iouius, & Supplementum Chro.

IO. MARIA Vicecomes, adhuc paruulus, & sub materna custodia, anno Salutis 1402. felicis. patri successit. Hic cum adoleuisset, multos innocentes occidit, & non paucos inimicos canibus viuos deuorandos tradidit. Piam matrem detrusit in carcerem, ibiq; eam sæuissimè mori coëgit. Verum mox quasi Deo vindice, nudatus amplius bonis paternis, à domesticis, post decem annorum tyrannidem, in templo trucidatur. Pau. Iou. & Supplementum.

BAIAZETES Turcarum Rex quartus, siue Pazaites, huius nominis primus, mortuo patre Amurathe Solimanum fratrem per insidias occidit, solusq; imperio potitur anno mundi 5335. à Christo nato 1373. Hic Marcum Bulgariæ principem prælio superatum trucidat, patris mortem ulturus: bonamq; Bulgariæ partem debellat: neq; ita multò post, crudelissimas in Húngaria, Albania, & Valachia excursiones fecit: Christianos quàm plurimos ligatos in Thraciam duxit. In negotiis exequendis tanta usus est celeritate, ut Baiazetes Hildrin, id est cœli fulgur cognominaretur. Animi itaq; ac corporis dotibus adiutus totam fœra Græciam subegit. Constantinopolim obsedit annis 8. cuius Imperator in Galliam nauigat, auxilium imploraturus, quod & obtinet. Baiazetes autem Gallos, Hungaros, Germanos ac Seruianos, siue Mysios, semel ac strenuè superat: atque ad obsidionem Constantinopolitanam reuertitur: neq; vlla ratione imperij caput illud seruari poterat, ni Tamberlanes, Orientalis Scythiæ Rex, ei occurrisset, qui Baiazetem ad Stellam montem, ubi cum Mithridate Pompeius pugnat, vicit, catenisq; aureis ligatum, atq; in ferream caucam detrusum, per totam Asiam ac Syriam circunduxit, donec etiam in fata concederet. Vide Egna. li. 3. Pau. Iouium, de re. Tur.

TAMBERLANES Zagataiæ Orientalis Scythiæ regionis, versus Parthiam ac Sogodianam princeps, peditum ac equitum infinita penè multitudine fretus, Turcarum 200000. vnico congressu cecidit, Regemq; eorum Baiazetem, ut dictum est, cepit, circa annum Domini 1397. Vide ut supra.

VENCESLAVS succedit Carolo patri Imperatori huius nominis quarto, imperatque post eum anno mundi 5340. à Christo nato 1378. hic nec patri, nec auo similis fuit: cum patre tamen annos 8. regnarat: tandem solus ignauissimè rem administrat annis 22. Cæterum à Sigismundo fratre captus est, moxq; Electores ei imperium abrogant, in cuius locum Robertum Bauarum sufficiunt. Porro Galeatius Vicecomes Mediolanensis bonam Italiæ partem suo dominio adiicit, atque à Venceslao, pro Vicecomite, Dux Mediolanensis dicitur. tunc igitur in Ducatum erectus est primùm Vicecomitatus Mediolanensis. Apud fratrem in carcere apoplexia obiit Venceslaus. Blond. lib. 10. deca. 2. Egna. li. 3.

ROBERTVS, qui & Rupertus, Bauariæ Dux, deiecto Venceslao, imperat anno mundi 5362. à Christo nato 1400. Hic ut Florentinis gratum faceret, ad comprimendam Galeatij potentiam, in Italiam traiecit: verùm cum eo ad Benacum cōgressus, facilè repellitur: vnde mox ad Venetos deflexit: & incassum Florentinis adnitentibus ne Italia exiret, in Germaniam retro abiit, paci, religionique vacaturus, Florentinos interim in magno relinquens discrimine. Obiit post annos ex quo imperauit decem. Vide ut supra.

CYRISCELEBES, quem alij falsò Calapinum dicunt, Baiazetis filius natus maximus, cum fratribus post patris cladem fugiens, Asiâq; à Tamberlane spoliatus, & ad Imperatorem Constantinopolitanum pro singulari præda deductus, regiëque apud eum educatus, postea summa Imperatoris clementia solutus est: in Asiâq; discedens, paternum imperium recuperat. Instauratis itaq; imperij viribus, aduentanti Sigismundo Hungariæ Regi fortiter se opposuit, qui Salumbezenes campos occupat, sperans vires non resumpturos Turcas post tantam à Tamberlane acceptam cladem: sed non magis sibi fauente fortuna quàm, cum ad Nicopolim pugnans cum Baiazete, fauerat, fugere cogitur Sigismundus: cuius pedites ante sagittis confossi sunt, quàm in phalangem dispositi cominus cõgredi cum hoste potuerint: equites verò ad primum statim aduentantis hostis impetum terga vertunt. Victor Cyriscelebes cum Despotam bello laceßere inciperet, morbo præuentus in ipso ætatis flore obiit anno regni 6. Pau. Iouius de rebus Turcicis.

ORCHANES patri Cyriscelebæ, tenella adhuc ætate adolescentulus, ac vnicus imperij hæres, ad imperium cum conaretur paucorum studio atque opera admitti, à Mose patruo interficitur. Moses statim dignum illo parricidio exitium tulit, à fratre Mahomete vita bonisque priuatus. Sunt qui hunc Mahometem, nulla prorsus facta de Cyriscelebe, Orchane, & Mose mentione, à morte Baiazetis statim imperasse tradant: quare nullam hinc supputationis annorum rationem habuimus, sicuti nec Chronici. Vide vt supra.

MOSES Orchanæ nepotem, cui erat patruus interfecit: ipse quoque à fratre Mahometo vicissim interfectus est. nec connumerantur ambo in serie Turcicorum Imperatorum, quòd paucis admodum diebus imperitarint. Vide Richerium de rebus Turcicis lib. 1.

MAHOMETES huius nominis primus, Mustaphæ & Mosis, eius inquam qui Orchanem ex fratre nepotem è medio sustulerat frater, post Baiazetem Turcis imperat anno mundi 5359. à Christo nato 1397. Sunt qui ea quæ de Cyriscelebe feruntur, huic vni tribuant. Is itaque Bulgaros & Valachos prædis & cladibus afflixit, tributumq; magnum imposuit. Arma deinde in Satrapas Asiæ vertit, loca omnia quæ Tamberlanes occupauerat recepit: nihil generis propinquitate commotus, Turcicæ nationis cõplures principes ex Galatia, Põto & Cappadocia pullos extirpauit: alios autem integros atq; incolumes seruauit. Reuersus in Græciam, Adrianopolim, quæ caput est Thraciæ, sedis imperatoriæ loco habuit, pulsus illinc Christianis. Obiit anno imperij sui 17. regni verò Caroli hoc nomine sexti Francorum Regis 35. Vide Richer. li. 1. & Cosm. Munst. lib. 4.

nn

SIGISMUNDVS, Hungariae & Bohemiae Rex, Venceslai frater, mortuo Alberto communi omnium assensu Imperator creatur anno mundi 5372. à Christo nato 1410. Hic Imperatoriae planè indolis, sapientia, eruditione, probitate ac liberalitate clarus, doctos fouit, ac dignitatibus ornauit. Attamen ab Amurathe Turcarum principe graui praelio victus, castris etiam exiit. Hic per triennium magnam Europae partem peragravit, quò schisma Christiano nomini calamitosissimum extirparet: quare effecit ut reiectis adulterinis tribus Pontificibus qui Barionae sedem inuaserant, Oddo Columnius omnium consensu Pontifex declararetur. obiit Sigismundus nulla relicta virili prole, cum annos 27. imperasset. Vide Egna. li. 3.

ALBERTVS Dux Austriacus, post Sigismundi obitum Imperator designatur anno mundi 5399. à Christo nato 1437. Hic Sigismundi gener cum esset, post eius obitum haeres regnorum Bohemiae & Hungariae factus est. Morauos ac Sarmatas intra suos fines quiescere compulit. Bohemiae factiones compe-scuit: Amurathē Turcam, qui Hungariā inuaserat, fugauit: Synderouiam in deditionem accepit: inde in Græciam contendens, Theffalonicam expugnauit. Austriam repetens, moritur anno imperij sui (proh dura fata) secundo. Vide ut supra.

PHILIPPVS Maria, obtruncato Ioanne fratre supradicto, armis paternum Mediolanensem inquam ducatum repetiit anno mundi 5379. à Christo nato 1417. Callidus hic in bello pacem, in pace, bellū poscere visus est. Discēdi audis semper fuit, callidus, sagax, liberalis, in iniuriis relaxādis facillimus, statura procerus, vultu formidabilis, maturo consilio, arte, ac validissimis armis, tyrannos qui suae ditionis ciuitates occupauerant, è medio sustulit. Recuperauit Comum, Tricium, Bergamum, Brissiam, Placentiam, Laudem, Cremonam quoque subegit. Io. Iacobus Montisferrati Marchio, veritus huius potentiam, Vercellas, Alexandriā, Astāque sponte Philippo restituit. Suo praeterea dominio Genuam maritimam urbem potentissimam adiecit. Genuenses itaque subacti, ac eius subditi, Alphonsum Neapoli, & Io. Nauarrae Reges, & magnum magistrum S. Iacobi Compostellani fratres, cum aliis primoribus supra 100. & equitibus clarissimis ultra 200. praelio nauali ceperunt: quos ad se perductos humanissimè excepit: ac multis donatos muneribus dimisit. cum illorum regnum ac ditionem totam sibi vindicare, aut occupare facillè potuerit. Tandem foedissima libidine insaniuit. & mutata fortuna, nulla relicta virili prole, obiit ventris profluvio anno salutis 1447. Vide Paul. Iou. & Supple. Chro. li. 14.

BEATRICINA, antea Facini Canis vxor, iam vetula, nupsit praedicto Philippo, & numerauit dotē aureorū 400000. hanc postea ut suspectam interfecit. Deinde Mariam Amidei Sabaudiae Ducis filiam in coniugem ductam, praeventus morte, intactam dimisit. Vide autores quos supra.

AMVRATHES, hoc nomine secundus, Mahometis su-
pradicti filius, patri in Turcarum imperio succedit anno mundi
5376. à Christo nato 1414. Hic cognita patris morte, ex Asia
in Thraciâ cupiens traicere, Mustapham patrum cui Græci fa-
uebant, auxiliûmq; ferebant, fundit, ac delet. Primus pro tuitio-
ne corporis, Ianizaros, Christum abnegantes, instituit, quorum
viribus & ipse, & qui ipsi succedere, totum penè debellarunt O-
rientem. Is Hungariam, Bosnam, Albaniam, Valachiam & Græ-
ciam infestauit: Venetis Theffalonicam ademit. Ladislaum Polo-
niæ Regem, & Iulianum Cardinalem, ac Huniadem vicit. Re-
gnat annos 34. Vide Riche. li. 1. Pau. Iou. & Cosm. Munst. lib. 4.

SCANDERBEGVS, siue Scanderbechus, sic dictus à
Turcis inter circuncidendum: antea enim vocabatur Georgius
Castriotus, is inquam à patre, Epiri atq; Albanix, seu Macedo-
niæ, principe, datur obses Amurathi Turcarum Regi septimo:
qui eum tandem post multa egregia facinora, expeditioni, quam
aduersus Hungaros parabat, præficit: porro ad hos cum res ma-
le Turcis cederet, deseciscit Scanderbegus, atq; à secretario Bassa
litteras ad Croiæ magistratus extorquet, in quibus nomine Amu-
rathis, ciuitas ac præfectura sibi tradatur. sic Croiam patriam re-
cipit circiter annum mundi 5409. à Christo nato 1447. Cæ-
terum Amurathes Epirum cum ingenti exercitu repetit: at Croia
frustra per aliquot menses oppugnata, mœrore animi obiit. Vide
vt supra. & Marinum Barletium li. 1.

CAROLVS huius nominis septimus Francorum Rex,
unicus Caroli sexti filius, patri in regno succedit anno mundi
5384. à Christo nato 1422. Tunc regnum Frâicum turbu-
lentissimum fuit, nam Anglorum Burgundionûmq; bello peti-
tus Carolus, omnibus penè regni finibus amissis, ad Bituricen-
ses se contulit, apud quos mansit: quare ab hoste Bituricensium
Rex per iocum dictus est. Henricus sororis Caroli filius inter ti-
tulos, Angliæ, Franciæq; Regem se scribebat: qui etiam Parisiis
in Franciæ Regem coronatus est. Ioanna puella, armis instructa,
militis subit munus: obsessos Aurelianenses iuuat, hostes cogit
obsidionem soluere: per loca ab hostibus occupata Regem Caro-
lum Remis consecrandum ducit, multasq; in itinere vrbes reci-
pit: tandè ab hostibus capta, Rothomagi exurit. Lutetia Fran-
corum armis Angli pelluntur. Pragmatica sanctio in concilio
Basilienfi adita, à Rege probatur, & in Senatu Lutetiæ promul-
gatur. Vniuersam Normaniam Carolus recuperat: Angli expul-
si, præter Calitium & vicina aliquot loca nil in Gallia possident.
Delphinus secundò à patre deficit, aduersus quem pater bellum
mouet, & spoliatum rebus omnibus, ne à quoquam excipiatur
inhibet: porro ad Burgundiæ Ducem ille profugit. Regnat Ca-
rolus an. 38. Vide Gaguin. li. 9. & 10. & Aemy. li. 10.

LVDOVICVS Caroli septimi filius, apud Burgundio-
nes agens, nuntio paternæ mortis accepto, in Galliam confestim
transit, ac Francorum Rex creatur anno mundi 5422. à Chri-
sto nato 1460. Bellum geritur, bonû publicum, vulgò dictum,
de quo fusissimè tractat Philippus Cominius, & syncerissimè.
nam huic bello interfuit. Regnat Ludo. an. 23.

IOANNES, Manuelis Palæologi filij, filius natu maior, post mortem patris in imperio succedit Cōstantinopolitano, circiter annū mundi 5395. à Christo nato 1433. Paci hic ac concordie magis quàm bello studens, comitatus totius Græciæ comitibus, cum sacris, tum profanis, atque Eugenij huius nominis quarti Pontificis auctoritatem secutus, Ferrariensi, quod deinde Florentiam translatus est, cōcilio interfuit: susceptusque est ab Eugenio Imperatorum more: atq; ex duabus, nempe Græcorum ac Latinorum Ecclesiis, vna facta est. Tunc à Græcis ac Latinis de processione Spiritus sancti damnatus est error. Reuersus Imperator, haud ita diu supervixit. Vide Egna. lib. 2. & Cosmog. Munst. li. 4. Plati. & Volater.

CONSTANTINVS, septimus Manuelis filius, mortuo sine liberis fratre Ioanne supradicto, Constantinopoli imperat, circiter annum mundi 5409. à Christo nato 1447. hic ab initio Peloponnesi Rex, Draconis cognomen inditum accepit, ob eam quam in Turcas exercebat ferocitatē. At verò à Mahomete Amurathis secundi filio capta Constantinopoli, ipse Constantinus ad portam trepidus se recipiens, fugientium trepidatione oppressus obiit: cuius caput pilo affixum, totis castris ad ludibrium hostis gestavit: anno mundi 5414. à Christo nato 1452. Id mirum, atq; in fatis quasi habendum, nempe quòd à Constantino Magno Helenę filio Constantinopolis, vrbs Romę semper æmula, cōdita aut instaurata sit, ac sub Cōstātino, qui eiusdem nominis matrem haberet, capta, Turcarumque iugo ad hanc diem sit subdita. Vide vt supra.

CAROLVS, Philippi Burgundiæ Ducis filius, patri succedens, bellicosus ac strenuus, bellū gessit aduersus Ludovicum Francorum Regem, huius nominis vndecimum, cum quo postea fœdere inito, in Leodienses bellum mouit, quos & debellauit. Nouesium quod alij Nussiam vocant, agri Coloniensis oppidum, diu obsedit, hoc est annum integrum. Huc autem maximè spectabat Carolus, vt imperio Diocesim Coloniensem adimeret: aduersus hunc expeditionem parat Fridericus Imperator: Tandē fœdus hac cōditione ineunt, vt Maximilianus Friderici filius, Mariam Caroli Ducis filiam vnicam, in vxorem accipiat. Pugnavit Carolus semel atque iterum, infelicitè quidem, cum Heluetiis. Cæterum ad Nansen contra Argentinensium Heluetiorumque auxiliares copias dimicans, à Renato Lotaringo victus miserè occubuit, anno mūdi 5437. à Christo nato 1475. Hic antequam pater moreretur, bellum etiam Gandavis intulerat. Vide Chro. Philippi Cominij, & rerum memorabilium Paraleipomena.

BARTOLOMAEVS Coglio siue Coleo, Bergoma, clarissima ortus familia, Dux exercitus Venetorum creatus est, atq; à Carolo Duce Burgundionum supradicto & Ioanne Andegauensi Duce, per priuilegia autentica in familiis eorum ascriptus. Hic bellicis artibus instructus, consilio item, prudentia, ac humanitate maximè pollebat: huius etiam aulae amplitudo, pompa & gloria, omnium ferè principum aulas æquabat. Videto Supplementum Chronicorum lib. 16.

CALIXTVS Papa huius nominis secundus, in Pontificem eligitur post Gelasium huius nominis secundum, anno mundi 5080. à Christo nato 1118. fuit hic natione Burgundus, frater Ducis Burgundiæ, prius Archiepiscopus Viennensis, diuinarum scripturarum peritissimus, nec ab humanioribus literis abhorrens. Sanctum Iacobum Apostolum coluit: in cuius honorem Compostellanam ecclesiam in Archiepiscopatum erexit. Videto Trithemium: præfuit Ecclesiæ in summo Pontificatu annos ferè sex.

PIVS, huius nominis Papa secundus, creatur Pontifex anno mundi 5419. à Christo nato 1457. Hic Aeneas Syluius antea vocatus, natione Tuscus, patria Senensis, vir vndecunque doctissimus, Philosophus, Orator, & Poëta insignis, multa doctrinæ ac ingenij sui monumenta posteris reliquit. In concilio Basiliensi Prælato cuidam minister fuit: deinde in Scribam Cancellariæ Friderici Imperatoris, huius nominis tertij, assumptus, & Poëta ab eo, Laurea recepta creatus, primò Episcopus, postea Cardinalis, tandem Papa omnium suffragio electus est. Obiit Anconæ, Friderico, huius nominis tertio, imperante. Videto vt supra. Pontificatum gessit annos sex.

PAVLVS, hoc nomine Papa secundus, Pio supradicto in Pontificatu successit, anno mudi 5425. à Christo nato 1463. Hic Petrus Barbarus antea dictus, Eugenij huius nominis quarti Pontificis ex sorore nepos, sedit annis ferè 7. corpore fuit amplo, & maiestatis Pontificiæ digno. Duo bella toto suo Pontificatu in Italia suscepit. Robertum Sigismundi Malatestæ filium aggressus est. Ceterum pauperum curam gessisse perhibetur, imperiosus tamen ac fastu plenus cum esset, odiosus omnibus fuit. Eius prima cura fuit, vt quæ victui essent necessaria, vrbi non deessent. Die quadam cum iucundissimè cœnasset, apoplexia correptus obiit. Vide Chronicorum Supplementum.

SIXTVS huius nominis Papa quartus in locum Pauli supradicti successit, Pontificatumque obtinuit anno mundi 5432. à Christo nato 1470. Hic natione Ligur, ordinis Minorum generalis antea minister, sedit annis tredecim. Hic cum alioqui fuisset vitæ pientissimæ, ac in pauperes & religiosos munificentissimus, attamen suos nimis amauit, eis diuina & humana cōtribuens, idest ecclesiastica & temporalia bona, præter Dei & Romanæ Ecclesiæ dignitatem ac honestatem: & quædam bella iudicio multorum præter æquum suscepit: imprimis contra Laurentium Medicen, & Florentinos, quibus multa damna intulit: & contra Ferdinandum Apuliæ Regem, dein contra Venetos. Tandem febre correptus, cum audisset fœdus ictum inter Venetos & reliquos principes, expirauit. Hic festa seraphici Francisci, conceptionis & præsentationis D. Mariæ, & S. Annæ & Ioseph celebrari iussit. Vide vt supra.

ALEXANDER Targinus de Imola, siue Imolensis, Iureconsultus doctissimus, claruit temporibus Friderici Imperatoris huius nominis tertij, & Sixti Papæ, huius nominis quarti, de quibus supra mentionem fecimus. Hic Alexāder, in vsum eorum qui iuris peritiæ operam dant, aliquot libros cōscripsit, quos nominatim descriptos habes apud Ioannem Trithemium.

ANDREAS Barbatias legum peritissimus, multa præclara in iure edidit opuscula, quorum nomenclaturam potes etiam apud Trithemium legere.

FRIDERICVS Austriæ Dux, post Albertum imperat anno mūdi 5401. à Christo nato 1439. hic pacis atq; otij studiosissimus fuit: seditionem mouentes Austriacos facile compescuit. bellum à Matthia Pannoniæ inferioris Rege illatum, composuit: in Flandros mouens, qui filium Maximilianum ceperāt, & asseruabant, recepto filio paucorum pœna contentus, omnem discordiarum fomitem sustulit. Romæ vnā cum vxore Heleonora, siue Leonora, Lusitani Regis filia, coronatus, inde Neapolim ad Alphonsum vxoris necessarium ac sanguine cognatum, diuertit, à quo, & ab ipsis postea Venetis, summo honore, & apparatu excipitur. Iterum Romā voti reus petit, priuati more, atq; humili veste indutus: quo voto damnatus ad suos redit: & quiescente Germania, moritur anno imperij 53. Maximiliano prius Cæsare designato. Vide Baptistam Egnatium, Romanorum principum li. 3.

HELEONORA, siue Leonora, supradicta, Lusitaniæ Regis filia, vxorq; Friderici Imperatoris, Romæ cum marito Imperij corona insignitur anno mūdi 5412. à Christo nato 1450. Ex hac Maximilianum, qui postea imperat, sustulit Fridericus. Vide Egnatium ad calcem libri tertij, in Friderici Imperatoris supradicti vita.

RENATVS Lotaringiæ Dux, Apuliæ Regis ex filia nepos, à Venetis sollicitatus spe regni Apuliæ obtinendi, quod sibi hæreditate materna debebatur, Venetias iuit. Fœdere cum Venetis percusso, in Ferrariensem agrum bellum mouet, atq; vrbis ipsius, Ferrariæ inquam, oppugnationem adgreditur. Verùm ab Alphonso Aragonum Rege fortiter pulsus, cum exercitum viribus eneruari, ac se ob aëris intemperiem mala valetudine affici sentiret, inglorius in patriam rediit, circiter annum à mundo condito 5404. à Christi natiuitate 1442. hunc perhibent fuisse probitatis eximiæ principem, nec à maioribus degenerasse, qui verè pij, & synceræ fidei cultores semper sunt habiti. Videto Supple. Chronicorum li. 16.

IOANNES, Calabriæ ac Lotaringiæ Dux, primogenitus Sicilia Regis filius, magnanimus, bellicofus, & æquitatis amantissimus extitit. Videto vt supra.

FRANCISVS Sforza, Sforzæ à Cutiniola filius, Philippi Mariæ Vicecomitis gener, ab eodẽ adoptatus est, & angue, insigni familiæ donatus, anno salutis 1430. socerò defuncto, proximo statim anno, ob singularem virtutem Mediolani principatum adeptus est. Hic Sforzæ cognomen à Sforza patre bellicoso traxit: qui humilis & abiectus, cum se militiæ tradidisset, per vim ab aliis quicquid cuperet extorquebat, sicque Sforzæ cognomen assecutus, vt proprium nomen semper postea habuit, & ad posteros cognomen transmisit. Hic per cunctos gradus, ad summum militiæ culmen conscēdit. Contra Eugenium Papam, cōtra Florētinos, Venetos, Mediolanēses, nō semel victor, Guelforum, ac Gibellinorum nomen ferè è medio tulit, Italiæ vniuersæ propemodum factus terror. Composita cum Venetis pace, multæ Italiæ ciuitates eius exempla secutæ, arma deposuere. Intus forisq; pacatis omnibus, à fundamentis denuò erexit castrum Mediolani, quod Iouis dicitur, à populo antea dirutum. Magnum illud hospitale, ægrotis recipiendis, ædificauit, quod regali censu ditauit, opus in orbe rarum. Vt diui Ambr. tēplum erigeret, multum auri expendit. Tandem verò hic tantus vir, adeo libidine exarsit, vt adolescentum flagitia superarit, rexit an. 16. obiit, sex filiis, duabúsq; filiabus relictis, anno salutis 1466. Vide Supple. li. 15. & Archie. Antoninum.

GALEATIVS Maria, Francisco Sforzæ patri defuncto, statim in Mediolani principatu succedit, pulsa matre quæ rem cum eo administrabat: multis hic se inquinauit flagitiis: quamobrem adulteriis, homicidiis, incestibus, sacrilegiisque pollutus anno administrationis 9. liberis 4. relictis, in æde Diui Stephani vulneribus est confossus. Vide Supple. Chro.

MAHOMETES, hoc nomine secundus, Turcarū verò Rex octauus, Amurathi, etiam huius nominis secundo, succedit anno mundi 5411. à Christo nato 1449. Hic regnum à patricidio auspicatur, fratrem paruulum, ne pater solus sepeliretur, opera Mosis interficit. Impiissimus nullum Deum credidit: Mahometem suum, Pseudopropheta sui similem dixit: Prophetas ac Patriarchas risit, ac nugas duxit: huic tametsi impio, fauit aliquando fortuna. Nam magni cognomentum Othomannicæ familiæ quæsiuit. Duo Christianorum imperia Constantinopolitanum & Trapezuntinum subuertit: regna 12. ademit: ducentas vrbes Christianas cepit: Ipse colico dolore correptus, quarto demum die moritur, anno ætatis 58. regni 31. Richer. li. 1. Paul. Iou. Egna. li. 2. Cosm. Mun. li. 4.

BAIAZETES hoc nomine secundus, Mahometis supra dicti filius Ianizarorū opera Turcis imperat anno mūdi 5442. à Christo nato 1480. Hic minorem fratrem Zizimū, quem primores Imperatorē exposcebant, vincit ac fugat: qui à Rhodi præfecto ad Carolū octauum in Galliam mittitur. Porro Baiazetes Caramanno fuso, quæcunq; is cis & trans Taurum Turcis ademerat, recepit: Valachiam subegit: In Sultanum Aegyptium mouit: Sed is potentior, utpote qui Mamaluchos, post Caramanni cædem fugitiuos exceperat, ac Arabum maximas copias ad suam tuitionem alebat, Baiazetem sæpe debilitat, ac profligat: postea Cerauniorum montium accolæ subdit. Venetis Methonē, nunc Modonem, Nepanthum, olim Naupactum, & Dyrrachium ademit. Acomathem primogenitum decrepitus Baiazetes absentem in locum suum substituit: Sed, Ianizaris Zelimo suffragantibus, cogitur pater Zelimum pro Acomathe substituere. paulò post imperio deturbatus à filio Zelimo, ab eodem filio veneno necatur, anno regni 30. Vide ut supra.

SIGISMVNDVS Malatesta Arimini princeps, Pandulphi Malatestæ filius spurius, bellicosus admodum, splendidus & liberalis fuisse perhibetur: interim tamen multis flagitiis inquinatus turpi nota nomen suum inussit: ideòq; diris & armis Pontificum obnoxius fuit. Hic tres duxit vxores, primam Crimignolæ comitis filiam, quam mortuo patre repudiavit: cum tamen doctem ex ea amplissimam percepisset: Secundam Nicolai Estensis, Ferrariæ principis filiam, generosam ac probam: hanc nihilominus paulò post veneno sustulit: tertiam Francisci Sfortiæ filiam, præclaram & modestam, quam tandem propriis etiam manibus, ut mensuram scelerum suorum impleteret, apprehenso ac fortiter pressio iugulo suffocauit. Vide Supplem. Chro. li. 15.

ROBERTVS Malatesta Sigismundi filius, etiam notus, patri in principatu Ariminensi succedit, anno mundi 5428. à Christo nato 1466. Fuit hic moribus patri dissimilis, belli etiā artibus, & præclaris rebus gestis ornatissimus. pro Venetis, sub quorum stipendiis diu militauit, varia mortis pericula adiit. Cum Galeatio Mediolanensium Duce, & Florentinis suas coniunxit copias, & oppida omnia quæ Pontifex patri in Ariminensi agro ademerat recepit. Hic Alfonso Calabriae Ducem, alioqui fortissimum vicit, ac fugauit: quo in bello, præ ardore pugnae nimio, in dysenteriam incidit, nec ita diu, hoc dolore correptus, superuixit. habuit in vxorem Elisabetam, Urbini Ducis filiam. Vide ut supra.

IO. MARIA, patre, ab Andrea à Lāpognano, interēpto, à Senatu populōq; adhuc paruulus Mediolanēsiū Dux creatus est anno mundi 5438. à Christo nato 1476, Bonā ipsius matri & consanguineis quibusdam, atq; primoribus, regiminis cura commissā. Hic inter viuendum ac moriendū infelicissimus fuit. Nam tutores breui Bonā à gubernatione repellunt: & Ludouicus patruus atq; tutor, arte & astu principatū inuadit, permit- tens adolescentem à virtutibus deflectere, & voluptatibus ope- ram dare. Nec prius hic tantum suum malū aduertit, quā cum morti esset vicinus, hausto iam veneno quod ei pararat patruus. Itaq; hoc pacto, cum annos 26. mensēsq; 9, Ducem nomine tan- tū egisset, inglorius diem clausit extremum, Francisco Sforza secundo, filio relicto, ex Isabella Ferdinaldi Neapolis Regis fi- lia suscepto. Morti eius ac funebri pompā Christianissimus Ca- rolus Galliae Rex, qui Neapolim tunc petebat, interfuit. Vide Supple. li. 16. & Archie. Antoni.

BONA, Sabaudiae Ducis filia, inter omnes Heroides lau- datissima, Galeatij Mariae olim vxor, peperit illi quatuor filios, duos mares, totidemq; foemellas. Hae Io. Gal. Mariae filio adhuc paruulo tutrix à viro moriente relicta, parū admodū in admi- nistratione perseverauit, à Ludouico Sforza, Mauro vocato, ado- lescentis patruo, & tutore deturbata, ac in ordinem redacta. Vi- de autores quos supra.

INNOCENTIVS, huius nominis Papa octauus, Pon- tificatum obtinet anno mundi 5445. à Christo nato 1483. Hic patria Genuensis, in rebus gerendis prudens, magnanimus ac constans, meritō Innocentius dictus est, ob morum sanctimo- niam. sedit annis octo. Pluribus de hoc Innocentio tractat Iaco- bus Philippus Bergoma, qui eum, dum Cardinalis esset Inno- centius, nouit, & cum eo aliquando verba fecit. Vide Supplem. Chron. lib. 16.

LAVRENTIVS Medices inter Florentiae nobiles & primores facilē primus (tametsi non Princeps) summa prudētia, ac singulari virtute, omnia suo arbitrio, in patria admistravit. An- gelus Politianus & Marsilius Ficinus, viri vndecunq; doctissi- mi, huius alumni fuere. Hic sapientissimus fuit, literarum, litera- torūq; amantissimus, in quo probitas, iustitia, atq; fides domi- cilium elegisse visae sunt. Præterea fortis etiam atque magnani- mus cū esset, pericula saepe à suorum ceruicibus bello propul- sauit: nomen Thuscum ad barbaras gentes protulit, ampliata etiam ditioe sua multis vrbibus ac oppidis. Quinetiam huic Re- ges atque respublicae, Sultanus denique ipse legatos & munera, tanquam altero Octauio Caesari miserunt. Sixtus & Innocētius Pontifices hunc tanquā dilectissimum filiū in pretio habuerūt. Hic in funere suo, ad aui Cosmae exemplum, nullam peragi pō- pam mandauit, quod & obseruatum est. Videto vt supra.

CAROLVS, huius nominis octauus Frâcorum Rex succedit patri Ludouico, anno mundi 5445. à Christo nato 1483. annum ferè attingens 14. Hic bellum aduersus Britones mouit: ad fanum Albini insignem de Britannis, seu Britonibus victoriam reportauit, vix siquidem dimidia pars exercitus aduersariorum superfuit. Rex religiosè nimis Hispano Regi Ruscinonis, & Perpiniani Comitatus reddidit. Regnum Neapolitanum recuperat, principibus & nobilibus militantibus suis sumptibus: Romæ à Papa Imperator Constantinopolitanus pronuntiatur. Alphonsus Portugalliæ Rex, cum filio Ferdinando in Siciliam fugit. Neapolim cum pompa, & triumpho ingreditur Rex. Vniuersi Italiæ principes & ciuitates coeunt vt obsessis itineribus Regem intercludât, qui nobilem & ingentem victoriam Forno uiensem reportans (cum tamen perquàm modicas copias haberet) victor in Franciam rediit. Sed Neapolis ad Ferdinandū post annum defecit. Rex repentina morte obiit Ambœsiæ, nullis relictis liberis, anno regni 14. sepultus est in æde Diui Dionysij ad Parisios. vixit annos ferè 27. porrò mortuus est, dum animi laxandi gratia ex ambulacro cum vxore pila ludentes aspicit. Vide Rober. Gaguin. lib. 10. & 11. & Paul. Aemyl. lib. 10. & vltimo. Latine scire Carolum pater vetuerat, præter hoc vnum, Qui nescit simulare, nescit regnare. Collegium prostituerum penitentium, hoc Rege, Lutetiæ instituitur: & conuentus trium ordinum in vrbe Turonum fit.

ANNA, Francisci Britannia Ducis maior natu filia, patre mortuo nupsit Carolo octauo recôciliatis Britonibus, cōplurēsque liberos ex eo peperit, quibus tamē omnibus superuixit pater. Cæterum repudiata Margareta Maximiliani Imperatoris filia, Annam hanc, prius eidem Maximiliano per legatū nuptam, in vxorem duxit Carolus octauus anno salutis 1489.

ALEXANDER, Papa huius nominis sextus, Pontifex creatur anno mundi 5453. à Christo nato 1491. Hic Calixti, huius nominis Papæ tertij, ex fratre nepos fuit, apud eum à puero educatus, atque institutus. Hunc valde terruit Francorum Rex Carolus, huius nominis octauus, quem postea acceptis conditionibus in vrbe excepit, parauitque ei palatium Diui Martini: ipse verò Pōtifex timidus in arcem se recipit vsque in proximum diem. subiugata itaque à Carolo Roma, Papa, licet inuitus, eidem Carolo Turcarū Imperatoris fratrem tradidit: atque Valentinum Cardinalem filium (vt aiunt) obsidem dedit, vrbesque Neapolitano regno proximas. Hic etiam Carolo Neapoli redeunti, frustra tentedit insidias, inuito nouo fœdere cum Hispaniæ Rege, cum Venetis, ac cum Ludouico Sfortia, quorum ope frētus Regem Carolum in reditu intercludere tentabat Papa. Mortuo autem Carolo, pacem pepigit Papa cum Ludouico duodecimo, qui Carolo in regno Franciæ successit. sedit Alexander hic, annis vndecim, Vide Supple. Chro. lib. 15.

CAE. Borgia, dictus Valentinus, Alexandri supradicti filius, Flaminiā prouinciā, & Vmbriam sibi subiecit: verum ciues, principes qui fugatus erat, amantissimi, cum hoc Valentino exacto, reuocarunt. hæc sub mortem Alexandri patris eius acta sunt. Videto vt supra. Hic relicto Cardinalitio pileo, galeam assumpsit.

MAXIMILIANVS, Friderici Imperatoris huius nominis tertij filius, post patrem solus imperat anno mūdi 5454. à Christo nato 1492. Hic antequam imperaret, exercitum in Flandriam duxit, & Mariam Burgundam in vxorem accepit: nec multò post cum Ludouico Frācorum Rege, huius nominis vndecimo, graui prælio propter principatum Burgundiæ congredditur, postea cum eo in annos 7. inducias facit. Austriam, quam Matthias Hungariæ Rex occuparat, Maximilianus recuperat. Priore vxore defuncta, Blancam Mariam Galeatij Insulbriæ Ducis filiam, vxorem duxit: Burgundiam statim inuasit, varie pugnatum est, tandemq; pax inita. Sfortia Mediolanum recipit, Gallis pulsus, quos dum insequitur, incautus capitur, & in Galliam ducitur, anno Domini 1500. Imperauit Maximilianus annos 27. literas, & literatos coluit, profitebaturque eos se in precio habere qui aliis præstarent. Vide Baptistam Egnatium li. Romanorum principum tertio, & Paul. Aemy. in Ludouico supradicto: item Chro. Reg. Franc. & Chro. Carion. li. 3.

MARIA, Caroli Burgundiæ Ducis filia vnica, Maximiliano antequam imperaret nupsit, ac post annos quinque, relictis Philippo & Margareta liberis, ex equo decidens, fracta ceruice, obiit anno mundi 5443. à Christo nato 1481. Vide vt supra.

LVDOVICVS Sfortia, cognomento Maurus, Franc. Sfor. filius, tutor nepoti Ioanni Galeatio à Senatu vnà cum Bona, adolescentis matre, atq; aliis primoribus datus est. Fuit ingenio astuto ac callido: Bonam, tutorisq; alios à principatu statim deturbauit: adolescentem principem vt genio indulgeret permisit: ne administrationi intenderet, dum voluptatibus ac deliciis irretitur. id etiam fortè eo astu fecit, vt inuisum iuuenem populo redderet. Porro cum adoleuisset Galeatius, atq; administrationi esset idoneus, veneno eum præuenit Ludouicus: arripuitq; principatum & in suam etiam sententiam arte vel maxima Senatum ac primates traxit, omniumq; suffragia sibi comparauit. Ducem itaq; aut potius tyrannum, enecato adolescente annis 5. egit, ac mensibus 6. Quare ab exercitu Gallorum territus, in Germaniam aufugit: ac post annum reuersus, & cum aliquot Heluetiorum copiis per Nouarram Mediolanum petens, an. D. 1500. à suis proditus est, atque à Gallis captus, in Galliam perductus est, vbi quasi scelerum pœnas luens, priuatus & vinctus interiit. Vide Pau. Iou. Supplem. Chro. li. 16.

MAXIMILIANVS Sfortia Ludouici prædicti filius, in Flādria cum Frācisco fratre educatus, post varias rerū mutationes circa principatū suū, à Carolo quinto tandem reuocatus Mediolano præficitur, eo nomine vt Imperatoris res agat, ac pecuniam ei corradat. Verum huic fatale fuit, fortè ob scelera paterna, priuatum ac extorrem viuere. Nā vix principatū, ac naturale solum attigerat, cum à Francisco Valesio, qui ius suum armis repetebat, Mediolanum vnà cum Maximiliano capitur an. D. 1515. attamen tanquam ab humanis & Christianis Rege, ac consanguineo, datur illi pēsis annua 36000. aureorum: facta potestate vt liberam in Francia vitam ducat: in qua etiam obiit, princeps alioqui non contemnendus. Vide vt supra.

PHILIBERTVS Sabaudia Dux octauus, succedit patri Philippo anno mundi 5457. à Christo nato 1495. Hic pietatem summopere coluit, magnanimus, speciosissimus, atque omnibus acceptissimus fuit, pulcher etiam ob elegantiam cognominatus. Magaretam coniugem accepit, quam ex Maria Caroli Burgundia Ducis filia susceperat Maximilianus. obiit multa commendatione dignus, nullis interim relictis liberis: quare ei Carolus frater successit. Vide Allobrogum, siue Sabaudia Chro.

MARGARETA Imperatoris Maximiliani filia, ut dictum est, ac Philiberti supradicti relicta, animum pudicum atque amorem erga virum castissimum testata est, tum quod nullum superinduxerit coniugem, vitam perpetuo celibem ac laudatissimam ducens: tum quod in vrbe quam vulgo Burgum in Bressia vocat, templum nobile ac celebratissimum extruxerit, quod inter Europæ nuper structa ædificia, tanquam opus rarum ac percelebre prædicatur: nec id quidem ob templi amplitudinem, sed potius ob artis ornamenta ac splendorem, ut omnium conspicientium oculos in admirationem trahat. Verum ædificij decus ac splendorem longè superat sepulchrum candidissimo marmore extructum: ubi extat amantissimi coniugis effigies ad viuum expressa: in quod signum quicquid ars sculpendi vnquam valuit contulisse, ac deprompsisse videtur. hæc Ducis effigies hinc & inde habet duarum Margaretarum marmorea simulachra ad viuum etiam formata: nempe Margaretæ vxoris prædictæ, & Margaretæ alterius, quæ Ducis mater extitit. Vide ut supra.

IASON Maynus, nobilis Mediolanensium Patricius, abso-
lutissimus Iurisconsultus, ac orator facundissimus, Eques auratus, & Ducalis Senator, claruit temporibus Friderici & Maximiliani, Imperatorum, apud quos legationes obiit nomine Ludouici Sfortia Mediolanensium Ducis: atque legationis munere egregiè defunctus, ab iisdem dona varia cum summis priuilegiis reportauit. Hic intra Oratores ab omnibus Christianis principibus ad Alexandrum sextum hoc nomine Papam missis, dum Pontificatum auspicaretur, palmam faciliè retulit. facundia, necnon interim facetiis ornatus fuit. Papiæ, Pisæ, ac Paduæ ius interpretatus est annis 50. ex omnibus Europæ finibus clarissimos ac nobilissimos alliciens auditores: tanti enim erat nominis, tantaque scientia percelebris, ut in eius commendatione Lodouicus Cerrus medicus ac Poeta clarissimus, sic cecinerit:

Te quondam in terris hominem nouere priores,

Dum leges aperis, scitæque docta patrum:

At nunc, more Deum, cum des responsa petenti,

Es Deus, oraculi Numen ad instar habens.

In Iure complures libros edidit. Orationes habuit ad Pontifices, & ad Imperatores supradictos: Cæterum feliciter obiit anno ætatis 84. Vide Supplem. Chro. li. 16.

BARTOLOMÆVS Socinus Senensis, domini Marianilegum interpretis celeberrimi filius, Iurisconsultus eximius inter legis interpretes in Hetruria extitit: doctrina siquidem & ingenio plurimum valuisse testantur adhuc plurima eius consilia quæ extant. Claruit eodem tempore quo Iason supradictus. Videto Supplem. Chro. lib. 16.

IOANNES Iacobus Triuulsus Mediolanensis, Franciæ Mareſchalus ſeu Tribunus, ac præfectus militum Franciæ in Italia, deuicta Alexandria Ludouicum Sfortiam Mediolano expulit, ac deinde Nouarra: quamobrem à Francorum Rege cui erat additiſſimus, Mediolano præficitur anno Domini 1499. Poſtea Lugdunum Galliæ rexit, vbi diligentiffimè, atque accuratiſſimè præfuit anno Domini 1514. Cæterum Carnuti obiit non ſine omnium planctu, ob ſynceram eius adminiſtrationem, anno ætatis 80. iuſſitque corpus ſuum Mediolani ſepeliendum deferri.

THEODORVS Triuulsus Marchio Picichitoni, præfectus militum Regis Neapolitani, deinde Dux exercitus Venetorum ac Florentinorum, poſtea Eques ordinis à Franciſco Valeſio creatus, Mediolano præficitur: tandèmq; Mareſchalus, ſiue Tribunus militum ab eodem designatus, Lugduni præſt: vbi ſumma fide, ac vigilantia, re adminiſtrata, eodem quo natus fuerat die obiit ſeptuagenario maior, anno à Chriſto nato 1533.

PHILIPPVS Archidux Aſtriæ, Maximiliani filius, ex Maria, vnica Caroli Burgūdiæ Ducis filia, vxorē duxit Ioannā, vnicā Ferdinādi Arragonū Regis filiā. Cuius nomine, poſt mortem Iſabellæ ſocrus ſuæ claſſe in Hiſpaniam profeſtus, Caſtellæ regnum hæreditario iure obtinuit. Poſt hæc ad cōpeſcendum vetus inter Brabantos & Sicābros bellū, anno 1505, in Flandriam reuerſus, multas Gueldrię vrbes partim vi expugnauit, partim ad deditiōem compulit: ducēmq; ipſum nomine Carolum pueritiā vixdum egreſſum, captiuum abduxit, vnāque cum liberis ſuis in aula ſua liberaliter educavit. Flādriæ & Arteſię comitatus Ludouico duodecimo iure feudi acceptos retulit: idque Atrebat, delegatis ad id munus Guidone à Rupeforti, Gallię Cancellario & Ludouico à Lutzemburgo Ligniacy Comite. Rebusque ita compoſitis, cū denuo inſtructa claſſe in Hiſpaniam contenderet, vi tempeſtatis in Anglię littus eiectus, ab Henrico Septimo Anglorū Rege ſummo honore eſt exceptus: ita tamen vt exitus ei non patuerit, donec Suffortij ducem qui ex Albæ roſæ familia proximus Angliæ hæres eſſe putabatur, quemq; Henrici metu patria profugum in Sicambria ceperat, Anglo tradiſſet. Poſt hæc in Hiſpaniam profeſtus, non multo poſt ſupremum diem obiit, anno à Chriſto nato 1506. die 27. Septēbris, ætatis 28. Vide Genealogiam Imperatorū, & Chronica Chronicorum.

IOANNA Ferdinandi Hiſpaniæ Regis & Eliſabetæ filia, vxor fuit Philippi ſupradicti, quæ peperit ei Carolum quintum Romanorum Imperatorem, & Ferdinandum Bohemiæ ac Hungariæ Regem, filios: & filias Leonoram, Iſabellam Mariam & Catharinam, Reginās Luſitaniæ, Galliæ, Daniæ & Hungariæ. Vide vt ſupra, & Paralip. rerum memorabil.

LVDOVICVS duodecimus Carolo octauo in regno Franciæ succedit anno domini 1497. atque ann. 1499. ducibus Io. Iac. Triuultio & Albinico, expeditionem in Insubriam fecit. Hi cum Alexandriam ac Papiam cepissent, timore perculsus Ludouicus Sfortia, in Germaniam sese proripuit, Mediolanum illis tanquam bolum relinquens: hoc nuntio accepto Rex in Italiam penetrat, atque ouans Mediolanum ingreditur: inde exiens præfectum reliquit Triuultium. Porro Sfortia è Germania rediēs, Mediolanum recipit: statimque armis Francicis egredi cogitur: itaque Nouarram se confert, ubi à Francis capitur. Ann. 1502. regno Rex potitur Neapolitano, Duce Albinico: Fridericus regnū prius occupans, cum vxore ac filio in Galliam captiuus ducitur. Bononiam Rex à Bentiuolo occupatam, Papæ reddit. Præterea ad Aignadellum insignem de Venetis reportat victoriam, capto etiam Bartolemao d'Aluiano copiis Venetis præfecto, quem in Galliam perduxit: omnem ditionem quæ tum Papæ, tum Mediolanensi Ducatui adempta fuerat, recuperauit: quæ ad Pontificem spectabant, ei reddidit. Tandem ann. 1512. Venetos, Hispanos, Papalēsque ad Rauennam debellauit. Hæc victoria maximū principum numerū captiuorum illi cum Rauenna vrbe tradidit. Obiit anno Regni 17. Vide Chro. Reg. Fran.

ANNA, Caroli octaui relicta, nupsit Ludouico duodecimo, ex quo suscepit Claudiam, quæ data est in vxorem Francisco Valesio, tunc Angolismensium Duci: & Renatam, Ferrariæ Ducis nunc vxorem. Vide vt supra.

FRANCISCVS Valesius, defuncto Ludouico huius nominis duodecimo, nulla relicta prole mascula, vt sanguine propior in Regem inungitur anno mundi 5476. à Christo nato 1514. Hic Mediolanum statim recuperat. Ducem Maximilianū Sfortiā capit: de Heluetiis victoriā reportat insignem. Posthæc in Flandriam Imperatorem Carolū quintū fugat anno Domini 1521. Hisdinum eodem anno Borbonio Duce expugnatur, cuius arx tormentis bellicis per aliquot dies concussa, in deditionem regiam venit. Anno sequente Fontarabia, in confinio Hispaniæ capitur, ac præsidio munitur. postea Angli cum Cæsarianis Hisdinensem arcem duobus mensibus frustra obsident: extremamque Picardiæ oram latè populantur. At verò, post annum vnum atque alterum, dum Papiam obsidet Franciscus Valesius, subiugata iam tota ferè Lombardia, à transfugis, qui fidem Imperatori dederant (ò sortem iniquā, ac in re bellica, si vsquam alibi dominantem!) in ipso pugne calore, fortiter se gerens ac dimicans nihilominus capitur, mense Februario anni à Christo nato 1524. fœdus tandem initur apud Cameracum, illustrium ac prudentissimarum Heroinarum Gallicarum opera, anno à Christo nato 1529. videlicet inter Franciscum Valesiū, Carolū Imperatorē, & Papā Clementē 7. Videto Chro. Reg. Fran. Ioannē Cario. li. 3. & Paralipomena rerum memorabilium.

CLAVDIA, maior natu filia Ludouici, huius nominis duodecimi, Francorum Regis, mense Maio anni mundi 5475. & à Christo nato 1513. Francisco Valesio, qui paulò post regnat, nupsit. erat tunc temporis Franciscus ille Valesius Angolismorum Dux: qui ex ea complures liberos sustulit: inter quos præcipui duo superstices hodie sunt, nempe Henricus Francorum Rex nobilissimus ac potētissimus, & Margareta eius soror illustrissima simul ac pientissima. Vide vt supra.

CAROLVS quintus, Philippi Austriae Archiducis filius, post auum Maximilianum imperat anno mundi 5481. à Christo nato 1519. postea Bononia à Clemente Pontifice imperiali diademate coronatus est anno D. 1529. porro anno sequente ingentem exercitū per Germaniam in Hungariam duxit aduersus Turcam Viennā obsidentē. Inde victoriam reportās in Hispaniam rediit. Anno autem 1535. in Tunetum expeditionē parans, quā olim Carthago erat, eam Solimano Turcae extorquet: Gouletā arcē expugnat: regnūq; Tunitū totū recipit, & Regē Alzachenū antē pulsū restituit, multis Christianis captiuis liberatis. Frāciā bis tētavit, sed Frāci milites validissimis armis eius impetū forti animo sustinuerunt. Semel in Francia tanquā amicus summo apparatu exceptus est, ex Hispania in Flādiā per Galliā iter sibi faciēs. At enim an. 1543. cū potentissimo exercitu Germaniā tandē ingressus, eam ferē totā in suā vertit sententiā, captis etiā aliquot Germanorum Ducibus ac primoribus: à quibus atq; ab urbibus Germaniæ olim liberis, ingentē auri vim corrasit. Anno verò 1551. in Africā Libyæ ciuitatē exercitū traiecit, principe Doria præfecto, quam feliciter expugnauit, solutis non paucis captiuis Christianis. An. 1552. Confœderatis aliquot Germanorum Principibus cū Henrico Christianis. Francorū Rege, ea gratia vt eos ab Imperatoris iugo excuteret, pedem in Villacum Carolus quasi coactus retulit: sed intra paucos dies re cū aliquot Germanis primoribus cōposita, cōparato maximo Germanorū exercitu, ipse Mediomatricū, urbē prius ab Hērico Rege captā, ac Frācicis armis munitā obsedit: vbi nouercā fortunā expertus, obsidionē soluere cogitur, cū nō modica suorū strage ac dāno, partim ob temporis inclementiam, partim ob Francorum robur ac vigilantiam.

ISABELLA Portugalliæ Regis filia, Caroli prædicti vxor, peperit ei liberos quatuor, atque in partu vltimo emoritur.

SELIMVS itaque pulso patre imperat Turcis anno mundi 5472. à Christo nato 1510. Is ad parricidiū adiecit fratrum eadē, nepotūq; strangulationem. Sophim vicit ac fugauit: & Sultanos duos, Campsonem & Tomombeium, multis deleuit præliis. Aegyptū Arabiāq; suo adiecit imperio. Reuersus Constantinopolim vlcus in renibus contraxit, quod canceris in morem serpens eum extinxit, anno regni 7. Vide Cosm. Munst. li. 4. Paul. Iou. & Riche. li. 1.

SOLIMANVS Selimi, siue Zelimi filius vnicus, Imperat Turcis post patrem anno mūdi 5480. à Christo nato 1518. eodem ferē tempore quo Carolus, qui nunc imperat, coronatus est. Hic Solimanus qui etiam nunc regnat, Belgradum, Christianorum propugnaculū anno regni 3. expugnat: atq; anno 6. Rhodū, cum 400. nauibus ac 200000. Turcarum capit. Anno octauo Hungariam inuadit, igne ferrōq; deuastat: Ludouicū Regem vincit, Budam in deditiōē accipit. Anno verò 14. maximo exercitu Viennam oppugnans, auxilio Dei ac Germanorum virtute, fugatur. Hic natura gloriæ cupidus, atq; ob victorias quāmplurimas imperiūq; magnitudinem elatus, Romæ, totiūsq; occidentis imperium ad se spectare contendit, cū Imperatoris Constantini, qui imperium transtulit Constantinopolim, legitimum successorem se profiteatur. sexagies centena aureorum millia quotannis habet: quoties populos censere libet, ex bellis plus lucratur quā in damno sit. plus gemmarum ac thesaurorum possidet, quā ceteri omnes orbis principes simul possideant. Vide Pau. Iou. qui etiam Papæ negligentia Rhodum Turcis deditam fuisse scribit.

CHRISTIERNVS Ioannis Daniae Regis filius, post patris obitum Danorum Rex, nullum non lapidem mouit quo regnum Sueciae suo regno adiiceret: quod & tandem partim vi armorum, partim dolo assecutus est: sed tamen non diu administravit: quinimo tantum abest ut retinere potuerit, ut etiam patrio ac peculiari suo regno Daniae ob tyrannidem deturbaretur, atque exul in Angliam una cum vxore profugeret, anno à mūdo condito 5484. à Christo nato 1522. Ceterum cum Daniam recuperare tentaret à Christiano, patruo suo, captus est, atque in carcerem coniectus, ubi diem clausit extremum. Vide Cosmog. Mun. li. 4. de regnis Septentrionalibus: item nouam temporum continuationem Germani cuiusdam, ad Euseb. Chron. adiectam: praeterea Carionis Chro. li. 3. qui loco Daniae scribit Regē Christiernum Daciae: unde colligendum Daniam, & Daciam, interim cōfundi. nam & Volater. li. 7. sic inquit: Nunc sanē Cimbriam Chersonesum Daciam vocant, cui Rex praest qui Suetiam & Noruegiam, peninsulas, in eodem mari obtinet, Ptolemæo & antiquis minimè positas, quod ignotae atque incomptae tunc essent.

ISABELLA Caroli Imperatoris huius nominis quinti soror, nupsit Christierno Daniae Regi supradicto, qui ex ea liberos sustulit, Dorotheam Friderici Palatini vxorem, & Christianam, Lotharingae Ducissam. Vide ut supra.

FERDINANDVS Philippi Austriae Archiducis ac Castellae Regis minor natu filius, Caroli hoc nomine Imperatoris quinti frater, vxorem accepit Annam Vladislaj Hungariae ac Bohemiae Regis filiam vnicam, sororemque eandem Ludouici Hungariae ac Bohemiae Regis ultimi, per cuius obitum iure hereditario haec regna possedit. Posthac in Romanorum Regem Coloniae creatus est anno D. 1530. atque anno proximè sequente Aquisgrani coronatus est. Porro an. 1540. expeditionem in Budam suscepit aduersus Georgium Monachum, Vaiuodae filij tutorem, qui Budam occupabat. Verum enimvero Georgius hic implorato à Solymāno auxilio, Ferdinandū pedem referre coegit: qui salutis suae cōsulens in transitu Danubij, ut sunt belli euentus varij, bonam exercitus partem amisit, quamobrem hac victoria potitus Solymanus, Budam ipsam occupauit, ac praedictum Georgium Monachum, una cum Vaiuodae filio in Transsylvaniam expulit. Vide Chron. Carionis li. 3. & Paralip. re. memo.

ANNA Hungariae Regis filia, praedicti Ferdinandi vxor, speciosa quidem, proba & viro gratissima fuit: ex quo etiam liberos complures, chara coniugalis amicitiae pignora, suscepit. Vide ut supra.

PP

CAROLVS Sabaudia Dux, ex antiqua ac illustri Saxonia familia oriundus, fratri suo Philiberto cognomine pulchro, qui nulla relicta stirpe obierat, successit. Porro anno à Christo nato 1535. Carolus hic Allobrogum Ducatu, ac maxima Pedemontij parte deturbatus est: nam vrbes atque arces quamplurimas partim expugnat, partim in deditionem accepit Franciscus Valesius: tum quod Gallicanis expeditionibus infestissima semper hæc gens esset, tum quod ius suum persequeretur in hæc ipsa Sabaudia territoria. Vide Chron. Sabaudia, & Supplem. Chro.

BEATRIX Portugalliae Regis filia, sororq; vxoris ipsius Imperatoris Caroli quinti, liberali ac eleganti forma Princeps, Carolo supradicto Duci nupsit, ex eoque Philibertum, qui Princeps Sabaudie vocatur, suscepit. Ceterum hæc cum deplorata sibi in Sabaudia & Pedemontio res essent, Niciam concessit, ac post paucos annos decessit. Vide Chron.

CLEMENS, huius nominis Papa septimus, Adriano supradicto in Pontificatu successit anno mundi 5484. à Christo nato 1522. Hic antea Iulius vocabatur, sed Cardinalium quorundam suasu, Clementis nomen assumpsit. Fuit Leo decimus huic patruelis. Dicitur Clemens fauisse Francorum Regi Francisco etiam capto, aduersus Cæsarem Carolum: ideòq; Romã ab exercitu Cæsaris, cui præerat Carolus Borbonius, direptã ac expilatam, nihilominus tamen ab hoc coronã accepit Carolus imperialem, præterea sacram vnctionem. fuit rarissimi ac callidissimi ingenij. Francisci Valesij partes iterum secutus, ad Massiliam cum eo conuenit, initumq; est matrimonium proneptis suæ Catharinæ Laurentij Medices Ducis Vrbinate filia, cum Henrico Duce Aurelianense, nunc autem Francorum Rege. Florẽtiam urbem patriam obsedit, quam post annum obsidionis cepit: Ducemq; in ea constituit Alexãdram Medices, prædicti Laurentij Medices filium naturalem. Aiunt prouocatum à Florentinis id bellum gessisse, qui in cognatos ac necessarios huius Clementis infesti essent, atq; etiam in ipsum Pontificem infensi: vitio tamen illi interim vertitur, quod in patriam ita sauerit, quam etiam velut sub iugum miserit. sedit annis 12. Vide Iouium, Supplem. Chro. & Platinam.

ODETVS de Foix, dictus Lautretius, Mediolani sub Frãcisco Valesio præfectus, deinde exercitus Gallici in Italia Dux, Papiã & Alexãdriã expugnauit: Neapolim exercitũ duxit: quod dũ tederet, Clementi, quẽ Aurasiẽsis Princeps sub custodia tenebat, opẽ attulit: Porro vbi Neapolim peruenit, aridẽtis fortunæ occasionẽ captare nesciuit: nã cominus si urbem aggressus esset, hæc facilẽ cepisset: sed interim dum eminus nimis cunctatur, Neapolis auxiliares Hispanos milites recipit. tãdem tum ob aeris intemperantiam, tum ob aquas veneno infectas cum multis aliis Gallorũ primoribus periit an. D. 1528. Vide Suppl. & Iouium.

CAROLVS Borbonij Dux, Comitis Gilberti à Montepeserio filius, Ianam Ducatus Borbonij hæredem vnicam, duxit uxorem: hunc Gilbertum præfectum Neapoli reliquit Carolus octauus. Porro Carolus eius filius Magister equitum, seu Connestabilis, à Francisco Valesio creatus est anno à Christo nato 1516. Fuit quidem princeps hic magnanimus ac bellicosus, sed qui ob factionem quandam ad Imperatorem deficiens, cladem patriæ non minimam attulit: tandemq; in expugnatione Romæ occisus est. Nam ipsi stanti in scalis, globus æneus tormēti parum cautē à suis emissus (vt est plena periculi eius generis armorum tractatio) crus alterū sub femore perfregit, quo ex vulnere post vnum atque alterum diem, animam exhalauit. Vide Chron. Regum Franc. & re. memor. Paral.

ANTONIVS Leua, Mediolano primū, deinde expeditioni Cæsarianæ præfectus, cum paralyti laboraret, in cathedra sedens. circumferebatur: industrius quidem ille, ac in rebus bellicis arte Pelasga, quasi alter Sinon instructissimus, moritur præ dolore vani ac cæsi in Mafsiliam conatus: cum eius spe potiundæ, à Melforum Principe ad eam recipiendam ex Italia prudenter ac callidē euocatus esset: nempe ea arte vt in Taurinum susceptam ab ipso expeditionem auerteret, anno à Christo Seruatore nato 1535.

ANDREAS Doria, nobili apud Genuenses ortus familia, ineunte ætate nō vno sub principe stipēdia meruit. Verūm cum se terrestri Marte laudē inuenturū diffideret, ad suū rediit elementū: quatuorq; triremibus à ciuibus suis præfectus, Gallorū primū, mox Pontificis partes fouit: à quo duabus auctus triremibus, de nouo sese ad Gallos cōuertit. Nec multō post vniuersę regiæ classis præfectus, & insigni equitum D. Michaëlis torque exornatus, strenuam aliquandiu Regi operā nauauit. Post hæc Marchione Vasti, aliisq; nōnullis Cæsarianarū partium ducibus, Philippini nepotis sui opera non procul à Neapoli captis, cum Rex eos ad se mitti identidem iuberet, iustūq; redemptionis pretiū eorum nomine offerret, Doria tantarū rerū successu elatior factus, constanter id recusauit: tandemque Marchionis Vasti suasu ad Cæsarem defecit: qui ob singularem rei naualis peritiam, tantum honoris ei detulit, vt non alio, quā patris nomine, cum vnquam salutauerit. Ciuibus quoq; suis tā charus extitit, vt marmoream illi statuā in foro posuerint, Patrisq; patrię appellatione exornarint. Vide Paulum Iouium, & Supplem. Chron.

PHILIPPINVS Doria, edito sub Vrbinatiū Duce singularis suæ virtutis specimine, Comitis dignitatē & prouentum est adeptus. Rebusq; deinde plurimis præclarissimē gestis, tandē Andree patrui, Gallicæ classis præfecti, vice fungens, cum Cæsarianis non procul à Neapoli nauali prælio congressus, insigni victoria potitus est, anno 1527. capto Marchione Vasti, aliisq; nō paucis tū Italarū, tū Hispanorū proceribus, triremibusq; aliquot, partim captis, partim depressis. Et Biennio post incredibili pōpa copiarū Genuensū Dux adoptatus, post res plurimas Caroli Cæsaris auspiciis feliciter gestas, fatis concessit.

HERCVLES Estensis, Alphonsi Ferrariæ Ducis filius, non tam parentis gloria aut stabili illius, pacatōque Principatus statu, quàm singulari sua virtute, ac moribus planè herōicis, Renatæ Ludouici duodecimi Gallorū Regis filia coniugio est positus: quam incredibili apparatu, pompāq; prorsus regia vxorem duxit Lutetiæ Parisiorū anno 1528. Post hæc Alphonso patre è viuis sublato, in Principatu ei successit anno 1534. multaq; herōicarum, non modò specimina, verùm etiam exempla edidit: Ditionem singulari prudētia administravit, & inter tot belli tumultus, quibus tota propemodū concussa est Italia, tranquillam incolumemq; cōseruauit. Ius seuerè & integrè imprimis dicēdū curauit: Academiam celeberrimam, disciplinarum omniū alticem, Ferrariæ instituit, eamq; accitis vndique maximi nominis professoribus, singulari studio ac liberalitate fouit. Sub huius Principatu cū alijs propemodum innumeri, tum singulare illud Italicorum Poëtarum decus, Ludouicus Ariostus emicuit.

RENATA, è regia Gallorum stirpe Princeps prudentissima, Ludouici duodecimi filia natu minor, Regisq; Henrici, qui hodie florentissimi Galliarum regni gubernacula tenet, matertera, Herculi Estensi Principi clarissimo nupsit: cui & multos sexus vtriusq; & generosissimæ indolis liberos peperit: è quibus filia natu maxima, Aumaliæ Principi Guisæ Ducis filio nupsit: qui deinde patri è viuis sublato in Principatu successit.

LVDOVICA ex clarissima Sabaudia Ducū familia, illustrissimo Angolismorū Duci nupsit: cui & duo præcipua nostræ ætatis lumina peperit, Franciscū Valefiū, qui post Ludouici 12. mortem Gallici regni habenas tenuit, & Margaritā postea Henrici inelyti Nauarra Regis vxorem. Hæc tanto ingenio mulier, tantæque in arduis rebus obeundis dexteritate fuit, vt nō immeritò filius longinquire expeditione suscepta, regni totius administrationem amplissima cum potestate ei semper crediderit. Ex præclarissimis eius in rem Christianam promeritis, illud præcipuè memoria dignum est, quòd anno 1529. mēse Augusto, inito Cameraci cū Margarita Maximiliani filia colloquio, pacū stabilierit, liberòsque regios, Franciscum Delphinum, & Hæricum Aurelianorum id temporis Ducem, paternorum pactorum in Hispania obsides, parentis patriæque desiderio restituerit. Supremum diem clausit 11. Cal. Octob. anno 1531. singularis quandiu vixit, ingeniorum & virtutis faulrix. Vide Chr. Cari. & Gallia.

MARGARITA Austriaca, Maximiliani Cæsaris, & Mariæ Burgundæ filia, anno salutis nostræ 1479. vitæ limen ingressa est. Nupsit primū Georgio Hispaniarū Principi, eoque è viuis sublato, Philiberto Allobrogum Duci, quo præmaturè orbata, cū in cœlibatu persisteret, nomine Caroli quinti, fratris sui filij, Flandriæ Germaniæque inferioris gubernacula suscepit. Anno deinde 1529. habito Cameraci cum Ludouica Francisci Regis matre colloquio, compositis Principum controuersiis, lētam suis pacem peperit: annōque in sequenti magno suorum desiderio fatis concessit. Vide Genealog. Carol. quinti.

MARIA, Philippi Archiducis Austriae, & Ioannae Reginae Hispaniarum filia, & Caroli quinti Imperatoris soror, nupsit admodum puella Ludouico inferioris Pannoniae Regi, qui in ipso statim adoleſcētiæ suæ limine, anno 1527. cū aduersus Turcas infelicitè pugnasset, fuga sibi salutem quærens, in palude quadam interiit, superincumbentis equi pondere suffocatus. Cuius memoriæ tantū tribuit Maria, vt nulla vnquā ratione adduci potuerit, vt aut ad secundas nuptias animum adiiceret, aut vestem lugubrē cultu amēniore mutaret. Nec multò post à Carolo fratre inferioris Germaniæ gubernaculis admota, strenuè in primis munus sibi creditū obiuit: multaq; Cæsare absente bella Gallis, Sicambriſ, & Menapiis partim vltro intulit, partim ab illis illata sustinuit. In omni denique vitæ ratione virilem potius, quā muliebrem, animum præ se tulit, à principū mulierū deliciis prorsus abhorrēs. Tandē vt nominis sui memoriæ cōsuleret, in Eburonū, & Namurcēsiū finibus oppidū egregiè munitū condidit, quod de nomine suo Mariæ-Burgum voluit appellatum.

CATHERINA, quarta Philippi Archiducis Austriae filia, nupsit Ioanni Emanuelis Lusitaniæ Regis filio, qui hodie regni eius sceptrum tenet, quem & quatuor liberorum Emanuelis, Philippi, Mariæ, & Isabellæ parētem fecit. Hæc præter insignem formæ venustatem, eruditionis nomine in primis commēdatur, aliis etiam virtutibus, regia matrona dignis, egregiè dotata.

ALEXANDER Laurentij Medicis Vrbinatiū Ducis filius, secundo fortunæ flatu, & immodico Clementis Pontificis propinqui sui fauore, primus Florētīnorū Dux creatus est anno nostræ salutis 1532. Hic prudentissimorū hominū consiliis parens, quos Clemens ei consiliarios addiderat, summa aliquandiu cum laude patriæ suæ præfuit. Ius summa æquitate dicendū curauit: rebusq; multis per seipsum iudicatis, nō obscura & cordati iuuenis, & Medicei sanguinis specimina edidit. Caroli Cæsaris filiam, tori consortem sibi adsciuit: ex qua nullos suscepit liberos. Postremò cū neq; tanta fortunæ suæ amplitudine, neq; tam generoso contentus coniugio, pudicis nobilium thalamis insidiaretur, anno 1537. à Laurētino Medice suo propinquo, & in eam vsque diem spectatissima erga se fide, fraude circumuentus, multis vulneribus confossus interiit.

COSMVS Medices, secundus Florētīnorum Dux, patre natus est Ioannino Medice, viro omnium suæ ætatis rei militaris gloria clarissimo. Hic anno salutis 1537. principatū auspiciatus, subitò saluberrimis multis promulgatis legibus (quod ab ea ætate nemo expectarat) ditionis suæ tranquillitatem stabiluit. Scelerum omniū acerrimū se vindicem præbuit: literatos verò, atq; adeò bonos omnes, singulari studio fouit. Academiam Pisæ regia prorsus magnificentia extruxit, præstantissimisque omnium disciplinarum professoribus exornauit: in qua bonæ spei ingenia, rei familiaris angustia à liberalibus studiis exclusa, in sextū vsq; annum ali voluit. Vxorem duxit Leonoram Proregis Neapolitani filiam, tanto sibi, eoque mutuo amore deuinctam, vt nō immeritò inter præcipua amantium paria debeant cōnumerari. Hic locis non paucis ditioni suæ adiectis, principatus sui fines non parum propagauit.

FRANCISCVS Valesius Galliarum Rex clarissimus, literarum atque adeò liberaliū omnium studiorū (quæ superiorū Principum incuria diu neglecta iacuerant) vnicus Meccenas & singularis instaurator extitit. Celeberrimam Parisiorum Academicam, conductis amplissimis stipendiis trium linguarū aliarūque disciplinarū professoribus, & frequentiore reddidit, & ornatorem. Quid multa? ea cura, eoque animi conatu in hanc rem incubuit, vt Patres literarū non immeritò debeat appellari. Neque verò rei militaris gloria inferior fuit: cuius non obscura indicia præ se ferunt præclara aliquot ab eo conscripta de disciplina militari volumina. Post hæc rebus plerisque iam felicissimè gestis, Allobrogum Ducatum & bonā Subalpinę regionis partem, quorum ius tum morte Margaritæ Borboniæ auis suæ, Philippi Ducis vxoris, tum ex testamento Comitum Narbonensis Proinciæ ad se deuolutum contendebat, finibus suis adiecit. Denique suis Landrisij à Cæsare obsessis, iamque ad extremā rerum omnium penuriam reductis, suppetias tulit, recentique in hostis conspectu inuecto com meatu, ad eam consilij inopiam Cæsarem redegit, vt abiecta spe potiundi oppiduli, obsidionem soluere fuerit coactus.

LEONORA Philippi Archiducis filia, & Caroli quinti Imperatoris soror natu maxima, primū Emanueli Lusitanorū Regi nupsit: eoque è viuis sublato, anno 1530, Francisco Valesio Regi secundis nuptiis coniuncta, non parum ad sedandas viri fratrisque discordias momenti attulit: eodemque anno regni diadema accepit.

SOLYMANVS Turcarum Rex, ex re feliciter promissa, cui euentus responderit, nomen tulisse fertur, quod Salomonem Sapientiæ gloria inclytum, immutatis syllabis referat. Itaque Solymano secus ac patri contigisse constat, qui à contrario sensu Selymus, hoc est mansuetus, autòrque pacis, sit vocatus: quo nemo Othomānorum ferocior & bellicosior fuerit. Sed Solymani res gestæ, paternæ famæ nomen æquasse censerī possunt. Recepta nanq; Syria, interfecto Gazelle qui rebellarat, Belgradū fortiter expugnatū, Rhodus manu capta, Buda bis occupata, Austriacus exercitus in fuga cæsus, Rocandulphi ingentes copię ad Budam superata, expugnatum Strigonium & Alba Regalis præclaræ Hungariæ ciuitates an. 1543. & paulò antè Hispani in Dalmatia ad Castrum nouū expugnati, classibus eorum, quæ insuperabiles viderentur, ad Leucadem fugatis: hæc, inquā, Solymanum patri, ausu nec imparem, nec gloriæ minus auidum testabuntur. Assyriæ præterea & Mesopotamiæ regna, cum Babylonia vrbe, magnæ Memphi æquanda, quæ suo Solymanus adiecit Imperio, captæ à patre Aegypto opponi possunt. Quinetiam Solymanus maioris Armeniæ, Mediæ, Persidisque fines, vsque ad sinū Persicum, vastauit: Taurim Persarū Regiā, bis cepit: Tammafum Sophim, Hismaëlis filium, refugientem ad montes, fugauit. Verū quod ad Solymani mores etiā attinet, fatentur sanè Turcæ, eius subditi, eum supra ceteros Othomannorum principes, qui per ducentos regnarint annos, iustitiæ, sobrietatis, & continentię laude clarissimum. Vide Paulum Iouium.

ROSSA omnium Solymani vxorum pulcherrima, præter formam multis etiam virtutibus dotata est: quare apud Solymanum præ ceteris omnibus vxoribus maxima pollet gratia, ab eoque vnice amatur, ac colitur.

SOPHI nomine Tammas, Persarum Rex potentiss. vrbe Tauris, ac parte regni pulsus à Solymano anno D. 1534. Punicis artibus voluit hostem circumuenire: nā cum viribus esset inferior, fingens longius aufugere, perduxit Solymanum in loca inuia, ac prærupata, Turcisque ipsis incognita, vnde vix egredi potuerit Solymanus, hostē 8. dies persecutus. Porro Sophi per vias quasdam sibi notas iter faciēs, partem exercitus, nempe 60000. hominum armatorū, transmissit: Taurinque urbem, media nocte aggressus, recuperavit, omnibus qui in ea erant Turcis trucidatis. erat autem hæc vrbs Turcicis thesauris non minimis, atque armis aucta & ornata. Solymanus itaque subito quaqua via pedē referre coactus est, seque in suæ ditionis castellū quā citissimē recipere. Anno autē 1549. Solymani primogenitus ad Persas defecit, quod fratrem suū à patre in Imperio præferendū præsentiret. coacto itaque exercitu Persico, in patrē insurgit, locaq; paterna, Persis finitima oppugnat. tum verò pater cum 500000. militū eò profectus Persas metu percussos retrocedere cogit: sed incensis à Persis villis, pagisq; omnibus quacunq; dierum 5. spatio profugiebant, ad tantam rerum penuriā adactus est Solymanus, vt 100000. suorum peste ac fame extinctis, reuerti sit coactus. huius Tammæ frater germanus Helcas, ad Solymanum trās fugit, cuius hortatu bellum renouatū est, qui cum eius belli Dux esset, vt perfidiæ pœnas daret, ad Persicum sinum est interceptus. Cæterum ipse Sophi roseo vultu, vegetisq; oculis dignam Imperio faciem præfert, equitandi, & sagittandi peritiss. conaturque in Oriēte Imperium reparare: ægregiisque factis maiorum suorum gloriam reuocare. Vide Iou. Munst. & Cario.

VXOR Sophi speciosissima, more quidem antiquarum Heroinarum incedit, omni cultu ac mundo muliebri ornatissima.

PAVLVS hoc nomine Papa tertius, Alexander Farnesius antea vocatus, vna omnium voce in demortui Clementis septimi locum substituitur anno D. 1534. Hic ab adolescentia literis latinis ac Græcis, liberalibusque disciplinis probè est institutus: atque, ante Pontificatum initum, Petrum Aloysium, & Constantiam, matrem Vidonis Ascanij Cardinalis à S. Flora, peperit. Postea Pontifex creatus, concilium generale indixit, eiq; locum assignauit, primū Mantuam, deinde Vicentiam, nouissimè Tridētum, vbi & inchoatum est. Hic sex expeditas triremes ad Imperatorem aduersus Aenobarbum misit. Præterea cū Galliæ Rege Francisco Valesio, & Imperatore Carolo ad Niciam conuenit: vbi decennales pacte sunt induciæ inter Imperatorem & Regem: initum est etiam matrimonium inter Octauium Pauli nepotem, & Imperatoris filiam, Alexandri Medices Florentiæ Ducis viduam. Deinde assentiente Imperatore, prædictus Petrus Aloysius Parmæ ac Placentiæ Dux designatus est: hac quidem conditione vt Papa 12000. peditum ad Imperatorem aduersus Protestantes mitteret: quod præstitit Pontifex: auxiliaribusque hic copiis, quasi Cleri Coryphæus, creatus est Octavius. Sedit Paulus hic annos 16. vixit 84. Vide Iouium.

IVLIVS Papa hoc nomine tertius, Ioānes Maria de Monte antea vocatus, Pontifex designatur anno D. 1550. Hic cum iam antea valde eruditus ac eloquens esset, concilio Tridentino Pauli Legatus præfederat. Iubilæum statim celebrauit, nam in annum 50. eius electio incidit. Primo etiam Pontificatus sui anno concilium Tridētinum inchoatum, sed aliquantisper intermissum, resumendum indixit. Aduersus Henricum Regem Christianiss. in Italia ad Parmam ac Mirandulam, bellum aliquandiu gessit: verum tandem res inter eos componitur: cuius fœderis componendi autor fuit Cardinalis Turnonius.

FRANC. Sfortia secundus, Mauri filius, Dux ultimus Mediolani, anno Salutis 1523. à Prospero Colonna, generali Duce copiarum Caroli quinti Imperatoris & Leonis decimi Pontificis, atq; ab vniuerso Senatu Tridenti, vbi morabatur, ad Mediolanensem principatum reuocatus est. Nō multo antè ipse populus à Gallo Rege deficiēs, Regium Præsidentem Lautrec omnēque Gallos milites, quod insolēter viuerent, vnanimiter expulerant. Receptus est summo cum gaudio, & applausu incredibili. Anno verò Salutis 1534. Christiernam Daniae Sereniss. Regis filiam summo Imperatori neptem, vxorem duxit. At post fatales dolores & fugam, populūq; sui graues querelas, ob aurum Caesari persoluendum, longa alterius oculi aegritudine praegravatus, quem & amisit, die 24. Octobris 1535. decessit, suos relinquens Caesareis Praefectibus expilandos. Eo exenterato cor subaridum & inflatum repertum est. Vide Supplem. Chro. & Gazzo.

CHRISTIERNIA Sereniss. Daniae Regis filia, Carolo quinto Caesari, ex sorore neptis, anno Salutis, quo supra, Franc. Sfortiae hoc nomine secundo, & ultimo Mediolanensium Duci, matrimonio iuncta est, applausu fanè incredibili. Verum, tum ob perlongam viri aegritudinem, in qua & oculum perdidit, tum quod populum vexari ac expilari cerneret, tum demum ob Imperij breuitatē, quandò paulò plus anno principatum tenuit, haec nuptiae parum illi laetae fuerunt. Nam pullis, lugubribusque cooperata vestibus, gemens ad patriam remeavit: postea nupsit Antonio Lotharingiae Duci. Vide autores quos supra.

PETRVS Aloysius, Alexandri Farnesij (qui postea ad Pontificatum euectus, Pauli tertij nomine innotuit) filius, opera parentis Parme & Placentiae Principatū consequutus, cum immōdico Placentinae vrbs exornandae studio, edixisset ditionis suae Comitibus, ceteraq; nobilitati, in eam vsq; diem in villis suis castrisve agere assuetis, vt Placentiam domicilium suum transferrent: agrē id illis ferentibus (vt pote qui sub Pontificum imperio, summae semper libertati assueuerant) nonnullos non infimae autoritatis, qui imperium suū detrectabant, exilio multauit, bonaq; eorū fisco adiudicauit. Qua occasione irritatis nobilium animis, illorum coniuratione circūuentus, in arce Placentina multis vulneribus obtruncatur: mortuūque corpus in publicum protrahit, cōcursu plebis foedē discerpitur, anno nostrae salutis 1547.

HIERONIMA Ursina, Romanae castitatis matrona, vniūq; virtutis omnis exemplar, Petro Aloysio nupsit, Alexandri Farnesij (qui postea Pontifex creatus, Pauli Tertij nomen adsciuit) filio: cui prēter Victoriam filiam, Vrbinatium Duci iam elocatam, quatuor liberos mares peperit, totidem aetatis nostrae lumina: quorū duos hodie omni disciplinarum genere ornatissimos, rarissimo exemplo, in Cardinaliū ordinem videmus cooptatos, Alexandrū nimirum, & Raynutiū Farnesios, ambos amplissimo legatorum munere, illum apud Auenionenses, hunc in Flaminia fungētes. E reliquis duobus, Octavius Parmesiū Dux, militaris gloria imprimis illustris, & Caroli quinti gener, remotissimos orbis Christiani angulos nominis sui splendore impleuit. Horatius verò Castri Dux, generosi animi iuuenis, & in adēdis periculis prorsus intrepidus, hoc ipso anno incredibili apparatu, Henrici Regis filiā cōiugē sibi adsciuit: nemini fortitudinis gloria cessurus, nisi nimia hominis virtus, ad manifesta pericula incautius impulsus, praematura nece eū nobis praeipuisset.

HENRICVS Albretius illustrissimus Nauarrorū Rex, Francisci Valesij Regis Christianissimi fidus belli comes, eique semper intimus fuit: cum quo etiam aduersus Cæsarianos ad Papiam strenuè dimicans, captus est. Hic literas, literatōsque semper impensè coluit: Margaritam principem omnium longè illustrissimam, prædicti Regis Valesij sororem vxorem accepit: ex qua filiam vnicā suscepit inclytam nobilissimā, simul ac magnanimi Vindocinensium Ducis vxorem.

MARGARITA Heroinarum omnium in toto orbe facile Princeps, pietate ac doctrina præ cæteris omnibus celebris, Francisci Valesij soror illustrissima, primū nupsit Alenconio Duci, ex quo nullos peperit liberos: post cuius obitum nupsit secundò, ac in virum accepit illustrissimum Regem prædictum, Henricum Albretium: cui splendidissimam forma ac moribus filiam peperit, nomine Ianam: quæ in coniugem data est clarissimo, simul ac humanissimo Vindocinensi Duci. Migravit autem Heroïna Margarita ex hac in alteram quam præoptabat vitam, anno Domini 1549. Vide Chrō. Fran. Cæterum, vt de eadem Margarita hoc vnum addam, quisquis sanè, huius Margaritæ seu perlustris vnionis splendorem tentat animo perlustrare, atque oculis, etiam si perspicacissimis, assequi, eadem certè opera diductis ciliis in splendidissimum, simulac ardentissimum solem re-cta ac illæsa acie contendat.

AENOBARBUS, vulgò Barbarossa vocatus, Rex Algerij, Christiana matre natus, à pueritia per inopiam vrgentem apud Hispanos importandis venūm caseolis, aliisque id genus opsoniolis victum sibi quærere coactus est. Ex hoc Pirata factus, non mediocriter rem auxit: comparatq; perditissimorum hominum manu, per vim ac insidias, Algerij in Mauritania Regnum occupauit. Mox Turcarum Principi fœdere iūctus, maritima prælia feliciter gessit. Hispanias infestauit, Tuneti Regem sedibus expulit: qui tamen paulò post à Carolo Augusto v. est restitutus: neq; enim tanta erat Aenobarbi Piratæ potentia, vt Imperatori obistere posset. Eius etenim potentia soli Turcarum adminiculo nitebatur. Vide Paulum Iouium & Gazzo.

MVLEASEM suo Tuneti Regno per Barbarossam expulsus, mox per Carolū Cæsarem v. fuit restitutus, anno 1535. Qui anno deinde 1541. huius Muleasem fretus auxiliis, Barbarossam Algerij Principatu frustra deturbare conatus est, traiecto eam in spem Libyco mari, & ciuitate cincta obsidione. At oborta statim tempestate, imbribus densis, & continuis, & ventis colluctantibus, Algeriani occasione arrepta, & fauenti sydere adiuti, eruperunt impetu magno, castrāq; Cæsaris afsiduis iactata calamitatibus, frigore, siti, & fame debilitata, & pluuiarum inundationibus stagnantia diripuerunt, Cæsare ab obsidione depulso non citra insignem iacturam, cum rerum, tum Illustrium hominum, Ducum exercitus, strenuorūq; militum, & instructissimæ classis. Tāta verò, & tam infesta Cæsari tempesta sæuiit eodem anno circa principium Octobris. Vide Gaz. & Iouium.

FRANCISCVS Francisci Regis filius primogenitus, natus anno D. 1517. Franciæ Delphinus indole verè regia, & præsumptis à natura virtutis omnis heroicæ egregiis principiis artium (quæ liberalem Principem decent) præcipuè verò militaris disciplinæ studiosissimus, spè de se dedit mirabilem. Sed dum contra hostilia Cæsaris arma Massiliam versus, expeditionem parat, Lugduni obiter confidens, veneno necatus est à Sebastiano quodam Montis Cuculli Comite, qui comprehensus, veneficiūq; non diffessus, neq; sceleris conscios, pœnas luit, in quatuor partes membratim helciariis equis distractus. Hic Princeps ad hunc modum veneno intus cruciante malè affectus, ardore tamē adeūdi ad Prouincialia bella patris, vix Turnonē perlatus, magno omnium mœrore expirauit, anno suæ ætatis 20. mense Augusti, 1536. Vide Chro. Fran. & Paulum Iouium.

CAROLVS Aureliæ Dux, Regalium liberorū ex Francisco Franc. Rege natus minimus, adolescens fuit perhumanus, liberalis, & magnanimus, præbito iam de se heroicæ magnanimitatis exemplo, in expugnatione Iuodij, oppressione Arluni, Viretonij, ac Luxemburgi, omniumque locorum, castrorum, & arcium circum circa inualione, munimento, confirmatione, præsidio, & comœatu. Anno 1542. Bellicosissimus hic Regis filius, in florentissimo dilectæ iuuentutis decore, acutissima febri præproperè extinctus est anno 1545. Vide vt supra.

MAGDALENA Francisci Valesij filia, Iacobo Scotiæ Regi vxor data est, celebratis Lutetiæ Parisiorum nuptiis, Regalis luxus apparatu, triumphis, & concursibus hippodromicis, & magna vi nummorum per populum sparsa, idque anno nostræ salutis 1536. Postea modico tempore, diem in Scotia clausit.

MARGARETA Francisci Christianiss. Franc. Regis filia, & supra memoratæ Magdalenes soror, Dux inclita Biturigum Princeps est, ac Heroïna prudentissima, atque castissima, adeo virtutis amans, vt omni modo, bonis ac literatis faueat, ipsa etiam & literis, & virtutibus, & moribus qui talem tanti Regis filiam deceant, ac præsertim pietate, maximè commendata. Vt citra controuersiam inter omnes Galliarum Principes fœminas excellere prædicetur.

ALPHONSVS Daualus, Vvaſti Marchio ex nobiliſſima Comitum Aquinatum familia ortus, literis & armis à pueritia exercitus, poſt mortuum in Prouincia Narbon. Ant. Læuam, Cæſarianæ militiæ in Italia Dux creatus, & Imp. Legatus anno 1536. Caſalium, primam Montisferrati urbem à D. Buriano Gallo captam, mirabili celeritate intra biduum illuc quaſi peruolans recuperauit. Anno deinde ſequenti, multis & magnis rebus geſtis ſuam in rebus bellicis ſtrenuitatem comprobauit. Reparatiſque viribus Albam, Carmanolium, Cherium, Montemcalerium, omnemque circa regionem vaſtans cepit, Pignerolio etiam, ac Taurino obſeſſis. Verùm adueniens Delphinus Franciæ omnia ruſus victor recepit, ipſumque Marchionem longè repulit. Expugnata deinde Montisdiuiſi ciuitate muniſſima, necnon Saluiliانو, & Salutio, aliſque locis, dum Carinianum victus com meatu inſtruere molitur, fortunam expertus eſt admodum ſiniſtram. Nam ſub Ceriſoliorum ignobili pago Franco rû virtute, & auſpiciis, Franciſci Borbonij Anguiani, acie proſtigata, & maxima ſuorum parte caſa, victus, & in fugam verſus eſt anno 1544. Denique poſt certas pacis conditiones inter Regem Francorum, & Imperatorem confirmatas, deceſſit vir maximi animi Alphonſus Daualus, anno 1546. menſe Martio. Vide Gazium.

MARIA Tarraconenſis, ſeu Aragonia, Alphonſi Dauali Vvaſtenſis Marchionis vxor, forma eleganti, nec minori gratia fuit. Verùm prudētia longè magis excelluit. Heroïna pudiciſſima virum fecit pulchra prole parentem, liberis vtriuſque ſexus educatis, quibus etiam maturè pater viuens prouiſum voluit. Vide vt ſupra.

HENRICVS octauus, Angliæ Rex, patri Henrico ſeptimo ſucceſſit in Regno, anno Chriſti 1510. Qui traiecto in Galliam exercitu, Neruiorum urbem Tornacum certis conditionibus recepit: quam quinque poſt annis Franciſco Valeſio Regi reſtituit, pactus filiæ ſuæ Mariæ connubium, cum Franciſco Franciæ Delphino. Poſtea verò anno 1520. in Galliam reuerſus viſendi gratia Regis Franciſci, pacem cum eo firmavit. Tragædias verò turbulentiffimas quas excitauit, quâſque ſæuitias exercuit, & in Clerum, & in ſuas vxores, nunc commemorare non libet: qui fuſius hæc videre volet, legat Iouiſimum, & ſecundum tomum, & Supplementum Chronicorum. Regnauit annos 36. & mortuus eſt anno 1546.

EDVARDVS ſextus Angliæ Rex ſupradicti Henrici filius, annos natus octo patri ſucceſſit, anno mundi 5508. & à Chriſto nato 1546. Hic puer fuiſſe dicitur (quantum tulit ætas) multum eruditus, ac pius: pacis amantiſſimus, & animo ad tranquillitatem inclinatus. Bononiam maritimam Henrico 2. Regi Franciæ reddidit, per annos quinque prius occupatam à patre Henrico octauo. Inter eos denique poſt grauiffima bella de pace conuentum eſt, iis legibus, vt odiorum veterum inter Gallos, & Britannos perpetua fieret amneſtia: idque omnium Magnatum conſenſu, & populi diutinorum bellorum vtrinque pertæſi. Quæ ſanè pax, & concordia omnibus fuit quàm gratiſſima. Vide Chronica Franciæ & Iouiſium.

HENRICVS secundus anno 1547. die suo natali Martij vltimo, in regno Franciæ successit patri Francisco Valesio. Sequenti deinde anno, Scotis veteris iure amicitie foederatis aduersus infestantes Anglos suppetias tulit, hostilemque exercitum fudit, foedus cum Eluetiis iam olim à patre initum denuo confirmauit, ac amplificauit. Deinde, arte viribus, & impetu Bononiā maritimam ab Anglis occupatam adgressus est, captis omnibus quæ circumstabant arcibus: sic vt Anglorum Regem ad pacem impulerit, dimissa Bononia. Postea verò multorum precibus allectus Principum Germanorum, qui pro sua libertate vindicanda ipsius opem implorabant: cum eis foedus iniit: & in Germaniam ipse Rex cum apparatissimo exercitu profectus est: & inter eundem Metas nobilissimam Lotharingiæ ciuitatem sibi subdidit. Redeundo autem Danuillarium, Iuodium, Montemmedium, & alia pleraque oppida, & castella expugnauit, in quibus erat tutissimum hostibus profugium. Interim cum Rege rediit in gratiam Iulius tertius Pont. Max. Idem Rex Mirandulā tutatus est, Parmam stabiliiuit, Senas, expulsis Hispanis, antiquæ restituit libertati. Dum hæc in Italia geruntur: Cæsar qui prudenter retro cesserat, resumptis spiritibus, ad obsidionem Metarum (quas prouidus Rex valētissimo strenuorum Ducum, Equitum, ac Militum praesidio firmarat) reuersus est cum 100000. armatorum, vel amplius. Sed Gallorum virtute recedere iterum coactus est, re infecta, multis suorum ferro, fame, & frigore amissis.

CATHARINA de Medicis, Henrici Regis cōiunx, virtutibus, morum integritate, ac pietate sic excellit, vt tantū in Heroïna encomion vix cuiquam credibile videatur. Propter quod populis honorata, Principibus grata, Regi suo viro supra modū est dilecta, quem sex liberorum patrē in cōiugalis testimonium amoris iam effecit.

ANTONIVS Borbonius Dux Vindocinensis inclytus Christ. Franc. Regis in Belgica legatus anno 1542. Turnæ arcem vi expugnatam solo æquauit. Ducem Riuū Atrebatum gubernatorem fugauit, captis plerisque arcibus, & castellis intra Atrebatensium fines. Anno mox 1543. Insularium, & Bapalmam quantumlibet valido propugnaretur praesidio, simulque alia quædam munitissima loca subegit, eaque ad tollendum belli nidum, funditus diruit. Anno hinc 1552. cum intellexisset Dux vigilantissimus supra memoratum Heroa Riuū Imperatoris vices gerentem satagere ne Morinorum ciuitas annonæ, & cibarium comœtu in strueretur, comparata ad hoc impediendum numerosa Flandrorum Belgarum expeditione, illi mox occurrit: ubi cæsis quàm plurimis, nonnullisque captiuis: eodem momento Castellum Comitum vi cepit. maximum obstaculum hostibus futurum. Regisque imperio id ipsum subdidit. Sequenti mense Decembri Hedino per Legatum Riuum expugnato, repente fortissimus Heros tanto impetu, ac ardore adcurrit: vt intra breue temporis spatium in pristinum statū restituerit. Denique inuictus hic, & inclytus Princeps egregios conatus suos tantis animis, prudentia, & strenuitate persequitur adhuc nobis superstes: vt immensæ sublimitatis maiorem in dies spem ostendat.

IOANNA d'Albret Regis Nauarræ, & clarissimæ Principis illius Margaretæ Regiæ sororis filia vnica, Moliniis incredibili nobilium & popularium applausu nupsit supradicto illusterrimo Duci Vindocinensi. Porro ea nulla ex parte à tantis, talibusque parentibus degenerat: quin protinus æmulatur moribus, ac virtutibus planè Regiis, & summo amore literarum, ac virtutum, quibus ipsa etiam est ornatissima.

IN EFFIGIEM CHRISTIANISSIMI FRANCORVM REGIS, HENRICI SECVNDI.

*Illud honorandum populo, magnisque timendum,
Et cui iure subest Gallia tota, caput:
Henrici est Regis, rationis Regia, cui plus
Quàm linguae est cerebri: mentis imago nota est.*

INDEX SECVNDAE PARTIS

tis huius operis, ordine alphabetico digestus.

Esimarus	Alexius Angelus	170	Archelaus Herodis			
Imp. 116	Alexius	164	Ascalonite filius	4		
Adolfus Im	Alexius minor	170	Arnulfus Imp.	135		
per. 176	Amalasuntha	101	Arria Fadilla	39		
Aelia Petina	18	Amurates primus	186	Ariadna	99	
Aelius Adrianus pater	Adriani Imp.	37	Amurates secundus	196	Arreidia	33
Aelius Adrian. Im.	38	Andreas Doria	229	Aulus Vitellius Im.	30	
Aemilia Lepida	16	Andreas Barbat.	202	Aurelius Quintill.	74	
Aemilianus Imp.	56	Andronicus maior	178	Aurelius Fulvius	39	
Aemilianus tyrann.	68	Andronicus Comnenus	168	Aurelius Probus Im.	77	
Agnes	153	Andronicus minor	178	Aurelianus Imp.	75	
Agrippa minor	14	Anna vxor Caroli oct.	225	Aureolus	63	
Agrippina Claud. Cef.	21	taui, & Lodouici	218	Athalaricus	101	
vxor	21	duodecimi	218	Attila	93	
Agrippina Tiberij Im.	6	Anna Hungariae Regis	225	Baiar etes primus	290	
per. vxor	6	filia, ac Ferdinandi	225	Baiar etes secund.	206	
Agrippina Germanici	11	Anna vxor Caroli oct.	210	Balduinus filius Rober.	174	
vxor	11	ui, Franc. Regis	210	ti	174	
Albertus Imp. filius Rodolphi	179	Anastasiu dictus Ar.	118	Balduinus Flandriae Comes	171	
Albertus Dux Austriae, Imp.	194	temius Imp.	118	mes	171	
Albia Terentia	27	Annia Faustina	40	Balduinus Rex Ierusalem	160	
Alexander Tartaginus	202	Annius Tacitus Im.	76	Balista	67	
Alexander de Medicis	233	Annius Verus	41	Barbarossa	245	
Alexander Imp.	137	Antinous	38	Bartolomeus Coleo	199	
Alexander sextus, Pontifex	211	Antonia	20	Bartolomeus Socinus	215	
Alfonfus Daual.	244	Antonia minor	15	Basilus Macedo	130	
Alexius Comnenus	161	Antonius de Lena	228	Basilus & Constantinus fratres	146	
		Antonius Borbonius, Vindocinensium Dux	247	Beatrix Portugalliae	99	
		Arcadius Imp.	92		5	

INDEX.

Regis filia	226	Carolus Pulcher	183	Clodoueus Dagoberti fi-	lii	111
Beatricina	195	Catharina de Medicis,	246	Clodoueus tertius	114	
Berengarius Imp. pri-	136	Regina Frā.	246	Clotarius septimus, Rex		
mus	136	Catharina soror Caroli	232	Franc.	104	
Berengarius 2. Imp.	136	quinti Imp.	232	Clotarius Chilperici fi-		
Berengarius 3. Imp.	139	Celsus	72	lius	107	
Bona	208	Censorinus	73	Clotarius Clodouei secun-		
Adiga seu Tadi-		Cesonia	13	di filius	113	
ga	109	Cherebertus	104	Clotarius quartus	119	
C. Cesar Caligula	12	Childebertus filius Clo-	102	dui		
Caiphas	7	donei	102	Ci. Domitius Enobarbus		
Calixtus 2. Papa	200	Childebertus 2.	117			
Calioiannes	161	Childericus secundus	113	Cocceius Nerua Imp.	35	
Canis Scaliger	182	Childericus Merouei fi-		Conradus Imp.	138	
Carolus Dux Borbonius	228	lius	96	Conradus Francus, Im-		
		Childericus tertius	121	perat. secund.	149	
Carolus quintus, Imp.	222	Chilpericus frater Che-	107	Conradus 3. Imper.	163	
		reberti	107	Constans	85	
Carolus 8. Rex Frā.	210	Chilpericus secundus	119	Costans filius Heraclij		
Carolus Simplex	134	Christiernus, Rex Da-	224	stantina	106	
Carolus Martellus	120	nia	239	Constantinus magnus	83	
Carlus grossus seu Craf-		Christierna	59	Constantinus minor	84	
sus Imper.	133	Ciriades	192	Constantinus filius Con-		
Carolus sextus	187	Ciriselebes	192	stantis	112	
Carolus Mag. Imp.	126	Claudia vxor Francisci	221	Constantinus quintus	122	
Carolus quartus Boe-		Vales. Frā. Reg.	221	Constantinus Leonis fi-		
mus, Imp.	181	claudius Domitius Ne-	22	lius	137	
Carinus	78	ro	22	Constantinus 6. Imp.	123	
Carolus septimus Franc.		cl. Tiberius Tiberij Ce-	5	Constantinus Ducas.	157	
Rex	197	saris pater	5	Constantinus Monoma-		
Carolus Dux Sabaudie		cl. Tiberius Nero tertius	6	chus	154	
nonus	226	Ro. Imper.	6	Constantinus vij. Manue-		
Carolus Caluus Imp.	131	Claudius Imp. quint.	16	lis fil. Imper. Costan-		
Carus Imp.	77	Clemens septimus Papa	227	tinopolitanus	198	
Carolus Aurelianensium		Clodius Balbinus seu Al-		Constantia	82	
Dux	242	binus nmp.	53	Constantius	85	
Carolus 5. Frā. Rex	187	Clodio	95	Constantius Clorus, & Ga-		
Carolus Burgundie Dux		Clodoueus primus	102	lerius Max. Imp.	80	
199						

Cof

INDEX.

Cosmus Medices	233	Fla. Vale. Leo Impera-	160	Gratianus Imp.	90
Crispina	45	tor	98	H Elena mater Co-	
D Agobertus	111	Flau. Clau. Iulianus Im-		stantini ma-	
D Dagobertus se-		perator	87	gni	80
cundus	117	Fla. Vespasianus Imp.		Heleonora vxor Fride-	
Dantes Aligerus	182	32		rici Imp.	203
Decentius	86	Fla. Domitianus Imp.		Henricus 1. Imp.	138
Decius Imp.	54	34		Henricus 2. Imp.	148
Didius Iulianus Im-		Fla. Claudius Imp.	74	Hericus 1. Re. Frā.	150
perator	47	Florianus Imp.	76	Heric. 3. Niger Im.	153
Diocletianus Imp.	79	Franc. Sfortia secun-		Henricus 4. Imp.	156
Dominica	89	dus	239	Henricus 5. Imp.	156
Domitia Longina	34	Franciscus Valesius Frā.		Henricus Lucem.	179
Domitia Paulina	37	Rex	221	Henricus Friderici Im-	
Domitia Caluilla mater		Franciscus Valesius		per. filius	165
Antonini Philosophi		Fran. Rex	234	Henricus Imp. Constan-	
Imp.	41	Franc. Sfortia	238	tinopolitanus	171
Domitia Caluilla vxor		Franciscus Petrarca		Henricus d' Albret Na-	
L. Ceionij	43	188		uarræ Rex	240
Drusilla	19	Fridericus Dux Au-		Henricus octauus An-	
Drusus pater Claudij Ce-		strie Imp.	203	glie Rex	245
saris	15	Fridericus 1. Imp.	165	Hericus secundus, Rex	
E Doardus sextus,		Frideric. 2. Imp.	172	Franc.	246
Anglie Rex		G Aleatius Ma-		Henricus secundus Rex	
245		ria Sfortia		Franc. iterum	248
Eudocia Imp.	158	205		Heraclius Imp.	108
Eudoxia Theod. vx.	93	Galeria	30	Heraclius Constan.	110
F Aramundus	95	Gallienus Imp.	57	Heraclionas	110
Fausta	83	Genfericus	94	Hercules Estensis	230
Faustina	42	Germanicus, Cesaris Ca-		Heremianus	71
Felix	19	ligule pater	11	Herodes Odenati fi.	66
Ferdinandus Castelle		Gisla, seu Gisela	149	Herodias	8
& Hungarie Rex		Glaphyra	4	Herodes Antipas	8
225		Gordianus Imp.	52	Herodes Agrippa	14
Flacilla	91	Gordianus minor Imp.		Hieronima Vrsina	239
Flauia Domicilla	32	53		Hildegandis	126
Flauia Titiana	46	Gotfridus magnidentis		Honorius	92
Fla. Vale. Anastasius		151		Hugo Capetus	147
Imp.	100	Gotfridus Bolionius		Iason	

INDEX.

I ason Maynus 215	Pij Fran.Reg 127	Liua Horestillia 13
Iesus Christus na- tus 3	Iulia nouerca Caracal- le 49	Liua Medullina 17
Iesus Christus resur- gens 9	Iulius secundus, Ponti- fex 219	Lodouicus Balbus Im- perator 132
Ingenuus 62	Iulius tertius, Papa 237	Ludouicus Bauarie Dux Imp. 181
Innocentius octauus 209	Iulius Maximinus Im- per. 52	Ludouicus duodecimus 218
Ioanna Ferdinandi Hi- spanie Regis filia 217	Iunia Claudilla, Cali- gule vxor 12	Ludouicus & Carloma- nus fratres 132
Ioanna d' Albret 247	Iustinianus primus 103	Ludouicus Nihili 133
Ioannes Maria Medio. Dux v. 189	Iustinianus secundus Imp. 115	Ludouicus Lotarij fi- lius 142
Ioannes Boccatius 188	Iustinus Imp. 100	Ludouicus Caroli septi- mi filius 197
Ioannes Galeatius 189	Iustinus minor, Imper. 105	Ludouicus octauus Phi- lippi Fran.Regis fi- lius 166
Ioannes Fran.Rex 184	Iunianus seu Iouianus Imp. 87	Ludoui. Hutinus 177
Ioannes Calabrie & Lo- taringie Dux 204	L epida Domitia 20	Ludouicus Pius Impe- rator 127
Ioannes Manuelis fi- lius 198	Lepida 26	Ludouicus quartus 141
Ioannes Zimisces 143	Leontius Imp. 115	Ludouicus Imp. 129
Ioannes Paleologus 185	Libussa 167	Ludouicus minor 162
Ioannes Maria 208	Licinius 82	Ludouicus Sfortia 213
Ioannes Iacobus Tri- uulsius 216	Licinius minor 84	Ludouicus Crassus 162
Iole filia Ioannis Regis Ierusalem 172	Leo maior 98	Lodouicus Imper. filius Arnolfi 135
Irene 123	Leo iunior 98	Lollia Paulina 13
Ifacius Comnenus 157	Leo Isaurus Imp. 118	Lollianus 60
Ifabella Caroli quinti vxor 222	Leo decimus Pontifex 220	Laurentius Medices 209
Ifabella, seu Elisabet, Caroli quinti, Imp. soror 224	Leo quartus 122	Lotarius Imp. 129
Ifacius Angelus 168	Leo Armenius Imp. 125	Lotarius Fra. Rex 142
Iudas Iscariotes 10	Leo filius Basilij 130	Lotarius secundus, Im- perator 163
Judith vxor Ludouici	Leonora Franc.Valesij vxor 234	Lucilla 44
	Liua Drusilla, Tibe- rij Imp.mater 5	L. Annius Antoninus Verus 44
		L.An.

INDEX.

L.An. Anto. Commo- dus Imp. 45	M.S.Otho Imp. 28.	Michael Balbus Imper. 125
L.Seionius Commodus 43	M.Vlpus Traianus Im- per. 36	Michael Calaphates 152
L.Otho pater Othonis Imp. 27	M. Iulius Philippus Im- per. 54	Michael Curoplates Im- per. 124
L.Septimius Seuerus Im- per. 48	Margareta filia Maxi- miliani Imp. 214	Michael Theophili fi- lius 128
L.Vitellius pater Vitel- lij Imp. 29	Margareta Maximilia- ni Im.filia, iteru 231	Michael filius Constan- tini Duce 159
Ludouica 231	Margareta Nauarre Regina 240	Michael Paphlago 152
M acrianus mi- nor 64	Margareta filia Regis Francisci Valesij 174	Michael Paleologus 155
Meonius 66	243	Michael senior 155
Magdalena Franc.Re- gis filia Scotie Regi- na 243	Maria Tarraconensis, seu Arago. 244	Moses Turca 193
Magnentius 86	Maria filia Caroli Bur- gundie Ducis 212	Muleasem 241
Mahometus pseudopro- pheta 109	Maria Caroli quinti Imp.soror 232	Mummia Achaia 25
Mahometes 1. hoc no- mine Turc.Imp. 193	Marius 62	N atiuitas Iesu Christi 3
Mahometus secundus Rex Turcarum 206	Martianus Imp. 97	Nicephorus Imp. 124
Mallia Scantilla 47	Maria Regis Arago- nie filia 146	Nicephorus Phocas 143
Mammea 51	Martia Fulua 33	Nicephorus Botaniates 159
Manuel 164	Martia 48	Numerianus 78
Manuel Paleologi fi- lius 185	Maxentius 81	O denatus 65
Manuel Paleologi filij filius 198	Maximianus Herculus 79	Odettus de Foix 227
M. Antonin. Verus 42	Maximilianus filius Friderici Impera- toris 212	Odo Fran.Rex 134
M. Aure. Antoninus Basianus Caracalla, Imp. 49	Maximilianus Sfortia 213	Opilius Macrinus Impe- rator 50
M. Aure. Heliogaba- lus Imp. 50	Maximus Pupienus Im- perat. 53	Orchanes Othomanni fi- lius 180
M. Aure. Alexander Seuerus Imp. 51	Mauritius Imp. 106	Orchanes filius Cyrisce- lebis 192
	Melufina 151	Octauia vxor Nero. 22
	Meroneus 96	Othomannus 180
		Otho Henrici Imper. filius 139
		Otho 169
		Otho

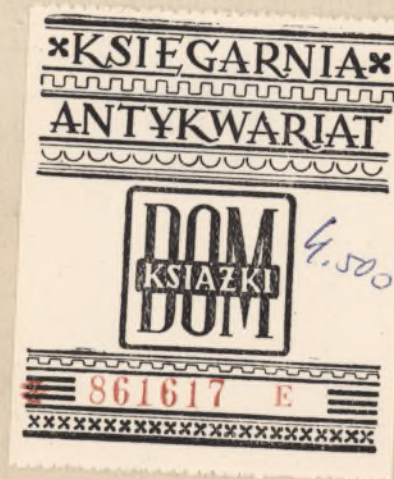
I N D E X.

Otho minor Imp. 144	Poppæa Sabina 23	Sergius Galba Imp. Gal
Otho tertius, Imp. 146	Posthumus minor 60	bæpater 25
P aulus Apostolus 24	Posthumus 59	Sergius Galba Imp. 26
Paulus secundus, hoc no	P. Aelius Pertinax Im. 46	Sextilia 29
mine Papa 201	Q uietus 65	Seuerus 81
Paulus tertius Papa 237	R egillianus 63	Seuera 88
Petronia 30	Renata 230	Sigismundus Rex Hun-
Petrus Comes Altiſiodo	Renatus Dux Lotarin-	garia Imp. 194
renſis Imp. Coſt. 173	gie 204	Sigismundus Malateſta
Petrus Ludouicus Far-	Robertus Dux Baua-	207
neſius 239	rie, Imp. 191	Solimanus primus 186
Philibertus octauus Sa-	Rodulfus Comes Ha-	Solimanus cum Roſſa
baudie Dux 214	ſpurgenſis Imp. 176	vxore 235
Philippinus Doria 229	Rodulfus Franc. Rex	Sophi cum vxore 236
Philippus hoc nomine	141	Sixtus quartus, Papa
1. Franc. Rex 150	Romanus Constantini fi-	201
Philippus S. Ludouici	lius 140	Statilia Meſſalina 23
ſilius 175	Romanus Lecapenus	T Amberlanes 190
Philippus Archidux	140	Tetricus 69
Auſtrie 217	Romanus Argiropilus	Tetricus iunior 70
Philippus Deodat. 166	145	Theodora Iuſtiniani v-
Philippus Pulcher 177	Romanus Diogenes 158	xor 103
Philippus Longus 183	Robertus filius Hugo-	Theodora Zoes ſoror
Philippus Maria 195	nis Capeti 147	155
Philippus Imp. 169	Robertus Malateſta	Theodorus Triuulſius
Philippus Valeſius 184	207	216
Philippus Bardanes Im	Robertus filius Petri Co	Theodoricus primus
perator 116	mitis Altiſiodoren-	114
Phocas 108	ſis 173	Theodoricus ſecundus
Pilatus 7	S abina 38	120
Pius ſecūdus Papa 200	Salonina 57	Theodoſius 91
Pius tertius 219	S. Petrus Apoſtol. 24	Theodoſius Atramite-
Pipinus breuis 121	San. Ludouicus 175	nus Imp. 118
Piſo 68	Saturninus 69	Theodoſius minor 93
Plautia Herculanilla	Scanderbegus 196	Theophania 144
17	Selimus, ſeu Zelimus	Theophilus 128
Plotina 36	223	Tiberius adoptatus d
		luſtino 105
		Timolaus 71
		Ti. Au

I N D E X.

Ti. Aur. Ful. Bo. Anto	Valentinianus Imp. 88	lus Imp. 55
ninus Pius Imp. 40	Valentinianus frater	Victoria 72
Titus Flavius Petro-	Gratiani 90	Victorinus 61
ninus, pater Veſpaſia	Valentinianus Imp. Co-	Victorinus minor 61
ni Imper. 31	ſtanti filius 97	Voluſianus 55
Titus Tribunus Mau-	Valentinus filius Ale-	Z Enobia 75
rorum 73	xandri quarti, Pon-	Zeno Imperat.
Titus Veſpaſianus Im-	tificis 211	99
per. 33	Valeria Meſſalina 18	Zoe 154
Trebellianus 70	Valerianus Imp. 56	
V Alaſca 167	Venceslaus Imp. 191	F I N I S.
Valenſtyræ. 67	Veſpaſia Polla 31	
Valens Imp. 89	Vibius, ſeu Virius Gal	

D. D O M. S.

1771
1772
1773
1774
1775
1776
1777
1778
1779
1780
1781
1782
1783
1784
1785
1786
1787
1788
1789
1790
1791
1792
1793
1794
1795
1796
1797
1798
1799
1800

D. B. O. M. 2